

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuluttajansuojalain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kuluttajansuojalakia. Muutoksilla pantaisiin täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi digitaalisesta sisällöstä ja digitaalisista palveluista sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi tavarankaupasta.

Tavarankauppadirektiivin täytäntöön panemiseksi kuluttajansuojalain kuluttajankauppaa koskevaan lukuun ehdotetaan useita muutoksia erityisesti siltä osin kuin luvussa säädetään virheestä ja sen seuraamuksista. Luvun otsikko ehdotetaan muutettavaksi kuluttajankaupasta tavarankaupaksi.

Ehdotuksen mukaan vuoden kuluessa tavarantoimituksesta ilmenevän virheen oletettaisiin olleen tavarassa jo toimitushetkellä, jollei toisin osoiteta tai oletus ole virheen taikka tavarantoimituksen vastainen. Nykyisin oletettavaksi on kuusi kuukautta. Lisäksi lukuun lisättäisiin erityissäännöksiä digitaalisia elementtejä sisältävän tavarantoimituksen kaupasta, kuten säännös myyjän velvollisuudesta huolehtia tarvittavista turva- ja muista päivityksistä.

Tavarankauppadirektiivin mukaan myyjän virhevastuun kesto on kaksi vuotta tavarantoimituksesta, mutta jäsenvaltiot voivat säätää tätä pidemmästä virhevastuusta. Ehdotuksen mukaan tätä mahdollisuutta hyödynnettäisiin siten, että myyjän virhevastuusääntely pidettäisiin nykyisellään, jolloin virhevastuu määräytyisi tavarantoimituksen käyttöajan perusteella ja rajautuisi viime kädessä yleisen vanhentumisaajan perusteella.

Digitaalista sisältöä ja digitaalisia palveluita koskevan direktiivin täytäntöön panemiseksi kuluttajansuojalakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi luku digitaalista sisältöä ja digitaalisia palveluita koskevista sopimuksista. Luvun soveltamisalaan kuuluisivat esimerkiksi ohjelmistoja, videotiedostoja, digitaalisia pelejä ja pilvipalveluita koskevat sopimukset. Luvussa säädettäisiin digitaalisesta sisällön tai palvelun toimittamisesta, digitaalisesta sisällön tai palvelun virheestä ja sen seuraamuksista sekä digitaalisesta sisällön tai palvelun muuttamisesta. Luku tulisi sovellettavaksi paitsi sopimuksiin, joiden nojalla kuluttaja on sitoutunut maksamaan digitaalisesta sisällöstä tai palvelusta kauppahintaa, myös sopimuksiin, joiden nojalla kuluttaja on sitoutunut luovuttamaan elinkeinonharjoittajalle henkilötietoja. Myös digitaalisesta sisällön tai palvelun kertatoimitusten osalta hyödynnettäisiin jäsenvaltioiden mahdollisuutta säätää direktiivin mukaista virhevastuuaikaa pidemmästä virhevastuusta yhdenmukaisesti tavarankauppaa koskevaan lukuun ehdotettavan sääntelyn kanssa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2022, jolloin direktiivejä on ryhdyttävä soveltamaan.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Direktiivien tavoitteet ja pääasiallinen sisältö	5
2.1 Direktiivien tausta ja tavoitteet	5
2.2 Direktiivien pääasiallinen sisältö	5
2.2.1 Digisopimusdirektiivi.....	5
2.2.2 Tavarankauppadirektiivi	9
3 Nykytila ja sen arviointi.....	12
3.1 Nykytila.....	12
3.1.1 Tavarankauppa	12
3.1.2 Digitaalista sisältöä ja digitaalisia palveluja koskevat sopimukset	17
3.2 Nykytilan arviointi	17
3.2.1 Direktiiveistä johtuvat muutostarpeet	17
3.2.2 Direktiivien säännökset, jotka eivät edellytä muutoksia lainsäädäntöön	17
3.2.3 Kauppalaian säännösten soveltaminen kuluttajasuhteissa	19
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	20
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	20
4.1.1 Tavarankauppadirektiivin täytäntöönpanoon liittyvät ehdotukset	20
4.1.2 Digisopimusdirektiivin täytäntöönpanoon liittyvät ehdotukset	23
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	25
4.2.1 Valtiontaloudelliset vaikutukset ja vaikutukset viranomaisten toimintaan	25
4.2.2 Vaikutukset elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien asemaan.....	26
4.2.3 Ympäristövaikutukset	30
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	31
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	31
5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot.....	36
5.2.1 Ruotsi	36
5.2.2 Norja.....	38
5.2.3 Tanska	39
5.2.4 Hollanti.....	40
6 Lausuntopalaute.....	40
7 Säännöskohtaiset perustelut	42
8 Voimaantulo	86
9 Toimeenpano ja seuranta	86
LAKIEHDOTUS	87
Laki kuluttajansuojalain muuttamisesta	87
LIITE	109
RINNAKKAISTEKSTI.....	109
Laki kuluttajansuojalain muuttamisesta	109

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Esityksen valmistelun taustalla ovat kansallista täytäntöönpanoa edellyttävät EU-säädökset, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/770 tietyistä digitaalisen sisällön ja digitaalisten palvelujen toimittamista koskeviin sopimuksiin liittyvistä seikoista (jäljempänä *digitaalisten sisältöjen ja digitaalisten palvelujen koskeva direktiivi* tai *digisopimusdirektiivi*) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/771 tietyistä tavarankauppaa koskeviin sopimuksiin liittyvistä seikoista, asetuksen (EU) 2017/2394 ja direktiivin 2009/22/EY muuttamisesta sekä direktiivin 1999/44/EY kumoamisesta (jäljempänä *tavarankauppadirektiivi*). Näiden säädösten antamisen taustalla on puolestaan ollut digitaalisten sisämarkkinoiden strategia (Digitaalisten sisämarkkinoiden strategia Euroopalle, COM (2015) 192 final) ja yksi sen kolmesta päätaavoitteesta eli pyrkimys parantaa kuluttajien ja yritysten verkkotuotteiden ja -palvelujen saantia koko Euroopassa.

1.2 Valmistelu

EU-säädöksen valmistelu

Komissio antoi 9 päivänä joulukuuta 2015 ehdotukset Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiveiksi, jotka koskivat tavarankokakauppaa ja muuta etämyyntiä sekä digitaalisen sisällön toimittamista (KOM (2015) 634 lopullinen ja KOM (2015) 635 lopullinen), sekä direktiiviehdotuksiin liittyvän tiedonannon ”Digitaaliset sopimukset Euroopalle – Verkkokaupan potentiaalin hyödyntäminen” (KOM (2015) 633 lopullinen).

Ehdotettujen säädösten tarkoituksena oli tiedonannon mukaan edistää digitaalisten sisämarkkinoiden kasvua pyrkimällä vähentämään kustannuksia, jotka johtuvat erilaisista sopimusoikeudellisista säännöksistä jäsenvaltioissa, luomalla oikeusvarmuutta yrityksille, auttamalla kuluttajia hyötymään rajat ylittävän verkkokaupan eduista, vähentämällä kuluttajille virheellisestä digitaalisesta sisällöstä aiheutuvia haittoja sekä ylipäänsä luomalla kohtuullinen tasapaino yritysten ja kuluttajien välillä. Ehdotuksia edelsi komission vaikutusarviointi (SWD (2015) 274 final).

Neuvottelut neuvostossa aloitettiin ensin digitaalista sisältöä koskevasta direktiiviehdotuksesta, koska jäsenvaltiot pitivät epätarkoituksenmukaisena komission ehdottamaa lähestymistapaa, jonka mukaan tavarankauppaa koskevat sopimusoikeudelliset säännökset olisivat erilaiset siitä riippuen, mitä myyntikanavaa käyttäen tavaraa myydään (etämyynti vai muu myyntikanava, kuten kivijalkakauppa).

Jäsenvaltioiden kantojen johdosta komissio antoi lokakuussa 2017 (KOM (2017) 637 lopullinen) muutetun direktiiviehdotuksen, jossa ehdotuksen soveltamisalaa laajennettiin siten, että säännökset koskisivat tavarankauppaa siitä riippumatta, mitä myyntikanavaa elinkeinonharjoittaja käyttää. Ehdotukseen liittyvällä vaikutusarvioinnilla (SWD (2017) 354 final) täydennettiin komission alkuperäisestä ehdotuksesta tehtyä vaikutusarviointia.

Oikeusministeriö järjesti ehdotuksista 14.1.2016 kuulemistilaisuuden, johon oli kutsuttu keskeiset viranomaiset ja elinkeinoelämän ja kuluttajien järjestöt. Lisäksi oikeusministeriö järjesti tavarankauppaa koskevasta muutetusta ehdotuksesta kuulemistilaisuuden 15.11.2017.

Ehdotuksista laadittiin U-kirjelmä U 25/2015 vp. Ehdotuksista laadittiin myös U-jatkokirjelmät UJ 16/2017 vp (direktiiviehdotus digitaalisesta sisällöstä), UJ 39/2017 vp (muutettu direktiiviehdotus tavarankäytön etämyynnistä) sekä UJ 30/2018 vp (muutettu direktiiviehdotus tietyistä tavarankäytön koskeviin sopimuksiin liittyvistä seikoista). U-kirjelmäluonnokset käsiteltiin EU-jaostossa 8 (sisämarkkinat). Eduskunnassa aloitteita on käsitelty talousvaliokunnassa ja lakivaliokunnassa (TaVL 2/2016 vp, LaVL 9/2017 vp, LaVL 20/2017 vp ja TaVL 33/2017 vp).

Kuten yleisemminkin, Suomi olisi pitänyt tässäkin tapauksessa tarkoituksenmukaisena, että erillisten aloitteiden sijaan kuluttajansuojasäännöksiä olisi kehitetty horisontaalisesti. Tämä olisi ollut perusteltua paitsi oikeusjärjestelmän johdonmukaisuuden turvaamiseksi myös siksi, että kuluttajille yhä useammin tarjotaan yhdessä tavaroiden, digitaalisen sisällön ja muiden palvelujen muodostamia sopimuskokonaisuuksia ja että myös tavarat sisältävät yhä enemmän digitaalista sisältöä.

Suomi piti toisaalta lähtökohtaisesti tärkeänä jatkaa kuluttajansuojalainsäädännön kohdennettua harmonisointia digitaalisten sisämarkkinoiden toimivuuden edistämiseksi. Suomelle keskeisiä tavoitteita neuvotteluissa olivat muun muassa sääntelyn selkeys, tasapaino kuluttajien oikeuksien ja elinkeinonharjoittajien velvollisuuksien välillä sekä direktiiviehdotusten johdonmukaisuus muiden EU-säädösten kanssa. Suomi katsoi, että kuluttajansuojan tason tulisi yhtäältä jatkossakin säilyä kokonaisuutena arvioiden korkeatasoisena. Toisaalta sääntelyn tulisi olla myös huolellisesti toimivan elinkeinonharjoittajan kannalta kohtuullista.

Digitaalisia sisältöjä koskevassa direktiiviehdotuksessa Suomen kannalta ongelmallista oli muun muassa se, että kuluttajalla ei olisi velvollisuutta reklamoida elinkeinonharjoittajaa virheestä kohtuullisessa ajassa siitä, kun kuluttaja on havainnut sen tai kuluttajan olisi pitänyt se havaita. Reklamaatiovelvollisuutta koskevaa optiota kannatti vain vähemmistö jäsenmaista, eikä sitä näin ollen sisällytetty lopulliseen direktiiviin. Tästä huolimatta Suomi oli valmis hyväksymään ehdotuksen sen positiivisen kokonaiskehityksen johdosta, ja digitaalisia sisältöjä koskevan ehdotuksen osalta yleisnäkemykseen päästiin oikeus- ja sisäasiat -neuvostossa 8.–9.6.2017.

Suomen kannalta tavarankauppaa koskevaan ehdotukseen sisältyi useita ongelmallisia kohtia, joita on kuvattu U-kirjelmässä 25/2015 vp jaksossa 6. Tällaisia olivat esimerkiksi ehdotus siitä, että virhevastuu rajautuisi kategorisesti kahteen vuoteen ja toisaalta ehdotus siitä, että kuluttajalla olisi oikeus purkaa sopimus vähäisenkin virheen perusteella. Neuvottelujen kuluessa useisiin kohtiin saatiin Suomen neuvottelutavoitteiden mukaisia parannuksia, joita on kuvattu kirjelmässä UJ 30/2018 vp. Jäsenvaltioille tuli esimerkiksi mahdollisuus säätää pidemmästä virhevastuustajasta. Näin ollen Suomi oli valmis hyväksymään puheenjohtajavaltion kompromissiehdotuksen oikeus- ja sisäasiat -neuvostossa 6.–7.12.2018.

Direktiivit julkaistiin virallisessa lehdessä 22.5.2019 OJ L 136 22.05.2019, p. 0001 ja OJ L 136 22.05.2019, p. 0028. Direktiivit olisi tullut panna täytäntöön 1 päivään heinäkuuta 2021 mennessä, ja niiden täytäntöön panemiseksi annettavia säännöksiä on sovellettava 1 päivästä tammikuuta 2022.

Hallituksen esityksen valmistelu

Oikeusministeriö asetti 4.2.2020 työryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella kansalliset säännökset digitaalisia sisältöjä ja digitaalisia palveluja koskevan direktiivin sekä tavarankauppadirektiivin täytäntöön panemiseksi. Työryhmän määräajaksi asetettiin alun perin 16.10.2020. Ke-

väällä 2020 covid-19-epidemian johdosta käynnistettyjen kiireellisten lainvalmisteluhankkeiden vaatiman työpanostuksen vuoksi oli pian selvää, että työryhmätyö ei voi edetä suunnittelussa aikataulussa, ja tämän johdosta oikeusministeriö päätti jatkaa työryhmän toimikautta 31.3.2021 saakka.

Työryhmässä olivat jäseninä oikeusministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön, Kilpailu- ja kuluttajaviraston/kuluttaja-asiamiehen, kuluttajariitalautakunnan, Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry:n, Kaupan liitto ry:n, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry:n, Neogames Finland ry:n, Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry:n sekä Suomen Yrittäjät ry:n edustajat. Lisäksi työryhmässä oli pysyvä asiantuntija tietosuojavaltuutetun toimistosta. Työnsä aikana työryhmä kuuli Medialiitto ry:tä. Työryhmän mietintö (Digisopimusdirektiivin ja tavarankauppadirektiivin täytäntöönpano, Mietintöjä ja lausuntoja 2021:17, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-909-4>) julkaistiin 6.5.2021, ja se oli lausuntokierroksella 6.5.–24.6.2021. Lausuntopalautetta selostetaan jäljempänä esityksen 6 jaksossa.

Jäsenvaltioiden täytäntöönpanotyön tukemiseksi perustettiin myös komission asiantuntijaryhmä, joka koostui EU- ja EFTA-maiden viranomaisista. Asiantuntijaryhmä on kokoontunut neljä kertaa.

2 Direktiivien tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

2.1 Direktiivien tausta ja tavoitteet

Sekä digisopimusdirektiivi että tavarankauppadirektiivi annettiin 20 päivänä toukokuuta 2019. Direktiivit olisi tullut panna täytäntöön 1 päivään heinäkuuta 2021 mennessä, ja niiden täytäntöön panemiseksi annettavia säännöksiä on sovellettava 1 päivästä tammikuuta 2022.

Säännökset digitaalisesta sisällöstä ja digitaalisista palveluista ovat EU:ssa uusia. Digisopimusdirektiivin tavoitteena on estää se, että yhä useammat jäsenvaltiot säätäisivät omat säännöksensä ja että toimintaympäristö siten monimutkaistuisi. Sen sijaan tavarankauppaa koskevat säännökset vastaavat sisällöltään monilta osin kulutustavaroiden kauppaa ja takuuta koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY (jäljempänä *vanha tavarankauppadirektiivi*) säännöksiä. Merkittävä ero aikaisempaan on kuitenkin, että uusi tavarankauppadirektiivi on läh-
tökohtaisesti täysharmonisoiva siten, että jäsenvaltiolla ei ole oikeutta pitää voimassa tai säätää säännöksiä, jotka poikkeavat direktiivin säännöksistä, ellei direktiivissä toisin säädetä.

2.2 Direktiivien pääasiallinen sisältö

2.2.1 Digisopimusdirektiivi

Kohde, soveltamisala ja määritelmät

Digisopimusdirektiivillä vahvistetaan säännöt tietyistä vaatimuksista, jotka liittyvät digitaalisen sisällön tai digitaalisten palvelujen toimittamisesta elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välillä tehtäviin sopimuksiin. Direktiivi sisältää säännöksiä muun muassa digitaalisen sisällön tai digitaalisen palvelun sopimuksenmukaisuudesta, oikeussuojakeinoista sekä digitaalisen sisällön tai digitaalisen palvelun muuttamisesta (1 artikla).

Direktiiviä sovelletaan sopimukseen, joiden nojalla elinkeinonharjoittaja toimittaa tai sitoutuu toimittamaan kuluttajalle digitaalista sisältöä tai digitaalisen palvelun ja kuluttaja maksaa tai

sitoutuu maksamaan kauppahinnan. Direktiiviä sovelletaan myös silloin, kun elinkeinonharjoittaja toimittaa tai sitoutuu toimittamaan kuluttajalle digitaalista sisältöä tai digitaalisen palvelun ja kuluttaja luovuttaa tai sitoutuu luovuttamaan elinkeinonharjoittajalle henkilötietoja. Viimeksi mainitusta poikkeuksena ovat kuitenkin tilanteet, joissa elinkeinonharjoittaja käsittelee kuluttajan luovuttamia henkilötietoja ainoastaan digitaalisen sisällön tai palvelun toimittamiseksi direktiivin mukaisesti tai lakisääteisten vaatimusten täyttämiseksi eikä käsittele näitä tietoja mitään muuta tarkoitusta varten (3 artiklan 1 kohta).

Direktiiviä sovelletaan myös silloin, kun digitaalinen sisältö tai palvelu kehitetään kuluttajan vaatimusten mukaisesti (3 artiklan 2 kohta). Lisäksi direktiiviä sovelletaan tietyin poikkeuksin aineellisiin välineisiin, joita käytetään yksinomaan digitaalisen sisällön siirtovälineenä (3 artiklan 3 kohta). Jos kyse on sopimuksesta, joka sisältää sekä digitaalisen sisällön tai digitaalisen palvelun toimittamiseen kuuluvia osia että muiden palvelujen tai tavaroiden toimittamiseen kuuluvia osia, sovelletaan direktiiviä vain niihin sopimuksen osiin, jotka koskevat digitaalista sisältöä tai digitaalista palvelua (3 artiklan 6 kohta).

Direktiivin soveltamisalasta on suljettu pois muun muassa direktiivin (EU) 2018/1972 2 artiklan 4 alakohdassa tarkoitettut sähköiset viestintäpalvelut lukuun ottamatta kyseisen direktiivin 2 artiklan 7 alakohdassa määriteltyjä numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja, direktiivin 2011/24/EU 3 artiklan a alakohdassa määritelty terveydenhuolto, rahapelipalvelut sekä direktiivin 2002/65/EY 2 artiklan b alakohdassa määritellyt rahoituspalvelut (3 artiklan 5 kohta).

Direktiivin 2 artikla sisältää direktiivin säännöksiin liittyvät määritelmät, kuten digitaalisen sisällön, digitaalisen palvelun ja kauppahinnan määritelmän. Digitaalisella sisällöllä tarkoitetaan direktiivissä digitaalisessa muodossa tuotettua ja toimitettua dataa (2 artiklan 1 alakohta). Digitaalisella palvelulla taas tarkoitetaan muun muassa palvelua, jonka avulla kuluttaja voi luoda tai käyttää digitaalisessa muodossa olevaa dataa, taikka palvelua, joka mahdollistaa kuluttajan tai palvelun muiden käyttäjien lataaman tai luoman digitaalisessa muodossa olevan datan jakamisen (2 artiklan 2 alakohta). Kauppahinnalla tarkoitetaan direktiivissä rahamäärää tai digitaalista arvonkantajaa, joka on maksettava vastikkeeksi digitaalisen sisällön tai digitaalisen palvelun toimittamisesta (2 artiklan 7 alakohta).

Direktiivi on täysharmonisointidirektiivi, eli jäsenvaltiot eivät saa kansallisessa lainsäädännössään pitää voimassa tai ottaa käyttöön direktiivissä vahvistetuista säännöksistä poikkeavia säännöksiä eivätkä myöskään tiukempia tai sallivampia säännöksiä, ellei direktiivissä toisin säädetä (4 artikla). Direktiivin säännökset ovat kuluttajan hyväksi pakottavia, mutta direktiivi ei estä elinkeinonharjoittajaa tarjoamasta kuluttajille sopimusjärjestelyjä, jotka antavat direktiivissä säädettyä paremman suojan (22 artikla).

Digitaalisen sisällön tai palvelun toimittaminen ja sopimuksenmukaisuus

Direktiivin 5 artiklassa säädetään digitaalisen sisällön tai palvelun toimittamisesta. Elleivät osapuolet ole toisin sopineet, elinkeinonharjoittajan on toimitettava digitaalinen sisältö tai palvelu kuluttajalle ilman aiheutonta viivytystä sopimuksen tekemisen jälkeen. Elinkeinonharjoittaja on täyttänyt toimitusvelvoitteensa, kun digitaalinen sisältö tai palvelu on kuluttajan saatavilla tai käytettävissä.

Digitaalisen sisällön tai palvelun sopimuksenmukaisuutta koskevat säännökset sisältyvät direktiivin 6–9 artiklaan. Sopimuksenmukaisuutta koskevista subjektiivisista vaatimuksista säädetään direktiivin 7 artiklassa, jonka mukaan digitaalisen sisällön tai palvelun katsotaan olevan

sopimuksen mukaista, kun muun muassa sen kuvaus, määrä ja laatu sekä toimivuus ja muut ominaisuudet vastaavat sopimuksen määräyksiä. Lisäksi digitaalisen sisällön tai palvelun on sovellettava siihen elinkeinonharjoittajan hyväksymään erityiseen käyttötarkoitukseen, johon kuluttaja sitä tarvitsee ja jonka tämä on viimeistään sopimuksen tekohetkellä saattanut elinkeinonharjoittajan tietoon. Digitaalisen sisällön tai palvelun mukana on myös toimitettava kaikki sopimuksessa edellytetyt tarvittavat lisävarusteet ja ohjeet ja sitä on päivitettävä sopimuksessa määrättyllä tavalla.

Sopimuksenmukaisuutta koskevista objektiivisista vaatimuksista säädetään 8 artiklassa. Digitaalisen sisällön tai palvelun on ensinnäkin sovellettava niihin käyttötarkoituksiin, joihin samantyyppistä digitaalista sisältöä tai palveluja yleensä käytetään. Lisäksi sen määrän ja muun muassa toimivuutta, saatavuutta ja turvallisuutta koskevien ominaisuuksien on vastattava ominaisuuksia, joita samantyyppisellä digitaalisella sisällöllä tai palvelulla yleensä on ja joita kuluttaja voi kohtuudella odottaa. Digitaalisen sisällön tai palvelun mukana on myös tarvittaessa toimitettava lisävarusteet ja ohjeet ja sen on vastattava elinkeinonharjoittajan ennen sopimuksen tekemistä saataville asettamia digitaalisen sisällön tai palvelun koeversioita tai ennakkoesitteitä. (8 artiklan 1 kohta)

Elinkeinonharjoittajan on varmistettava, että kuluttajalle toimitetaan päivitykset, jotka ovat tarpeen digitaalisen sisällön tai palvelun säilyttämiseksi sopimuksen mukaisena (8 artiklan 2 kohta). Jos kuluttaja ei asenna elinkeinonharjoittajan toimittamia päivityksiä kohtuullisen ajan kuluessa, elinkeinonharjoittaja ei tietyin edellytyksin ole vastuussa yksinomaan kyseisen päivityksen puuttumisesta aiheutuvasta virheestä (8 artiklan 3 kohta).

Digitaalisen sisällön tai palvelun virheellisestä integroinnista johtuva virheellisyys katsotaan direktiivin 9 artiklan mukaan digitaalisen sisällön tai palvelun virheeksi, jos elinkeinonharjoittaja vastasi integroinnista tai sen valvonnasta. Tämä katsotaan elinkeinonharjoittajan virheeksi myös silloin, jos kuluttajan oli määrä suorittaa integrointi ja virheellinen integrointi johtui elinkeinonharjoittajan toimittamista puutteellisista integrointiohjeista.

Elinkeinonharjoittajan vastuu ja todistustaakka

Elinkeinonharjoittajan vastuusta säädetään direktiivin 11 artiklassa. Elinkeinonharjoittaja on vastuussa kuluttajaa kohtaan, jos digitaalista sisältöä tai digitaalista palvelua ei toimiteta direktiivissä tarkoitetulla tavalla (11 artiklan 1 kohta).

Kun kyseessä on kertatoimitus tai useat erilliset toimitukset, elinkeinonharjoittaja on vastuussa virheellisyydestä, joka on olemassa toimitusajankohtana. Jos elinkeinonharjoittaja on kansallisen lainsäädännön nojalla vastuussa vain virheistä, jotka ilmenevät tietyn ajan kuluessa toimituksen jälkeen, on tämän ajan oltava vähintään kaksi vuotta toimitusajankohdasta. Jos taas sopimuksessa määrätään pidemmän ajan kuluessa tapahtuvasta jatkuvasta toimituksesta, elinkeinonharjoittaja on vastuussa virheestä, joka tapahtuu tai ilmenee milloin tahansa sinä ajanjaksona, jona digitaalinen sisältö tai palvelu on sopimuksen mukaan määrä toimittaa. (11 artiklan 2 ja 3 kohta)

Elinkeinonharjoittajalla on pääsääntöisesti todistustaakka siitä, onko digitaalinen sisältö tai palvelu toimitettu direktiivin mukaisesti (12 artikla).

Oikeussuojakeinot

Direktiivin 13 artiklassa säädetään oikeussuojakeinoista toimituksen laiminlyönnin yhteydessä. Jos elinkeinonharjoittaja ei ole toimittanut digitaalista sisältöä tai palvelua direktiivissä tarkoitettulla tavalla, kuluttajan on pyydettävä tätä toimittamaan digitaalinen sisältö tai palvelu. Jos elinkeinonharjoittaja ei tällöin toimita digitaalista sisältöä tai palvelua ilman aiheetonta viivytystä tai osapuolten nimenomaisesti sopiman lisääjän kuluessa, on kuluttajalla oikeus purkaa sopimus (13 artiklan 1 kohta).

Kuluttajalla on kuitenkin oikeus purkaa sopimus välittömästi, jos elinkeinonharjoittaja on ilmoittanut tai olosuhteista käy selkeästi ilmi, että tämä ei aio toimittaa digitaalista sisältöä tai palvelua. Kuluttaja voi purkaa sopimuksen välittömästi myös silloin, jos kuluttaja ja elinkeinonharjoittaja ovat yhdessä todenneet tai sopimuksen tekemisen aikaisten olosuhteiden perusteella on selvää, että tietty toimitusajankohta on kuluttajalle olennaisen tärkeä, eikä elinkeinonharjoittaja toimita digitaalista sisältöä tai palvelua kyseiseen ajankohtaan mennessä (13 artiklan 2 kohta).

Direktiivin 14 artiklassa säädetään oikeussuojakeinoista virhetilanteissa. Jos digitaalinen sisältö tai palvelu on virheellinen, kuluttajalla on oikeus siihen, että se saatetaan sopimuksen mukaiseksi, taikka oikeasuhteiseen alennukseen kauppahinnasta tai sopimuksen purkamiseen (14 artiklan 1 kohta).

Kuluttajalla on ensi sijassa oikeus vaatia digitaalisen sisällön tai palvelun saattamista sopimuksen mukaiseksi, paitsi jos tämä olisi mahdotonta tai aiheuttaisi elinkeinonharjoittajalle asiaan liittyvät olosuhteet huomioon ottaen kohtuuttomia kustannuksia (14 artiklan 2 kohta). Elinkeinonharjoittajan on saatettava digitaalinen sisältö tai palvelu sopimuksen mukaiseksi kohtuullisen ajan kuluessa, maksutta ja aiheuttamatta kuluttajalle merkittävää haittaa (14 artiklan 3 kohta).

Kuluttajalla on oikeus joko oikeasuhteiseen hinnanalennukseen tai sopimuksen purkamiseen muun muassa silloin, jos elinkeinonharjoittaja ei ole saattanut digitaalista sisältöä tai palvelua sopimuksen mukaiseksi, jos virhe on luonteeltaan vakava, tai jos elinkeinonharjoittaja ei aio saattaa digitaalista sisältöä tai palvelua sopimuksen mukaiseksi kohtuullisessa ajassa tai siten, että kuluttajalle ei aiheudu merkittävää haittaa (14 artiklan 4 kohta). Hinnanalennuksen on oltava oikeassa suhteessa kuluttajalle toimitetun digitaalisen sisällön tai palvelun arvon alenemiseen (14 artiklan 5 kohta).

Kun digitaalinen sisältö tai palvelu toimitetaan kauppahintaa vastaan, kuluttajalla on oikeus purkaa sopimus vain, jos virhe ei ole vähäinen. Elinkeinonharjoittajalla on todistustaakka siitä, että virhe on vähäinen (14 artiklan 6 kohta). Kuluttaja käyttää oikeuttaan purkaa sopimus antamalla elinkeinonharjoittajalle ilmoituksen päätöksestään purkaa sopimus (15 artikla).

Sopimuksen purkamiseen liittyvät velvoitteet

Direktiivin 16 artiklassa säädetään sopimuksen purkamiseen liittyvistä elinkeinonharjoittajan velvoitteista. Jos sopimus puretaan, elinkeinonharjoittajan on korvattava kuluttajalle kaikki sopimuksen mukaisesti maksetut suoritukset. Pidemmän ajan kuluessa kauppahinnan maksamista vastaan tapahtuvan digitaalisen sisällön tai palvelun toimittamisen osalta elinkeinonharjoittajan on kuitenkin palautettava kuluttajalle tämän maksamasta hinnasta vain se oikeasuhteinen osa, joka vastaa ajanjaksoa, jona digitaalinen sisältö tai palvelu ei ollut sopimuksen mukainen, sekä kuluttajan etukäteen maksama osa. (16 artiklan 1 kohta)

Elinkeinonharjoittajan on lähtökohtaisesti pidättäydyttävä käyttämästä kuluttajan digitaalista sisältöä tai palvelua käyttäessään luovuttamaa tai luomaa muuta sisältöä kuin henkilötietoja (16 artiklan 3 kohta). Elinkeinonharjoittajan on lisäksi kuluttajan pyynnöstä annettava kuluttajan saataville henkilötietoja lukuun ottamatta kaikki sisältö, jonka kuluttaja on luovuttanut tai luonut käyttäessään digitaalista sisältöä tai palvelua (16 artiklan 4 kohta). Henkilötietojen suhteen elinkeinonharjoittajan on noudatettava asetuksen (EU) 2016/679 mukaisesti sovellettavia velvoitteita (16 artiklan 2 kohta).

Sopimuksen purkamiseen liittyvistä kuluttajan velvoitteista säädetään 17 artiklassa. Sopimuksen purkamisen jälkeen kuluttajan on pidättäydyttävä käyttämästä digitaalista sisältöä tai palvelua ja saattamasta sitä kolmansien osapuolten saataville. Jos digitaalinen sisältö on toimitettu aineellisella välineellä, kuluttajan on elinkeinonharjoittajan pyynnöstä ja tämän kustannuksella palautettava aineellinen väline elinkeinonharjoittajalle ilman aiheutonta viivytystä. Kuluttajalla ei ole velvollisuutta maksaa digitaalisen sisällön tai palvelun käytöstä siltä sopimuksen purkamista edeltävältä ajanjaksolta, jonka aikana digitaalinen sisältö tai palvelu ei ole ollut sopimuksen mukainen.

Maksujen palautukset, joista elinkeinonharjoittaja on vastuussa kuluttajalle kauppahinnan alennuksen tai sopimuksen purkamisen johdosta, on suoritettava ilman aiheutonta viivytystä ja viimeistään 14 päivän kuluessa päivästä, jona elinkeinonharjoittajalle ilmoitetaan kuluttajan päätöksestä käyttää oikeuttaan vaatia hinnanalennusta tai purkaa sopimus. Jos kuluttaja ei anna nimenomaista suostumustaan muuhun, on elinkeinonharjoittajan suoritettava maksun palautus samalla maksutavalla, jota kuluttaja on käyttänyt maksaakseen digitaalisesta sisällöstä tai palvelusta. Elinkeinonharjoittaja ei saa periä kuluttajalta palautuksesta maksua. (18 artikla)

Digitaalisen sisällön tai palvelun muuttaminen

Digitaalisen sisällön tai palvelun muuttamista koskevan 19 artiklan mukaan elinkeinonharjoittaja voi muuttaa digitaalista sisältöä tai palvelua muuten kuin siltä osin, mikä on välttämätöntä tämän sopimuksenmukaisuuden säilyttämiseksi. Edellytyksenä kuitenkin on, että sopimuksessa sallitaan tällainen muutos ja määrätään sitä koskevasta perustellusta syystä, muutoksesta ei aiheudu kuluttajalle lisäkustannuksia ja että kuluttajalle ilmoitetaan muutoksesta selvällä ja ymmärrettävällä tavalla. Lisäksi kuluttajalle on tiedotettava mahdollisuudesta purkaa sopimus tai säilyttää digitaalinen sisältö tai palvelu muuttumattomana. (19 artiklan 1 kohta)

Kuluttajalla on oikeus purkaa sopimus, jos muutos vaikuttaa kielteisesti kuluttajan mahdollisuuksiin käyttää digitaalista sisältöä tai palvelua, ellei kielteinen vaikutus ole vain vähäinen (19 artiklan 2 kohta). Jos elinkeinonharjoittaja on antanut kuluttajalle lisämaksutta mahdollisuuden säilyttää digitaalinen sisältö tai palvelu muuttumattomana, kuluttajalla ei kuitenkaan ole tätä oikeutta (19 artiklan 4 kohta).

Takautumisoikeus

Silloin kun elinkeinonharjoittaja on vastuussa kuluttajalle siksi, että digitaalista sisältöä tai palvelua ei ole toimitettu, tai sellaisen virheen vuoksi, joka johtuu toisen henkilön liiketoimiketjun aikaisemmassa vaiheessa toteuttamasta toimesta tai laiminlyönnistä, elinkeinonharjoittajalla on oikeus vaatia hyvitystä vastuussa olevalta henkilöltä liiketoimiketjussa (20 artikla).

2.2.2 Tavarankauppadirektiivi

Kohde, soveltamisala ja määritelmät

Tavarankauppadirektiivissä säädetään tietyistä myyjien ja kuluttajien välillä tehtäviä myyntisopimuksia koskevista vaatimuksista. Direktiivi sisältää säännöksiä muun muassa tavaroiden sopimuksenmukaisuudesta, oikeussuojakeinoista sekä kaupallisista takuista (1 artikla).

Tavarankauppadirektiiviä sovelletaan kuluttajan ja myyjän välisiin myyntisopimuksiin. Direktiivissä tarkoitettuina myyntisopimuksina pidetään myös sellaisia kuluttajan ja myyjän välisiä sopimuksia, jotka koskevat valmistettavien tai tuotettavien tavaroiden toimittamista. Direktiiviä ei sovelleta digitaalisen sisällön tai digitaalisten palvelujen toimittamista koskeviin sopimuksiin, paitsi jos digitaalinen sisältö tai palvelu on sisällytetty tai liitetty tavaroihin ja toimitetaan yhdessä tavarankanssa tavaraa koskevan myyntisopimuksen perusteella. (3 artiklan 1–3 kohta)

Direktiivin soveltamisalasta on suljettu pois aineelliset välineet, joita käytetään yksinomaan digitaalisen sisällön siirtovälineenä, sekä tavarat, jotka myydään pakkohuutokaupalla tai muuten lain nojalla. Jäsenvaltiot voivat lisäksi sulkea direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle myyntisopimukset, jotka koskevat julkisissa huutokaupoissa myytäviä käytettyjä tavaroita sekä eläviä eläimiä. (3 artiklan 4–5 kohta)

Direktiivin 2 artikla sisältää direktiivin säännöksiin liittyvät määritelmät, kuten myyntisopimuksen, kuluttajan, myyjän ja tavarank määritelmät.

Myös tavarankauppadirektiivi on täysharmonisointidirektiivi, eli jäsenvaltiot eivät saa kansallisessa lainsäädännössään pitää voimassa tai ottaa käyttöön direktiivissä vahvistetuista säännöksistä poikkeavia säännöksiä eivätkä myöskään tiukempia tai sallivampia säännöksiä, ellei direktiivissä toisin säädetä (4 artikla). Direktiivin säännökset ovat kuluttajan hyväksi pakottavia, mutta direktiivi ei estä myyjää tarjoamasta kuluttajille sopimusjärjestelyjä, joilla annetaan direktiivissä säädettyä parempi suoja (21 artikla).

Sopimuksenmukaisuus

Tavarank sopimuksenmukaisuutta koskevat säännökset sisältyvät direktiivin 5–8 artiklaan. Sopimuksenmukaisuutta koskevista subjektiivisista vaatimuksista säädetään direktiivin 6 artiklassa, jonka mukaan tavarank katsotaan olevan myyntisopimuksen mukainen, kun muun muassa sen kuvaus, määrä ja laatu sekä toimivuus ja muut ominaisuudet vastaavat myyntisopimuksen määräyksiä. Tavarank on lisäksi sovellettava siihen erityiseen myyjän hyväksymään käyttötarkoitukseen, johon kuluttaja sitä tarvitsee ja jonka kuluttaja on viimeistään myyntisopimuksen tekohetkellä saattanut myyjän tietoon. Tavarank mukana on myös toimitettava kaikki lisävarusteet, ohjeet ja päivitykset myyntisopimuksessa määrättyllä tavalla.

Sopimuksenmukaisuutta koskevista objektiivisista vaatimuksista säädetään direktiivin 7 artiklassa. Artiklan mukaan tavaroiden on ensinnäkin sovellettava niihin käyttötarkoituksiin, joihin samantyyppistä tavaraa yleensä käytetään, ja niiden on vastattava laadultaan ja kuvaukseltaan näytettä tai mallia, jonka myyjä asetti kuluttajan saataville ennen sopimuksen tekemistä. Lisäksi tavaroiden mukana on toimitettava sellaiset lisätarvikkeet ja ohjeet, mitä ostaja voi kohtuudella odottaa saavansa. Tavaroiden ominaisuuksien on myös vastattava ominaisuuksia, joita samantyyppisillä tavaroilla yleensä on ja joita kuluttaja voi kohtuudella odottaa. (7 artiklan 1 kohta)

Digitaalisia elementtejä sisältävien tavaroiden osalta myyjän on varmistettava, että kuluttajalle tiedotetaan päivityksistä, jotka ovat tarpeen tavarank säilyttämiseksi sopimuksenmukaisena. Jos kuluttaja ei asenna päivityksiä kohtuullisen ajan kuluessa, myyjä ei tietyin edellytyksin ole vastuussa yksinomaan kyseisen päivityksen puuttumisesta aiheutuvasta virheestä. (7 artiklan 3 ja 4 kohta)

Tavaran virheellisestä asennuksesta johtuvaa virhettä pidetään tavarän virheenä, jos asennus on osa myyntisopimusta ja myyjä suoritti asennuksen tai asennus suoritettiin myyjän vastuulla. Virheellistä asennusta pidetään tavarän virheenä myös silloin, jos kuluttaja suoritti tälle suoritettavaksi tarkoitetun asennuksen, ja virheellinen asennus johtui puutteista myyjän tai digitaalisen sisällön tai palvelun toimittajan toimittamissa asennusohjeissa (8 artikla).

Myyjän vastuu, todistustaakka ja ilmoitusvelvollisuus

Direktiivin 10 artikla sisältää myyjän vastuuta koskevat säännökset. Myyjä on vastuussa kuluttajalle virheistä, jotka ovat olemassa tavarän toimitusajankohdasta ja ilmenevät kahden vuoden kuluessa tästä ajankohdasta (10 artiklan 1 kohta). Digitaalisia elementtejä sisältävien tavaröiden osalta myyjä on vastuussa myös digitaalisen sisällön tai palvelun virheestä, joka tapahtuu tai ilmenee kahden vuoden kuluessa siitä, kun tavara toimitettiin. Jos sopimuksessa määrätään yli kaksi vuotta kestävästä jatkuvasta toimituksesta, myyjä on vastuussa digitaalisen sisällön tai palvelun virheestä, joka tapahtuu tai ilmenee sinä aikana, jona digitaalinen sisältö tai palvelu on myyntisopimuksen mukaan määrä toimittaa (10 artiklan 2 kohta).

Direktiivin 10 artikla sisältää myös myyjän vastuuta koskevia jäsenvaltio-optioita. Jäsenvaltiot voivat ensinnäkin pitää voimassa tai ottaa käyttöön määräaikoja, jotka ovat pidempiä kuin edellä kuvatut määräajat (10 artiklan 3 kohta). Lisäksi jäsenvaltiot voivat pitää voimassa tai ottaa käyttöön direktiivissä säädettyjen oikeussuojakeinojen osalta ainoastaan vanhentumisaajan (10 artiklan 5 kohta). Jäsenvaltiot voivat myös säätää, että myyjä ja kuluttaja voivat käytettyjen tavaröiden osalta sopia sopimusehdoista tai sopimuksista, joissa vastuu- tai vanhentumisaika on lyhyempi kuin edellä kuvatut määräajat. Tällaiset lyhyemmät määräajat eivät kuitenkaan saa olla lyhyempiä kuin yksi vuosi (10 artiklan 6 kohta).

Jos tavarassa ilmenee virhe yhden vuoden kuluessa tavarän toimitusajankohdasta, virheen katsotaan olleen olemassa tavarän toimitusajankohdasta, jollei toisin osoiteta tai oletus ole ristiriidassa virheen tai tavarän luonteen kanssa (11 artiklan 1 kohta). Jäsenvaltiot voivat yhden vuoden ajanjakson sijaan pitää voimassa tai ottaa käyttöön kahden vuoden ajanjakson (11 artiklan 2 kohta).

Ilmoitusvelvollisuutta koskevan 12 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat pitää voimassa tai ottaa käyttöön säännöksiä, joiden mukaan kuluttajan on voidakseen käyttää oikeuksiaan ilmoitettava myyjälle virheestä määräajassa, joka on vähintään kaksi kuukautta siitä, kun kuluttaja havaitsi virheen.

Oikeussuojakeinot

Tavarankauppadirektiivin 13 artiklassa säädetään oikeussuojakeinoista virheen korjaamiseksi. Jos tavarassa on virhe, kuluttajalla on oikeus siihen, että se saatetaan sopimuksen mukaiseksi, taikka oikeasuhteiseen alennukseen kauppahinnasta tai sopimuksen purkamiseen (13 artiklan 1 kohta). Tavarän saattamiseksi sopimuksen mukaiseksi kuluttaja voi valita joko tavarän korjaamisen tai vaihtamisen, paitsi jos tämä olisi mahdotonta tai aiheuttaisi myyjälle asiaan liittyvät olosuhteen huomioon ottaen kohtuuttomia kustannuksia (13 artiklan 2 kohta). Myyjä voi kieltäytyä saattamasta tavaraa sopimuksen mukaiseksi, jos korjaaminen tai vaihtaminen on mahdotonta tai aiheuttaisi myyjälle kohtuuttomia kustannuksia asiaan liittyvät olosuhteet huomioon ottaen (13 artiklan 3 kohta).

Oikeasuhteiseen hinnanalennukseen tai myyntisopimuksen purkamiseen kuluttajalla on oikeus muun muassa silloin, jos myyjä ei ole toteuttanut korjaamista tai vaihtamista, jos ilmenee virhe

siitä huolimatta, että myyjä on yrittänyt saattaa tavarän sopimuksen mukaiseksi, tai jos virhe on luonteeltaan vakava (13 artiklan 4 kohta direktiivin suomenkieliseen kieliversioon 26.11.2019 tehty oikaisu huomioon ottaen). Hinnanalennuksen on oltava suhteessa yhtä suuri kuin kuluttajan vastaanottaman tavarän arvon aleneminen verrattuna arvoon, joka tavaralla olisi, jos se olisi sopimuksen mukainen (15 artikla).

Kuluttaja käyttää oikeuttaan purkaa myyntisopimus antamalla myyjälle ilmoituksen päätöksestään purkaa myyntisopimus (16 artiklan 1 kohta). Kuluttajalla ei ole oikeutta purkaa sopimusta, jos virhe on ainoastaan vähäinen (13 artiklan 5 kohta).

Kuluttajalla on oikeus pidättäytyä suorittamasta kauppahinnasta vielä maksamatta olevaa osaa, kunnes myyjä on täyttänyt direktiivin mukaiset velvollisuutensa (13 artiklan 6 kohta). Jäsenvaltiot voivat säätää siitä, vaikuttaako se, että kuluttaja on edistänyt virheen syntymistä, hänen oikeutensa oikeussuojakeinoihin ja missä määrin (13 artiklan 7 kohta).

Direktiivin 14 artikla sisältää tarkemmat säännökset tavarän korjaamisesta ja vaihtamisesta. Tavarän korjaaminen tai vaihtaminen on toteutettava maksutta ja kohtuullisen ajan kuluessa siitä, kun kuluttaja on ilmoittanut myyjälle virheestä. Tavarän korjaaminen tai vaihtaminen ei myöskään saa aiheuttaa kuluttajalle merkittävää haittaa, ottaen huomioon tavarän luonne ja tarkoitus, jota varten kuluttaja hankki tavarän.

Kaupalliset takuut

Direktiivin 17 artiklassa säädetään kaupallisista takuista. Kaupallisen takuun on sidottava takuun antajaa niiden ehtojen mukaisesti, jotka on esitetty takuutodistuksessa ja siihen liittyvässä mainonnassa, joka oli saatavilla sopimuksen tekohetkellä tai ennen sitä. Kun tuottaja tarjoaa kuluttajalle tiettyä tavaraa koskevan kaupallisen kestävyystakuun tietyksi ajanjaksoksi, tuottaja on vastuussa suoraan kuluttajalle tavarän korjaamisesta tai vaihtamisesta koko kaupallisen kestävyystakuun voimassaoloajan. Tuottaja voi tarjota kuluttajalle suotuisimmat ehdot kaupallista kestävyystakuuta koskevassa lausumassa. (17 artiklan 1 kohta)

Takautumisoikeus

Silloin kun myyjä on vastuussa kuluttajalle virheestä, joka johtuu toisen henkilön liiketoimintaketjun aikaisemmassa vaiheessa toteuttamasta toimesta tai laiminlyönnistä, myyjällä on oikeus vaatia hyvitystä vastuussa olevalta henkilöltä tai henkilöiltä liiketoimintaketjussa (18 artikla).

3 Nykytila ja sen arviointi

3.1 Nykytila

3.1.1 Tavarankauppa

Yleistä

Keskeisimmät elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välistä tavarankauppaa koskevat säännökset sisältyvät kuluttajansuojalain (38/1978) 5 lukuun. Lisäksi kauppalaín (355/1987) säännöksiä sovelletaan joiltakin osin myös kuluttajankauppaan (kuluttajansuojalain 5 luvun 29 §). Tavarankauppaa koskevat kansalliset säännökset tavarän ominaisuuksista ja virheestä sekä virheen seuraamuksista pohjautuvat monilta osin vanhaan tavarankauppadirektiiviin.

Kuluttajansuojalain 5 luku koskee tavarankauppaa, jossa myyjänä on elinkeinonharjoittaja ja ostajana kuluttaja. Lukuun sisältyy säännöksiä muun muassa tavarantoimituksesta, vaaranvastuun siirtymisestä sekä kaupan osapuolten sopimusrikkomuksista ja niiden seuraamuksista. Luvun säännöksiä sovelletaan eräin poikkeuksin myös valmistettavan tavarantoimitukseen. Luvun soveltamisalan ulkopuolelle on osittain rajattu käytetyn tavarantoimituksen huutokauppa, jos ostaja voi osallistua kaupantekoon henkilökohtaisesti. (1 §). Luvun säännökset ovat pakottavia siten, että sopimusehto, joka poikkeaa luvun säännöksistä ostajan vahingoksi, on mitätön, jollei laissa toisin säädetä. (2 §)

Suomessa ei ole digitaalisia elementtejä sisältäviä tavaroita koskevia erityisiä säännöksiä, vaan digitaalisia elementtejä sisältäviin tavaroihin sovelletaan nykyisin yleisiä tavarankauppaa koskevia säännöksiä.

Tavarantoimituksen ominaisuudet ja virhe

Tavarantoimituksen on lajiltaan, määrältään, laadultaan, muilta ominaisuuksiltaan ja pakkaukseltaan vastattava sitä, mitä voidaan katsoa sovitun. Jos muuta ei voida katsoa sovitun, tavarantoimitus tulee 1) soveltua tarkoitukseen, johon sellaisia tavaroita yleensä käytetään; 2) soveltua siihen erityiseen tarkoitukseen, johon tavaraa oli tarkoitettu käyttää, jos myyjän on kaupantekohetkellä täytynyt olla selvillä tästä tarkoituksesta eikä hän ole ennen kaupantekoa ilmoittanut ostajalle, että tavara ei mahdollisesti sovellu aiottuun käyttötarkoitukseen; 3) olla myyjän siitä antaman kuvauksen mukainen ja vastata ominaisuuksiltaan sitä, mihin myyjä on viitannut esittämällä näytteen tai mallin; 4) olla pakattu tavantavalla tai muuten sopivalla tavalla, jos pakkaus on tarpeen tavarantoimituksen säilyttämiseksi tai suojaamiseksi; sekä 5) kestävyydeltään ja muuten vastata sitä, mitä kuluttajalla yleensä on sellaisen tavarantoimituksen kaupassa perusteltua aihetta olettaa. Edelleen tavarantoimitus tulee ominaisuuksiltaan vastata laissa, asetuksessa tai viranomaisen päätöksessä asetettuja vaatimuksia, paitsi jos ostajan tarkoituksena on käyttää tavaraa tarkoitukseen, jossa kyseisellä vaatimuksella ei ole merkitystä. Jos tavara poikkeaa edellä mainitusta, siinä on virhe. Ostaja ei kuitenkaan saa virheenä vedota seikkaan, josta hänen täytyy olettaa tienneen kauppaan tehtäessä. Ostaja ei myöskään saa virheenä vedota seikkaan, joka johtuu hänen toimittamisestaan tavarantoimituksen valmistamiseen käytetyistä tarveaineista, paitsi jos myyjän puolella on menetelty huolimattomasti. (12 §)

Tavarantoimituksessa on niin ikään virhe, jos se poikkeaa virheellisen asentamisen tai kokoonpanon takia siitä, mitä kuluttajansuojalain 5 luvun 12 §:ssä säädetään, jos tavarantoimituksen asentaminen tai kokoonpano sisältyy kauppaan koskevaan sopimukseen ja tavarantoimitus on asennanut myyjä tai joku muu hänen lukuunsa. Tavarantoimituksessa on myös virhe, jos sen yhteydessä ei toimiteta ostajalle sellaisia ohjeita, jotka ovat tarpeen tavarantoimituksen asentamista, kokoonpanoa, käyttöä, hoitoa tai säilytystä varten. (12 a §)

Tavarantoimituksessa on myös virhe, jos se ei vastaa niitä tietoja tavarantoimituksen ominaisuuksista tai käytöstä, jotka myyjä tai joku muu aikaisemmassa myyntiportaassa tai myyjän lukuun on antanut tavaraa markkinoitaessa tai muuten ennen kaupantekoa. Myyjä ei kuitenkaan vastaa tällaisesta virheestä, jos hän osoittaa, että hän ei ollut eikä hänen olisi pitänytkaan olla selvillä annetuista tiedoista, tiedot eivät ole voineet vaikuttaa kauppaan, tai tiedot on ajoissa selkeällä tavalla oikaistu. (13 §)

Jos tavara on myyty ”sellaisena kuin se on” tai samankaltaista yleistä varauksella käyttäen, siinä katsotaan kuitenkin olevan virhe, jos tavara ei vastaa niitä tietoja, jotka myyjä on ennen kaupantekoa antanut sen ominaisuuksista tai käytöstä ja joiden voidaan olettaa vaikuttaneen kauppaan. Tavarantoimituksessa on niin ikään virhe, jos myyjä on ennen kaupantekoa laiminlyönyt antaa ostajalle tiedon sellaisesta tavarantoimituksen ominaisuuksista tai käytöstä koskevasta olennaisesta seikasta, josta

hänen täytyy olettaa tienneen ja josta ostaja perustellusti saattoi olettaa saavansa tiedon, ja lainminlyönnin voidaan olettaa vaikuttaneen kauppaan, tai jos tavara on huonommassa kunnossa kuin ostajalla sen hinta ja muut olosuhteet huomioon ottaen on ollut perusteltua aihetta edellyttää. (14 §)

Virheen ilmenemisaika, virhevastuun kesto ja takuu

Kuluttajansuojalain mukaan tavarán virheellisuutta on arvioitava sen perusteella, millainen tavara on ominaisuuksiltaan vaaranvastuun siirtyessä ostajalle. Myyjä vastaa virheestä, joka tavarassa on ollut vaaranvastuun siirtyessä ostajalle, vaikka virhe ilmeni vasta myöhemmin. Jos virhe ilmenee kuuden kuukauden kuluessa vaaranvastuun siirtymisestä, virheen oletetaan olleen olemassa vaaranvastuun siirtyessä ostajalle, jollei toisin osoiteta tai oletus ole virheen taikka tavarán luonteen vastainen. Jos tavara huononee vaaranvastuun siirryttyä ostajalle, tavarassa katsotaan olevan virhe, jos huononeminen johtuu myyjän sopimusrikkomuksesta. (15 §) Vaaranvastuun siirtymisestä säädetään 5 luvun 6 §:ssä.

Jos myyjä on sitoutunut vastaamaan tavarán käyttökelpoisuudesta tai muista ominaisuuksista määrätyn ajan eli antanut tavaralle takuun, tavarassa katsotaan olevan virhe, jos tavara tänä aikana huonontuu takuussa tarkoitettulla tavalla. Virhevastuuta ei kuitenkaan synny, jos myyjä saattaa todennäköiseksi, että huonontuminen johtuu tapaturmasta, tavarán vääranlaisesta käsittelystä tai muusta ostajan puolella olevasta seikasta. (15 a §:n 1 mom.)

Jos takuun on antanut joku muu kuin myyjä aikaisemmassa myyntiportaassa tai myyjän lukuun, tavarassa katsotaan tällöinkin olevan virhe 15 a §:n 1 momentissa mainituin edellytyksin. Myyjä ei kuitenkaan vastaa aikaisemman myyntiportaán antaman takuun perusteella virheestä, josta hän ei muuten tämän luvun nojalla olisi vastuussa, jos myyjä osoittaa ilmoittaneensa asiasta ostajalle selkeällä tavalla ennen kaupantekoa. (15 a §:n 2 mom.)

Mahdollisesta takuusta on selkeästi käytävä ilmi takuun sisältö sekä se, että ostajalla on lain mukaiset oikeudet, ja että takuulla ei rajoiteta näitä oikeuksia. Lisäksi ostajalle on ilmoitettava takuun antaja, voimassaoloaika ja -alue sekä muut takuuseen perustuvien vaatimusten esittämisen kannalta tarpeelliset tiedot. Jos ostaja pyytää, takuu on annettava kirjallisesti tai sähköisesti siten, että tietoja ei voida yksipuolisesti muuttaa ja että ne säilyvät ostajan saatavilla. (15 b §:n 1 ja 2 mom.). Ostajalla on kuitenkin oikeus vedota takuuseen, vaikka se ei täyttäisi kuluttajansuojalain 5 luvun 15 b §:ssä säädettyjä vaatimuksia (15 b §:n 3 mom.).

Kuluttajansuojalaissa ei säädetä virhevastuun keston takarajasta. Takuuajan päättymisen ei vapauta myyjää, valmistajaa eikä maahantuojaa virhevastuusta, jos tavarassa on kuluttajansuojalaissa tarkoitettu virhe (15 a §:n 3 mom.). Kuluttajariitalautakunta on ratkaisukäytännössään katsonut, että jos tavarassa ilmenee vika tai puute selvästi ennen tavarán tavanomaisen käyttöiän päättymistä eikä myyjä esitä selvitystä sen tueksi, että vika on aiheutunut ostajan puolella olevasta tai muusta myyjästä riippumattomasta syystä, tavarán oletetaan olevan virheellinen (näin esimerkiksi ratkaisuiissa dnro 5194/36/2013, 5.1.2015; dnro 1185/32/2014, 15.10.2015 ja dnro 1767/34/2014, 20.10.2015). Kuluttajariitalautakunta on ratkaisukäytännössään katsonut, että esimerkiksi autoilla, kodinkoneilla ja huonekaluilla oletettu käyttöikä normaalissa käytössä on usein yli kaksi vuotta, ja esimerkiksi jääkaappipakastimen sekä kannettavan tietokoneen odotettavissa olevan käyttöiän on kuluttajariitalautakunnan ratkaisukäytännössä katsottu olevan noin neljä vuotta (näin esimerkiksi tapauksissa dnro 3971/32/2014, 3.3.2016 ja dnro 1241/32/2014, 15.10.2015).

Reklamaatiovelvollisuus

Ostaja ei saa vedota tavarän virheeseen, ellei hän ilmoita virheestä myyjälle kohtuullisessa ajassa siitä, kun hän havaitsi virheen tai hänen olisi pitänyt se havaita. Virheilmoitus voidaan kuitenkin aina tehdä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun ostaja havaitsi virheen, ja se voidaan tehdä myös elinkeinonharjoittajalle, joka on välittänyt kaupan myyjän lukuun tai sitoutunut vastaamaan tavarän ominaisuuksista. (16 §:n 1 mom.) Kahden kuukauden määräaika virheilmoitukselle perustuu alun perin vanhan tavarankauppadirektiivin 5 artiklan 2 kohtaan. Koska kuluttajansuojalaki on pakottava kuluttajan hyväksi, sopimussopimukset eivät voi sopia kahta kuukautta lyhyemmästä virheilmoitusajasta. Säännöksellä kahden kuukauden virheilmoitusajasta ei kuitenkaan rajoiteta ostajan oikeutta vedota virheeseen kohtuullisen ajan kuluessa. Kohtuullinen aika voi olla pidempi kuin kaksi kuukautta.

Kuluttajavalituslautakunta (nykyinen kuluttajariitalautakunta) on ratkaisussaan dnro 03/33/578 (15.3.2005) katsonut, että vanhan tavarankauppadirektiivin sanamuoto reklamaatiovelvollisuudesta ei edellytä sitä, että kahden kuukauden aika laskettaisiin virheen tosiasiallisesta havaitsemisesta, vaan kahden kuukauden reklamaatioaika alkaa kulua jo siitä, kun kuluttajan olisi pitänyt havaita virhe.

Jos kuluttaja laiminlyö reklamaatiovelvollisuutensa, hän menettää oikeutensa vedota virheeseen. Ostaja ei kuitenkaan menetä oikeuttaan vedota tavarän virheeseen liian myöhään tapahtuneen reklamaation vuoksi, jos myyjä on menetellyt törkeän huolimattomasti tai kunnianvastaisesti ja arvottomasti. Ostaja ei myöskään menetä oikeuttaan vedota tavarän virheeseen liian myöhään tapahtuneen reklamaation vuoksi, jos virhe perustuu siihen, että tavara ei ominaisuuksiltaan täytä vaatimuksia, jotka sille on asetettu terveyden tai omaisuuden suojelemiseksi annetuissa säännöksissä tai määräyksissä, tai jossa virhe perustuu siihen, että tavara on muuten terveydelle tai omaisuudelle vaarallinen. (16 §:n 2 mom.)

Kuluttajan oikeussuojakeinot virhetilanteessa

Jos tavarassa on virhe, ostajalla on virheen perusteella oikeus pidätyä maksamasta kauppahintaa tietyin rajoituksin (17 §). Lisäksi ostajalla on oikeus vaatia virheen oikaisua siten, että myyjä korjaa virheen tai toimittaa virheettömän tavarän. Tällainen oikaisu on suoritettava kohtuullisessa ajassa ja siten, ettei ostajalle aiheudu siitä kustannuksia tai olennaista haittaa. Myyjä ei kuitenkaan ole velvollinen oikaisemaan virhettä, jos siihen on este, jota hän ei voi voittaa, tai jos siitä aiheutuisi hänelle kohtuuttomia kustannuksia. Tässä tulee erityisesti ottaa huomioon virheen merkitys ja tavarän arvo, jos se olisi sopimuksen mukainen, sekä se, voidaanko oikaisu suorittaa muulla tavalla aiheuttamatta ostajalle huomattavaa haittaa. (18 §:n 1 mom.)

Vaikka ostaja ei vaatisi virheen korjaamista tai virheetöntä tavaraa, myyjä saa omalla kustannuksellaan suorittaa tällaisen oikaisun, jos hän ostajan ilmoitettua virheestä viipymättä tarjoutuu tekemään sen. Ostaja saa kieltäytyä virheen oikaisusta, jos siitä aiheutuisi hänelle olennaista haittaa, tavarän arvon alenemista tai vaaraa siitä, että ostajalle aiheutuvat kustannukset jäävät korvaamatta, taikka jos kieltäytymiseen on muu erityinen syy. Myyjä ei saa vedota siihen, ettei hän ole saanut tilaisuutta edellä tarkoitettuun virheen oikaisuun, jos ostaja on korjauttanut virheen eikä olosuhteet huomioon ottaen voida kohtuudella edellyttää, että ostaja olisi jäänyt odottamaan oikaisua myyjän puolelta. (18 §:n 2 ja 3 mom.)

Jollei virheen korjaaminen tai virheettömän tavarän toimittaminen tule kysymykseen taikka jollei tällaista oikaisua suoriteta kuluttajansuojalain 5 luvun 18 §:ssä tarkoitettulla tavalla, ostaja saa vaatia virhettä vastaavaa hinnanalennusta taikka purkaa kaupan. Kauppaa ei saa kuitenkaan purkaa, jos virhe on vähäinen (19 §). Kuluttajansuojalain mukaan ostajalla on lisäksi oikeus korvaukseen vahingosta, jonka hän kärsii tavarän virheen vuoksi (20 §).

Kuluttajansuojalain mukaan vahinkoa kärsivän sopijapuolen on ryhdyttävä kohtuullisiin toimenpiteisiin vahinkonsa rajoittamiseksi. Jos hän laiminlyö tämän, hän saa itse kärsiä vastaavan osan vahingosta. (30 §:n 1 mom.)

Kuluttajan vaatimusten vanhentuminen

Kuluttajan oikeus esittää virheeseen perustuvia vaatimuksia vanhenee siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 7 §:ssä säädetään (näin esimerkiksi kuluttajavalituslautakunta eli nykyinen kuluttajariitalautakunta ratkaisussa dnro 2754/30/2003, 28.8.2006). Kyseisen pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan vahingonkorvauksen tai muun hyvityksen vanhentumisaika alkaa kulua sopimusrikkomukseen perustuvassa hyvityksessä siitä, kun ostaja on havainnut virheen tai puutteen kaupan kohteessa tai kun muu velkojana oleva sopijapuoli on havainnut virheellisuuden sopimuksen täyttämässä taikka hänen olisi pitänyt se havaita. Perusteettoman edun palautuksessa hyvityksen vanhentumisaika alkaa puolestaan 7 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan kulua siitä, kun vaatimuksen esittäjä on saanut tietää tai hänen olisi pitänyt tietää edun palautuksen perustana olevasta tapahtumasta ja perusteettoman edun saajasta. Velan vanhentumisesta annetun lain 7 §:n 2 momentin mukaan vanhentuminen on kuitenkin katkaistava ennen kuin kymmenen vuotta on kulunut sopimusrikkomuksesta taikka vahinkoon johtaneesta tai edun palautuksen perustana olevasta tapahtumasta rajoittamatta kuitenkaan vahingonkärsijän oikeutta vaatia korvausta henkilö- tai ympäristövahingosta.

Aikaisemman myyntiportaan virhevastuu

Ostajalla on oikeus kohdistaa tavarán virheeseen perustuva vaatimuksensa myös elinkeinonharjoittajaan, joka aikaisemmassa myyntiportaassa on luovuttanut tavarán jälleenmyyntiä varten (kuluttajansuojalain 5 luvun 31 §:n 1 mom.). Ostajalla ei kuitenkaan ole tätä oikeutta, jos virhe on syntynyt kyseisestä elinkeinonharjoittajasta riippumattomasta syystä sen jälkeen, kun hän luovutti tavarán edelleen. Aikaisempi myyntiporras ei myöskään vastaa virheestä siltä osin kuin vaatimus perustuu muun kuin kyseisen elinkeinonharjoittajan antamaan sitoumukseen, joka asettaa ostajan parempaan asemaan kuin ilman sitoumusta, tai siltä osin kuin vaatimus koskee hinnanalennusta tai kauppahinnan palauttamista ja ylittää määrältään sen, mitä kyseisen elinkeinonharjoittajan oma sopijapuoli olisi voinut vaatia samalla perusteella. (31 §:n 2 mom.)

Ostaja menettää oikeutensa esittää vaatimuksia kuluttajansuojalain 5 luvun 31 §:n 1 momentin nojalla, jos hän ei ilmoita virheestä elinkeinonharjoittajalle tai tämä ei saa tietoa myöhemmälle myyntiportaalalle tehdystä virheilmoituksesta kuluttajansuojalain 5 luvun 16 §:n 1 momentissa säädettyssä ajassa ja jos ostajalla oli käytettävissään vaatimuksen esittämiseksi tarvittavat tiedot elinkeinonharjoittajasta. Ostaja saa kuitenkin vedota virheeseen, jos elinkeinonharjoittaja, johon vaatimus kohdistuu, on menetellyt törkeän huolimattomasti tai kunnianvastaisesti ja arvottomasti, taikka jos kysymyksessä on 16 §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu virhe. (31 §:n 3 mom.)

Kuluttajariitalautakunta on antanut useita ratkaisuja aikaisemman myyntiportaán virhevastuusta autokaupassa. Kuluttajariitalautakunta on vakiintuneesti soveltanut kuluttajansuojalain 5 luvun 31 §:ää siten, että käytetyn auton ostanut kuluttaja ei voi kohdistaa vaatimustaan auton virheistä auton maahantuoneeseen liikkeeseen, jos elinkeinonharjoittajien välinen jälleenmyyntiketju on katkennut (näin esimerkiksi ratkaisuissa dnro 3045/33/10, 21.9.2011; dnro 896/33/07, 29.5.2008; dnro 2907/33/05, 16.3.2007; dnro 02/33/891, 15.3.2004 ja dnro 4077/33/09, 7.12.2010). Myös Helsingin hovioikeus on antanut hiljattain ratkaisun, jossa se katsoi käräjäoikeuden tavoin, ettei kuluttajansuojalain 5 luvun 31 §:n 1 momentin säännöksen tarkoituksena

ole ollut ulottaa maahantuojan tai muun elinkeinonharjoittajien ketjussa aiempaan olevan elinkeinonharjoittajan vastuuta kulutustavaran virheestä tavarankäyttöön ottoa koskevaa kauppaa laajemmalle (Helsingin hovioikeuden lainvoimainen välituomio nro 1495, S 18/1936, 26.11.2019).

3.1.2 Digitaalista sisältöä ja digitaalisia palveluja koskevat sopimukset

Suomen lainsäädäntöön ei sisälly erityisiä säännöksiä digisopimusdirektiivin soveltamisalaan kuuluvista digitaalista sisältöä tai digitaalisia palveluja koskevista sopimuksista viivästys- ja virhetilanteissa lukuun ottamatta kyseisen direktiivin soveltamisalaan kuuluvia aineellisia välineitä, joita käytetään yksinomaan digitaalisen sisällön siirtovälineenä (esimerkiksi DVD). Tällaisia aineellisia välineitä pidetään Suomessa tavaroina, ja niihin sovelletaan nykyisin edellä selostettuja tavarankauppaa koskevia säännöksiä.

Kuluttajansuojalain 8 luvussa on yleiset säännökset kuluttajapalvelusopimuksista. Säännökset koskevat vastikkeellisia palveluksia, joita elinkeinonharjoittaja (toimeksisaaja) suorittaa kuluttajalle (tilaaja) ja joiden sisältönä on irtaimen esineeseen, rakennukseen, muuhun rakennelmaan tai kiinteään omaisuuteen kohdistuva työ tai muu suoritus. Suuri osa kuluttajapalvelusopimuksista jää luvun soveltamisalan ulkopuolelle.

Vaikka kuluttajansuojalain 8 luvun soveltamisala on verrattain suppea, kuluttajariitalautakunnan ratkaisukäytännössä mainittuja säännöksiä on sovellettu tietyiltä osin myös muihin kuin luvun soveltamisalaan nimenomaisesti kuuluvien kuluttajapalvelusopimuksiin, koska on katsottu, että säännökset ilmentävät yleisiä sopimusoikeudellisia periaatteita (ks. esimerkiksi kuluttajariitalautakunnan ratkaisu dnro 3779/39/05 (29.11.2007), jossa oli kyse puhelinliittymän saldopalvelusta). Kuluttajansuojalain 8 luvun säännökset ovat kuitenkin yleisluonteisempia kuin digisopimusdirektiivin hyvin yksityiskohtaiset säännökset.

3.2 Nykytilan arviointi

3.2.1 Direktiiveistä johtuvat muutostarpeet

Tavarankauppadirektiivin täytäntöönpano edellyttää muutoksia ennen muuta kuluttajansuojalain 5 luvun säännöksiin. Muutostarpeet koskevat erityisesti säännöksiä tavarankäyttöön ottoa koskevista sekä virheen seuraamuksista. Digisopimusdirektiivin täytäntöönpano edellyttää puolestaan kokonaan uusien säännösten sisällyttämistä lakiin, koska edellä todetun mukaisesti kuluttajansuojalakiin ei sisälly entuudestaan digisopimusdirektiiviä vastaavaa sääntelyä.

3.2.2 Direktiivien säännökset, jotka eivät edellytä muutoksia lainsäädäntöön

Tavarankauppadirektiivin 2 artiklan 2 ja 3 alakohtaan sisältyvät kuluttajan ja myyjän määritelmät sekä digisopimusdirektiivin 2 artiklan 5 ja 6 alakohtaan sisältyvät elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan määritelmät vastaavat asiallisesti kuluttajansuojalain 1 luvun 4 ja 5 §:ää, joten kansallisia täytäntöönpanotoimia ei näiltä osin tarvita.

Tavarankauppadirektiivin 2 artiklan 5 alakohtaan sisältyvä tavarankäyttöön ottoa koskeva määritelmä vastaa puolestaan a alakohdan osalta sanan yleiskielen mukaista merkitystä, joten määritelmää ei siltä osin tarvita. Erikseen todettakoon, että Suomessa tavaroina pidetään myös taloelementtejä. Näihin sovelletaan kuitenkin kuluttajansuojalain 5 luvun säännösten sijasta kuluttajansuojalain 9 luvun sisältyviä erityissäännöksiä. Tavarankauppadirektiivin johdanto-osan 12 kappaleen mukaan direktiiviä olisi sovellettava ainoastaan sellaisiin irtaimiin esineisiin, jotka ovat direktiiv-

vissä määriteltyjä tavaroita. Jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi voitava vapaasti säännellä myyntisopimuksia, jotka koskevat kiinteää omaisuutta, kuten asuinrakennuksia, ja sen tärkeimpiä osatekijöitä, joiden on tarkoitus muodostaa keskeinen osa tällaista kiinteää omaisuutta. Komissiolt on erikseen tiedusteltu, onko tällä perusteella mahdollista jättää taloelementtien kauppa tavarankauppadirektiiviin perustuvan sääntelyn soveltamisalan ulkopuolelle. Komission vastuuvirkamiehen näkemyksen mukaan tämä on mahdollista. Poikkeuksen voidaan tulkita kattavan myös ne tapaukset, joissa elinkeinonharjoittaja 9 luvun soveltamisalaan kuuluvien suoritusten ohella toimittaa kuluttajalle muita tavaroita rakennusta tai rakennelmaa varten taikka suorittaa kuluttajalle muita rakennus- tai korjaushankkeeseen liittyviä palveluksia. Näin ollen tavarankauppadirektiivin täytäntöönpanon ei katsota edellyttävän muutoksia kuluttajansuojalain 9 lukuun. Siltä osin kuin kyseisessä luvussa viitataan 5 luvun säännöksiin, selkeyssyistä perusteltuna kuitenkin pidetään, että viittaussäännökset säilytetään ennallaan, vaikka joihinkin viitattaviin säännöksiin ehdotetaankin tehtäväksi muutoksia.

Myöskään 2 artiklan 13 alakohdan mukaista kestävyuden määritelmää ja 14 alakohdan mukaista maksuttomuuden määritelmää ei pidetä tarpeellisina sisällyttää nimenomaisena määritelmänä lakiin sen johdosta, että määritelmät vastaavat sanojen yleiskielen mukaista merkitystä.

Tavarankauppadirektiivin 3 artiklan 2 kohdan mukaan myyntisopimuksina on pidettävä myös kuluttajan ja myyjän välisiä sopimuksia, jotka koskevat sellaisten tavaroiden toimittamista, jotka on valmistettava tai tuotettava. Kohta vastaa vanhan tavarankauppadirektiivin 1 artiklan 4 kohtaa. Voimassa olevan kuluttajansuojalain 5 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan luvun säännöksiä sovelletaan myös valmistettavan tavaratilaukseen. Jos ostajan on toimitettava olennainen osa tarveaineista, tilaukseen sovelletaan kuitenkin 5 luvun 23–28 §:n sijasta kuluttajansuojalain 8 luvun 23–31 §:ää. Tällaiseen tilaukseen sovelletaan lisäksi, mitä 8 luvun 14 ja 32 §:ssä säädetään. Kuten ei vanhassakaan tavarankauppadirektiivissä, ei myöskään uudessa tavarankauppadirektiivissä ole säännöksiä valmistettavan tavaratilaajan velvollisuuksista eikä hänen sopimusrikkomuksensa seuraamuksista. Näiltä osin edellä tarkoitettuihin tilaussopimuksiin voitaisiin soveltaa jatkossakin 8 luvun säännöksiä. Liikkumavaraa neuvontavelvollisuudesta säätämisen suhteen antaa puolestaan direktiivin johdanto-osan 20 kappale.

Tavarankauppadirektiivin 3 artiklan 4 kohdan mukaan direktiiviä ei sovelleta tavaroihin, jotka myydään pakkohuutokaupalla tai muuten lain nojalla. Vastaava raja on sisällynyt jo vanhan tavarankauppadirektiivin 1 artiklan 2 kohdan b alakohtaan. Ulosottokaaren (705/2007) myyntiä koskevan 5 luvun mukaan ulosmitatun omaisuuden myyntitapoja ovat huutokauppa ja vapaa myynti. Ulosottokaaren mukaan vain ulosottomiehen huutokaupalla toimittama myynti on huutokaupalla tapahtuvaa myyntiä. Kun ulosottomies toimittaa myynnin muulla tavoin kuin huutokaupalla tai myynnin toimittaa yksityinen joko julkisella huutokaupalla tai muulla tavoin, sovelletaan vapaata myyntiä koskevia säännöksiä, joista säädetään ulosottokaaren 5 luvun 75–80 §:ssä. Näiden kaikkien myyntitapojen voidaan katsoa kuuluvan direktiivin soveltamisalapoikkeuksen piiriin, minkä vuoksi kansallinen sääntely voidaan säilyttää nykyisellään.

Tavarankauppadirektiivin 17 artiklan 1 kohdan mukaan kaupallisen takuun on sidottava takuun antajaa niiden ehtojen mukaisesti, jotka on esitetty takuutodistuksessa ja siihen liittyvässä mainonnassa, joka oli saatavilla sopimuksen tekohetkellä tai ennen sitä. Mainituissa artiklassa säädettyin edellytyksin ja rajoittamatta unionin lainsäädännön tai kansallisen lainsäädännön muiden sovellettavien säännösten soveltamista, kun tuottaja tarjoaa kuluttajalle tiettyä tavaraa koskevan kaupallisen kestävyystakuun tietyksi ajanjaksoksi, tuottaja on vastuussa suoraan kuluttajalle tavarankorjaamisesta tai vaihtamisesta tavarankauppadirektiivin 14 artiklan mukaisesti koko kaupallisen kestävyystakuun voimassaoloajan. Tuottaja voi tarjota kuluttajalle suotuisimmat ehdot kaupallista kestävyystakuuta koskevassa lausumassa.

Voimassa olevan kuluttajansuojalain 5 luvun 15 a §:n 1 momentissa säädetään, että jos myyjä on sitoutunut vastaamaan tavarahan käyttökelpoisuudesta tai muista ominaisuuksista määrätyn ajan (takuu), tavarassa katsotaan olevan virhe, jos tavara tänä aikana huonontuu takuussa tarkoitettulla tavalla. Jos takuun on antanut joku muu kuin myyjä aikaisemmassa myyntipöytäasassa, tavarassa katsotaan saman pykälän 2 momentin mukaan tällöinkin olevan virhe 1 momentissa mainituin edellytyksin. Ostaja voisi luonnollisesti kohdistaa takuuseen perustuvat vaatimukset takuun antaneeseen tahoon. Lisäksi merkityksellinen on puhtaasti kansalliseen harkintaan perustuva 5 luvun 31 §:n 1 momentti, jonka mukaan ostajalla on oikeus kohdistaa tavarahan virheeseen perustuva, luvun säännösten mukainen vaatimuksensa myös elinkeinonharjoittajaan, joka aikaisemmassa myyntipöytäasassa on luovuttanut tavarahan jälleenmyyntiä varten. Edellä mainitusta seuraa, että jos esimerkiksi tuottaja olisi antanut ostajalle takuun ja tavara huonontuisi takuuajana takuussa tarkoitettulla tavalla, tavarassa katsottaisiin olevan virhe. Jos ostaja päättäisi esittää virheeseen perustuvat vaatimuksensa suoraan takuun antaneelle tuottajalle, virheen seuraamukset määräytyisivät tällöin luvun säännösten mukaisesti lain 31 §:stä ilmenevin rajoituksin, jollei takuun sisältö ole kuluttajan kannalta lakia edullisempi. Koska kansallisesta laista seuraa siis jo nykyisin, että tuottajan antaman kestävyystakuun perusteella ostaja voisi vedota virheen seuraamuksiin, mukaan lukien tavarahan korjaaminen tai vaihtaminen, 17 artiklan 1 kohta ei edellytä erityisiä täytäntöönpanotoimia siltä osin kuin siinä säädetään tuottajan kuluttajalle tarjoamasta tiettyä tavaraa koskevan kestävyystakuun vaikutuksista tuottajan vastuuseen.

Tavarankauppadirektiivin 18 artiklassa säädetään, että kun myyjä on vastuussa kuluttajalle virheestä, joka johtuu toisen henkilön liiketoimintaketjun aikaisemmassa vaiheessa toteuttamasta toimesta tai laiminlyönnistä, myyjällä on oltava oikeus vaatia hyvitystä vastuussa olevalta henkilöltä tai henkilöiltä liiketoimintaketjussa. Siitä, keneltä myyjä voi vaatia hyvitystä, sekä tähän liittyvistä toiminista ja edellytyksistä säädetään kansallisessa lainsäädännössä. Sääntelyä vastaava säännös on sisällynyt jo vanhan tavarankauppadirektiivin 4 artiklaan. Artiklaa ei ole tarpeen panna erikseen täytäntöön, koska kauppalaisissa säädetään yleisesti myyjän virhevastuusta liikekaupoissa. Suomi on myös ratifioinut kansainvälistä tavarahan kauppaa koskevan YK:n yleissopimuksen.

Tavarankauppadirektiivin 21 artikla direktiiviin perustuvan sääntelyn pakottavuudesta vastaa voimassa olevan kuluttajansuojalain 5 luvun 2 §:n pakottavuutta koskevaa säännöstä. Erityisiä uusia täytäntöönpanotoimia ei siis tarvita.

3.2.3 Kauppalain säännösten soveltaminen kuluttajasuhteissa

Kuluttajansuojalain 5 luvun 29 §:ään sisältyvän viittaussäännöksen perusteella kauppalain säännöksiä sovelletaan 5 luvussa tarkoitettuun kauppaan siltä osin kuin kuluttajansuojalain säännöksistä ei muuta johdu. Pykälässä on lisäksi lueteltu useita säännöksiä, jotka on suljettu nimenomaisesti soveltamisen ulkopuolelle tai joita sovelletaan kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan väliseen tavarankauppaan vain osittain. Sääntelyratkaisun alkuperäisenä tarkoituksena on ollut keventää kuluttajansuojalain 5 lukua siten, että luvussa säädettäisiin vain tärkeimmistä kuluttajan kaupassa esiin tulevista kysymyksistä ja muilta osin viitattaisiin kauppalakiin.

Viittaussäännös on varsin vaikeaselkoinen erityisesti siltä osin kuin siinä säädetään kauppalain soveltamisesta 5 luvussa tarkoitettuun kauppaan siltä osin kuin kuluttajansuojalain säännöksistä ei johdu muuta. Säännöksen vaikeaselkoisuutta on ajan kuluessa lisännyt se, että luvun sääntely on erinäisten direktiivien täytäntöönpanon johdosta muuttunut erityisesti soveltamisalaltaan hienojakoisemmaksi ja erkaantunut muutoinkin kauppalain systematiikasta.

Tavarankauppadirektiivin täytäntöönpanon johdosta viittaussäännöksen muuttaminen on välttämätöntä. Samassa yhteydessä on tarpeen pyrkiä selkeyttämään sääntelyä muiltakin osin.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

4.1.1 Tavarankauppadirektiivin täytäntöönpanoon liittyvät ehdotukset

Yleistä

Tavarankauppadirektiivi ehdotetaan pantavaksi pääosin täytäntöön muuttamalla kuluttajansuojalain kuluttajankauppaa koskevaa 5 lukua ja erityisesti luvun säännöksiä tavarankuuden ominaisuuksista ja virheestä sekä virheen seuraamuksista. Samalla luvun otsikko ehdotetaan muutettavaksi kuluttajankaupasta tavarankaupaksi, jotta luvun sisältö kävisi otsikosta nykyistä selkeämmin ilmi. Tätä pidetään tärkeänä eritoten nyt, kun kuluttajansuojalakiin on valmisteilla useampia uusia lukuja.

Nykyinen tavarankauppasääntely on ollut voimassa jo pitkään. Sääntely on toiminut pääasiassa hyvin, ja sen tulkintakäytäntö on vakiintunutta. Direktiivin täytäntöönpanon lähtökohtana on tämän johdosta ollut, että kansallista sääntelyä muutettaisiin vain siltä osin kuin se on direktiivin täytäntöönpanon kannalta välttämätöntä.

Soveltamisala

Ehdotuksen mukaan 5 luvun soveltamisala säilyisi pääosin ennallaan. Uutta olisi, että lukua sovellettaisiin jatkossa vain rajoitettuihin tapauksiin, kun kyse on yksinomaan digitaalisen sisällön siirtovälineenä käytettävän tavarankuuden, kuten digitaalista sisältöä sisältävän Blu-ray-levyn, kaupasta. Tällaisen tavarankuuden kauppaan lukua sovellettaisiin jatkossa vain siltä osin kuin luvussa säädetään tavarankuuden luovutuksesta, vaaranvastuusta sekä seuraamuksista tavarankuuden luovutuksen viivästyessä. Muilta osin tällaisen tavarankuuden kauppa kuuluisi jatkossa uuden 5 a luvun soveltamisalaan. Muutos on välttämätön direktiivin täytäntöön panemiseksi.

Kun kaupan kohteena on tavara, joka sopimuksen mukaan sisältää myyjän tai kolmannen osapuolen toimittamaa digitaalista sisältöä tai digitaalisen palvelun tai joka on sopimuksen mukaan liitetty myyjän tai kolmannen osapuolen toimittamaan digitaaliseen sisältöön tai palveluun, ja kyseisen digitaalisen sisällön tai palvelun puuttuminen estäisi tavarankuuden toimintojen suorittamisen, tavarankauppadirektiivin ja digisopimusdirektiivin välillä tehdyn rajanvedon mukaisesti myös tällainen digitaalisia elementtejä sisältävän tavarankuuden kauppa kuuluisi tavarankauppaa koskevan luvun soveltamisalaan.

Soveltamisalaan liittyvän kansallisen liikkumavaran käyttöä selostetaan jäljempänä 5.1 jaksossa kohdassa ”Soveltamisala”.

Tavarankuuden luovutus

Tavarankuuden luovutusta koskevan säännöksen mukaan tavara on luovutettu, kun ostaja on saanut sen hallintaansa. Sääntelyä ehdotetaan täydennettäväksi siten, että säännöksessä otettaisiin kantaa erikseen siihen, milloin digitaalisia elementtejä sisältävä tavara katsottaisiin viivästystä ja virheellisuuden määräävää ajankohtaa koskevia säännöksiä sovellettaessa luovutetuksi. Tällainen tavara katsottaisiin luovutetuksi näiltä osin vasta, kun myös digitaalinen sisältö tai palvelu on toimitettu ostajalle tai, jos kyse on digitaalisen sisällön tai palvelun jatkuvasta toimittamisesta pidemmän ajan kuluessa, digitaalisen sisällön tai palvelun toimittaminen ostajalle on aloitettu.

Tavaran ominaisuudet ja virhe

Ehdotuksen mukaan laissa säädettäisiin nykyistä tarkemmin virheettömän tavarän ominaisuuksista. Paitsi että tavarän tulisi olla sovitun mukainen, sen tulisi täyttää myös tavaralle asetetut yleiset vaatimukset. Yleisistä vaatimuksista voitaisiin kuitenkin poiketa, jos ostajalle on nimenomaisesti annettu sopimuksen tekoajankohtana tieto poikkeamasta ja tämä on poikkeaman erikseen ja nimenomaisesti tällöin hyväksynyt.

Voimassa olevaan lakiin sisältyy säännös, joka koskee ”Sellaisena kuin se on” -ehdon käyttöä. Säännös on direktiivin täytäntöönpanon myötä tarpeen kumota. Käytetyn tavarän virheellisyttä olisi arvioitava jatkossa samoin perustein kuin uuden tavarän virheellisyttä. Tämä on ollut jo nykyisen säännöksen tarkoituksena, mutta käytännössä käytetyn tavarän virheellisyttä on arvioitu toisin perustein kuin uuden tavarän virheellisyttä (ks. Arviomuistio kuluttajansuojalain muutostarpeista 9/2012; https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/76350/omml_9_2012_arviomuistio_32_s.pdf).

Digitaalisia elementtejä sisältävän tavarän kauppaa silmällä pitäen lakiin ehdotetaan lisättäväksi myös säännös, jonka mukaan myyjän tulisi lähtökohtaisesti huolehtia tarvittavien turva- ja muiden päivitysten toimittamisesta ostajalle määrätyn ajanjakson ajan. Jos myyjä laiminlöisi huolehtia velvollisuuksistaan, tavarassa olisi virhe, paitsi jos ostaja olisi laiminlyönyt päivitysten asentamisen tietoisena siitä, mitä seurauksia päivityksen asentamisen laiminlyönnillä on, eikä päivitysten asentamatta jättäminen tai virheellinen asennus ole johtunut myöskään ostajalle annetuista puutteellisista asennusohjeista.

Ehdotuksen mukaan vuoden kuluessa tavarän luovutuksesta ilmenevän virheen oletettaisiin olleen tavarassa jo luovutushetkellä, jollei toisin osoiteta tai oletus ole virheen taikka tavarän luonteen vastainen. Nykyisin oletama-aika on kuusi kuukautta. Todistustaakkaan liittyvää jäsenvaltioiden liikkumavaraa selostetaan jäljempänä 5.1 jaksossa kohdassa ”Todistustaakka”.

Direktiivin mukainen pääsääntö tavarankaupassa on, että myyjän katsotaan olevan vastuussa tavarän virheestä, jos se ilmenee kahden vuoden kuluessa tavarän luovutuksesta. Direktiivi sisältää tältä osin kuitenkin liikkumavaraa, jota ehdotetaan hyödynnettäväksi säilyttämällä nykytila, jossa myyjän vastuuta rajoittavaa säännöstä ei sisälly kansalliseen lakiin. Virhevastuu aika määräytyisi siis nykyiseen tapaan tavarän oletettavissa olevan kestoajan perusteella ja rajautuisi viime kädessä vanhentumisajan perusteella. Selvyiden vuoksi lukuun ehdotetaan lisättäväksi informatiivinen viittaus velan vanhentumisesta annettuun lakiin, jolloin vastuuajan kytkeytyminen vanhentumissäännöstöön kävisi nimenomaisesti ilmi laista.

Virheilmoitusta koskeva sääntely ehdotetaan säilytettäväksi asiasisällöltään ennallaan direktiivin salliman liikkumavaran turvin.

Myyjän virhevastuun keston ja virheilmoitukseen liittyvää jäsenvaltioiden liikkumavaraa selostetaan tarkemmin jäljempänä 5.1 jaksossa kohdissa ”Myyjän vastuu” ja ”Reklamaatiovelvollisuus”.

Virheen seuraamukset

Ehdotuksen mukaan tavarän virheen seuraamuksia koskeva perusratkaisu, jonka mukaan virheen oikaisu on ensisijainen seuraamus ja hinnanalennus tai kaupan purku toissijainen seuraamus, säilyisi ennallaan. Sääntelyä ehdotetaan kuitenkin täsmennettäväksi monilta osin tavarän-

kauppadirektiivin täytäntöönpanon johdosta. Ehdotuksen mukaan kuluttajalla olisi lähtökohtaisesti valinnanvapaus tavarán virhetilanteissa sen suhteen, vaatiiko hän tavarán korjaamista vai virheettömán tavarán toimittamista virheellisen tavarán tilalle. Myyjä ei kuitenkaan olisi velvollinen oikaisemaan virhettä ostajan vaatimalla tavalla tai lainkaan, jos siihen on este, jota hän ei voi voittaa, tai jos siitä aiheutuisi hänelle kohtuuttomia kustannuksia. Vaikka jo vanhan tavarankauppadirektiivin johdanto-osassa on korostettu ostajan valinnanvapautta tavarán korjaamisen ja uuden toimituksen osalta, kansallinen oikeustila ei ole vastannut tältä osin direktiiviä.

Laissa säädettäisiin nykyistä täsmällisemmin myös siitä, milloin ostajalla olisi oikeus vaatia hinnanalennusta tai oikeus purkaa kauppa. Ehdotuksen mukaan ostaja saisi vaatia hinnanalennusta tai purkaa kaupan muun ohella silloin, kun tavarassa ilmenee virhe siitä huolimatta, että myyjä on yrittänyt saattaa tavarán laissa edellytetyn mukaiseksi. Säännöksen tarkoituksena on ehkäistä korjauskierteitä. Sääntelyyn liittyisi kuitenkin hieman joustonvaraa erityisesti siltä osin kuin kyse on kalliimmista ja rakenteeltaan monimutkaisemmista tavaroista.

Takuu

Takuuta koskevaa sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi direktiivin johdosta siten, että takuu olisi aina annettava kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla.

Takuulta edellytettäisiin nykyiseen tapaan maksuttomuutta, jotta sitä voisi kutsua takuuksi. Direktiivin täytäntöönpanon johdosta takuusääntely ehdotetaan kuitenkin ulotettavaksi tietyin rajoituksin myös sitä vastaavaan sitoumukseen, jonka myyjä tai tuottaja on antanut ostajalle lisäkorvausta vastaan. Takuuta koskevaa kansallista liikkumavaraa ja sen käyttöä selostetaan tarkemmin jäljempänä 5.1 jaksossa kohdassa ”Takuu”.

Kauppalaín säännösten soveltaminen kuluttajasuhteissa

Kuluttajansuojalain 5 luvun 29 §:ään sisältyvää viittaussäännöstä kauppalaikiin ehdotetaan muutettavaksi tavarankauppadirektiivin täytäntöönpanoon liittyvistä syistä. Samassa yhteydessä sääntelyyn ehdotetaan tehtäväksi lähinnä lakiteknisii muutoksia. Ensinnäkin ostajan myötävaiikutusta koskeva sääntely sekä eräät sopimuksen purkamiseen liittyvät säännökset sisällytettäisiin ehdotuksen mukaan niiden keskeisen merkityksen vuoksi nimenomaisesti kuluttajansuojalaikiin. Muilta osin viitattaisiin jatkossakin kauppalaikiin siltä osin kuin sääntelyn siirtäminen kuluttajansuojalaikiin ei ole aiheellista tavarankauppadirektiivin täytäntöönpanoon liittyvistä syistä. Viittaussäännös kauppalaikiin kirjoitettaisiin kuitenkin nykyisestä poiketen siten, että viittaussäännöksessä lueteltaisiin nimenomaisesti ne kauppalaín säännökset, jotka tulisivat sovellettavaksi kuluttajansuojalain 5 luvun soveltamisalaan kuuluvaan kauppaan sen sijaan, että tämän selvittäminen jäisi lain soveltajan tehtäväksi. Sääntelyn ehdotetaan olevan kuluttajan hyväksi pakottavaa.

Valmisteluvaiheessa on pohdittu myös muita vaihtoehtoja muutoksen toteuttamiseksi. Näitä vaihtoehtoja esitellään jäljempänä 5.1 jaksossa.

Välittäjän vastuu

Kuluttajansuojalain 12 luvun kulutushyödykkeen välittäjän vastuuta koskevan 1 §:n mukaan elinkeinonharjoittaja, joka välittää kulutushyödykettä koskevan sopimuksen hyödykkeen tarjoajan lukuun, vastaa hyödykkeen hankkivalle kuluttajalle sopimuksen täyttämisestä 5 ja 8 luvun sekä kauppalaín 41 §:n mukaisesti. Vastuuta ei kuitenkaan synny, jos välittäjä toimii toisen

elinkeinonharjoittajan lukuun ja kuluttaja on sopimusta tehtäessä selvillä tästä sekä tämän seikan vaikutuksesta hänen oikeuksiinsa.

Ehdotuksen mukaan säännöksessä mainittaisiin myös uusi 5 a luku. Samalla viittaus kauppalaain oikeudellista virhettä koskevaan 41 §:ään poistettaisiin sen johdosta, että oikeudellista virhettä koskevat säännökset ehdotetaan sisällytettäväksi direktiivien täytäntöönpanon johdosta nimenomaisesti kuluttajansuojalain 5 ja 5 a lukuun.

4.1.2 Digisopimusdirektiivin täytäntöönpanoon liittyvät ehdotukset

Yleistä

Digisopimusdirektiivin täytäntöön panemiseksi kuluttajansuojalakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 a luku digitaalista sisältöä ja digitaalisia palveluja koskevista sopimuksista. Luku sisältäisi säännöksiä digitaalisen sisällön tai palvelun toimittamisesta, digitaalisen sisällön tai palvelun virheestä ja sen seuraamuksista sekä digitaalisen sisällön tai palvelun muuttamisesta. Luvun täytäntöönpanossa on pyritty mukailemaan kuluttajansuojalain 5 luvun rakennetta ja siinä käytettyjä kirjoitusasuja siinä määrin kuin se on ollut mahdollista.

Soveltamisala

Digitaalista sisältöä ja digitaalisia palveluja koskevia säännöksiä sovellettaisiin direktiivin mukaisesti elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisiin sopimuksiin, jotka koskevat digitaalista sisältöä, kuten tietokoneohjelmia, digitaalisia pelejä ja sähköisiä kirjoja, samoin kuin sopimuksiin, jotka koskevat pilvipalveluiden ja sosiaalisen median kaltaisia digitaalisia palveluja. Luku tulisi sovellettavaksi paitsi sopimuksiin, joiden nojalla kuluttaja on sitoutunut maksamaan digitaalisesta sisällöstä tai palvelusta kauppahintaa, myös tietyin reunaehdoin sopimuksiin, joiden nojalla kuluttaja on sitoutunut luovuttamaan elinkeinonharjoittajalle henkilötietoja. Viimeksi mainituilta osin muutos olisi periaatteellisesti merkittävä, sillä olemassa olevia kuluttajansuojalain viivästys- ja virhevastuusäännöksiä ei ole tiettävästi sovellettu edes analogisesti tällaisiin sopimuksiin. Selvyyden vuoksi on syytä todeta, että henkilötietojen suoja on perusoikeus, eikä henkilötietoja näin ollen olisi pidettävä vastikkeena. Uudistuksella ei vaikutettaisi henkilötietojen suojaan. Uudistuksella pyritäisiin kuitenkin varmistamaan, että kuluttajilla on oikeus tiettyihin sopimusperusteisiin oikeussuojakeinoihin silloinkin, kun nämä ovat luovuttaneet elinkeinonharjoittajalle henkilötietoja kauppahinnan sijaan.

Digisopimusdirektiivi sisältää useita soveltamisalapoikkeuksia. Näitä hyödynnettäisiin kansallisessa laissa siltä osin kuin poikkeukset eivät ole vain soveltamisalaa lähinnä selventäviä ja nimenomaisina laintasoisina säännöksinä sen johdosta tarpeettomia. Digisopimusdirektiivin soveltamisalasta poiketen 5 a luvun soveltamisalan ulkopuolelle ei kuitenkaan rajattaisi terveydenhuollon ammattihenkilön kuluttajalle antamia terveyspalveluja siltä vähäiseltä osin kuin niiden ylipäänsä voitaisiin katsoa kuuluvan luvun soveltamisalaan. Tätä sekä muita soveltamisalaan liittyviä ratkaisuja selostetaan tarkemmin jäljempänä 5.1 jaksossa osiossa ”Soveltamisala”.

Digitaalisen sisällön tai palvelun toimittaminen

Ehdotuksen mukaan luvussa säädettäisiin direktiivin mukaisesti velvollisuudesta toimittaa digitaalinen sisältö tai palvelu kuluttajalle ilman aiheetonta viivytystä sopimuksen tekemisen jälkeen. Lisäksi säädettäisiin siitä, milloin elinkeinonharjoittajan katsottaisiin täyttäneen toimitusvelvollisuutensa.

Lukuun sisällytettäisiin myös säännökset kuluttajan oikeudesta pidätyä maksusta, oikeudesta vaatia sopimuksen täyttämistä toimituksen viivästystilanteessa sekä oikeudesta korvaukseen vahingosta, jonka hän kärsii elinkeinonharjoittajan viivästyksen vuoksi. Tältä osin sääntely olisi kansallista, ja se olisi yhdenmukaista kuluttajansuojalain muihin lukuihin sisältyvän vastaavan sääntelyn kanssa.

Digitaalisen sisällön tai palvelun ominaisuudet ja virhe

Digitaalisen sisällön tai palvelun virhettä koskeva sääntely olisi pitkälti yhdenmukaista tavarankauppaa koskevaan lukuun ehdotetun vastaavan sääntelyn kanssa. Kuten mainituksessa luvussa, myös nyt ehdotetussa luvussa säädettäisiin virheettömän digitaalisen sisällön tai palvelun ominaisuuksista. Paitsi että digitaalisen sisällön tai palvelun tulisi olla sovitun mukainen, sen tulisi lähtökohtaisesti täyttää myös digitaaliselle sisällölle tai palvelulle asetetut yleiset vaatimukset, paitsi jos kuluttajalle on nimenomaisesti annettu sopimuksen tekoajankohtana tieto poikkeamasta ja tämä on poikkeaman erikseen ja nimenomaisesti tällöin hyväksynyt. Lisäksi edellytettäisiin, että digitaalinen sisältö tai palvelu on viimeisimmän sopimuksentekohetkellä saatavilla olevan version mukainen, jolleivät osapuolet ole toisin sopineet.

Kuten tavarankauppaa koskeva luku, myös ehdotettu 5 a luku sisältäisi säännökset tarvittavien turva- ja muiden päivitysten toimittamisesta kuluttajalle määrätyn ajanjakson ajan. Jos elinkeinonharjoittaja laiminlöisi huolehtia näistä velvollisuuksistaan, digitaalisessa sisällössä tai palvelussa olisi lähtökohtaisesti virhe. Lisäksi luvussa säädettäisiin tavarankauppaa koskevan luvun tavoin muun muassa digitaalisen sisällön tai palvelun virheellisestä integroinnista johtuvasta virheestä.

Myös virheellisuuden määräävää ajankohtaa koskeva sääntely olisi yhdenmukaista tavarankauppasääntelyn kanssa siten, että jos kyse on digitaalisen sisällön tai palvelun kertatoimituksesta tai useista erillisistä toimituksista, elinkeinonharjoittaja vastaisi virheestä, joka digitaalisessa sisällössä tai palvelussa on ollut sen toimitusajankohtana, vaikka virhe ilmenisi vasta myöhemmin. Tältäkin osin ei siis ehdoteta säädettäväksi nimenomaisesti virhevastuun kestoajasta. Jatkuvasti pidemmän ajan kuluessa toimitettavan digitaalisen sisällön osalta elinkeinonharjoittaja vastaisi virheestä, joka ilmenee sinä aikana, jona digitaalinen sisältö tai palvelu on sopimuksen mukaan määrä toimittaa.

Digitaalisen sisällön tai palvelun osalta säädettäisiin tavarankauppasääntelyä vastaavalla tavalla myös siitä, että vuoden kuluessa digitaalisen sisällön tai palvelun toimittamisesta ilmenevän virheen oletettaisiin olleen digitaalisessa sisällössä tai palvelussa jo toimitusajankohtana, jollei elinkeinonharjoittaja toisin osoita. Jos taas kyse olisi digitaalisen sisällön tai palvelun jatkuvasta toimittamisesta ja virhe ilmenisi kyseisenä ajankohtana, virheen oletettaisiin olevan elinkeinonharjoittajan vastuulla oleva virhe. Ehdotuksen mukaan elinkeinonharjoittaja voisi kuitenkin tiettyjen edellytysten täytyessä vapautua olettamasta esimerkiksi osoittamalla, että kuluttajan digitaalinen ympäristö ei ole yhteensopiva digitaalisen sisällön tai palvelun teknisten vaatimusten kanssa. Laissa säädettäisiin myös kuluttajan velvollisuudesta toimia elinkeinonharjoittajan kanssa yhteistyössä digitaalisen ympäristön yhteensopivuuden selvittämiseksi.

Erona tavarankauppaa koskeviin säännöksiin olisi se, ettei kuluttajalle esitetä velvollisuutta ilmoittaa elinkeinonharjoittajalle havaitsemastaan virheestä kohtuullisessa ajassa uhalla, että kuluttaja muutoin menettää oikeuden vedota virheeseen. Reklamaatiovelvollisuuden asettaminen ei ole digisopimusdirektiivin perusteella kansallisesti mahdollista.

Virheen seuraamukset

Jos digitaalisessa sisällössä tai palvelussa on virhe, ehdotuksen mukaan ensisijainen seuraamus olisi virheen oikaisu ja toissijaisia seuraamuksia hinnanalennus ja sopimuksen purkaminen. Direktiiviin perustuvaa sääntelyä täydennettäisiin myös kuluttajan oikeudella pidätyä maksamasta kauppahintaa sekä oikeudella vaatia vahingonkorvausta. Oikeus vaatia korvausta koskisi myös henkilövahinkoja.

Jos kuluttaja on luovuttanut sopimuksen perusteella elinkeinonharjoittajalle yksinomaan henkilötietoja, kuluttajalla ei olisi oikeutta vaatia hinnanalennusta, minkä johdosta virhetilanteessa kuluttajalla olisi ehdotuksen mukaan oikeus purkaa sopimus myös vähäisten virheiden perusteella. Sen sijaan maksettaessa kauppahintaa purkuoikeus edellyttäisi tavarankauppasäännösten tavoin sitä, ettei virhe ole vähäinen.

Sopimuksen purkamisen vaikutukset

Ehdotuksen mukaan luvussa säädettäisiin yksityiskohtaisesti sopimuksen purkamisen vaikutuksista yhtäältä maksusuorituksiin ja toisaalta digitaalisen sisällön tai palvelun käyttöön. Kun sopimus puretaan, elinkeinonharjoittajan olisi pidättäydyttävä pääsäännön mukaan käyttämästä kuluttajan luovuttamaa tai luomaa digitaalista sisältöä tai palvelua, ja tietyin poikkeuksin elinkeinonharjoittajan olisi kuluttajan pyynnöstä myös annettava kuluttajan saataville henkilötietoja lukuun ottamatta kaikki sisältö, jonka kuluttaja on luovuttanut tai luonut käyttäessään elinkeinonharjoittajan toimittamaa digitaalista sisältöä tai palvelua. Tämän direktiiviin perustuvan ehdotuksen taustalla on ehkäistä tilanteita, joissa kuluttaja saattaisi käytännössä jättää käyttämättä purkuoikeuttaan, mikäli häneltä evättäisiin purkutilanteessa pääsy luovuttamaansa tai luomaansa digitaaliseen sisältöön tai palveluun.

Digitaalisen sisällön tai palvelun muuttaminen

Pidemmän ajan kuluessa toimitettavien digitaalisten sisältöjen tai palvelujen osalta on tavallista, että elinkeinonharjoittajalla on tarve tehdä digitaaliseen sisältöön tai palveluun muutoksia, kuten päivityksiä ja parannuksia, myös muilta kuin välttämättömiltä osin. Ehdotuksen mukaan uudessa 5 a luvussa säädettäisiin reunaehdoista, joiden vallitessa tällaiset muutokset olisivat sallittuja. Lisäksi säädettäisiin kuluttajan oikeudesta tietyin edellytyksin purkaa sopimus tilanteissa, joissa digitaalisen sisällön tai palvelun muuttaminen vaikuttaa kielteisesti kuluttajan mahdollisuuksiin päästä digitaaliseen sisältöön tai palveluun tai käyttää sitä.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Valtiontaloudelliset vaikutukset ja vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esityksellä ei ole vaikutuksia julkistalouteen.

Kilpailu- ja kuluttajavirastolle/kuluttaja-asiamiehelle tai muille valvontaviranomaisille ei esitetä uusia tehtäviä. Uudet ja muuttuneet säännökset voivat kuitenkin aiheuttaa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle aluksi lisätyötä. Ensinnäkin sen on koulutettava omaa henkilöstöään uudistuksesta. Lisäksi muun muassa ohjeistuksia on päivitettävä sekä elinkeinonharjoittajia ja kuluttajia neuvottava uusien säännösten sisällöstä. Mahdollista on myös, että uusi sääntely lisää painetta uudistaa vakioehtoja, millä olisi heijastusvaikutuksia myös kuluttaja-asiamieheen.

Uudet ja muuttuneet säännökset voivat aiheuttaa etenkin aluksi lisätyötä myös kuluttajariitalautakunnalle. Myös kuluttajariitalautakunnan tulee perehdyttää henkilöstönsä uuteen sääntelyyn,

minkä lisäksi lautakunnan on tarpeen tehdä linjaratkaisuja uusista tulkintakysymyksistä. Oletettavaa on, että etenkin uudet säännökset digitaalisesta sisällöstä ja digitaalisista palveluista aiheuttavat aluksi tulkintatilanteita, sillä jo esimerkiksi direktiivin ja siten myös kuluttajansuojalain 5 a luvun soveltamisalaan voi liittyä tulkinnanvaraisuuksia erityisesti digitaalisten sisältöjen ja palvelujen kehittymisen myötä. On oletettavaa, että digitaalisia sisältöjä ja palveluita koskevia riita-asioita saatetaan jossakin määrin enemmän esimerkiksi kuluttajaneuvonnan ja kuluttajariitalautakunnan käsiteltäväksi ennen kuin unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä sekä kansallista oikeus- ja lautakuntakäytäntöä muodostuu ja säännösten tulkinta vakiintuu. Lisäksi digitaalista sisältöä ja digitaalisia palveluja koskevien riita-asoiden lukumäärä voisi ainakin ensi vaiheessa lisääntyä sen johdosta, että nimenomaisten säännösten myötä kuluttajat saattavat tulla paremmin tietoisiksi oikeuksistaan. Kuluttajariitalautakunnan arvion mukaan digitaalisiin sisältöihin ja palveluihin liittyvien riita-asoiden määriä kasvattaa uutta sääntelyä enemmän kuitenkin tämänkaltaisten palvelujen yleistymisen ylipäänsä.

Toisaalta sääntely voi myös vähentää erimielisyyksien syntymistä osapuolten ollessa aikaisempaa paremmin tietoisia oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan. Myös riita-asoiden selvittely ja ratkaiseminen ovat omiaan helpottumaan niin kuluttajaneuvonnassa, kuluttajariitalautakunnassa kuin tuomioistuimissa, kun kuluttajan oikeuksista ja velvollisuuksista digitaalista sisältöä ja palvelua koskevien sopimusten osalta säädettäisiin laissa nimenomaisesti sen sijaan, että riita-asioita ratkaistaisiin nykyiseen tapaan tukeutumalla sopimusoikeudellisiin periaatteisiin. Kokonaisuutena arvioidaankin, että uusi sääntely ei edellytä viranomaisille eikä tuomioistuimelle lisää voimavaroja.

4.2.2 Vaikutukset elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien asemaan

Tavarankauppaa koskevat säännökset

Nykyistä yhtenäisemmät tavarankauppaa koskevat säännökset EU:ssa ovat omiaan parantamaan elinkeinonharjoittajien mahdollisuuksia tarjota hyödykkeitä rajan yli ja vastaavasti parantamaan kuluttajien mahdollisuuksia käydä rajat ylittävää kauppaa EU- ja ETA-maiden välillä. Sääntelyn rajat ylittävää kaupankäyntiä helpottavia vaikutuksia vähentää kuitenkin se, että direktiivit sisältävät edelleen runsaasti liikkumavaraa, ja niillä joka tapauksessa harmonisoidaan vain osa sopimusoikeudellisesta sääntelystä.

Vaikka kuluttajansuojalain 5 lukuun ehdotetaan direktiivin täytäntöönpanon johdosta jonkin verran muutoksia, muutosten ei arvioida vaikuttavan merkittävästi elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien oikeuksiin ja velvollisuuksiin eritoten sen johdosta, että kansallista harkintavaltaa on käytetty siten, että kansallinen sääntely säilyisi mahdollisimman pitkälle ennallaan.

Jonkin verran kertaluonteisia kustannuksia aiheutunee tavarankauppaa harjoittaville elinkeinonharjoittajille sopimusehtojen ja takuuta koskevien ehtojen päivittämisestä uuden muutetun lain-säädännön mukaiseksi. Tilastokeskuksen tietojen mukaan tavaroiden vähittäiskauppaa (pois lukien moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa) harjoittavia yrityksiä on vuonna 2020 ollut Suomessa noin 17 100. Näistä tieto- ja viestintätekniisten laitteiden ja sähköisten kodinkoneiden vähittäiskauppaa harjoittavia yrityksiä on ollut noin 850. Kaupan Liitto ry:ltä saadun arvion mukaan muutosten tekeminen sopimusehtoihin sekä henkilöstön kouluttaminen erityisesti reklamaatioiden käsittelyyn voi edellyttää pk-yrityksissä enimmillään kymmenien ja suurissa yrityksissä satojen henkilötyöntuntien lisäystä.

Toisaalta merkittävä osa tavarankauppaa koskevista sopimuksista on hyvin arkipäiväisiä ja taloudelliselta arvoltaan vähäisiä sopimuksia, joita ei tehdä kirjallisesti ja joihin ei tyypillisesti

liity esimerkiksi takuuta. Tavarankauppasääntelyllä arvioidaankin olevan käytännössä eniten vaikutusta kalleimpien ja teknisesti monimutkaisten hyödykkeiden kauppaan. Eräs tällainen hyödykeryhmä ovat autot. Vuonna 2020 henkilöautojen, moottoripyörien ja muiden moottoriajoneuvojen sekä näiden osien ja varusteiden vähittäiskauppaa on Suomessa harjoittanut noin 2 700 yritystä. Autoalan Keskusliitto ry:n mukaan Suomessa myydään vuosittain noin 140 000 uutta autoa, joista henkilöautoja on noin 110 000. Näistä noin 70 000 on kotitalouksien tekemiä autohankintoja. Lisäksi vuosittain tehdään noin 630 000 käytetyn auton kauppaa, joista noin 600 000:ssa kyse on kuluttajankaupasta. Autoalan Keskusliitto ry:n mukaan euromääräisesti Suomessa vuosittain tehtävän autokaupan vähittäismyynnin arvo on noin 8 miljardia euroa. Tästä kuluttajankaupan osuus on hieman yli 6 miljardia euroa. Vertailun vuoksi voi todeta, että Kaupan Liitto ry:ltä saadun tiedon mukaan vähittäiskaupan (pois lukien moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa) liikevaihto on vuonna 2020 ollut yhteensä 41,5 miljardia euroa.

Myös kuluttajansuojaviranomaisten saamien yhteydenottojen sekä kuluttajariitalautakunnan käsittelemien juttutyypin perusteella voidaan suuntaa-antavasti arvioida, minkälaisen hyödykkeiden kauppaan sääntelyllä voi olla eniten vaikutuksia. Vuonna 2020 Kilpailu- ja kuluttajavirasto käsittelee yhteensä 66 873 kuluttajayhteydenottoa. Näistä ajoneuvoja koski noin 20,90 prosenttia (13 979 kappaletta), elektroniikkaa ja kodinkoneita noin 7,70 prosenttia (5 152 kappaletta), sisustamista ja huonekaluja noin 3,76 prosenttia (2 517 kappaletta) ja vaatteita puolestaan noin 2,21 prosenttia (1 480 kappaletta) kaikista ilmoituksista. Luvut saattavat sisältää myös palvelusopimuksia koskevia yhteydenottoja. Kuluttajariitalautakunnassa vuonna 2020 ratkaistuista 7 102 valituksesta 1 163 koski käytettyjä henkilöautoja, 121 asunnon huoltoon ja korjaukseen liittyviä materiaaleja, 118 kalusteita, 109 elektroniikkaa (muu kuin tietotekniikka tai viihdeelektroniikka), 105 vapaa-aikaan liittyviä tavaroita, 93 tietojenkäsittelylaitteita, 91 suuria kodinkoneita, 83 uusia henkilöautoja ja 73 vaatteita ja jalkineita. Kuluttajansuojaviranomaisten saamista yhteydenotoista tai kuluttajariitalautakunnan käsittelemistä juttumääristä ei voida kuitenkaan suoraan päätellä kuluttajansuojaongelmien lukumäärää muun muassa sen johdosta, että osalla myyjistä voi olla hyvinkin tehokkaita sisäisiä reklamaationkäsittelyprosesseja.

Tavarankauppaa koskevat säännösehdotukset parantavat joissakin suhteissa ostajan asemaa suhteessa myyjään, sillä esimerkiksi tavarankäynnin käännetty todistustaakka pitenee kuudesta kuukaudesta yhteen vuoteen. Koska käytännössä kuluttajaostajan voi olla vaikea esittää näyttöä siitä, että kyseessä on ollut alkuperäinen virhe, muutos merkinnee sitä, että elinkeinonharjoittajat voivat joutua nykyistä useammin vastuuseen tavarankäynnin virheellisyydestä. Muutoksen käytännön merkitys riippuu tuoteryhmästä. Joissakin tuoteryhmissä reklamaatiot jakautuvat pidemmälle aikavälille kuin toisissa, ja samalla myös oletama-ajan merkitys vaihtelee. Muutoksen käytännön merkitystä kestokulutushyödykkeissä vähentää se, että niihin liittyy usein takuu, joka merkitsee jo itsessään käännettyä todistustaakkaa myyjälle. Takuiden kannalta nykyistä pidempi käännetty todistustaakka merkitsee toisaalta sitä, että myyjä ei voisi tarjota ostajalle jatkossa yhden vuoden takuuta sellaisenaan, koska takuun tulee olla ostajalle lisäetu.

Ehdotuksen mukaan kuluttajalla olisi tietyin rajoituksin valinnanvapaus tavarankäynnin virhetilanteissa sen suhteen, vaatiiko hän tavarankorjaamista vai virheettömän tavarankäynnin toimittamista virheettömän tavarankäynnin tilalle. Nykyisin elinkeinonharjoittaja on voinut käytännössä hyvin pitkälle valita, kumpaa oikaisutapaa hän käyttää. Se, mitä oikaisutapaa kuluttajat käytännössä jatkossa suosivat, riippuneen muun muassa tavarankäynnin ja virheen luonteesta, elinkeinonharjoittajan esittämistä näkemyksistä sekä kuluttajan omista arvovalinnoista. On mahdollista, että joissakin tapauksissa kuluttajien intressissä olisi tavarankorjaaminen esimerkiksi kestävämpänä kulutuksen näkökulmasta silloinkin, kun elinkeinonharjoittajalle vaivattomampaa ja taloudellisesti kannattavampaa esimerkiksi elinkeinonharjoittajan ja aiemman myyntiportaan väliseen sopimukseen sisältyvien ehtojen perusteella olisi virheettömän tavarankäynnin toimittaminen virheettömän tavarankäynnin tilalle, kun taas joissakin tapauksissa kuluttajat voisivat haluta korvaavan tavarankäynnin, vaikka elinkeinonharjoittaja

itse suosisi tavarankorjaamista ja vaikka tavarankorjaaminen olisi ekologisesti kestävämpää. On kuitenkin huomattava, että jatkossakaan myyjä ei ole velvollinen oikaisemaan virhettä ostajan vaatimalla tavalla tai lainkaan, jos siihen on este, jota hän ei voi voittaa, tai jos siitä aiheutuisi hänelle kohtuuttomia kustannuksia.

Ehdotuksen mukaan lakiin lisättäisiin erityissäännöksiä digitaalisia elementtejä sisältävän tavarankaupan kaupasta. Erityisesti myyjän velvollisuutta huolehtia tarvittavista turva- ja muista päivityksistä koskevan säännöksen arvioidaan selkeyttävän osapuolten oikeusasemaa ja ennaltaehkäisevän riitatilanteita, joita tarpeellisten päivitysten toimittamisen ja asentamisen laiminlyönnin johdosta voi osapuolten välillä syntyä. Koska valmistajan tarjoamien tai hyväksymien turva- ja muiden päivitysten saatavuus riippuu yleensä valmistajan yksipuolisesta päätöksestä, säännös saattaa lisätä myyjille aiheutuvia kustannuksia virheen seuraamuksista erityisesti tilanteissa, joissa päivitysten toimittaminen loppuu ennen aikaisesta.

Osapuolten asemaa selkeyttäneen myös ehdotus, jonka mukaan osapuolilta edellytetään nykyistä selkeämpiä tahdonilmaisuja tilanteissa, joissa ostaja tarvitsee tavaraa erityiseen käyttötarkoitukseen.

Myyjän virhevastuu-aikaa koskeva kansallinen sääntely säilytettäisiin tavarankauppadirektiiviin sisältyvän option perusteella nykyisellään, joten siltä osin sääntely ei merkitsisi muutosta nykytilaan. On vaikea arvioida, mikä merkitys elinkeinonharjoittajiin ja kuluttajiin on sillä, että virhevastuusääntely vaihtelee eri jäsenvaltioiden välillä, sillä virhevastuusääntely on vain yksi elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien päätöksentekoon vaikuttavista tekijöistä. Joissakin tapauksissa Suomen muita maita pidemmälle menevä virhevastuusääntely voi vähentää ulkomaisten elinkeinonharjoittajien kiinnostusta tulla Suomen markkinoille, mutta asiaan voivat vaikuttaa myös monet muut seikat. Toisaalta elinkeinonharjoittajien lyhyempi virhevastuu-aika eräissä muissa maissa voi vähentää kuluttajien kiinnostusta käydä kauppaa ulkomaisten elinkeinonharjoittajien kanssa silloin, kun Suomen laki ei tule sopimukseen sovellettavaksi. On myös mahdollista, että suomalaisten kuluttajien käydessä kauppaa ulkomaisten elinkeinonharjoittajien kanssa, esimerkiksi suomalaisen kuluttajan ostaessa ajoneuvon toisesta maasta, Suomessa säädettyä lyhyempi myyjän virhevastuu-aika voi tulla yllätyksenä. Kuluttajien halukkuuteen käydä rajat ylittävää kauppaa siihen sovellettavasta lainsäädännöstä riippumatta voivat kuitenkin vaikuttaa myös esimerkiksi mahdollisten ongelmatilanteiden selvittämiseen liittyvät käytännön vaikeudet.

Digitaalista sisältöä ja digitaalisia palveluja koskevat säännökset

Yhdenmukaistetut säännökset digitaalisesta sisällöstä ja digitaalisista palveluista EU:ssa ovat pidemmällä aikavälillä omiaan helpottamaan palvelujen tarjoamista rajojen yli ja samoin helpottamaan kuluttajien mahdollisuuksia tehdä tällaisia sopimuksia rajan yli. Erityisesti sääntelyn yhdenmukaistaminen voi helpottaa rajat ylittävää palvelujen tarjontaa EU- ja ETA-maiden välillä. Kuten edellä on todettu tavarankauppasääntelyn osalta, myös digitaalista sisältöä ja digitaalisia palveluja koskevan sääntelyn tämänkaltaisia vaikutuksia heikentää se, että direktiivin sääntelyä harmonisoiva vaikutus on lopulta vain osittainen.

Ehdotetun kaltainen digitaalista sisältöä ja digitaalisia palveluja koskeva sääntely olisi kansallisessa laissa uutta. Vaikka digitaalista sisältöä ja palvelua koskevista sopimuksista ei ole nykyisin nimenomaisia säännöksiä kuluttajansuojalaissa, kuluttajapalvelusopimuksia koskevan 8 luvun säännöksiä sovelletaan jo nykyisin tällaisiin sopimuksiin siltä osin kuin ne ilmentävät sopimusoikeuden yleisiä periaatteita. Nimenomaisten säännösten lisääminen lakiin on kuitenkin

omiaan selkeyttämään oikeustilaa ja siten elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien oikeuksia ja velvollisuuksia digitaalisen sisällön ja palvelun viivästy- ja virhetilanteissa.

Tarkkaa tietoa ei ole siitä, missä määrin suomalaiset yritykset tarjoavat digitaalista sisältöä tai digitaalisia palveluja, mutta selvää on, että digitaalisen sisällön ja digitaalisten palvelujen tarjoaminen on yleistynyt ja on jatkuvassa kasvussa. Esimerkiksi pelialan yrityksiä on Neogames Finland ry:ltä saadun tiedon mukaan Suomessa tällä hetkellä noin 200. Medialiitto ry:n kautta saatujen tietojen mukaan tarkasteltaessa puolestaan esimerkiksi kokonaismyyntiä kirjallisuuslajeittain vuosina 2016–2020 painettujen kirjojen osuus myynnistä vuonna 2016 on ollut 90,1 prosenttia ja sähköisten kirjojen osuus 9,9 prosenttia, kun taas vuonna 2020 painettujen kirjojen osuus on ollut 71,6 prosenttia ja sähköisten kirjojen osuus 28,4 prosenttia. Sanomalehtien osalta digimyyntin osuus kuluttajamyyntistä on vuonna 2012 ollut noin 2 prosenttia, vuonna 2016 noin 6 prosenttia ja vuonna 2019 noin 11 prosenttia (lähde: Uutismedian liiton vuosikyselyt, journalistiseen tuotteeseen liittyvät myyntitulot). Päivälehtien levikkien tilausmuotoja vuoden 2019 osalta tarkasteltaessa voidaan puolestaan todeta, että suurin osa päivälehtien tilauksista on ollut yhdistelmätilauksia, joissa tilaus koostuu sekä painetusta lehdestä että digilehdestä (lähde: MediaAudit Finland ja Uutismedian liitto).

Ehdotuksen mukaan digitaalista sisältöä ja digitaalisia palveluja koskevia säännöksiä sovellettaisiin myös sopimuksiin, joiden nojalla elinkeinonharjoittaja toimittaa tai sitoutuu toimittamaan kuluttajalle digitaalista sisältöä tai digitaalisen palvelun ja kuluttaja luovuttaa tai sitoutuu luovuttamaan henkilötietoja digitaalisen sisällön tai palvelun saamiseksi. Tältä osin muutos voimassa olevaan oikeustilaan on periaatteellisesti merkittävä, sillä kuluttajansuojalain viivästystä ja virhettä koskevat säännökset eivät koske tällaisia sopimuksia eikä säännöksiä ole myöskään analogisesti sovellettu tällaisiin sopimuksiin. Sääntely selventää ja parantaa kuluttajan asemaa tältä osin erityisesti tilanteissa, joissa digitaalista sisältöä tai palvelua koskeva sopimus puretaan. Elinkeinonharjoittajalla olisi näet tiettyjä tilanteita lukuun ottamatta velvollisuus asettaa kuluttajan saataville kuluttajan pyynnöstä sisältö, jonka kuluttaja on luovuttanut tai luonut käyttäessään elinkeinonharjoittajan toimittamaa digitaalista sisältöä tai palvelua. Käytännössä pääsyn epääminen kuluttajan luovuttamaan tai luomaan sisältöön on näet omiaan vaikuttamaan virhetilanteissa kuluttajan halukkuuteen käyttää purkuoikeuttaan.

Erikseen on syytä todeta, että sääntelyllä ei olisi vaikutusta henkilötietojen suojaan tai yleisessä tietosuojasetuksessa säädettyihin rekisteröidyn oikeuksiin. Sääntely ei vaikuttaisi toisaalta myöskään yleisen tietosuojasetuksen mukaisiin rekisterinpitäjien velvollisuuksiin.

Osapuolten oikeusasemaa selventävänä voidaan pitää myös nimenomaisia säännöksiä turva- ja muiden päivitysten toimittamisesta sekä digitaalisen sisällön tai palvelun virheellisestä integroinnista. Samansuuntaisia vaikutuksia arvioidaan olevan sääntelyllä, joka koskee digitaalisen ympäristön yhteentoimivuutta digitaalisen sisällön tai palvelun teknisten vaatimusten kanssa. Kuluttajien kannalta myönteistä on, että laista kävisi nimenomaisesti ilmi elinkeinonharjoittajan velvollisuus ilmoittaa yhteensopivuutta koskevista vaatimuksista selkeästi ennen sopimuksen tekemistä. Elinkeinonharjoittajien kannalta myönteistä puolestaan on, että laista ilmenee nimenomaisesti kuluttajan velvollisuus toimia elinkeinonharjoittajan kanssa yhteistyössä sen selvittämiseksi, johtuuko digitaalisen sisällön tai palvelun vika tai puute kuluttajan digitaalisesta ympäristöstä. Käytännössä tällaiset ongelmatilanteet ovat nimittäin digitaalisten sisältöjen ja palvelujen kohdalla tavanomaisia.

Digisopimusdirektiivin perusteella kuluttajalle ei voida asettaa kansallisessa laissa velvollisuutta ilmoittaa elinkeinonharjoittajalle havaitsemastaan virheestä kohtuullisessa ajassa uhalla, että kuluttaja muutoin menettää oikeuden vedota virheeseen. Reklamaatiota koskeva sääntely on jo periaatteellisesti merkittävää, ja siitä säätämättä jättäminen heikentää myös jossain määrin

oikeusjärjestelmän yhtenäisyyttä. Käytännössä reklamaatiovelvollisuuden merkitys digitaalista sisältöä ja digitaalisia palveluja koskevien säännösten osalta ei ole jo tällaisten hyödykkeiden elinkaari huomioon ottaen kuitenkaan yhtä suuri kuin esimerkiksi tavarankaupassa.

Uusista säännöksistä aiheutuvia kokonaiskustannuksia yrityksille ei ole mahdollista arvioida tarkasti euromääräisesti. Soveltamisalaan kuuluvat kulutushyödykkeet eroavat toisistaan myös luonteensa puolesta, ja vaikutukset eri toimialoilla voivat olla erilaisia. Esimerkiksi digitaalinen sisältö tai palvelu voi olla kertaluontoinen toimitus tai useamman vuoden kestävä pidempiaikainen sopimus. Tällöin elinkeinonharjoittajan vastuu ja velvollisuudet määräytyvät eri tavoin erityyppisissä sopimuksissa. Uusien säännösten vaikutusten arvioimista vaikeuttaa myös se, ettei tiedossa ole, minkälaiseksi digitaalista sisältöä ja palveluja koskeva oikeus- ja lautakuntakäytäntö olisi kansallisesti ajan myötä muotoutunut ilman nimenomaisia säännöksiäkin.

Ehdotetut digitaalista sisältöä ja palvelua koskevat säännökset lisäävät jonkin verran riskiä uusista vaatimuksista, joista seuraisi suoria kustannuksia elinkeinonharjoittajille hinnanalennusten ja vahingonkorvausten muodossa. Edellä todetun mukaisesti riskin suuruus voi kuitenkin vaihdella eri kulutushyödykkeiden suhteen. Tilanteissa, joissa kuluttaja ei maksa digitaalisesta sisällöstä tai palvelusta kauppahintaa, elinkeinonharjoittajaan ei voida esimerkiksi kohdistaa hinnanalennusvaatimusta, mutta kuluttaja voisi esittää elinkeinonharjoittajaa kohtaan myös tällaisissa tilanteissa vahingonkorvausvaatimuksen hänelle aiheutuneesta vahingosta. Toisaalta on oletettavaa, etteivät kuluttajat välttämättä koe aina tarpeelliseksi käyttää kaikkia lainmukaisia oikeuksiaan erityisesti niissä tapauksissa, joissa kuluttaja on luovuttanut elinkeinonharjoittajalle yksinomaan henkilötietojaan.

Yleisesti voidaan arvioida, että ensi vaiheessa uusista ja muuttuneista säännöksistä aiheutuu yrityksille kertaluonteisia hallinnollisia kuluja. Esimerkiksi pelialan yrityksiä edustava Neogames Finland ry on arvioinut, että digitaalisten palveluiden käyttöehtojen päivittäminen vastamaan kansallisen lainsäädännön vaatimuksia maksaa pienemmille pelialan yrityksille asianajokuluina useista sadoista euroista puoleentoista tuhanteen euroon. Isommilla yrityksillä kulut voivat nousta useisiin tuhansiin euroihin. Koska erityisesti pelialalla kyse on rajat ylittävästä toiminnasta, vastaavia kuluja aiheutuu myös muiden EU-maiden muuttuvan lainsäädännön huomioimisesta. Uusien ja muuttuneiden säännösten vaatimuksiin valmistautuminen edellyttää myös yritysten henkilöstön kouluttamista ja muutoinkin sen varmistamista, että digitaalisen sisällön tai palvelun toteuttamisessa täytettäisiin elinkeinonharjoittajalle kuuluvat velvollisuudet ja että yrityksillä on käytössään kuluttajan vaatimusten käsittelyyn liittyvät valmiudet ja osaaminen. Yrityksille aiheutuu lisää hallinnollista työtä myös mahdollisesti lisääntyvien vaatimusten käsittelystä ja niihin liittyvistä selvitystoista.

4.2.3 Ympäristövaikutukset

Esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Vähäisiä myönteisiä ympäristövaikutuksia arvioidaan liittyvän muun ohella ehdotukseen, jonka mukaan tavarantoimittajan virhevastuuta koskeva sääntely säilytettäisiin kansallisessa laissa ennallaan, ottamatta käyttöön direktiivin mukaista kahden vuoden virhevastuuaikaa. Jos myyjän virhevastuuta lyhennettäisiin, se voisi edellä todetun mukaisesti johtaa siihen, että virheellisiä ja korjattavissa olevia tavaroita ei enää korjattaisi myyjän vastuuajan päättymisen jälkeen.

Erityisesti jätemäärään ja hiilijalanjälkeen liittyviä vähäisiä ympäristövaikutuksia voi olla ehdotuksella, jonka mukaan kuluttajalla olisi oikeus lähtökohtaisesti valita, vaatiiko tämä virheelisen tavarantoimittajan vaihtamista virheettömään tavarantoimittajaan. Nämä vaikutukset voivat olla

ympäristön kannalta joko myönteisiä tai kielteisiä riippuen siitä, mitä oikaisutapaa ostajat suosivat. Mahdollista on, että ostajat valitsevat ennemmin tavarankorjauksen tavarankorjauksen sijaan ainakin silloin, kun vaihtaminen on korjaamista nopeampi oikaisukeino.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Kansallisen harkintavallan käyttö

Tavarankauppadirektiivi antaa jäsenvaltioille jatkossakin jossakin määrin liikkumavaraa tiettyjen seikkojen sääntelyssä. Liikkumavara koskee erityisesti tavarankauppasäännösten soveltamisalaa, kuluttajan oikeussuojakeinoja koskevaa valinnanvapautta, todistustaakkaa, reklamaatiovelvollisuutta, ostajan myötävaikutuksen merkitystä oikeussuojakeinojen käyttöön sekä takuuta. Lisäksi jäsenvaltioilla on sekä tavarankauppadirektiivin että digisopimusdirektiivin mukaan kansallista liikkumavaraa siltä osin kuin kyse on elinkeinonharjoittajan virhevastuun kestosta. Sen sijaan huomionarvoista on, että edellä todetun mukaisesti digisopimusdirektiivin perusteella reklamaatiovelvollisuuden asettaminen kansallisesti ei ole mahdollista (johdanto-osan 11 kappale).

Soveltamisala

Jäsenvaltiot voivat tavarankauppadirektiivin 3 artiklan 5 kohdan mukaan sulkea tavarankauppadirektiivin soveltamisalan ulkopuolelle julkisissa huutokaupoissa myytävät käytetyt tavarat sekä elävät eläimet.

Jo nykyisin julkisissa huutokaupoissa myytävät käytetyt tavarat on jätetty kuluttajansuojalain 5 luvun virhettä ja virheen seuraamuksia koskevan sääntelyn ulkopuolelle. Koska ratkaisun johdosta ei ole ilmennyt erityisiä ongelmia, ehdotuksen mukaan poikkeusmahdollisuutta ehdotetaan hyödynnettäväksi tässäkin yhteydessä. Koska tarvetta myöskään erityissäännöksille ei ole ilmennyt, näihin tilanteisiin sovellettaisiin voimassa olevan lain tavoin vastaisuudessa virheen ja sen seuraamusten osalta kauppalaan säännöksiä. Poikkeuksen hyödyntämisen johdosta olisi kuitenkin tarpeen panna täytäntöön 3 artiklan 5 kohta siltä osin kuin siinä edellytetään, että poikkeusta hyödynnettäessä kuluttajien helposti saataville on asetettava selkeää ja kattavaa tietoa siitä, että tavarankauppadirektiiviin perustuvia oikeuksia ei sovelleta.

Suomessa ei ole elävien eläinten kauppaa koskevaa erityissääntelyä, vaan eläinten kauppaan sovelletaan irtaimen kauppaa koskevia oikeussääntöjä. Lisäksi eläinten kaupassa on huomiotava eläinsuojelulain (247/1996) säännökset. Jos elävien eläinten kauppa suljettaisiin kuluttajansuojalain soveltamisalan ulkopuolelle ilman erityissäännöksiä, eläinten kauppaan tulisivat sovellettaviksi kauppalaan säännökset, joissa ei myöskään ole otettu huomioon eläinten kauppaa koskevia erityispiirteitä. Eräänä vaihtoehtona olisi erityissääntelyn antaminen, mutta asiaa aiemmissa yhteyksissä pohdittaessa alan järjestöjen ja viranomaisien esittämien arvioiden mukaan erityislaissaan ei voitaisi ottaa lukuun kaikkien eläinlajien ominaisuuksia ja ratkaista niistä johtuvia yksittäisiä ongelmia. Alakohtaisten sopimusmenettelyiden ja mallilomakkeiden käyttämisestä onkin aiemmin pidetty ainoana keinona eläinlajikohtaisten erityiskysymysten huomioimiseksi. Ei ole ilmennyt syitä, joiden vuoksi asiaa olisi arvioitava tässä yhteydessä toisin.

Digisopimusdirektiivi ei sisällä nimenomaisia soveltamisaloituita, mutta sen 3 artiklan 5 kohta sisältää lukuisia soveltamisalapoikkeuksia. Soveltamisalapoikkeusten hyödyntämättä jättäminen olisi mahdollista siltä osin kuin sille ei ole muusta EU-sääntelystä johtuvaa estettä.

Direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä onkin harkittu, onko perusteltua hyödyntää kaikkia direktiivin 3 artiklan 5 kohdan mukaisia poikkeuksia. Soveltamisalapoikkeuksia pidetään pitkälti tarpeellisina myös kansallisessa laissa tai sen perusteluissa.

Ehdotuksen mukaan kansalliseen lakiin ei kuitenkaan otettaisi direktiivin 3 artiklan 5 kohdan c alakohtaa vastaavaa poikkeusta, jonka mukaan direktiiviä ei sovelleta sopimuksiin, jotka koskevat direktiivin 2011/24/EU 3 artiklan a alakohdassa määriteltyä terveydenhuoltoa. Tällaiset palvelut rajautuisivat luvun soveltamisalan ulkopuolelle pääosin jo sillä perusteella, että palveluissa ei ole kyse tyypillisesti luvussa tarkoitetuista digitaalisista palveluista, kun otetaan huomioon, että palvelusta ei tee luvussa tarkoitettua digitaalista palvelua yksinomaan se, että elinkeinonharjoittaja käyttää digitaalisia muotoja tai välineitä tuottaakseen, toimittaakseen tai välittääkseen palvelun tuotoksen kuluttajalle (direktiivin 3 artiklan 5 kohdan a alakohta). Erillisen, direktiivin 3 artiklan 5 kohdan c alakohtaan perustuvan poikkeuksen taustalla on direktiivin johdanto-osan 29 kappaleen mukaan ollut ennen muuta se, että ilman poikkeusta soveltamisalaan voisivat tulla terveydenhuollon ammattihenkilön määräämät tai tarjoamat lääkinälliset laitteet, jollaisia voivat eräistä EU-direktiiveissä säädettyistä lääkinällisistä laitteista annetun lain (629/2010) 5 §:n perusteella olla myös esimerkiksi ohjelmistot ja sovellukset.

Poikkeamismahdollisuus koskisi yksinomaan terveydenhuollon ammattihenkilön kuluttajalle antamia terveystalveluja, eli joka tapauksessa lukua olisi sovellettava elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisiin sopimuksiin, jotka koskevat sellaisia digitaalisia sisältöjä tai palveluja, jotka muodostavat lääkinällisen laitteen, kuten terveystalan sovelluksiin, kun sisällön tai palvelun tarjoaa muu kuin terveydenhuollon ammattihenkilö. Selkeämpänä pidetään, että kuluttajan oikeussuojakeinot eivät riippuisi siitä, onko digitaalisen sisällön tai palvelun tarjoava elinkeinonharjoittaja terveydenhuollon ammattihenkilö vai ei. Myöskään tavarankauppaa koskevaan lukuun ei sisälly terveydenhuoltoa koskevia poikkeuksia.

Kuluttajan oikeussuojakeinoja koskeva valinnanvapaus

Tavarankauppadirektiivin 3 artiklan 7 kohdan perusteella jäsenvaltioiden on mahdollista säätää kuluttajien vapaudesta valita tietty oikeussuojakeino, jos tavarahan virhe ilmenee enintään 30 päivän ajan kuluessa tavarahan toimituksesta. Käytännössä option hyödyntäminen merkitsisi ennen muuta sitä, että kuluttajalla olisi oikeus purkaa sopimus vähäisenkin virheen perusteella edellyttäen, että virhe ilmenee hyvin pian tavarahan toimittamisen jälkeen. Vaikka tämä olisi sinänsä kuluttajan kannalta nopea ja tehokas keino virheen hyvittämiseksi, purkioikeus vähäisen virheen perusteella on Suomen oikeusjärjestelmässä vieras, minkä vuoksi option käyttöönottoa ei ole pidetty tarkoituksenmukaisena. Sopimuksen purkaminen on järeä oikeussuojakeino, joka lakkauttaa osapuolten sopimusvelvoitteet välittömästi, eikä sitä tulisi voida käyttää vähäisten virheiden perusteella. Purkioikeus vähäisissäkin virheissä ei olisi myöskään kestävän kuluttamisen ja ekologisuuden näkökulmasta kannatettavaa erityisesti tilanteissa, joissa tavarahan korjaaminen voisi tulla kyseeseen.

Myyjän vastuu

Tavarankauppadirektiivin 10 artiklassa säädetään myyjän virhevastuujasta. Direktiivin mukainen virhevastuuajaka on lähtökohtaisesti kaksi vuotta tavarahan toimitusajankohdasta. Jos kyse on digitaalisia elementtejä sisältävästä tavarasta, jota koskevassa sopimuksessa on sovittu digitaalisen sisällön tai palvelun jatkuvasta toimittamisesta yli kahden vuoden ajan, myyjä on direktiivin mukaan vastuussa virheestä koko toimitusajanjakson ajan. Direktiivi mahdollistaa kuitenkin

kin, että jäsenvaltiot säilyttävät tai ottavat käyttöön tätä pidempiä määräaikoja. Jäsenvaltiot voivat myös pitää voimassa tai ottaa käyttöön oikeussuojakeinojen osalta ainoastaan vanhentumisaajan.

Virhevastuun kestolle ei ole Suomessa säädetty nimenomaista aikarajaa, vaan myyjän vastuu-aika määrittyy tavarantoimituksen oletettavissa olevan keston perusteella. Kestokulutustavaroiden piilevä virhe voi ilmetä myöhemminkin kuin kahden vuoden kuluessa tavarantoimituksesta. Tämän vuoksi on kohtuullista, että myyjä vastaa tietyissä tavaroissa, kuten ajoneuvojen ja kodinkoneiden kaupassa, alun perin olleesta valmistusvirheestä, vaikka virhe ilmenisi vasta yli kahden vuoden kuluttua tavarantoimituksesta. Ehdotuksen mukaan sääntely säilytettäisiin tältä osin nykyisellään.

Jos kuluttajansuojalain 5 luvun soveltamisalaan kuuluvassa tavarankaupassa otettaisiin käyttöön myyjän vastuuta rajaava absoluuttinen kahden vuoden aika tai tätä pidempi vastuu-aika, myyjän vastuu saattaisi olla kuluttajankaupassa merkittävästi lievempi kuin kahden elinkeinonharjoittajan tai kahden yksityishenkilön välisissä kaupoissa, mitä ei voida pitää johdonmukaisena. Myyjän virhevastuun lyhentäminen voisi johtaa myös siihen, että virheellisiä ja korjattavissa olevia tavaroita ei enää korjattaisi myyjän vastuuajan päättymisen jälkeen, mitä ei voida pitää kannatettavana vastuullisen ja ekologisen kuluttamisen näkökulmasta.

Jäsenvaltiot voivat tavarankauppadirektiivin 10 artiklan 6 kohdan nojalla säätää myös siitä, että myyjä ja kuluttaja voivat käytettyjen tavaroiden osalta sopia sopimusehdoista, joissa vastuu- tai vanhentumisaika voisi olla lyhyempi kuin muutoin säädettävä myyjän vastuuta rajoittava määräaika. Tällaisen määräajan tulisi kuitenkin olla vähintään yhden vuoden pituinen. Option hyödyntämistä ei pidetä tarkoituksenmukaisena, sillä käytettyjen tavaroiden kaupan lyhyempi virhevastuu-aika voisi esimerkiksi autokaupassa ja muiden kestokulutushyödykkeiden kaupassa olla ongelmallinen erityisesti silloin, kun uusi auto tai muu kestokulutushyödyke vaihtaa omistajaa hyvin pian ensikaupan jälkeen. Sama koskee tilannetta, jossa käytettyyn autoon olisi esimerkiksi tehty merkittävä korjaus ennen auton myyntiä.

Myös digisopimusdirektiivi antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden säätää direktiivissä säädettyä pidemmästä elinkeinonharjoittajan virhevastuujasta. Erityisesti sen johdosta, että digisopimusdirektiivi ei sisällä reklamaatiovelvollisuuden käyttöönottoa koskevaa optiota, valmisteluvaiheessa harkittiin elinkeinonharjoittajan vastuuta rajoittavan absoluuttisen virhevastuuajan säätämistä siltä osin kuin kyse on kertatoimitteisesta digitaalisesta sisällöstä tai palvelusta.

Perusteltuna kuitenkin pidetään, että optiota direktiivissä säädettyä pidemmästä elinkeinonharjoittajan virhevastuusta hyödynnettäisiin myös kertatoimitteisten digitaalisten sisältöjen ja palvelujen osalta. Tällöin elinkeinonharjoittajan vastuuajasta säädettäisiin yhdenmukaisesti 5 ja 5 a luvussa. Tätä puoltaa ensinnäkin yhdenmukaiseen sääntelyyn liittyvät selkeyssyyt. Toiseksi, erityisesti siltä osin kuin kyse on digitaalisia elementtejä sisältävistä tavaroista, toisistaan poikkeava virhevastuusääntely 5 ja 5 a luvussa voisi kannustaa elinkeinonharjoittajia suunnittelemaan sopimuskokonaisuutensa siten, että vastuu-aika jäisi mahdollisimman lyhyeksi. Arvioitaessa nimenomaisen vastuuajan tarpeellisuutta on syytä ottaa huomioon myös se, että joka tapauksessa virheolettamaa koskeva sääntely heikentää erityisesti digitaalista sisältöä ja digitaalisia palveluja koskevissa sopimuksissa kuluttajan tosiasiallisia mahdollisuuksia vedota virheeseen sen jälkeen, kun todistustaakka siitä, että kyse on alkuperäisestä virheestä, on kääntynyt kuluttajalle. Option käytännön merkitystä vähentää myös se, että digitaalista sisältöä tai digitaalisia palveluja toimitetaan usein kertatoimitusten sijaan jatkuvasti pidemmän ajan kuluessa, jolloin elinkeinonharjoittaja vastaa virheestä, joka ilmenee sinä aikana, jona digitaalinen sisältö tai palvelu on sopimuksen mukaan määrä toimittaa.

Todistustaakka

Tavarankauppadirektiivin 11 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat ottaa käänteisen todistustaakan osalta käyttöön kahden vuoden ajan. Tämä tarkoittaisi sitä, että jos virhe ilmenisi kahden vuoden kuluessa tavarantoimitusajankohdasta, ostajan ei tarvitsisi näyttää, että virhe on ollut tavarassa sen toimitusajankohtana. Sen osoittaminen, että virhe on ollut tavarassa sen toimitusajankohtana, voi olla kuluttajalle haastavaa. Siten option käyttöönotto olisi omiaan parantamaan kuluttajan oikeusasemaa tavarantoimitustilanteissa. Option käyttöönottoa ei pidetä kuitenkaan tarpeellisena, sillä erityisesti kestokulutustavaroiden kaupassa yleinen takuu merkitsee jo nykyisin myyjälle käännettyä todistustaakkaa, eikä todistustaakan pidentämisellä siten olisi merkittävää vaikutusta kuluttajien asemaan.

Reklamaatiovelvollisuus

Tavarankauppadirektiivin 12 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat pitää voimassa tai ottaa käyttöön säännöksiä, joiden mukaan kuluttajan on voidakseen käyttää oikeuksiaan ilmoitettava myyjälle virheestä määräajassa, joka on vähintään kaksi kuukautta siitä, kun kuluttaja havaitsi virheen. Mahdollisuutta säätää reklamaatiovelvollisuudesta esitetään hyödynnettäväksi kansallisesti.

Jos kuluttajalta ei edellytettäisi reklamaatiota tavarantoimitustilanteissa, kuluttaja voisi vedota virheeseen lähtökohtaisesti velan vanhentumisesta annetun lain asettamassa määräajassa. Siten myyjä voisi saada tiedon virheestä hyvinkin pitkän ajan jälkeen siitä, kun virhe on ilmennyt. Reklamaation tarkoituksena on muun muassa, että sopimusta rikkonut osapuoli voi varautua toisen osapuolen esittämiin vaatimuksiin ja pyrkiä erimielisyyden ratkaisemiseen neuvottelemalla. Reklamaatiovelvollisuus myös edesauttaa virheiden joutuisaa selvittämistä. Mitä pidempi aika kuluu virheen ilmenemisen jälkeen, sitä haastavampaa voi esimerkiksi virheen korjaaminen olla. Myös esimerkiksi todisteluun liittyvät seikat voivat vaikeutua ajan kulumisen vuoksi. Reklamaatio on etenkin kuluttajasopimuksissa elinkeinonharjoittajan näkökulmasta tärkeä, sillä reklamaation avulla elinkeinonharjoittaja saa tietoa esimerkiksi tavarassa olevasta virheestä tai työntekijänsä huolimattomasta tai puutteellisesta työsuorituksesta. On mahdollista, että virhe esimerkiksi ilmenee systemaattisesti jossakin tietyssä tuote-erässä ja koko tuote-erä on virheen takia vedettävä markkinoilta pois. Tällaisissa tilanteissa reklamaatiolla on tärkeä merkitys myös vahingon rajoittamisen näkökulmasta. Reklamaatiovelvollisuuden säilyttämistä pidetään myös tärkeänä myyjän eurooppalaisittain pitkäköö virhevastuuaikaa tasapainottavana tekijänä.

Ostajan oikeussuojakeinot ja myötävaikutus virheeseen

Tavarankauppadirektiivin 13 artiklan 7 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää siitä, vaikuttaako kuluttajan myötävaikutus virheeseen hänen oikeuteensa oikeussuojakeinoihin.

Ehdotuksen mukaan kohtaa hyödynnettäisiin säilyttämällä laissa säännös ostajan tavarantoimittamiseen toimittamien tarveaineiden virheellisuuden vaikutuksesta myyjän virhevastuuseen. Jos tällaista sääntelyä ei säilytettäisi, myyjä voisi joutua virhevastuuseen perusteettomasti ostajan toimittamien tarveaineiden virheellisuuden vuoksi. Tämä voisi myös nostaa kynnystä ottaa vastaan ostajan toimittamia valmistukseen käytettäviä materiaaleja.

Takuu

Tavarankauppadirektiivin 17 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat antaa kaupalliseen takuuseen liittyvää lisäsääntelyä, kuten sääntelyä siitä, millä kielellä kaupallista takuuta koskeva todistus on annettava. Esityksen mukaan takuutodistuksen kieltä koskevaa optiota ei ehdoteta hyödynnettäväksi. Käytännössä kielisääntelyn puuttuminen ei ole aiheuttanut erityisiä ongelmia, eikä option käyttöönottoa pidetä muutoinkaan tarpeellisena.

Aiempaan tavarankauppadirektiiviin sisältyneen määritelmän mukaan takuu on kuluttajalle ilman lisäkorvausta annettava sitoumus. Uuden tavarankauppadirektiivin mukainen määritelmä ei sisällä enää maksuttomuuselementtiä. Direktiivin johdanto-osan 62 kappaleessa todetaan, että vaikka jäsenvaltioiden olisi voitava vapaasti edellyttää, että kaupalliset takuut olisi myönnettävä maksutta, niiden olisi varmistettava, että kaikki myyjän tai tuottajan sitoumukset, jotka kuuluvat direktiivin mukaisen kaupallisen takuun määritelmän piiriin, ovat direktiivin yhdenmukaistettujen sääntöjen mukaisia. Ehdotuksen mukaan takuulta edellytettäisiin jatkossakin maksuttomuutta, mutta direktiivin asianmukaiseksi täytäntöön panemiseksi vastaavia säännöksiä sovellettaisiin tietyin rajoituksin myös muihin myyjän ja tuottajan antamiin sitoumuksiin sillä erotuksella, että tällaisia sitoumuksia ei jatkossakaan saisi kutsua nimellä ”takuu”.

Kauppalain soveltaminen

Edellä todetun mukaisesti kuluttajansuojalain 5 luvun 29 §:ään sisältyvän kauppalakia koskevan viittaussäännöksen muuttaminen tavarankauppadirektiivin täytäntöönpanon johdosta on välttämätöntä. Kuten edellä on niin ikään todettu, ehdotuksen mukaan säännös säilytettäisiin kuluttajansuojalain 5 luvussa siten, että säännöksessä lueteltaisiin nimenomaisesti, mitkä kauppalain säännöksistä tulevat sovellettaviksi. Valmisteluvaiheessa on ollut esillä myös muita toteuttamismahintoja.

Eräs esillä ollut vaihtoehto oli säännöksen säilyttäminen rakenteeltaan nykyisellään siten, että säännökseen olisi tehty vain direktiivin täytäntöönpanon johdosta välttämättömät tarkistukset. Tällöin sääntelyn sisällöstä olisi kuitenkin ollut entistä vaikeampi saada selkoa sen johdosta, että lukuun tehdään samaan aikaan useita muita muutoksia, jotka erkaannuttavat kuluttajansuojalain 5 luvun säännöksiä entisestään kauppalain vastaavista säännöksistä.

Eräs vaihtoehto olisi ollut, että kauppalain sääntely, joka nyt sisältyy ehdotettuun viittaussäännökseen, siirrettäisiin kokonaisuudessaan kuluttajansuojalakiin. Tämä olisi kuitenkin paisuttanut merkittävästi 5 lukua säännöksillä, joiden käytännön merkitys on hyvin vähäinen.

Eräs lausuntokierroksellakin kannatusta saanut vaihtoehto oli, että viittaus kauppalakiin olisi poistettu sen vaikeaselkoisuuden ja vähäisen käytännön merkityksen vuoksi kokonaan. Ainakin kuluttajariitalautakunnan ratkaisukäytännössä kauppalain säännöksiin on ollut tarvetta viitata vain harvoin, ja siltäkin osin kuin viittaustarvetta on ollut, sääntely on niiltä osin ehdotettu nyt sisällytettäväksi nimenomaisesti kuluttajansuojalakiin. Vaikka nimenomainen viittaus kauppalakiin olisi poistettu, säännöksiä olisi voitu tarpeen mukaan soveltaa myös elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan väliseen tavarankauppaan siltä osin kuin säännösten voidaan katsoa ilmentävän yleisiä sopimusoikeudellisia periaatteita.

Malli olisi näennäisesti yksinkertaistanut kuluttajansuojalain 5 lukua. Malliin olisi kuitenkin liittynyt ennen muuta se ongelma, että eräissä tapauksissa olisi voinut jäädä epäselväksi, miltä osin kuluttajansuojalaki olisi tyhjentävä ja milloin taas kauppalain säännökset olisivat voineet olla sovellettavissa kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan väliseen kauppaan yleisinä sopimusoikeudellisina periaatteina siitäkin huolimatta, että kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välinen

kauppa olisi suljettu nimenomaisesti kauppalaan soveltamisalan ulkopuolelle. Muun ohella tämänkaltaisten epäselvyyksien välttämiseksi ehdotuksessa ei ole päädytty esittämään tätä mallia. Selkeämpänä kuluttajien ja elinkeinonharjoittajien kannalta pidetään, että laista käy nimenomaisesti ilmi, miltä osin kauppalaan säännöksiä sovelletaan kuluttajansuojalain rinnalla.

Aikaisemman myyntiportaalan virhevastuu

Tavarankauppadirektiivissä ei säädetä aikaisemman myyntiportaalan virhevastuusta. Direktiivin johdanto-osan 18 kappaleessa todetaan, ettei direktiivi vaikuta kansalliseen lainsäädäntöön, jossa säädetään kuluttajan muista kuin sopimusperusteisista oikeussuojakeinoista siinä tapauksessa, että tavarassa on virhe, liiketoimintaketjuun aikaisemmassa vaiheessa osallistuneita henkilöitä, esimerkiksi valmistajia, tai muita tällaisten henkilöiden velvollisuuksia täyttäviä henkilöitä vastaan. Näin ollen kuluttajansuojalain 5 luvun 31 § aikaisemman myyntiportaalan virhevastuusta on mahdollista direktiivin perusteella säilyttää.

Mainitun 5 luvun 31 §:n 1 momentin mukaan ostajalla on oikeus kohdistaa tavarahan virheeseen perustuva, luvun säännösten mukainen vaatimuksensa myös elinkeinonharjoittajaan, joka aikaisemmassa myyntiportaassa on luovuttanut tavarahan jälleenmyyntiä varten, lukuun ottamatta pykälän 2 momentissa mainittuja tilanteita. Edellä todetun mukaisesti aikaisemman myyntiportaalan virhevastuu katkeaa nykyisin siinä vaiheessa, kun kuluttajaostaja luovuttaa tavarahan edelleen. Direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä on noussut esiin kysymys siitä, tulisiko aikaisemman myyntiportaalan virhevastuuta laajentaa siten, että kuluttaja voisi kääntyä esimerkiksi tavarahan maahantuojaan tai valmistajan puoleen myös sen jälkeen, kun aiempi myyntiketju on katkennut. Käytännössä kyse voisi olla esimerkiksi tilanteista, joissa elinkeinonharjoittaja on myynyt ajoneuvon kuluttajalle, joka sittemmin on myynyt tavarahan jälleen elinkeinonharjoittajalle.

Jo voimassa olevan lain mukaan tilanteessa, jossa myyntiketju on katkennut eikä kuluttajansuojalain 5 luvun 31 § tule sovellettavaksi, kuluttaja voi aina kääntyä oman sopimusosapuolensa puoleen ja vaatia tältä virheeseen perustuvaa hyvitystä. Tavarahan myyjä on ostajalle vastuussa myös tavarassa olevista valmistusvirheistä. Aikaisemman myyntiportaalan virhevastuun laajentaminen suojaisi kuluttajaa lähinnä tilanteissa, joissa tavarahan myyjä olisi maksukyvytön tai lopettanut toimintansa. Vaikka etenkin tiettyjen toimialojen, kuten autokaupan, näkökulmasta aikaisemman myyntiportaalan virhevastuun laajentaminen olisi perusteltua virhevastuun hajauttamisen vuoksi, nykyiseen oikeustilaan ei tiettävästi liity merkittäviä kuluttajansuojaongelmia, jotka puoltaisivat sääntelyn muuttamista. Tällainen yllättävään, sopimussuhteen ylittävään vastuuseen varautuminen voisi heijastua myös tuotteiden hintoihin. Joka tapauksessa tällaisen muutoksen esittäminen edellyttäisi huolellista vaikutusten arvioimista, mikä ei käytettävissä olleessa aikataulussa ollut mahdollista.

5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot

5.2.1 Ruotsi

Ruotsissa sekä digisopimusdirektiivi että tavarankauppadirektiivi on tarkoitus panna täytäntöön säätämällä uusi kuluttajasopimuksia koskeva laki (lagen om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal), jolla on tarkoitus korvata nykyinen elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välistä tavarankauppaa koskeva kuluttajankauppalaki (konsumentköplag, 1990:932). Asiaa koskeva mietintö (SOU 2020:51. En ny lag om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal. Betänkande av Utredningen om nya konsumentköpregler. Stockholm 2020) on valmistunut syyskuussa 2020, ja se on ollut lausuntokierroksella. Ruotsin viranomaisilta saadun tiedon mukaan hallituksen esitys asiasta annetaan syksyn 2021 aikana.

Mietinnön mukaan Ruotsi ei aio jättää julkisissa huutokaupoissa myytäviä käytettyjä tavaroita eikä eläviä eläimiä lain soveltamisalan ulkopuolelle, vaikka se direktiivin mukaan olisi mahdollista. Näistä ehdotetaan kuitenkin annettavaksi erityissääntelyä. Esimerkiksi elävien eläinten osalta säädettäisiin muun muassa ostajan tarkastusvelvollisuudesta tilanteissa, joissa eläimen hinta ylittää tietyn summan.

Ehdotuksen mukaan Ruotsi hyödyntäisi tavarankauppadirektiivin 12 artiklan mukaista mahdollisuutta säätää ostajan ilmoitus- eli reklamaatiovelvollisuudesta. Reklamaatio olisi nykyiseen tapaan tehtävä kohtuullisessa ajassa siitä, kun ostaja on havainnut virheen tai tämän olisi tullut se havaita. Kohtuullinen reklamaatioaika olisi tavarankauppadirektiivin mukaisesti kuitenkin aina vähintään kaksi kuukautta (5 luvun 3 §:n 1 mom.).

Mietinnön mukaan Ruotsi hyödyntäisi myös osittain direktiivin myyjän vastuuta koskevan 10 artiklan 3 kohdan mahdollisuutta pitää voimassa tai ottaa käyttöön määräaikoja, jotka ovat pidempiä kuin kyseisen artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut määräajat. Tämä toteutettaisiin säilyttämällä voimassa olevan lain mukainen kolmen vuoden toissijainen reklamaatioaika. Jos ostaja ei tee reklamaatiota kolmen vuoden kuluessa siitä, kun hän on vastaanottanut tavarat, hän menettäisi oikeutensa vedota virheeseen, jollei takuusta tai muusta vastaavasta sitoumuksesta muuta johdu (5 luvun 3 §:n 2 mom.).

Siltä osin kuin kyse on digitaalisia elementtejä sisältävistä tavaroista, joissa digitaalinen sisältö tai palvelu toimitetaan jatkuvana tilauksena kolmea vuotta pidemmän ajanjakson kuluessa, ostaja menettäisi oikeutensa vedota digitaalisten elementtien virheeseen, jos ostaja ei ilmoita virheestä sopimuksen voimassaoloaikana. Jos digitaalisia elementtejä sisältävän tavarat digitaaliset elementit toimitetaan kertatoimituksena ja virhe johtuu siitä, että myyjä ei ole varmistanut sopimuksen mukaisuutta lain 4 luvun 5 §:n mukaisesti (päivitysvelvollisuus), ostaja menettäisi mietinnön mukaan oikeutensa vedota virheeseen, jos hän laiminlyö reklamaatiovelvollisuutensa sinä aikana, jona ostaja voi kohtuudella odottaa myyjän varmistavan sopimuksen mukaisuuden. (5 luvun 3 §:n 2 ja 3 mom.).

Mietinnön mukaan laissa säädettäisiin edelleen, että jos myyjä toimii esimerkiksi törkeän huolimattomasti tai kunnianvastaisesti ja arvottomasti, ostaja säilyttää vaadeoikeutensa reklamaatiovelvollisuuden laiminlyönnistä huolimatta (5 luvun 4 §).

Virheellisuuden määräävää ajankohtaa koskeva sääntely vastaisi pääosin nykysääntelyä. Ehdotuksen mukaan tavarat virheellisyttä on arvioitava sen perusteella, millainen tavara on ominaisuuksiltaan sen toimitushetkellä. Myyjä vastaa virheestä, joka tavarassa on ollut tänä ajankohtana, vaikka virhe ilmeni vasta myöhemmin. Jos kyse on sellaisista digitaalisia elementtejä sisältävistä tavaroista, joiden osalta on sovittu digitaalisten elementtien jatkuvasta toimituksesta pidemmän ajan kuluessa, myyjä vastaisi digitaalisten elementtien virheestä koko sopimuksen voimassaoloajan, kuitenkin vähintään kolmen vuoden ajan siitä, kun digitaalisia elementtejä sisältävä tavara on toimitettu (lakiesityksen 4 luvun 12 §:n 1 mom.).

Mietinnön mukaan Ruotsi ei hyödynnä mahdollisuutta säätää kahden vuoden oletama-ajasta tavarankauppadirektiivin 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti, vaan mietinnössä ehdotetaan oletama-ajan pidentämistä direktiivin 11 artiklan 1 kohdassa edellytetyn mukaisesti nykyisestä kuudesta kuukaudesta yhteen vuoteen.

Mietinnön mukaan Ruotsissa ei ole tarvetta hyödyntää 10 artiklan 6 kohdan mukaista optiota, jonka mukaan myyjä ja kuluttaja voivat käytettyjen tavaroiden osalta sopia siitä, että vastuu- tai vanhentumisaika on lyhyempi kuin artiklassa muutoin säädetään, ei kuitenkaan lyhyempi kuin

yksi vuosi. Ruotsi ei mietinnön mukaan aio hyödyntää myöskään tavarankauppadirektiivin mukaista mahdollisuutta säätää kuluttajien valinnanvapaudesta oikeussuojakeinojen suhteen, jos tavarantoimen virhe ilmenee enintään 30 päivän ajan kuluessa toimituksesta.

Digisopimusdirektiivin osalta mietinnössä ehdotetaan, että kansallisessa laissa hyödynnettäisiin kaikkia muita digisopimusdirektiivin 3 artiklan 5 kohtaan sisältyviä poikkeuksia paitsi 3 artiklan 5 kohdan c alakohdan mukaista poikkeusta, joka koskee terveydenhuoltoa (1 luvun 8 §). Mietinnössä on tuotu esiin, että vastaavaa poikkeusta ei hyödynnetty Ruotsissa myöskään kuluttajaoikeusdirektiivin (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/83/EU kuluttajan oikeuksista, neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 85/577/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY kumoamisesta) täytäntöönpanon yhteydessä.

5.2.2 Norja

Norjassa digisopimusdirektiivi on tarkoitus panna täytäntöön säätämällä uusi laki digitaalisista palveluista kuluttajille (lov om levering av digitale ytelser til forbrukere, digitalytelsesloven). Asiaa koskeva mietintö (Høringsnotat – ny lov om levering av digitale ytelser til forbrukere (digitalytelsesloven) 20/5957) on valmistunut joulukuussa 2020, ja se on ollut lausuntokierroksella, joka on päättynyt 3.3.2021. Lopullista esitystä ei ole vielä annettu.

Lain soveltamisalan ulkopuolelle on ehdotettu lakiehdotuksen 2 §:ssä rajattavaksi terveydenhuollon ammattihenkilön tarjoamat terveyspalvelut, rahapelipalvelut, digitaalisen sisällön julkinen esittäminen osana esitystä tai tapahtumaa, sähköiset viestintäpalvelut numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja lukuun ottamatta sekä rahoitus sopimuslaissa (finansavtaleloven) tarkoitetut rahoituspalvelut ja vakuutuspalvelut.

Mietinnössä on katsottu, ettei digisopimusdirektiivi mahdollista varsinaista reklamaatiovelvollisuussääntelyä digitaalista sisältöä tai palvelua koskevissa sopimusrikkomustilanteissa. Mietinnön mukaan Norjassa ei säädettäisi myöskään myyjän vastuuta rajoittavasta toissijaisesta reklamaatioajasta (absolutte reklamasjonsfrister) digitaalisissa sopimuksissa. Myyjän vastuu määräytyisi siten vanhentumislain asettamassa määräajassa. Norjassa ehdotetaan kuitenkin säädettäväksi tietynlaisesta ilmoitusvelvollisuudesta. Ehdotuksen mukaan kuluttajan olisi ilmoitettava myyjälle sopimusrikkomukseen perustuvista vaatimuksistaan sekä viivästys- että virhetilanteissa (lakiehdotuksen 18 ja 27 §). Ilmoitusvelvollisuuden laiminlyöntiin ei kuitenkaan pääsääntöisesti sisältyisi kuluttajan kannalta seurauksia. Tarkoituksena on kannustaa kuluttajaa ilmoittamaan viivästyksestä ja virheestä mahdollisimman pian myyjälle. Jos kuluttaja kuitenkin viivytelisi ilmoituksensa kanssa niin kauan, että vaatimusten esittämistä voitaisiin pitää epälojallina myyjää kohtaan, kuluttaja voisi menettää vaadeoikeutensa yleisen passiivisuuden perusteella. Mietinnössä esitetyn tulkinnan mukaan tällaisen sääntelyn antaminen olisi mahdollista direktiivin ja yleisten sopimusoikeudellisten säännösten perustella.

Tavarankauppadirektiivi on tarkoitus panna täytäntöön muuttamalla Norjan kuluttajankauppalakia (forbrukerkjøpsloven, LOV-2002-06-21-34). Asiaa koskeva mietintö (Høringsnotat – endringer i forbrukerkjøpsloven i forbindelse med gjennomføring av forbrukerkjøpsdirektivet 2019/771) on valmistunut kesäkuussa 2021. Mietintö on ollut lausuntokierroksella, joka on päättynyt 29.9.2021.

Mietinnön mukaan eläviä eläimiä koskevia kauppasopimuksia tai julkisessa huutokaupassa myytyjä käytettyjä tavaroita ei ole tarpeen rajata Norjan kuluttajankauppalain soveltamisalan ulkopuolelle.

Direktiivin täytäntöönpano ei aiheuta muutoksia kuluttajakauppalaain 27 §:ssä säädettyihin reklamaatioaikoihin. Reklamaatio on edelleen tehtävä kohtuullisessa ajassa siitä, kun ostaja on havainnut virheen tai tämän olisi tullut se havaita. Kohtuullinen reklamaatioaika on kuitenkin direktiivin mukaisesti aina vähintään kaksi kuukautta. Norjassa toissijainen reklamaatioaika tavarankaupassa on tavarantoimituksesta käyttöiästä riippuen joko kaksi tai viisi vuotta. Toissijainen reklamaatioaika alkaa kulua tavarantoimituksesta. Kuluttajakauppalaain 27 §:n 2 momenttiin ehdotetaan kuitenkin lisättäväksi säännös, jonka mukaan siltä osin kuin kyse on päivityksistä tai digitaalisia elementtejä sisältävistä tavaroista, joissa digitaalinen sisältö tai palvelu toimitetaan jatkuvana tilauksena, reklamaatioaika on vähintään päivitysten tai palvelun toimitusajanjakson pituinen.

Kuluttajakauppalaain 18 §:ään sisältyvää sääntelyä virheellisuuden määräävästä ajankohdasta ei ehdoteta muutettavaksi, vaan tavarantoimituksen virheellisuuden arviointihetkenä toimii edelleen tavarantoimitushetki. Myyjä vastaa virheestä, joka tavarassa on ollut tänä ajankohtana, vaikka virhe ilmeni vasta myöhemmin. Mietinnössä ehdotetaan kuluttajakauppalaain 18 §:ään sisältyvän olettama-ajan pidentämistä direktiivin 11 artiklan 1 kohdassa edellytetyn mukaisesti nykyisestä kuudesta kuukaudesta yhteen vuoteen. Siltä osin kuin kyse on päivityksistä tai digitaalisia elementtejä sisältävistä tavaroista, joissa digitaalinen sisältö tai palvelu toimitetaan jatkuvana tilauksena, ehdotetaan mietinnössä uutta säännöstä myyjän virhevastuusta niistä vioista, jotka ilmenevät sinä aikana, jona palvelua tai päivityksiä on pitänyt tai olisi pitänyt toimittaa. Norja on myös päättänyt jättää kuluttajakauppalaain 18 §:ään säännöksen myyjän vastuusta virheolettama-aikojen päättymisen jälkeenkin tämän oman sopimusrikkomuksen johdosta.

5.2.3 Tanska

Tanskassa digisopimusdirektiivi ja tavarankauppadirektiivi on pantu täytäntöön muutoslaila (lov om ændring af købeloven og lov om markedsføring, LOV nr 1173 af 08/06/2021), jolla muutetaan Tanskan kauppalaikiin (købeloven) sisältyvää erillistä kuluttajakauppaa koskevaa lukua. Sääntelyä on määrä alkaa soveltaa 1.1.2022. Tanska ei jätä julkisissa huutokaupoissa myytäviä käytettyjä tavaroita eikä eläviä eläimiä lain soveltamisalan ulkopuolelle. Tanskan kauppalaiki 4 a §:n 8 momentin mukaan elävän hevosen ostamista ei kuitenkaan pidetä kuluttajakauppana. Lisäksi kauppalaikiin on lisätty joitakin erityissäännöksiä koskien julkisissa huutokaupoissa myytäviä käytettyjä tavaroita sekä eläviä eläimiä.

Tanska säilyttää tavarankaupassa voimassa olevan ensisijaisen (relatiivisen) ja toissijaisen (absoluuttisen) reklamaatiovelvollisuuden. Relatiivisen reklamaatiovelvollisuuden mukaan kuluttajan on reklamoitava tavarantoimituksen virheestä kohtuullisessa ajassa siitä, kun kuluttaja on havainnut virheen. Reklamaatioaika on aina direktiivin mukaisesti vähintään kaksi kuukautta (81 §:n 1 momentti). Digitaalista sisältöä tai palvelua koskevissa sopimuksissa kuluttajalla ei kuitenkaan ole relatiivista reklamaatiovelvollisuutta (81 §:n 2 momentti).

Absoluuttinen reklamaatioaika on voimassa olevan sääntelyn mukaan Tanskassa kaksi vuotta tavarankaupassa. Säännöksen mukaan kuluttajan on kahden vuoden kuluessa tavarantoimituksesta ilmoitettava myyjälle tavarassa olevasta virheestä (83 §:n 1 momentti). Jos kuluttaja ei reklamoi kahden vuoden aikana tavarantoimituksesta, hän menettää oikeutensa vedota tavarantoimitukseen, ellei myyjä ole antanut tavaralle virhevastuuta pidentävää takuuta tai menetellyt moitittavasti (83 §:n 4 momentti).

Jos kyse on sellaisesta digitaalisia elementtejä sisältävästä tavarasta, jonka osalta on sovittu digitaalisten elementtien jatkuvasta toimituksesta pidemmän ajan kuluessa, absoluuttinen reklamaatioaika päättyy aikaisintaan digitaalisten elementtien sovitun toimitusajan päätyttyä (83 §:n

2 momentti). Tanskan kauppalaan 83 §:n 2 momentissa säädetään myös kahden kuukauden reklamaatioajasta digitaalisen sisällön ja palvelun jatkuvaa toimitusta koskevissa tilanteissa. Tällainen kahden kuukauden reklamaatioaika alkaa kulua sen jälkeen, kun jatkuva toimitus on päätynyt. Tämä kahden kuukauden reklamaatioaika ei kuitenkaan koske sellaisia digitaalisia elementtejä sisältäviä tavaroita, joiden osalta on sovittu digitaalisten elementtien jatkuvasta toimituksesta pidemmän ajan kuluessa. Kuluttajalla on kauppalaan 75 d §:n mukaan myös aina oikeus tehdä reklamaatio elinkeinonharjoittajan vastuulla olevien päivitysten puutteista tai virheistä koko sen ajanjakson ajan, jona elinkeinonharjoittajalla on velvollisuus päivitysten toimittamiseen.

Tanska ei hyödynnä mahdollisuutta säätää kahden vuoden olettaa-ajasta tavarankauppadirektiivin 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti, vaan Tanskan kauppalaan 77 a §:n 3 momentissa olettaa-ajaksi on säädetty yksi vuosi direktiivin 11 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Elävien eläimien kohdalla olettaa-aika on kuitenkin kuusi kuukautta. Jos kyse on digitaalisia elementtejä sisältävästä tavarasta, myyjällä on todistustaakka tavarantoimituksen mukaisuudesta kahden vuoden ajan, jos sopimuksen mukaan digitaalinen sisältö tai palvelu on toimitettava jatkuvana toimituksena enintään kahden vuoden ajan, ja sopimuksen voimassaoloajan, jos digitaalinen sisältö tai palvelu on toimitettava jatkuvana toimituksena yli kahden vuoden ajan (77 a §:n 4 momentti).

Tanska ei hyödynnä myöskään 10 artiklan 6 kohdan mukaista optiota, jonka mukaan myyjä ja kuluttaja voivat käytettyjen tavaroiden osalta sopia siitä, että vastuu- tai vanhentumisaika on lyhyempi kuin direktiivissä muutoin säädetään.

Digisopimusdirektiivin 3 artiklan 5 kohdan perusteella direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle jäävät sopimukset, kuten rahapelipalvelut, on suljettu Tanskan kauppalaisissa digitaalista sisältöä koskevien säännösten ulkopuolelle (4 a §:n 4 momentti).

5.2.4 Hollanti

Hollannissa myyjän virhevastuulle tavarankaupassa ei ole asetettu nimenomaista aikarajaa, vaan se on sidoksissa tavarantoimituksen odotettavissa olevaan elinkaareen. Hollannin oikeus- ja turvallisuusministeriöstä saadun tiedon mukaan sääntely on tarkoitettu täyttämään direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä ennallaan ja hyödyntää niin ikään 12 artiklan mukaista optiota säätää reklamaatiovelvollisuudesta.

6 Lausuntopalaute

Oikeusministeriö pyysi työryhmämietinnöstä lausuntoa Lausuntopalvelu.fi -sivuston kautta 26 viranomaiselta ja yhteisöltä. Näistä lausunnon antoi 13 tahoa. Lisäksi lausunnon antoi kolme muuta tahoa. Lausunnoista on laadittu oikeusministeriössä tiivistelmä (Oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 2021:33; <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-998-8>).

Lausunnonantajat suhtautuivat pääosin myönteisesti työryhmän ehdotuksiin. Osa lausunnonantajista ilmaisi kuitenkin joiltakin osin tyytymättömyytensä direktiivien sisältöön ja siten myös ehdotettuun kansalliseen sääntelyyn. Jotkut lausunnonantajat pitivät ongelmallisena muun muassa tavarankauppadirektiiviin perustuvaa ehdotusta, jonka mukaan tavarankaupassa kuluttajalla on lähtökohtaisesti oikeus valita tavarantoimituksen korjaamisen ja uuden toimituksen väliltä. Tältä osin esitystä on pyritty jatkovalmisteluvaiheessa vielä selventämään, vaikka perusratkaisut eivät direktiivien täyshermonisointiluonteen johdosta olekaan muutettavissa.

Kuluttajansuojalain uuteen 5 a lukuun ehdotettua sääntelyä digitaalisia sisältöjä ja digitaalisia palveluja koskevista sopimuksista pidettiin tervetulleena ja sääntelyn yhdenmukaistamista tavarankauppaa koskevan kuluttajansuojalain 5 luvun sääntelyn kanssa pääosin onnistuneena ratkaisuna. Jotkut lausunnonantajat pitivät kuitenkin todennäköisenä, että uusi sääntely tulee aiheuttamaan etenkin alkuvaiheessa tulkintaongelmia sekä katsoivat, että kuluttajansuojalain 5 a luvun soveltamisalaa tulisi pyrkiä vielä täsmentämään sekä antamaan sääntelyn soveltamisesta lisää esimerkkejä. Jatkovalmisteluvaiheessa soveltamisalaa on pyritty joiltakin osin täsmentämään. Digisopimusdirektiivin tulkinnanvaraisuuden ja toisaalta palveluiden ja teknologian nopean kehittymisen johdosta soveltamisalaa ei ole kuitenkaan mahdollista esityksessä tyhjentävästi kuvata.

Lausunnonantajat kannattivat pääosin mietinnössä ehdotettuja ratkaisuja kansallisen liikkumavaran käytöstä. Mielipiteet jakautuivat jonkin verran sen suhteen, miten kansallista harkintavaltaa tulisi käyttää virhevastuusääntelyn osalta.

Työ- ja elinkeinoministeriö, Kilpailu- ja kuluttajavirasto ja Kuluttajaliitto kannattivat ehdotettua vastuusääntelyä. Sen sijaan useat elinkeinoelämää edustavat tahot suhtautuivat ehdotettuun virhevastuusääntelyyn kriittisesti ennen muuta siltä osin kuin tavarankauppaa vastaavaa virhevastuusääntelyä ehdotettiin sovellettavaksi myös kertatoimitteisiin digitaalisiin sisältöihin ja palveluihin. Autoalan Keskusliitto ry piti valittua täytäntöönpanolinjaa kokonaisuudessaan ongelmallisena suomalaisten autokauppojen kannalta ottaen huomioon, ettei myöskään aikaisemman myyntiportaasta virhevastuuta ole esitetty laajennettavaksi nykyisestä. Jatkovalmisteluvaiheessa ei ole ilmennyt perusteita poiketa virhevastuusääntelyn osalta mietinnössä ehdotetusta. Syitä valittuun täytäntöönpanotapaan on selostettu edellä 5.1 jaksossa.

Eräät elinkeinoelämää edustavat tahot katsoivat, että kansallisesti voisi olla perusteltua hyödyntää jäsenvaltioiden mahdollisuutta säätää osapuolten oikeudesta sopia kahta vuotta lyhyemmästä mutta kuitenkin vähintään vuoden mittaisesta virhevastuujasta käytettyjen tavaroiden kaupassa. Perusteina tuotiin esiin muun muassa kiertotalouden tehostaminen ja myyjän vastuun tasapainottaminen. Kuluttajia edustavat tahot eivät sen sijaan kannattaneet option hyödyntämistä. Jatkovalmisteluvaiheessa ei ole myöskään tältä osin katsottu aiheelliseksi poiketa mietinnössä ehdotetusta ratkaisusta, jonka mukaan optiota ei hyödynnettäisi kansallisesti. Syitä ratkaisuun on selostettu 5.1 jaksossa.

Mielipiteet jakautuivat sen suhteen, miten kysymys kuluttajansuojalain ja kauppalain välisestä suhteesta tulisi teknisesti ratkaista. Useat lausunnonantajat kannattivat kuluttajansuojalakiin sisältyvän kauppalakia koskevan viittaussäännöksen poistamista kokonaan siten, että keskeisimmät kauppalaista sovellettavaksi tulevat säännökset sisällytettäisiin nimenomaisesti kuluttajansuojalakiin ja muita kauppalain säännöksiä sovellettaisiin tarvittaessa, jos niiden voitaisiin katsoa ilmentävän yleisiä sopimusoikeudellisia periaatteita. Kannatusta sai myös vaihtoehto, jonka mukaan viittaussäännös säilytettäisiin, mutta se pyritäisiin kirjoittamaan nykyistä selkeämmin. Jatkovalmisteluvaiheessa on päädytty viimeksi mainittuun vaihtoehtoon. Syitä ehdotettuun ratkaisuun on selostettu jaksoissa 4.1.1 sekä 5.1.

Mietinnössä ehdotettiin, että kuluttajansuojalain 5 luvun 31 §:ää aikaisemman myyntiportaasta virhevastuusta selvennettäisiin sen johdosta, että käytännössä on esiintynyt epäselvyyttä siitä, onko ostajalla oikeus kääntyä virhetilanteissa aikaisemman myyntiportaasta puoleen, jos elinkeinonharjoittajien välinen jälleenmyyntiketju on katkennut aiemman luovutuksen johdosta. Jatkovalmisteluvaiheessa on herännyt huolia siitä, olisiko luonnostellulla säännöksellä voinut olla ei-toivottuja heijastusvaikutuksia takuuta koskeviin kysymyksiin. Asian selvittäminen ei ollut mahdollista annetussa aikataulussa, ja muutos onkin sen johdosta päätetty jättää sisällyttämättä lopulliseen esitykseen.

Mietinnössä ehdotettiin, että sääntely tulee voimaan 1.1.2022, jolloin direktiivejä on ryhdyttävä soveltamaan. Elinkeinoelämää edustavat tahot esittivät sääntelyn voimaantulon lykkäämistä ainakin muutamalla kuukaudella, kun taas kuluttajia edustavat tahot eivät pitäneet aiheellisena sitä, että suunnitellusta voimaantuloajankohdasta poikettaisiin. Voimaantuloaikaan ei ehdoteta muutoksia. Sen jälkeen kun direktiivejä on ryhdyttävä soveltamaan, jäsenvaltioilla ei ole enää harkintavaltaa sääntelyn soveltamisaikataulun suhteen. Kyse on kuluttajien oikeussuojan kannalta keskeisestä sääntelystä, jonka on muutoinkin suotavaa tulla voimaan direktiiveissä edellytetyssä aikataulussa. Myöskään elinkeinonharjoittajien kannalta aikataulua ei voida pitää kohtuuttomana, koska direktiivien sisältö on ollut tiedossa jo pitkään ajan ja koska kansallista harkintavaltaa on käytetty siten, että kansallinen sääntely säilyy mahdollisimman pitkälle ennallaan. Direktiivien säännökset ovat myös luonteeltaan monilta osin sellaisia, etteivät ne edellytä merkittäviä muutoksia esimerkiksi sopimusehtoihin tai tietojärjestelmiin.

Edellä mainitun lisäksi esitykseen on tehty saadun lausuntopalautteen johdosta jatkovalmisteluvaiheessa muita täydennyksiä ja tarkennuksia. Niin ikään lainsäädännön arviointineuvoston esitysluonnoksesta antaman lausunnon johdosta esitykseen on tehty täydennyksiä siltä osin kuin se on käytettävissä olevaan tilastotietoon ja muuhun tietoon nähden ollut mahdollista.

7 Säännöskohtaiset perustelut

Kuluttajansuojalaki

2 luku Markkinointi ja menettelyt asiakassuhteessa

8 c §. *Erityinen tiedonantovelvollisuus käytetyn tavarän julkisessa huutokaupassa.* Pykälä on uusi, ja siinä säädettäisiin elinkeinonharjoittajan tiedonantovelvollisuudesta käytetyn tavarän julkisessa huutokaupassa.

Ehdotetun 5 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan mainitun luvun säännöksiä tavarän ominaisuuksista ja virheestä ei sovellettaisi käytetyn tavarän julkiseen huutokauppaan. Rajausta vastaa asiassällöltään nykytilaa. Jotta kuluttajat olisivat kuitenkin paremmin tietoisia omasta oikeusasemastaan käytetyn tavarän julkisessa huutokaupassa, ehdotetun uuden pykälän mukaan elinkeinonharjoittajan olisi tällaisessa huutokaupassa asetettava kuluttajien helposti saataville selkeästi ja kattavasti tieto siitä, että kauppaan ei sovelleta 5 luvun säännöksiä tavarän ominaisuuksista ja virheestä. Velvollisuuden täyttämisen edellytyksenä ei ole, että tieto annettaisiin jokaiselle kuluttajalle erikseen. Arvioitaessa sitä, milloin tiedot olisivat helposti saatavilla, tulisi huomiota ottaa myös se, mitä tiedonantokanavia huutokauppaan osallistuvat tahot tyypillisesti seuraavat. Tällaisia kanavia voisivat olla esimerkiksi huutokaupan verkkosivusto ja ilmoitustaulu.

Julkisen huutokaupan määritelmä sisältyy ehdotettuun 5 luvun 2 a §:n 7 kohtaan.

Pykälällä pannaan osittain täytäntöön tavarankauppadirektiivin 3 artiklan 5 kohta.

5 luku Tavarankauppa

Luvun otsikko. Luvun otsikko ehdotetaan muutettavaksi kuluttajankaupasta tavarankaupaksi. Lain 5 luvun säännöksiä sovelletaan elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan väliseen tavarankauppaan, minkä vuoksi ”tavarankauppa” otsikkona kuvaa luvun sisältöä paremmin kuin kuluttajankauppa, josta voi epäselväksi jäädä se, minkä tyyppisestä kaupasta on tarkemmin kyse.

1 §. Luvun soveltamisala. Pykälän 1 momentti säilyisi nykyisellään, ja sama koskisi rajanvetoa tavarankaupan ja perinteisten palvelusopimusten välillä. Rajanvetoa on selvitetty yksityiskohdaisesti 5 ja 8 luvun säätämistä koskevassa hallituksen esityksessä HE 360/1992 vp (esityksen sivu 48).

Myös pykälän 2 momentti säilyisi asiasisällöltään ennallaan, mutta lukuun ehdotettavien uusien virhevastuuta koskevien pykälien johdosta viittausta luvun 23–28 §:ään on tarpeen täydentää. Lisäksi selkeyden vuoksi ehdotetaan, että valmistettavan tavarankäytön tilaukseen ei sovellettaisi mitään osin kauppalakia, jos ostajan on toimitettava olennainen osa tarveaineista.

Pykälän 1 ja 2 momentilla pantaisiin täytäntöön tavarankauppadirektiivin 3 artiklan 1 ja 2 kohta sekä 2 artiklan 1 alakohta ja osin myös saman artiklan 3 alakohta.

Pykälän 3 momentin mukaan käytetyn tavarankäytön julkinen huutokauppa rajattaisiin luvun muiden paitsi 2, 2 a ja 3–11 §:n sekä 29 §:n 3 momentin soveltamisalan ulkopuolelle. Rajausta vastaisi asiasisällöltään nykyistä 3 momenttia, mutta sanamuotoa muutettaisiin sen johdosta, että ehdotuksen mukaan julkisen huutokaupan määritelmä sisällytettäisiin luvun 2 a §:n 6 kohtaan. Rajausta perustuu tavarankauppadirektiivin 3 artiklan 5 kohdan a alakohtaan.

Lukuun ottamatta luvun 2, 2 a ja 3–11 §:ää luvun soveltamisalan ulkopuolelle rajattaisiin momentin mukaan myös yksinomaan digitaalisen sisällön siirtovälineenä käytettävän tavarankäytön kauppa. Yksinomaan digitaalisen sisällön siirtovälineenä käytettävän tavarankäytön kauppaan sovellettaisiin muun muassa virheen ja oikeussuojakeinojen osalta ehdotettua uutta 5 a lukua. Säännöksessä tarkoitettu siirtoväline voi olla esimerkiksi DVD- ja CD-levy, muistitikku tai muistikortti, kun kyseisellä välineellä toimitetaan digitaalista sisältöä. Rajausta perustuu tavarankauppadirektiivin 3 artiklan 4 kohdan a alakohtaan. Sen sijaan siltä osin kuin kyse on 2, 2 a ja 3–11 §:n soveltamisesta tällaiseen kauppaan, sääntely perustuu osin kuluttajan oikeuksista annetun direktiivin (2011/83/EU) 18 artiklaan. Selvyyden vuoksi voi todeta, että rajausta koskee vain tapauksia, joissa siirtovälinettä käytetään juuri kyseisen sopimuksen perusteella digitaalisen sisällön siirtämiseen. Jos sen sijaan kuluttaja ostaa elinkeinonharjoittajalta esimerkiksi muistikortin myöhemmää käyttöä varten, sovelletaan sopimukseen nykyiseen tapaan 5 luvun säännöksiä kokonaisuudessaan.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin 5 luvun takuuta koskevien säännösten soveltamisesta myös takuuta vastaavaan sitoumukseen, jonka myyjä tai tuottaja antaa ostajalle lisäkorvausta vastaan. Jos ostajan on maksettava takuuta vastaavasta sitoumuksesta, sitoumuksesta ei saisi kuitenkaan jäljempänä todetun mukaisesti käyttää nimitystä takuu. Säännöksen tarkoituksena on taata se, että vaikka ostaja joutuisi maksamaan takuuta vastaavasta sitoumuksesta, hänellä olisi esimerkiksi oikeus saada sitoumuksesta vastaavat tiedot kuin varsinaisesta takuustakin.

Toisin kuin varsinaisen takuun perusteella, kohtuullisena kuitenkin pidetään, ettei myyjä vastaisi tuottajan antaman maksullisen sitoumuksen perusteella virheestä, josta hän ei muuten 5 luvun nojalla olisi vastuussa. Rajausta on mahdollinen sen johdosta, että takuusääntely on tältä osin puhtaasti kansallista.

Säännös koskee ainoastaan myyjän tai tuottajan antamaa sitoumusta. Jos siis kyseessä on esimerkiksi vakuutusyhtiön myöntämä yksittäiselle tavaralle otettava tuotevakuutus, säännös ei tulisi sovellettavaksi. Tuottajan määritelmä sisältyy ehdotetun luvun 2 a §:n 1 kohtaan. Kohdan mukaan tuottajalla tarkoitetaan tavarankäytön valmistajaa ja sitä, joka tuo tavarankäytön unionin alueelle, sekä sitä, joka esiintyy tuottajana liittämällä tavaraan nimensä, tavaramerkkinsä tai muun erotuvan tunnuksensa.

Säännös on tarpeen sen johdosta, että direktiiviin sisältyvän kaupallisen takuun määritelmä ei aiempaan direktiiviin sisältyvän määritelmän tavoin enää sisällä maksuttomuusvaatimusta. Vaikka johdanto-osan 62 kappaleen mukaan jäsenvaltiot voivatkin edellyttää jatkossakin takuun maksuttomuutta, jäsenvaltioiden tulee samanaikaisesti varmistaa, että kaikki myyjän tai tuottajan antamat sitoumukset, jotka täyttävät kaupallisen takuun määritelmän, ovat direktiivin yhdenmukaistettujen sääntöjen mukaisia.

2 a §. *Tavarankauppaan liittyvät määritelmät.* Luvun keskeiset määritelmät sisältävä pykälä on uusi, ja sillä pantaisiin täytäntöön tavarankauppadirektiivin 2 artikla siltä osin kuin artiklaan sisältyvien määritelmien nimenomainen täytäntöönpano katsotaan kansallisesti tarpeelliseksi.

Pykälän 1 kohta sisältäisi tuottajan määritelmän. Tuottajalla tarkoitettaisiin tavaran valmistajaa ja sitä, joka tuo tavaran unionin alueelle, sekä sitä, joka esiintyy tuottajana liittämällä tavaraan nimensä, tavaramerkkinsä tai muun erottuvan tunnuksensa. Määritelmä ei siis kattaisi maahan-tuonnin osalta kuin tavaran unionin alueelle tuovan tahon. Määritelmä perustuu tavarankauppa-direktiivin 2 artiklan 4 alakohtaan.

Ehdotetun pykälän 2 kohdassa määriteltäisiin digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran kauppa. Sillä tarkoitettaisiin kauppaa, jonka kohteena on tavara, joka sopimuksen mukaan sisältää digitaalista sisältöä tai digitaalisen palvelun tai joka on liitetty digitaaliseen sisältöön tai palveluun. Lisäksi määritelmän täyttymisen edellytyksenä on, että kyseisen digitaalisen sisällön tai palvelun puuttuminen estäisi tavaran toimintojen suorittamisen.

Merkitystä määritelmän täyttymisen kannalta ei olisi sillä, onko digitaalinen sisältö tai palvelu myyjän vai kolmannen osapuolen toimittamaa, vaan olennaista on, onko digitaalinen sisältö tai palvelu myös katsottava osaksi myyntisopimusta. Määritelmä perustuu direktiivin 2 artiklan 5 alakohdan b alakohtaan ja 3 artiklan 3 kohtaan. Määritelmän tarkoituksena on selvittää, milloin tavara ja siihen sisältyvä digitaalinen sisältö tai palvelu ovat siinä määrin erottamaton kokonaisuus, että tavaraan on syytä soveltaa kokonaisuudessaan 5 luvun säännöksiä sen sijaan, että digitaaliseen sisältöön tai palveluun sovellettaisiin 5 a luvun säännöksiä. Lisäksi lukuun sisältyy eräitä säännöksiä, jotka koskevat nimenomaisesti tällaisen tavaran kauppaa.

Arvioitaessa sitä, onko kyse digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran kaupasta, ratkaisevaa olisi ensinnäkin se, estääkö kyseisen digitaalisen sisällön tai palvelun puuttuminen tavaran toimintojen suorittamisen. Kriteeriä ei olisi tulkittava suppeasti rajoittuen vain tavaran päätoimintojen suorittamiseen. Jotta tavara tulisi kokonaisuudessaan, siis digitaaliset elementit mukaan lukien, luvun soveltamisalaan, lisäedellytyksenä on kuitenkin, että digitaalinen sisältö tai palvelu toimitetaan tavaran mukana kyseistä tavaraa koskevan myyntisopimuksen mukaisesti. Se, muodostaako tavaraan sisällytetyn tai siihen liitetyn digitaalisen sisällön tai palvelun toimittaminen osan myyjän kanssa tehtyä myyntisopimusta, määräytyisi elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisen sopimuksen sisällön perusteella. Jos olisi epäselvyyttä siitä, kuuluuko digitaalisen sisällön tai digitaalisen palvelun toimittaminen myyntisopimukseen, sovellettavaksi tulisivat 5 luvun säännökset.

Tavaraan sisällytetty tai siihen liitetty digitaalinen sisältö voisi olla mitä tahansa digitaalisessa muodossa tuotettua ja toimitettua dataa, kuten esimerkiksi käyttöjärjestelmä, sovellus tai muu ohjelmisto. Digitaalinen sisältö voisi myös olla asennettu etukäteen tavaran myyntisopimuksen tekohetkellä tai se voitaisiin sopimuksessa määritellyin tavoin asentaa myöhemmin. Tavaraan liitetyt digitaaliset palvelut voisivat olla palveluja, joiden avulla ostaja voi luoda, käsitellä, käyttää tai tallentaa digitaalisessa muodossa olevaa dataa. Tällaisia olisivat esimerkiksi pilvipalveluympäristössä tarjolla olevat verkkosovelluspalvelut, liikennetietojen jatkuva toimittaminen

navigointijärjestelmässä tai yksilöllisesti mukautettujen harjoitus suunnitelmien jatkuva toimitaminen älykelloissa.

Jos tavaraan sisällytetyn tai siihen liitetyn digitaalisen sisällön tai palvelun puuttuminen ei estäisi tavaran toimintojen suorittamista, tavaraa koskevasta sopimuksesta olisi pidettävä digitaalista sisältöä tai palvelua koskevasta sopimuksesta erillisenä tavarankauppaa koskevana sopimuksena eikä määritelmän mukaisena digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran kauppana. Vastavasti jos kuluttaja tekisi digitaalista sisältöä tai palvelua koskevan sopimuksen, joka ei sisältyisi myyntisopimukseen, kyse ei olisi digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran kaupasta, vaikka myyjä toimisi tämän toisen ulkopuolisen elinkeinonharjoittajan kanssa tehtävän sopimuksen välittäjänä. Esimerkiksi jos kuluttaja lataa pelisovelluksen sovelluskaupasta älypuhelimensa, pelisovelluksen toimitusta koskevasta sopimuksesta olisi pidettävä älypuhelimien myyntisopimuksesta erillisenä sopimuksena. Tällöin 5 luvun säännöksiä sovellettaisiin ainoastaan älypuhelimista koskevaan kauppaan, ja pelisovelluksen toimitus kuuluisi uuden ehdotetun 5 a luvun soveltamisalaan. Toisena esimerkkinä voidaan mainita tilanne, jossa osapuolet ovat nimenomaisesti sopineet, että kuluttaja ostaa älypuhelimensa ilman tiettyä käyttöjärjestelmää, ja kuluttaja tekee myöhemmin sopimuksen käyttöjärjestelmän toimittamisesta kolmannen osapuolen kanssa. Tällaisessa tapauksessa erikseen ostetun käyttöjärjestelmän toimittaminen ei olisi osa myyntisopimusta, eikä kyse siis olisi määritelmän mukaisesta digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran kaupasta.

Ehdotetun pykälän 3 kohta sisältää toimivuuden määritelmän. Toimivuudella tarkoitettaisiin tavaran kykyä suorittaa toimintonsa tarkoituksenmukaisesti. Määritelmä perustuu direktiivin 2 artiklan 9 alakohtaan.

Ehdotetun pykälän 4 kohdassa määriteltäisiin puolestaan yhteensopivuus ja 5 kohdassa yhteentoimivuus. Yhteensopivuudella tarkoitettaisiin tavaran kykyä toimia sellaisen laitteen tai ohjelmiston kanssa, joiden kanssa samantyyppisiä tavaroita yleensä käytetään, ilman että tavaraa, laitetta tai ohjelmistoa olisi tarpeen muuttaa. Yhteentoimivuudella tarkoitettaisiin puolestaan tavaran kykyä toimia muun kuin sellaisen laitteen tai ohjelmiston kanssa, jonka kanssa samantyyppistä tavaraa yleensä käytetään. Yhteentoimivuudella viitataan esimerkiksi siihen, että tavaralla on kyky lähettää ja vastaanottaa tietoja muiden ohjelmistojen tai laitteiden kanssa ja käyttää vaihdettuja tietoja. Määritelmät perustuvat direktiivin 2 artiklan 8 ja 10 alakohtaan.

Ehdotetun pykälän 6 kohta sisältää julkisen huutokaupan määritelmän. Määritelmä perustuu direktiivin 2 artiklan 15 alakohtaan. Määritelmää ei sisälly sellaisenaan voimassa olevaan lakiin, mutta määritelmä on kirjoitettu osin auki 5 luvun 1 §:n 3 momenttiin. Julkisella huutokaupalla tarkoitettaisiin myyntimenetelmää, jossa myyjä tarjoaa huutokaupanpitäjän toteuttamalla avoimella tarjouskilpailulla hyödykkeitä ostajille, jotka osallistuvat tai joilla on mahdollisuus osallistua huutokauppatilaisuuteen henkilökohtaisesti ja jossa hyväksytyn tarjouksen tehneellä on velvollisuus ostaa hyödyke. Tarjouksen sitovuus määräytyisi nykyiseen tapaan varallisuus oikeudellisista oikeustoimista annetun lain (228/1929) mukaan. Markkinaoikeus on lainvoimaiseksi jääneessä ratkaisussaan (diaarinro 2020/138, 11.11.2020) katsonut, että henkilökohtaisena osallistumisena ei voida pitää sitä, että kuluttaja voi osallistua etäviestimellä lähetettyyn verkkohuutokauppaan järjestäjän toimitiloissa.

3 §. Tavarantoimivuus. Pykälän 1 ja 2 momentti säilyisivät ennallaan.

Voimassa olevassa 3 momentissa säädetään toimivutoimivuusajankohdan määräytymisestä viivästys säännöksiä sovellettaessa, kun kyse on tavarasta, joka myyjän on sopimuksen mukaan asennettava tai kokoonpantava ostajan luona. Voimassa olevan 3 momentin mukaan tällaisen tavaran osalta tavara katsotaan viivästystä koskevia säännöksiä sovellettaessa luovutetuksi vasta, kun

myyjä on täyttänyt mainitun velvollisuutensa. Ehdotuksen mukaan luovutuksen katsottaisiin tapahtuvan vasta tällöin myös silloin, kun kyse on virheellisuuden määräävää ajankohtaa koskevien säännösten soveltamisesta. Ehdotetun 15 §:n mukaan virheellisyyttä arvioitaisiin vaaranvastuun siirtymishetken sijaan jatkossa sen perusteella, millainen tavara on ominaisuuksiltaan tavaran luovutushetkellä. Luovutuksen sijaan direktiivissä käytetään termiä ”toimitus”. Direktiivin johdanto-osan 38 kappaleen mukaan se, mitä toimituksella tarkoitetaan, määritetään kansallisessa lainsäädännössä. Direktiivin johdanto-osan 40 kappaleessa otetaan kuitenkin kantaa siihen, milloin luovutus olisi katsottava tapahtuneeksi, kun kyse on asennettavasta tavarasta. Kyseisen kappaleen mukaan tavara olisi katsottava toimitetuksi ostajalle, kun asennus on saatettu loppuun.

Momenttiin ehdotettu muutos merkitsee sitä, että esimerkiksi virheen ajankohtaolettamaa koskeva yhden vuoden määräaika lähtisi kulumaan vasta siitä ajankohdasta, kun myyjä on täyttänyt asennusta tai kokoonpanoa koskevan velvollisuutensa, kun nykyisin sovellettava kuuden kuukauden oletama lasketaan vaaranvastuun siirtymishetkestä.

Lisäksi momenttiin ehdotetaan lisättäväksi direktiivin johdanto-osan 39 kappaleeseen perustuva säännös luovutusajankohdasta, kun kyse on digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran kaupasta. Ehdotuksen mukaan digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran kaupassa tavara katsottaisiin myyjän viivästystä ja virheellisuuden määräävää ajankohtaa koskevia säännöksiä sovellettaessa luovutetuksi vasta, kun paitsi itse tavara myös digitaalinen sisältö tai palvelu on toimitettu ostajalle. Digitaalisen sisällön tai palvelun toimittamisesta säädetään ehdotetussa 5 a luvun 5 §:ssä. Jos kyse on digitaalisen sisällön tai palvelun jatkuvasta toimittamisesta pidemmän ajan kuluessa, tavara katsottaisiin myyjän viivästystä ja virheellisuuden määräävää ajankohtaa koskevia säännöksiä sovellettaessa luovutetuksi, kun digitaalisen sisällön tai palvelun toimittaminen ostajalle on aloitettu. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa, että fyysisen tavaran ja digitaalisen elementin virhevastuun alkamisajankohdat ovat yhdenmukaiset. Monissa tapauksissa ostaja ei voi myöskään havaita virhettä fyysisessä tavarassa, ennen kuin digitaalinen sisältö tai palvelu on toimitettu.

Jos digitaalisen elementin asentaminen vaatii sitä, että myyjä tulee myös asentamaan digitaalisen sisällön tai palvelun ostajan luokse, tavara katsottaisiin tässäkin tapauksessa momentin ensimmäisen virkkeen perusteella luovutetuksi vasta, kun myyjä on täyttänyt mainitun velvollisuutensa. Jos tavara vaatii myyjän suorittamaa asennusta, ostaja ei välttämättä voi käyttää tavaraa tai havaita virhettä, ennen kuin asennus on suoritettu loppuun. Jos myyjän on myyntisopimuksen mukaisesti asennettava tavara tai se on asennettava myyjän vastuulla, tavara olisi näin ollen katsottava toimitetuksi ostajalle, kun asennus on suoritettu loppuun. Sillä, että asennus on tehty ostajan luona, voitaisiin tarkoittaa paitsi fyysistä ostajan luokse tulemistä myös asennuksen suorittamista etäyhteyden avulla.

Säännöksellä olisi merkitystä ainoastaan myyjän viivästystä ja virheellisuuden määräävää ajankohtaa koskevia säännöksiä sovellettaessa. Sen sijaan vaaranvastuu tavarasta siirtyisi nykyiseen tapaan ostajalle jo siinä vaiheessa, kun ostaja on saanut fyysisen tavaran pykälän 2 momentin mukaisesti hallintaansa.

Pykälän 4 *momentti* vastaisi voimassa olevaa 4 momenttia.

12 §. Tavarán ominaisuudet. Pykälässä säädettäisiin siitä, mitä tavaralta yleensä edellytettäisiin, jotta se voitaisiin katsoa virheettömäksi. Pykälällä pannaan osaltaan täytäntöön direktiivin 5–7 artikla.

Pykälän 1 momentin mukaan myyjän ostajalle toimittaman tavarán tulee olla sopimuksen mukainen. Lähtökohtana arvioinnissa on siis osapuolten välinen sopimus. Direktiivin 6 artiklan asianmukaiseksi täytäntöön panemiseksi momentissa lueteltaisiin lisäksi seikkoja, joista myyjä ja ostaja tyypillisesti sopivat. Säännös vastaa pitkälti voimassa olevaa 12 §:n 1 momenttia, mutta on huomattavan paljon yksityiskohtaisempi.

Momentin 1 kohdan mukaan tavara olisi sopimuksen mukainen, kun tavarán kuvaus, tyyppi, määrä, laatu, toimivuus, yhteensopivuus, yhteentoimivuus ja muut ominaisuudet vastaavat sovitua.

Voimassa olevassa 12 §:n 2 momentin 2 kohdassa säädetään, että jos muuta ei voida katsoa sovitun, tavarán tulee soveltua siihen erityiseen tarkoitukseen, johon tavaraa oli tarkoitus käyttää, jos myyjän on kaupantekohetkellä täytynyt olla selvillä tästä tarkoituksesta eikä hän ole ennen kaupantekoa ilmoittanut ostajalle, että tavara ei mahdollisesti sovellu aiottuun käyttötarkoitukseen. Mainittu säännös korvautuisi momentin 2 kohdalla, jonka mukaan tavara on sopimuksen mukainen, kun se soveltuu siihen erityiseen käyttötarkoitukseen, johon ostaja sitä tarvitsee ja jonka ostaja on viimeistään sopimuksentekohetkellä saattanut myyjän tietoon ja jonka myyjä on hyväksynyt. Kohdan täyttyminen edellyttäisi osapuolilta siis nykyistä selkeämpiä tahdonilmaisuja. Ostajan tulisi selkeästi saattaa tavarán erityinen käyttötarkoitus myyjän tietoon viimeistään sopimuksentekohetkellä, ja myyjän puolestaan tulisi hyväksyä tämä käyttötarkoitus. Jos myyjä hyväksyy tämän erityisen käyttötarkoituksen, myyjä vastaa siitä, että myytty tavara soveltuu ostajan ilmoittamaan tarkoitukseen. Myyjä ei kuitenkaan joutuisi virhevastuuseen, jos tavarán soveltumattomuus ostajan tarpeisiin on johtunut siitä, että ostaja on selostanut tavarán käyttötarkoituksen puutteellisesti tai virheellisesti.

Momentin 3 kohdan mukaan tavarán mukana olisi toimitettava kaikki lisävarusteet sekä asennus- ja muut ohjeet sopimuksen mukaisesti. Arvioinnissa lähtökohtana olisi se, mitä myyjä ja ostaja ovat sopineet lisävarusteiden sekä ohjeiden osalta. Vaikka myyjä ja ostaja eivät olisi sopineet ohjeiden toimittamisesta, myyjällä on joka tapauksessa velvollisuus toimittaa ehdotetun 2 momentin nojalla tavarán mukana sellaiset asennus- tai muut ohjeet, joita ostaja voi kohtuudella odottaa.

Ehdotetun momentin 4 kohdan mukaan tavaraan olisi toimitettava päivitykset sopimuksen mukaisesti. Koska tavaroihin sisällytetyt tai niihin liitetyt digitaaliset sisällöt tai digitaaliset palvelut kehittyvät jatkuvasti, myyjä voi sopia ostajan kanssa päivitysten toimittamisesta tavaroihin. Sopimuksessa sovituihin päivityksiin voidaan esimerkiksi parantaa tavaraan sisältyvää digitaalista sisältöä tai palvelua ja tehostaa niiden toimintaa, laajentaa niiden toimintoja, mukauttaa niitä tekniikan kehitykseen tai suojata niitä uusilta turvallisuushuodoilta. Jos tällaisista erityisistä päivityksistä olisi sovittu, selvää on, että ne tulisi toimittaa sopimuksen mukaisesti. Ehdotetussa 13 b §:ssä säädettäisiin erikseen velvollisuudesta huolehtia turva- ja muista päivityksistä, jotka ovat tarpeen digitaalisia elementtejä sisältävän tavarán säilyttämiseksi edellytetyn mukaisena.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin niin kutsutuista objektiivisista eli yleisistä vaatimuksista, jotka tavarán tulee täyttää sen lisäksi, mitä myyjä ja ostaja ovat mahdollisesti pykälän 1 momentin mukaisesti sopineet. Tavarán vaatimustenmukaisuutta olisi siis 1 momentin subjektiivisten vaatimusten lisäksi arvioitava objektiivisten vaatimusten perusteella. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 7 artiklan 1 kohta.

Ehdotetun momentin 1 kohdan mukaan tavarán tulisi ensinnäkin soveltua niihin käyttötarkoituksiin, joihin saman tyyppistä tavaraa yleensä käytetään ottaen huomioon soveltuva lainsäädäntö, tekniset standardit tai näiden puuttuessa alakohtaiset käytäntönsäätö. Tavarán tulee aina olla käyttötarkoitukseensa soveltuva, eli sillä tulee olla kaikki ne ominaisuudet, joita tavarán

käyttökelpoisuus edellyttää, ja toisaalta sillä ei saa olla ominaisuuksia, jotka jossakin suhteessa tekevät siitä käyttötarkoitukseensa soveltumattoman.

Arvioinnissa olisi huomioitava tavaraan soveltuva lainsäädäntö, tekniset standardit tai näiden puuttuessa mahdolliset alakohtaiset käytäntösäännöt, mikäli tällaisia on. Tällaiset voisivat esimerkiksi koskea sitä, minkälaiset ominaisuudet tavaramalla tulee olla tai minkälaisia ominaisuuksia sillä ei saa olla, jotta tavaran markkinointi olisi sallittua. Vastaavasti arvioinnissa olisi merkitystä myös sellaisilla säännöksillä tai määräyksillä, joiden mukaan tavaraa ei saa käyttää tarkoitukseensa, ellei se täytä asetettuja vaatimuksia. Yleensä tämänkaltaisia säännöksiä ja määräyksiä on annettu terveyden, ympäristön tai omaisuuden suojelemiseksi. Ehdotettu säännös vastaa pääosin nykyistä oikeustilaa.

Ehdotetun momentin 2 kohdan mukaan tavaran olisi vastattava laadultaan ja kuvaukseltaan näyttää tai mallia, jonka myyjä asetti ostajan saataville ennen sopimuksen tekemistä. Myyjän esittämällä näytteellä tai mallilla on merkitystä virhearvioinnin kannalta vain niiden ominaisuuksien osalta, joiden kuvaamiseksi näyte tai malli on tarkoitettu. Säännös vastaa nykyistä oikeustilaa.

Ehdotetun momentin 3 kohdan mukaan tavaran mukana olisi toimitettava sellaiset lisävarusteet, pakkaukset sekä asennus-, käyttö- ja muut ohjeet, jotka ostaja voi kohtuudella odottaa saavansa. Esimerkkinä lisävarusteesta, jonka ostaja voi kohtuudella odottaa saavansa, voidaan mainita älypuhelimien mukana toimitettava laturi. Pakkauksia koskevalla vaatimuksella tarkoitettaisiin puolestaan sitä, että tavaran tulisi olla pakattu tavaramukaisella tai muuten sopivalla tavalla, jos pakkaus on tarpeen tavaran säilyttämiseksi tai suojaamiseksi. Jos tavara puutteellisen pakkauksen vuoksi esimerkiksi vahingoittuu luovutuksen jälkeisessä kuljetuksessa tai pilaantuu normaaleissa säilytysolosuhteissa, myyjälle syntyisi virhevastuu ehdotetun 13 §:n 1 momentin nojalla.

Asennus-, käyttö- ja muilla ohjeilla, joita ostaja voi kohtuudella odottaa, tarkoitetaan ohjeita, jotka ovat tarpeellisia esimerkiksi kyseisen tavaran käyttöönottamiseksi, käyttämiseksi ja säilyttämiseksi. Kuten nykyisinkin, tavaran käyttöä koskevilla ohjeilla tarkoitettaisiin kyseisen tavaran toimintaa ja käsittelyä sekä sen mahdollisia erityispiirteitä tai -ominaisuuksia selvittäviä tietoja, mutta ei sen sijaan tietoja tai ohjeita siitä, millä tavoin kyseisen kaltaista tavaraa yleisesti tulee tai voidaan käyttää. Ohjeilla voidaan katsoa olevan korostunutta merkitystä, kun kyse on digitaalisia elementtejä sisältävästä tavarasta.

Tarpeellisina ei ole pidettävä tietoja, jotka ostajalla voidaan edellyttää olevan muutenkin. Myyjällä olisi oikeus lähteä siitä, että ostaja on selvillä normaalin yleistiedon ja elämäkokemuksen piiriin kuuluvista seikoista. Myös voimassa olevan luvun 12 a §:n 2 momentissa edellytetään, että ostajalle on luovutettava sellaiset ohjeet, jotka ovat tarpeen tavaran asentamista, kokoonpanoa, käyttöä, hoitoa tai säilytystä varten. Näin ollen ehdotettu säännös ei merkitsisi asiallista muutosta nykytilaan.

Momentin 4 kohdan mukaan tavaran määrän, laadun, kestävyys ja muiden ominaisuuksien olisi vastattava ominaisuuksia, joita saman tyyppisillä tavaroilla yleensä on ja joita ostaja voi kohtuudella odottaa, kun otetaan huomioon tavaran luonne sekä tiedot, jotka myyjä, tuottaja tai muu liiketoimintaketjuun aikaisemmassa vaiheessa osallistunut henkilö tai joku näiden lukuun on esittänyt tavaraa markkinoitaessa tai muuten ennen kaupantekoa. Momentin 4 kohta vastaa asiallisesti voimassa olevaa sääntelyä.

Ominaisuuksien arvioinnissa merkitystä olisi tavaran laadun ja kestävyys lisäksi tavaran toimivuuteen, yhteensopivuuteen ja turvallisuuteen liittyvillä ominaisuuksilla. Selvää on, että sa-

maa käyttötarkoitusta palvelevien tavaroiden välillä saattaa olla laatueroja ilman, että heikko-laatusempaa tavaraa välttämättä voitaisiin pitää virheellisenä. Viittaus siihen, mitä ostaja voi kohtuudella odottaa, merkitsee, että myyjälle ei synny virhevastuuta esimerkiksi, jos tavarankorjautuminen epätavallisen lyhyen käyttöajan jälkeen johtuu siitä, että se on altistettu suuremmalle rasitukselle kuin mitä ostaja perustellusti voi olettaa sellaisen tavarankorjauksen. Yksittäisen ostajan henkilökohtaisilla odotuksilla ei ole säännöksen kannalta ratkaisevaa merkitystä, vaan arvioinnin tulee perustua yleisempään mittapuuhun. Kuluttajien aiheellisia odotuksia arvioitaessa voi olla merkitystä muun muassa tavarankorjauksen hinnalla. Tavarankorjauksen laadun samoin kuin muiden ominaisuuksien osalta laatueroja eri valmistajilta peräisin olevien tavarankorjauksien välillä heijastuvat usein tavarankorjauksen hintatasoon. Hintat erot saattavat olla siinä määrin huomattavia, että niille voidaan antaa merkitystä myös arvioitaessa kuluttajien perusteltuja laatuodotuksia.

Ostajan kohtuullisten odotusten osalta merkitystä on myös sillä, onko esimerkiksi tavarankorjauksen myyjä, tuottaja tai muu liiketoimintaketjuun aikaisemmassa vaiheessa osallistunut henkilö esittänyt tai onko kyseisten tahojen puolesta annettu markkinoinnissa tietoja tavarankorjauksen laadusta ja ominaisuuksista. Tällaiset tiedot on voitu antaa laajalle yleisölle suunnatussa markkinoinnissa, kuten mainonnassa tai tavarankorjauksen pakkausmerkinnöissä. Ostajalla on lähtökohtaisesti oikeus luottaa tällaisiin markkinoinnissa annettuihin tietoihin. Selvyyden vuoksi todettakoon, että kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot, joista säädetään esimerkiksi etämyyntityn osalta ennen muuta kuluttajansuojalain 6 luvussa ja jotka ovat olennainen osa sopimusta, ovat virhevastuun kannalta merkityksellisiä jo ehdotetun pykälän 1 momentin perusteella. Ostajalle henkilökohtaisesti annetut tiedot voivat koskea myös muuta tietoa kuin sellaista tietoa, joka myyjällä on lain mukaan velvollisuus antaa ostajalle.

13 §. Yleinen virhesäännös. Pykälän 1 momentin mukaan tavarassa on virhe, jos se poikkeaa siitä, mitä 12 §:ssä säädetään. Virhearvioinnin lähtökohtana olisi siten osapuolten välisen sopimuksen sisältö sekä tavaralle asetetut yleiset edellytykset. Jotta tavarassa ei olisi säännöksen tarkoittamaa virhettä, tavarankorjauksen tulee täyttää sekä mahdolliset subjektiiviset vaatimukset että tavaralle asetetut objektiiviset vaatimukset. Jos myyjä ja ostaja eivät ole sopineet tavaraa koskevista erityisistä vaatimuksista, tavarankorjauksen virheellisyttä arvioidaan yksinomaan 12 §:n 2 momentin objektiivisten vaatimusten perusteella.

Ehdotettu 2 momentti sisältäisi kaksi poikkeusta 1 momentin mukaisesta pääsäännöstä. Momentin 1 kohdan mukaan tavarankorjauksella ei olisi pidettävä 12 §:n 2 momentissa tarkoitettujen yleisten vaatimusten vastaisena, vaikka tavarankorjauksen tietty erityispiirre poikkeaisi näistä vaatimuksista, jos ostajalle on nimenomaisesti annettu sopimuksen tekoajankohtana tieto poikkeamasta ja tämä on poikkeaman erikseen ja nimenomaisesti tällöin hyväksynyt. Momentin 1 kohdalla pannaan osittain täytäntöön direktiivin 7 artiklan 5 kohta.

Jos siis tavara poikkeaa yleisistä vaatimuksista, myyjän olisi nimenomaisesti annettava asiasta tieto ostajalle, ja ostajan olisi nimenomaisesti hyväksyttävä se, että tavara poikkeaa sille asetetuista yleisistä vaatimuksista. Tiedon antamiselle ja ostajan hyväksynnälle ei säädettäisi määräämuotoa, vaan tieto sekä hyväksyntä voitaisiin antaa suullisesti tai kirjallisesti. Koska myyjällä olisi kuitenkin näyttövelvollisuus siitä, että tieto on annettu ja ostajan hyväksyntä saatu sopimuksen tekoajankohtana, myyjän omankin edun mukaista voisi olla käyttää kirjallista muotoa.

Tieto olisi annettava ja hyväksyntä saatava sopimuksen tekoajankohtana. Tällä tarkoitettaisiin sitä, että tiedon antamisella ja hyväksymisellä tulisi olla läheinen ajallinen yhteys sopimuksen tekohetkeen.

Momentin 2 kohdan mukaan tavarankorjauksella ei olisi pidettävä 12 §:n 2 momentissa tarkoitettujen yleisten vaatimusten vastaisena myöskään silloin, kun vika tai puute johtuu ostajan toimittamista

tavarain valmistamiseen käytetyistä tarveaineista, kun myyjä ei ole tiennyt eikä tämän ole pitänyt tietää tarveaineiden virheellisyydestä. Säännös vastaa asiallisesti voimassa olevan 12 §:n 4 momentin viimeisen virkkeen säännöstä. Kuten nykyäänkin, jos myyjä on esimerkiksi havainnut tai hänen olisi pitänyt havaita, että ostajan toimittamien tarveaineiden virheellisyys aiheuttaa vian tai puutteen valmistettavaan tavarahan, hän ei vapaudu virhevastuusta, jollei ostaja ole hyväksynyt tavarain valmistamista materiaalien virheellisyydestä huolimatta. Tarveaineiden virheellisyydellä viitataan tarveaineiden viallisuuteen, puutteellisuuteen tai soveltumattomuuteen aiottuun tarkoitukseen. Myyjä vastaa tavarain virheestä myös silloin, kun ostajan toimittamat tarveaineet ovat vaurioituneet vasta sen jälkeen, kun ne on luovutettu myyjälle. Säännöksen säilyttämistä laissa nyt ehdotettavassa muodossa pidetään mahdollisena direktiivin 13 artiklan 7 kohdan perusteella.

Ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin puolestaan tilanteista, joissa myyjä ei vastaisi 12 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettua markkinoinnissa esitettyjen tietojen antamiseen liittyvästä virheestä. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 7 artiklan 2 kohta.

Ehdotetun momentin 1 kohdan mukaan myyjä ei ensinnäkään vastaisi markkinoinnissa tai muuten ennen kaupantekoa esitettyjen tietojen antamiseen liittyvästä virheestä, jos hän osoittaa, että hän ei tiennyt eikä hänen voida kohtuudella olettaa olleen selvillä kyseisistä tiedoista. Kohta vastaa nykytilaa.

Voimassa olevan 5 luvun 13 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan myyjä ei vastaa tiedonantovirheestä, jos hän osoittaa, että tiedot on ajoissa selkeällä tavalla oikaistu. Laissa ei säädetä tarkemmin sitä, miten oikaisu tulisi toteuttaa. Ehdotetun momentin 2 kohdan mukaan myyjä olisi vastuusta vapaa, jos kyseiset tiedot on oikaistu sopimuksentekohetkeen mennessä samalla tai siihen verrattavissa olevalla tavalla kuin millä tiedot oli esitetty. Jos virheelliset tai harhaanjohtavat tiedot on esitetty yleisessä, laajalle yleisölle suunnatussa markkinoinnissa, kuten mainonnassa, tiedot voitaisiin oikaista myös tällaisessa markkinoinnissa, vaikka oikaisu ei olisikaan tullut kyseisen ostajan tietoon. Jos myyjä on ollut tietoinen siitä, että tavarasta on esimerkiksi aikaisemman myyntiportaan toimesta annettu virheellisiä tai harhaanjohtavia markkinointitietoja, myyjä voisi välttyä vastuulta oikaisemalla tiedon itse. Käytännössä myyjä voi yleensä helpoimmin varmistaa oikaisun tulemisen asiakkaiden tietoon liittämällä sitä koskevan ilmoituksen tavarain yhteyteen.

Ehdotetun momentin 3 kohdan mukaan myyjä olisi vastuusta vapaa myös silloin, jos markkinoinnissa tai muuten ennen kaupantekoa esitetty tiedot eivät ole voineet vaikuttaa kauppaan. Esitettyjen virheellisten tai harhaanjohtavien tietojen on siis oltava sellaisia, joilla on ollut vaikutusta ostajan ostopäätökseen. Myös tältä osin sääntely vastaisi nykytilaa.

13 a §. Asentamisesta johtuva virhe. Pykälässä säädettäisiin siitä, milloin tavaraa olisi pidettävä virheellisenä tavarain virheellisen asennuksen johdosta. Pykälällä pannaan täytäntöön tavarain kauppadiirektiivin 8 artikla.

Pykälän 1 kohta vastaa asiasisällöltään voimassa olevaa 12 a §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 kohdan mukaan tavarassa olisi niin ikään virhe, jos tavarain asentaminen on ollut ostajan vastuulla ja tämän suorittama virheellinen asennus on johtunut puutteista myyjän toimittamissa asennusohjeissa tai, jos kyse on digitaalisia elementtejä sisältävästä tavarasta, myyjän taikka digitaalisen sisällön tai digitaalisen palvelun toimittajan toimittamissa asennusohjeissa. Merkitystä ei olisi sillä, suorittiko asennuksen ostaja vai tämän vastuulla toimiva kolmas osapuoli, jos virheellinen asennus johtui puutteista asennusohjeissa. Asennusohjeiden puutteilla

tarkoitetaan muun muassa ohjeiden vaillinaisuutta tai epäselvyyttä siten, että niiden noudattaminen olisi keskivertokuluttajalle vaikeaa. Pykälän 2 kohta vastaa osittain voimassa olevaa 12 a §:n 2 momenttia.

13 b §. Päivitysten laiminlyönnistä johtuva virhe digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran kaupassa. Pykälä on uusi, ja siinä ehdotetaan säädettäväksi virheestä, joka johtuu digitaalisia elementtejä sisältävään tavaraan liittyvien päivitysten laiminlyönnistä.

Digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran kaupassa tietoturvapäivitykset sekä muut päivitykset voivat olla tarpeellisia, jotta tavara säilyy 12 §:ssä edellytetyn mukaisena. Pykälän 1 momentin mukaan digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran kaupassa myyjän olisikin huolehdittava siitä, että ostajalle tiedotetaan tällaisista päivityksistä.

Momentin 1 kohdan mukaan päivitykset olisi toimitettava ostajalle tavaran ja digitaalisten elementtien tyyppi ja tarkoitus sekä sopimuksen olosuhteet ja luonne huomioon ottaen kohtuullisen ajanjakson ajan. Kohtuullisen ajanjakson pituus olisi määriteltävä tapauskohtaisesti, mutta tyyppillisesti kohtuullisena ajanjaksona voidaan pitää tavaran odotettavissa olevaa käyttöikää. Jos taas kyse on digitaalisen sisällön tai palvelun toimittamisesta pidemmän ajan kuluessa, päivitykset on toimitettava joka tapauksessa vähintään sen ajan, jona digitaalista sisältöä tai palvelua on sovittu toimitettavaksi. Momentilla pannaan täytäntöön tavarankauppadirektiivin 7 artiklan 3 kohta.

Myyjän velvollisuus toimittaa päivityksiä rajoittuisi sellaisiin päivityksiin, jotka ovat tarpeen, jotta digitaalisia elementtejä sisältävä tavara täyttäisi edelleen ehdotetussa 12 §:ssä säädetyt objektiiviset ja subjektiiviset vaatimukset. Jos ostaja ja myyjä eivät ole sopineet toisin, myyjällä ei olisi säännöksen perusteella velvollisuutta toimittaa päivitettyjä versioita tavaran digitaalisesta sisällöstä tai palvelusta taikka parantaa tai laajentaa tavaran toimintoja enemmän kuin mitä yleiset vaatimukset edellyttävät.

Jos myyjä on laiminlyönyt huolehtia edellä mainitun 1 momentin mukaisista velvollisuuksistaan, ehdotetun pykälän 2 momentin mukaan tavarassa olisi virhe.

Pykälän 3 momentissa rajoitettaisiin myyjän vastuuta yksinomaan päivityksen puuttumisesta aiheutuvasta virheestä tietyissä tilanteissa. Jos ostaja ei asenna 1 momentin mukaisesti toimitettuja päivityksiä kohtuullisessa ajassa, myyjä ei vastaisi kyseisen päivityksen puuttumisesta aiheutuvasta virheestä edellyttäen, että myyjä on ilmoittanut ostajalle päivityksen saatavuuden ohella siitä, mitä seurauksia päivityksen asentamisen laiminlyönnillä on. Lisäksi edellytetään, ettei päivityksen asentamatta jättäminen tai sen virheellinen asennus johdu ostajalle annetuista puutteellisista asennusohjeista.

Ostaja voisi siis vapaasti päättää, asentaako hän toimitetut päivitykset. Jos ostaja päättää olla asentamatta päivityksiä, jotka ovat tarpeen, jotta digitaalisia elementtejä sisältävä tavara säilyy edellytetyn mukaisena, hän ei voi olettaa tavaran säilyvän tällaisena. Vastuusta vapautuakseen myyjän olisi kuitenkin tullut ilmoittaa ostajalle, että tämän päätös olla asentamatta päivityksiä, jotka ovat tarpeen digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran säilyttämiseksi edellytetyn mukaisena, vaikuttaa myyjän vastuuseen niistä digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran ominaisuuksista, joita kyseisillä päivityksillä on tarkoitus ylläpitää. Momentilla pannaan täytäntöön tavarankauppadirektiivin 7 artiklan 4 kohta.

Ehdotetun pykälän 4 momentin mukaan digitaalisia elementtejä sisältävää tavara ei olisi pykälässä tarkoitettulla tavalla virheellinen myöskään silloin, kun ostajalle on nimenomaisesti annettu sopimuksen tekoajankohtana tieto siitä, ettei päivityksistä tiedoteta eikä niitä toimiteta 1

momentissa edellytetyllä tavalla ja ostaja on poikkeaman erikseen ja nimenomaisesti tällöin hyväksynyt. Momentilla pannaan osittain täytäntöön tavarankauppadirektiivin 7 artiklan 5 kohta.

14 §. Oikeudellinen virhe. Pykälässä säädettäisiin oikeudellisesta virheestä. Pykälä olisi kuluttajansuojalaissa uusi, mutta se vastaisi sisällöltään pitkälti kauppalaain 41 §:ää, joka tulee jo nykyisin sovellettavaksi myös elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisessä kaupassa. Pykälällä pantaisiin osin täytäntöön tavarankauppadirektiivin 9 artikla.

Pykälän 1 momentin mukaan tavarassa olisi virhe, jos sivullisella on omistus-, pantti- tai muu oikeus tavaraan, eikä sopimuksesta seuraa, että ostajan on vastaanotettava tavara sivullisen oikeudesta johtuvien rajoitusten.

Oikeudellista virhettä koskevat säännökset tulevat sovellettavaksi, jos ostajalle on luovutettu kolmannelle henkilölle kuuluva tavara. Jos tavarankäyttö tai jälleenmyynti olisi ristiriidassa kolmannen henkilön immateriaalioikeuden, kuten patenti-, tavaramerkki- tai tekijänoikeuden kanssa, oikeudellista virhettä koskevia säännöksiä ei sovelleta. Tällöin sovellettavaksi tulevat virhettä koskevat muut säännökset.

Pykälän 2 momentin mukaan ostaja saisi vaatia oikeudellisesta virheestä johtuvia seuraamuksia myös silloin, kun sivullinen väittää, että hänellä on 1 momentissa tarkoitettu oikeus, ja väitteelle on todennäköisiä perusteita. Momentti vastaa kauppalaain 41 §:n 3 momenttia.

15 §. Virheellisuuden määräävä ajankohta. Pykälän 1 momentti vastaa asiallisesti voimassa olevan 15 §:n 1 momenttia. Momentin sanamuotoa ehdotetaan direktiivin täytäntöönpanon johdosta muutettavaksi siten, että tavarankäytön virheellisuuden määräävänä ajankohtana pidettäisiin tavarankäytön luovutushetkeä, kun voimassa olevassa laissa tavarankäytön virheellisuuden määräävänä ajankohtana pidetään vaaravastuun siirtymistä. Käytännössä muutos ei kuitenkaan merkitsisi muutosta nykytilaan. Momentilla pannaan osittain täytäntöön direktiivin 10 artiklan 1 kohta.

Pykälän 2 momentti on uusi. Jos kyse on digitaalisia elementtejä sisältävän tavarankäytön kaupasta, jonka osalta on sovittu digitaalisen sisällön tai palvelun jatkuvasta toimittamisesta pidemmän ajan kuluessa, myyjä vastaisi 1 momentin lisäksi joka tapauksessa digitaalisen sisällön tai palvelun osalta virheestä, joka ilmenee sinä aikana, jona digitaalinen sisältö tai palvelu on sopimuksen mukaan määrätty toimittamaan. Tältä osin 2 momentilla pannaan osittain täytäntöön 10 artiklan 2 ja 3 kohta.

Lisäksi 2 momentissa säädettäisiin, että myyjä vastaa 1 momentin lisäksi joka tapauksessa myös 13 b §:ssä tarkoitetusta päivitysten laiminlyönnistä johtuvasta virheestä, joka ilmenee sinä aikana, jona päivityksiä on 13 b §:n 1 momentin mukaan määrätty toimittamaan. Tältä osin momentilla pannaan osin täytäntöön 7 artiklan 3 kohta, johon 10 artiklan 1 kohdassa viitataan.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että virheen oletettaisiin olleen olemassa tavarankäytön luovutushetkellä, jos se ilmenee yhden vuoden kuluessa tästä ajankohdasta, jollei toisin osoiteta tai oletus ole virheen taikka tavarankäytön luonteen vastainen. Voimassa olevassa laissa virheen oletetaan olevan tavarankäytössä, jos se ilmenee kuuden kuukauden kuluessa vaaravastuun siirtymisestä ostajalle. Vuoden vähimmäisajasta säädetään direktiivin 11 artiklan 1 kohdassa, joka momentilla pantaisiin täytäntöön.

Virheellisuuden määräävää ajankohtaa muutettaisiin vastaavalla tavalla kuin pykälän 1 momentissa. Kuten nykyisinkin, oletus voidaan kuitenkin kumota osoittamalla, että virhe on syntynyt

vasta tavarán luovutushetken jälkeen. Oletussääntöä ei sovelleta myöskään, jos oletus on virheen tai tavarán luonteen vastainen. Oletus voi olla tavarán luonteen vastainen esimerkiksi silloin, kun tavarán normaali kestoikä on alle vuoden. Virheen luonteen vastaisuudesta voi olla kysymys esimerkiksi silloin, kun havaitaan, että vika on tavanomaisen kulumisen seurausta tai syntynyt tapaturmaisesti taikka kun havaitaan, että tavara on vahingoittunut väärän käsittelyn takia.

Pykälän 4 *momentti* vastaa asiallisesti voimassa olevaa 15 §:n 3 momenttia. Virheellisuuden määräävää ajankohtaa täsmennettäisiin vastaavalla tavalla kuin pykälän 1 ja 3 momentissa.

15 a §. Takuu ja sen merkitys. Pykälän 1 *momentissa* säädetään takuun määritelmästä ja siitä, milloin tavarassa katsottaisiin olevan virhe, kun tavarasta on annettu takuu. Momentin mukaan takuulla tarkoitettaisiin myyjän tai kolmannen tahon myyjän lukuun antamaa sitoumusta tavarán käyttökelpoisuudesta tai muista ominaisuuksista määräytyksi ajaksi. Kuten nykyisinkin, takuun on oltava ostajan kannalta aina lisäetu.

Jotta lisäsitoumus täyttäisi takuun määritelmän, sitoumuksesta ei voisi periä kuluttajalta lisämaksua. Jos tavarasta annetaan sellainen lisäsitoumus, josta kuluttajan pitää maksaa, kyseessä ei olisi enää kuluttajansuojalaissa tarkoitettu takuu eikä kyseisestä sitoumuksesta saisi käyttää nimitystä ”takuu”.

Jos tavara takuuajana huonontuisi niiden ehtojen mukaisesti, jotka olisi esitetty takuutodistuksessa ja takuuta koskevassa mainonnassa sopimuksen tekohetkellä tai ennen sitä, ehdotetun säännöksen mukaan tavarassa katsottaisiin olevan virhe. Virhearviointissa merkitystä olisi siten sillä, mitä takuutodistuksen ehdoissa ja takuuta koskevassa mainonnassa on esitetty.

Momentilla pannaan täytäntöön osittain direktiivin 17 artiklan 1 kohdan 1 alakohta. Siltä osin kuin momentissa säädetään tavanomaista lievemmästä todistustaakasta, sääntely olisi kuitenkin kansallista ja vastaisi nykytilaa.

Pykälän 2 *momentti* vastaa muilta osin voimassa olevaa 2 momenttia, mutta siitä ehdotetaan selkeyden vuoksi siirrettäväksi ensimmäiseen momenttiin maininta ”myyjän lukuun”. Muilta osin momentti vastaa voimassa olevan 15 a §:n 2 momenttia. Momentilla pannaan täytäntöön osittain direktiivin 17 artiklan 1 kohdan 1 alakohta.

Pykälän 3 *momentti* on uusi. Momentissa säädetään, että jos takuutodistuksen ehdot poikkeaisivat mainonnassa esitetyistä ehdoista ostajan vahingoksi, takuu sitoisi mainonnassa esitettyjen ehtojen mukaisesti, ellei mainontaa olisi ajoissa oikaistu samalla tai siihen verrattavissa olevalla tavalla, kuin millä ehdot on mainonnassa esitetty. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 17 artiklan 1 kohdan 2 alakohta.

Pykälän 4 *momentti* vastaa voimassa olevan 15 a §:n 3 momenttia.

15 b §. Takuun sisältö ja toimitus. Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan uudistetun pykälän sisältöä. Pykälän 1 *momentin* mukaan takuusta olisi laadittava selkeä ja ymmärrettävä todistus. Todistuksen selkeyttä ja ymmärrettävyyttä arvioidaan objektiivisesti. Edelleen momentin mukaan takuutodistus olisi toimitettava ostajalle viimeistään tavarán luovutushetkellä henkilökohtaisesti kirjallisesti tai sähköisesti siten, että ostaja voi tallentaa ja toisintaa sen muuttumattomana. Voimassa olevan lain mukaan takuu on toimitettava kirjallisesti tai sähköisesti pysyvällä tavalla vain, jos ostaja on tätä pyytänyt. Momentilla pannaan täytäntöön osittain direktiivin 17 artiklan 2 kohta.

Pykälän 2 *momentissa* säädetään seikoista, joiden tulee käydä ilmi takuutodistuksesta. Säännös vastaa asiasisällöltään pitkälti voimassa olevan 15 b §:n 1 momenttia, mutta sääntely olisi yksityiskohtaisempaa. Momentilla pannaan täytäntöön osittain direktiivin 17 artiklan 2 kohta. Momentin 1 kohdan mukaan todistuksesta olisi käytävä ilmi ensinnäkin takuun antajan nimi ja osoite. Momentin 2 kohdan mukaan todistuksessa olisi niin ikään mainittava tavara, jota takuu koskee, sekä 3 kohdan mukaan takuuehdot. Lisäksi momentin 4 kohdan mukaan todistuksesta olisi käytävä ilmi se menettely, jota ostajan on noudatettava takuun käyttämiseksi. Edelleen momentin 5 kohdan mukaan todistuksen tulisi sisältää selkeä ilmoitus siitä, että ostajalla on lain mukaiset oikeudet ja että takuulla ei rajoiteta näitä oikeuksia.

Pykälän 3 *momentti* vastaa voimassa olevan 15 b §:n 3 momenttia.

16 §. Ostajan oikeudet. Pykälä on uusi. Pykälässä lueteltaisiin ostajan mahdolliset oikeussuojakeinot tilanteessa, jossa tavarassa on myyjän vastuulla oleva virhe. Säännös olisi yksinomaan kokoava, ja sillä pantaisiin täytäntöön 13 artiklan 1 kohta.

16 a §. Virheilmoitus. Pykälä vastaa voimassa olevaa 16 §:ää. Pykälän säilyttäminen perustuu tavarankauppadirektiivin 12 artiklan mukaiseen optioon säätää ostajan ilmoitusvelvollisuudesta virhetilanteissa. Perustelut säännöksen säilyttämiselle on esitetty esityksen 5.1 jaksossa.

Pykälän 2 *momentti* vastaisi muilta osin voimassa olevan 16 §:n 2 momenttia, mutta 2 kohdan viittaus jo kumottuun tuoteturvallisuuslakiin ehdotetaan korvattavaksi viittauksella kuluttajaturvallisuuslakiin (920/2011).

18 §. Virheen oikaisu. Pykälän 1 *momentissa* säädetään myyjän velvollisuudesta täyttää sopimus joko korjaamalla virheellinen tavara tai toimittamalla virheetön tavara. Momentti vastaisi pitkälti voimassa olevan 18 §:n 1 momenttia, mutta sitä ehdotetaan selkeytettäväksi siten, että momentista kävisi yksiselitteisesti tavarankauppadirektiivin 13 artiklan 2 kohdassa edellytetyn mukaisesti ilmi, että kuluttajalla on lähtökohtaisesti oikeus itse päättää, mitä oikaisutapaa käytetään. Vaikka jo vanhan tavarankauppadirektiivin johdanto-osassa on korostettu ostajan valinnanvapautta tavarankorjauksen ja uuden toimituksen osalta, kansallinen oikeustila ei ole vastannut tältä osin direktiiviä.

Myyjä ei kuitenkaan olisi velvollinen oikaisemaan virhettä ostajan vaatimalla tavalla tai lainkaan, jos siihen on este, jota hän ei voi voittaa, tai jos siitä aiheutuisi hänelle kohtuuttomia kustannuksia. Tässä tulee erityisesti ottaa huomioon virheen merkitys sekä tavarankorjauksen arvo, jos virhettä ei olisi, sekä se, voidaanko oikaisu suorittaa muulla tavalla aiheuttamatta ostajalle merkittävää haittaa. Myyjä voisi kieltäytyä tavarankorjauksesta virheettömään ja tarjoutua sen sijaan korjaamaan virheen esimerkiksi silloin, jos kuluttaja vaatisi virheetöntä tavaraa siinä ilmenneen vähäisen naarmun vuoksi, vaikka virhe olisi helposti korjattavissa. Tältä osin momentilla pannaan täytäntöön tavarankauppadirektiivin 13 artiklan 2 ja 3 kohta.

Voimassa olevaan 18 §:n 1 momentin toisessa virkkeessä säädetään siitä, miten oikaisu on suoritettava. Tältä osin sääntely ehdotetaan siirrettäväksi uuteen 18 a §:ään, jossa säädettäisiin menettelyistä oikaistaessa virhe.

Voimassa olevan 18 §:n 2 momentissa säädetään myyjän oikeudesta suorittaa oikaisu omalla kustannuksellaan, vaikka ostaja ei vaatisi virheen korjaamista tai virheetöntä tavaraa. Kyseinen momentti kumottaisiin sen johdosta, että sen arvioidaan olevan tavarankauppadirektiivin vastainen. Tämän johdosta nykyinen 3 momentti siirtyisi 2 *momentiksi*. Momentista poistettaisiin kuitenkin viittaus voimassa olevaan 2 momenttiin. Nykyiseen 3 momenttiin sisältyvän sääntelyn säilyttäminen katsotaan mahdolliseksi direktiivin johdanto-osan 54 kappaleen perusteella.

18 a §. *Menettely oikaistaessa virhe.* Pykälä on uusi. Pykälän 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan ostajan olisi asetettava korjattava tai vaihdettava tavara myyjän saataville. Säännös vastaa voimassa olevaa oikeustilaa. Säännöksellä pannaan täytäntöön osittain direktiivin 14 artiklan 2 kohta.

Jos tavara vaihdetaan, momentin toisen virkkeen mukaan ostaja saisi kuitenkin olla palauttamatta vastaanottamaansa tavaraa, kunnes uusi toimitus tapahtuu. Säännös vastaa kauppalain 64 §:n 3 momenttia, joka tulee jo nykyisin sovellettavaksi myös kuluttajankaupassa.

Ostajalla ei olisi myöskään velvollisuutta maksaa vaihdetun tavaran normaalista käytöstä vaihtamista edeltävältä ajalta. Säännös vastaa asiallisesti voimassa olevaa oikeustilaa, ja sillä pantaisiin osaltaan täytäntöön direktiivin 14 artiklan 4 kohta. Kääntäen tämä merkitsee sitä, että myyjällä olisi oikeus saada ostajalta korvaus sellaisesta tavaran huonontumisesta tai vähentymisestä johtuvasta arvonalennuksesta, joka johtuu muusta kuin tavaran normaalista käytöstä. Se, mitä on pidettävä tavaran normaalina käyttönä, olisi arvioitava objektiivisesti. Normaali käyttö voi vaihdella esimerkiksi sen mukaan, millaiseen talouteen tavara on ostettu. Jos tavara on esimerkiksi hankittu usean henkilön talouteen, on luonnollista, että tavaraa käytetään enemmän ja se myös kuluu nopeammin kuin yhden hengen taloudessa, vaikka kyse olisi tavaran normaalista käytöstä. Jos tavara huonontuu tai vähentyy esimerkiksi sen vuoksi, että ostaja on käyttänyt tavaraa sen käyttötarkoituksen tai käyttöohjeiden vastaisesti, tätä ei sen sijaan voitaisi pitää tavaran normaalina käyttönä.

Jos tavara on kuitenkin tuhoutunut, kadonnut, huonontunut tai vähentynyt omien ominaisuuksiensa tai muun sellaisen seikan vuoksi, joka ei johdu ostajasta, taikka tavara on tuhoutunut, huonontunut tai vähentynyt sellaisen toimenpiteen vuoksi, joka on ollut välttämätön tavaran virheettömyyden tarkastamiseksi, ostajalla ei olisi velvollisuutta maksaa korvausta myyjälle tällaisesta tavaran tuhoutumisesta tai katoamisesta, taikka huonontumisesta tai vähentymisestä johtuneesta arvonalennuksesta.

Pykälän 2 momentin mukaan virheen oikaisu olisi suoritettava kohtuullisessa ajassa siitä, kun ostaja on ilmoittanut myyjälle virheestä ja siten, ettei ostajalle aiheudu siitä kustannuksia taikka merkittävää haittaa ottaen huomioon tavaran luonne ja tarkoitus, jota varten ostaja hankki tavaran. Momentti vastaisi pitkälti nykyisen 18 §:n 1 momentin toista virkettä, ja sillä pannaan täytäntöön tavarankauppadirektiivin 14 artiklan 1 kohta. Merkityksellinen on myös direktiivin 2 artiklan 14 alakohtaan sisältyvä maksuttomuuden määritelmä. Ilmauksella ”maksutta” tarkoitetaan direktiivin mukaan ilman tavaran sopimuksen mukaiseksi saattamisesta aiheutuvia välttämättömiä kuluja, erityisesti lähetys- ja kuljetuskuluja sekä työ- tai materiaalikustannuksia.

Kohtuullinen aika olisi määriteltävä tapauskohtaisesti, ja siihen vaikuttaisi esimerkiksi se, onko kyse virheen korjaamisesta vai uuden virheettömän tavaran toimittamisesta. Jos virhe korjataan, ajan pituuteen voisi vaikuttaa esimerkiksi virheen laatu ja laajuus. Jotta myyjä voisi suorittaa virheen korjaamisen kohtuullisessa ajassa ostajan virheilmoituksesta, ostajan olisi luonnollisesti asetettava korjattava tavara myyjän saataville korjauksen suorittamiseksi. Jos ostaja ei ole tätä tehnyt, myyjältä ei voida olettaa virheen korjaamista kohtuullisessa ajassa.

Voimassa olevan 18 §:n 1 momentin mukaan oikaisusta ei saa aiheutua ostajalle olennaista haittaa. Tältä osin momentin sanamuotoja ehdotetaan täsmennettäväksi direktiivin 14 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti siten, että oikaisu olisi suoritettava siten, ettei ostajalle aiheudu virheen oikaisusta merkittävää haittaa ottaen huomioon tavaran luonne ja tarkoitus, jota varten ostaja hankki tavaran. Muutosten tarkoituksena ei ole muuttaa nykyistä oikeustilaa.

Pykälän 3 *momentin* ensimmäisen virkkeen mukaan myyjän olisi otettava vaihdettava tavara takaisin omalla kustannuksellaan. Säännös vastaa voimassa olevaa oikeustilaa. Säännöksellä pannaan osittain täytäntöön direktiivin 14 artiklan 2 kohta. Lisäksi momentissa säädettäisiin, että jos korjaaminen tai vaihtaminen edellyttää, että ennen virheen ilmenemistä asennettu tavara poistetaan, myyjän tulee huolehtia myös virheellisen tavarantoistamisesta ja virheettömän tavarantoistamisesta sekä näistä aiheutuvista kustannuksista edellyttäen, että tavara on asennettu sen luonteen ja käyttötarkoituksen mukaisesti. Merkitystä ei olisi sillä, onko tavarantoistaminen alun perin kuulunut myyjän vai ostajan vastuulle.

Jos tavara olisi asennettu tavarantoistuksen ja käyttötarkoituksen vastaisesti, myyjän ei tarvitsisi huolehtia tavarantoistamisesta ja tavarantoistamisesta aiheutuvista kustannuksista. Poistamisella tarkoitettaisiin sitä, että virheellinen tavara olisi esimerkiksi irrotettava siitä ympäristöstä, johon tavara on asennettu. Tällainen asennettu tavara voisi olla esimerkiksi kodinkone, joka on asennettu keittiökalusteeseen kiinni.

Myyjän tulee huolehtia myös virheettömän tavarantoistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista.

Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 14 artiklan 3 kohta.

19 §. Hinnanalennus ja kaupan purku. Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan pykälän tavoin niistä edellytyksistä, joiden vallitessa ostaja voi tavarassa olevan virheen vuoksi vaatia hinnanalennusta tai kaupan purkamista. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi tavarankauppadirektiivin 13 artiklan 4 ja 5 kohdan asianmukaiseksi täytäntöön panemiseksi.

Ostaja saisi ehdotetun 1 *momentin* 1 kohdan mukaan vaatia hinnanalennusta tai kaupan purkamista ensinnäkin silloin, jos virheen oikaiseminen on mahdotonta tai siitä aiheutuisi 18 §:n 1 momentissa tarkoitettuja kohtuuttomia kustannuksia. Tällainen tilanne voi olla kyseessä esimerkiksi silloin, kun on jo ennalta ilmeistä, että virhettä ei voida korjata eikä myöskään virheettömän tavarantoistaminen käy päinsä. Momentin 1 kohta vastaa voimassa olevaa oikeustilaa.

Ostaja voisi momentin 2 kohdan mukaan vaatia hinnanalennusta tai purkaa kaupan niin ikään silloin, jos myyjä ei ole oikaissut virhettä. Edellytyksenä tällöin olisi, että 18 a §:n 2 momentin mukainen kohtuullinen aika virheilmoituksesta on kulunut ja oikaisu on edelleen suorittamatta. Ostajalla voisi vaatia hinnanalennusta tai purkaa kaupan myös silloin, kun oikaisua ei ole suoritettu 18 a §:n 3 momentissa edellytetyllä tavalla. Nykyään hinnanalennusvaatimuksen tai kaupanpurkuvaatimuksen edellytyksenä on muun muassa se, ettei oikaisua ole suoritettu 18 §:ssä tarkoitettulla tavalla. Ehdotetun säännöksen mukaan arvioitavaksi tulisivat uuden 18 a §:n 3 momentissa tarkoitettujen menettelyt. Siten jos myyjä ei esimerkiksi ole huolehtinut asennetun tavarantoistamisesta 18 a §:n 3 momentin mukaisesti, ostajalla olisi oikeus vaatia hinnanalennusta tai kaupan purkua.

Momentin 3 kohdan mukaan ostajalla olisi vastaava oikeus, jos myyjä olisi ilmoittanut tai olosuhteiden perusteella olisi ilmeistä, ettei myyjä oikaise virhettä kohtuullisessa ajassa tai aiheuttamatta ostajalle merkittävää haittaa. Ostajalle aiheutuvaa haittaa arvioitaessa olisi otettava huomioon muun muassa tavarantoistuksen laatu ja se tarkoitus, jota varten ostaja on tavarantoistuksen hankkinut.

Momentin 4 kohdan mukaan ostajalla olisi vastaava oikeus myös silloin, jos tavarassa ilmenee virhe siitä huolimatta, että myyjä on jo yrittänyt saattaa tavarantoistuksen 5 luvussa edellytetyn mukaiseksi. Säännöstä sovellettaessa olisi annettava merkitystä muun ohella sille, onko kyseessä sama vai eri virhe, sekä sille, minkä tyyppinen, arvoinen ja luonteinen tavara on kyseessä. Jos kyseessä on saman virheen ilmeneminen uudelleen, ostajalla olisi tällöin pääsääntöisesti oikeus

vaatia hinnanalennusta tai purkaa kauppa. Jos tavarassa ilmennyt virhe olisi sen sijaan jokin muu kuin aiemmin ilmennyt virhe, myyjälle olisi perusteltua varata vielä oikeus virheen oikaisemiseen erityisesti silloin, kun kyse on kalliista ja rakenteeltaan monimutkaisesta tavarasta. Arvioitaessa sitä, tuleeko myyjälle antaa vielä mahdollisuus oikaista virhe, huomioon tulee myös kalliimpien ja rakenteeltaan monimutkaisten tavaroiden osalta ottaa toisaalta myös se, voidaanko ostajan enää odottaa luottavan myyjän kykyyn oikaista virhe.

Ehdotetun uuden 2 momentin mukaan ostaja saa vaatia 1 momentin estämättä hinnanalennusta tai kaupan purkamista välittömästi, jos virhe on luonteeltaan niin vakava, ettei sen oikaiseminen tule kyseeseen. Direktiivin johdanto-osan 52 kappaleen perusteella virheen vakavuuden johdosta ostaja ei voi välttämättä enää luottaa myyjän kykyyn saattaa tavara sopimuksenmukaiseksi. Näin voisi esimerkiksi olla tapauksessa, jossa virhe vaikuttaa merkittävästi ostajan mahdollisuuksiin käyttää tavaraa normaalisti ja ostajan ei voida odottaa luottavan siihen, että myyjän toteuttama tavarankorjaaminen tai vaihtaminen ratkaisisivat ongelman.

Pykälän 3 momentin mukaan oikeutta purkaa kauppa ei kuitenkaan ole, jos virhe on vähäinen. Todistustaakka virheen vähäisyydestä on myyjällä. Momentti vastaa voimassa olevaa oikeustilaa. Virheen vähäisyyttä arvioitaessa on otettava huomioon virheen kokonaismerkitys ostajalle. Virhettä voidaan pitää vähäisenä esimerkiksi silloin, kun se on helposti ja nopeasti korjattavissa. Myös erilaiset pintaviat voivat olla luonteeltaan vähäisiä.

Direktiivin 16 artiklan 1 kohdan mukaan kuluttaja käyttää oikeutta purkaa sopimus antamalla myyjälle ilmoituksen päätöksestään purkaa sopimus. Kohta on siinä määrin itsestään selvä, ettei sen erillistä täytäntöönpanoa pidetä tarpeellisenä.

19 a §. Hinnanalennuksen suuruus. Pykälä on uusi, ja sillä pannaan täytäntöön direktiivin 15 artikla. Ehdotettu pykälä vastaa asiallisesti voimassa olevan kauppalaain 38 §:ää. Voimassa olevassa kuluttajansuojalaain 5 luvussa ei ole vastaavaa hinnanalennuksen laskutapaa koskevaa säännöstä, vaan voimassa olevan luvun 19 §:n mukaan ostajalla on oikeus virhettä vastaavaan hinnanalennukseen. Käytännössä oikeasuhtainen hinnanalennus joudutaan useimmiten määräämään harkinnanvaraisesti.

20 §. Vahingonkorvaus tavarankorjauksesta. Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevaa lakia.

Pykälän 2 momentti on kuluttajansuojalaissa uusi, mutta se vastaa kauppalaain 41 §:n 2 momenttia, joka tulee jo nykyisin sovellettavaksi myös kuluttajankaupassa. Momentin mukaan ostajalla on aina oikeus korvaukseen vahingosta, joka johtuu kaupantekohetkellä olemassa olleesta oikeudellisesta virheestä, jos hän ei tiennyt eikä hänen olisi pitänyt tietää virheestä. Säännöksen sisällyttäminen kuluttajansuojalakiin on tarpeen, koska myös oikeudellista virhettä koskeva sääntely sisällytettäisiin nimenomaisesti kuluttajansuojalakiin. Momentti, kuten pykälän muunkin sääntely, olisi kansallista.

Pykälän 3 momentti vastaisi voimassa olevan pykälän 2 momenttia.

22 §. Muun kuin myyjän vahingonkorvausvelvollisuus. Pykälän 1 momentin viittaus 13 §:n 1 momentissa tarkoitettuun virheeseen muutettaisiin viittaukseksi 12 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen tietojen antamiseen liittyvään virheeseen.

22 a §. Hyvitystä koskevan vaatimuksen vanhentuminen. Voimassa olevassa laissa ei ole säädetty virhevastuun kestolle erityistä takarajaa, eikä sitä ehdoteta asetettavaksi nytkään peruste-

lujen 5.1 jaksossa mainituista syistä. Ehdotettuun uuteen pykälään lisättäisiin kuitenkin selvyyden vuoksi informatiivinen viittaus velan vanhentumisesta annettuun lakiin, jonka perusteella siis määräytyisi nykyiseen tapaan myyjän lakisääteisen virhevastuun ehdoton takaraja.

Velan vanhentumisesta annetun lain 7 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan vahingonkorvauksen tai muun hyvityksen vanhentumisaika alkaa kulua sopimusrikkomukseen perustuvassa hyvityksessä siitä, kun ostaja on havainnut virheen tai puutteen kaupan kohteessa tai kun muu velkojana oleva sopijapuoli on havainnut virheellisuuden sopimuksen täyttämiseksi taikka hänen olisi pitänyt se havaita. Perusteettoman edun palautuksessa hyvityksen vanhentumisaika alkaa puolestaan 7 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan kulua siitä, kun vaatimuksen esittäjä on saanut tietää tai hänen olisi pitänyt tietää edun palautuksen perustana olevasta tapahtumasta ja perusteettoman edun saajasta. Velan vanhentumisesta annetun lain 7 §:n 2 momentin mukaan vanhentuminen on kuitenkin katkaistava ennen kuin kymmenen vuotta on kulunut sopimusrikkomuksesta taikka vahinkoon johtaneesta tai edun palautuksen perustana olevasta tapahtumasta rajoittamatta kuitenkaan vahingonkäräjän oikeutta vaatia korvausta henkilö- tai ympäristövahingosta.

Pykälällä osoitettaisiin osaltaan direktiivin 10 artiklan täytäntöönpano. Täytäntöönpanossa hyödynnettäisiin artiklan 5 kohdan mukaista optiota.

24 §. Maksuajankohta. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 3 momenttiin tehtäisiin viittaustekninen muutos.

24 a §. Ostajan myötävaikutusvelvollisuus. Pykälässä säädettäisiin ostajan myötävaikutusvelvollisuudesta. Voimassa olevassa 5 luvussa ei ole säännöksiä ostajan myötävaikutusvelvollisuudesta, mutta elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisessä tavarankaupassa sovelletaan nykyään kauppalaain säännöksiä ostajan myötävaikutusvelvollisuudesta. Pykälä vastaakin sisällöllisesti kauppalaain 50 §:ää. Ostajan myötävaikutus kauppaan on merkittävä kaupan toteuttamisen kannalta, minkä vuoksi ostajan myötävaikutusvelvollisuudesta ehdotetaan säädettäväksi suoraan kuluttajansuojalaissa. Sääntely olisi puhtaasti kansallista.

Pykälän 1 kohdan mukaan ostajan tulee myötävaikuttaa kauppaan sillä tavoin kuin häneltä voi kohtuudella edellyttää, jotta myyjä voi täyttää sopimuksen. Säännöksessä tarkoitetaan sellaista ostajan myötävaikutusta, joka ajoittuu tavarantoimituksen edeltävään vaiheeseen ja joka on edellytyksenä sille, että myyjä voi täyttää oman suoritusvelvollisuutensa. Tällaista ostajan myötävaikutusta saatetaan tarvita lähinnä silloin, kun kaupan kohteena on tavara, joka myyjän on määrä valmistaa tai hankkia ostajan tilauksen perusteella.

Pykälän 2 kohdan mukaan ostajan tulee lisäksi noutaa tai vastaanottaa tavara. Varsinaiset sopimusrikkomuksen seuraamukset tulevat kuitenkin tämän velvollisuuden osalta kysymykseen vain määrättyissä erityistapauksissa.

24 b §. Sopimuksen täyttämistä koskeva vaatimus myötävaikutusvelvollisuuden laiminlyönnin vuoksi. Pykälä koskee myyjän oikeutta vaatia, että ostaja täyttää 24 a §:n 1 kohdassa tarkoitetun myötävaikutusvelvollisuuden. Pykälä vastaa kauppalaain 53 §:ää. Sääntely olisi puhtaasti kansallista.

Jos ostaja ei myötävaikuta kauppaan 24 a §:n 1 kohdan mukaisesti, ehdotetun 1 momentin mukaan myyjällä olisi oikeus pysyä sopimuksessa ja vaatia, että ostaja myötävaikuttaa kauppaan mainitun kohdan mukaisesti. Ostaja ei kuitenkaan olisi velvollinen myötävaikuttamaan kauppaan, jos sille on olemassa este, jota hän ei voi voittaa, tai jos myötävaikutus edellyttäisi uh-

rauksia, jotka ovat kohtuuttomia verrattuna myyjälle siitä koituvaan etuun, että ostaja myötävaikuttaa kauppaan. Tilanteen arvioinnissa merkitystä olisi etenkin sillä, miten tärkeää myyjän kannalta on, täytetäänkö sopimusta lainkaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että jos 1 momentissa tarkoitettu este tai epäsuhte poistuu kohtuullisessa ajassa, myyjä saisi vaatia, että ostaja myötävaikuttaa kauppaan.

Pykälän 3 momentin mukaan myyjä menettäisi oikeutensa vaatia ostajaa myötävaikuttamaan kauppaan, jos hän viivyttää kohtuuttoman kauan vaatimuksen esittämisessä.

25 §. *Sopimuksen täyttämistä koskeva vaatimus eräissä muissa tapauksissa.* Voimassa olevan pykälän otsikko ”Tilauksen peruuttaminen” ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan paremmin pykälän muutettua sisältöä. Sääntely olisi puhtaasti kansallista.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että jos ostaja ei maksa kauppahintaa oikeaan aikaan, myyjällä olisi oikeus pysyä sopimuksessa ja vaatia kauppahinnan maksamista. Säännös vastaa voimassa olevaa oikeustilaa. Sääntelyn selkeyden vuoksi katsotaan kuitenkin tarpeelliseksi ottaa asiasta säännös lakiin.

Jos ostaja rikkoo sopimuksen peruuttamalla tavaratilauksen ennen tavaratilauksen luovutusta, myyjällä ei ehdotetun 2 momentin mukaan ole oikeutta pysyä sopimuksessa ja vaatia kauppahinnan maksamista. Sen sijaan myyjällä on oikeus korvaukseen hänelle aiheutuvasta vahingosta 28 §:n mukaisesti. Momentti vastaa voimassa olevan luvun 25 §:ää.

26 §. *Myyjän oikeus purkaa kauppa maksuviivästyksen vuoksi.* Pykälä vastaa voimassa olevaa 27 §:ää. Pykälän otsikkoa ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että kyseessä on myyjän purkuoikeus ostajan maksuviivästyksen vuoksi. Täsmennys on tarpeen sen johdosta, että lukuun lisättäisiin säännös myyjän oikeudesta purkaa kauppa myös myötävaikutusvelvollisuuden laiminlyönnin vuoksi. Sääntely olisi puhtaasti kansallista.

27 §. *Myyjän oikeus purkaa kauppa myötävaikutusvelvollisuuden laiminlyönnin vuoksi.* Pykälässä säädettäisiin myyjän oikeudesta purkaa kauppa ostajan jätettyä täyttämättä velvollisuutensa myötävaikuttaa sopimuksen täyttämiseen tai velvollisuutensa noutaa tai vastaanottaa tavara. Pykälän 1–3 momentti vastaavat kauppalaain 55 §:ää. Sääntely olisi puhtaasti kansallista.

Pykälän 1 momentin ensimmäinen virke koskee myyjän purkuoikeutta tapauksissa, joissa ostaja ei myötävaikuta kauppaan 24 a §:n 1 kohdan mukaisesti. Purkuoikeuden edellytyksenä olisi, että sopimusrikkomuksella on myyjälle olennainen merkitys ja ostaja käsitti tämän tai hänen olisi pitänyt se käsittää. Momentin toisen virkkeen mukaan myyjä saisi samoin edellytyksin purkaa kaupan, jos ostaja ei nouda tai vastaanota tavaraa oikeaan aikaan ja sopimuksesta tai olosuhteista käy ilmi, että myyjälle on erityistä merkitystä sillä, että tavara toimitetaan pois. Sopimuksen purkaminen ostajan myötävaikutusvelvollisuuden laiminlyöntitilanteissa voisi tulla kyseeseen esimerkiksi sellaisessa oletettavasti hyvin poikkeuksellisessa tilanteessa, jossa myyjän muulle liiketoiminnalle aiheutuu merkittävää haittaa tai vahinkoa siitä, että ostajan kanssa tehdyn sopimuksen täyttäminen pitkittyy sen vuoksi, ettei ostaja täytä myötävaikutusvelvollisuuttaan. Tilanteessa, jossa ostaja on laiminlyönyt noutaa tai vastaanottaa tavarat, sopimuksen purkaminen edellyttää, että ostajan viivästyksellä on myyjälle olennainen merkitys ja ostaja käsitti tämän tai hänen olisi pitänyt se käsittää. Lisäksi edellytyksenä on, että sopimuksesta tai olosuhteista muutoin ilmenee myyjälle olevan erityisen tärkeää, että tavara toimitetaan pois.

Pykälän 2 *momentin* mukaan myyjä saisi niin ikään purkaa kaupan, jos ostaja ei myyjän asettamassa määrättyssä lisäajassa, joka ei ole kohtuuttoman lyhyt, myötävaikuta kauppaan 24 a §:n 1 kohdan mukaisesti tai nouda tai vastaanota tavaraa, kun sopimuksesta tai olosuhteista ilmenee, että myyjälle on erityistä merkitystä sillä, että tavara toimitetaan pois. Lisäajan pituutta arvioitaessa on otettava huomioon se, minkälaisesta velvollisuudesta on kysymys. Lisäajan tulee antaa ostajalle todellinen mahdollisuus velvollisuuden täyttämiseen. Myyjällä ei kuitenkaan ole lisäaikaa asettaessaan velvollisuutta ottaa huomioon ostajan yksilöllisiä tarpeita ja olosuhteita. Lisäaikasäännöksen hyödyntäminen ei kuitenkaan saa johtaa siihen, että myyjän kannalta epäolennainen sopimusrikkomus antaisi myyjälle purkuoikeuden.

Pykälän 3 *momentin* mukaan lisäajan kuluessa myyjä saisi purkaa kaupan vain, jos ostaja ilmoittaa, ettei hän tule täyttämään velvollisuuksiaan tämän ajan kuluessa.

Pykälän 4 *momentin* mukaan myyjä ei saisi purkaa kauppaa sen vuoksi, ettei ostaja ole noutanut tai vastaanottanut tavaraa, ellei hän ilmoita ostajalle purkamisesta ennen kuin tämä on täyttänyt velvollisuutensa. Momentti vastaa osin kauppalaain 59 §:n 1 momentista ilmenevää säännöstä. Myyjä ei siten saa purkaa kauppaa enää sen jälkeen, kun ostaja on noutanut tai vastaanottanut tavarat.

Jos ostaja on myötävaikuttanut kauppaan 24 a §:n 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla mutta on tehnyt sen liian myöhään, myyjä ei saisi ehdotetun 5 *momentin* mukaan viivästyksen vuoksi purkaa kauppaa, ellei hän ilmoita ostajalle vaatimuksesta kohtuullisessa ajassa siitä, kun hän sai tietää myötävaikutusvelvollisuuden täyttämisestä. Momentti vastaa kauppalaain 59 §:n 2 momentista ilmenevää säännöstä.

28 a §. *Viivästyskorko.* Pykälä vastaa voimassa olevaa 26 §:ää.

28 b §. *Osittainen sopimusrikkomus.* Pykälä on kuluttajansuojalaissa uusi, mutta se vastaa kauppalaain 43 §:ää, joka tulee jo nykyisin sovellettavaksi myös elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisessä tavarankaupassa.

Jos vain osa toimituksesta on viivästynyt tai virheellinen, pykälän 1 *momentin* ensimmäisen virkkeen mukaan kyseistä sopimusrikkomusta koskevia säännöksiä sovellettaisiin tähän osaan toimitusta. Momentin toisen virkkeen mukaan ostaja saisi kuitenkin purkaa kaupan kokonaisuudessaan, jos tämän ei voida kohtuudella odottaa hyväksyvän ainoastaan sitä osaa toimituksesta, joka on luvussa edellytetyn mukainen.

Säännös perustuu tavarankauppadirektiivin 16 artiklan 2 kohtaan, ja se koskee tapauksia, joissa tietty osa tavaraerästä tai siihen kuuluvista yksittäisistä tavaroista viivästyy tai on virheellisiä. Tässä yhteydessä ei sen sijaan tarkoiteta tapauksia, joissa virhe tosin kohdistuu määrättyyn tavaratilaan, mutta tällä osalla on niin läheinen fyysinen tai toiminnallinen yhteys koko tavaratilaan, ettei kyseinen osa ole erotettavissa kokonaisuudesta. Jos esimerkiksi koneen osassa tai digitaalisia elementtejä sisältävän tavaratilan digitaalisessa sisällössä tai palvelussa on virhe, kysymyksessä on katsottava olevan virhe koko tavaratila. Momenttia ei ole tarkoitettu sovellettavaksi myöskään esimerkiksi silloin, jos kone, joka on määrä koota ja asentaa ostajan luona, toimitetaan useissa laatikoissa ja yhden laatikon toimitus viivästyy.

Momentin ensimmäisellä virkkeellä on eniten käytännön merkitystä ostajan purkuoikeuden kannalta. Säännös merkitsee sitä, että ostaja saa purkaa kaupan siltä osin kuin toimitus on virheellinen tai viivästynyt ja pitää loput tavarasta. Virhetilanteissa kaupan purkamiselle 19 §:ssä asetettujen yleisten edellytysten on tällöin täyttyttävä sen toimituksen osan suhteen, jota sopimusrikkomus koskee.

Momentin toisen virkkeen mukaan ostaja saa sopimusrikkomuksen kohdistuessa osaan toimittusta purkaa kaupan kokonaisuudessaan, jos sopimusrikkomus on olennainen koko kaupan kannalta. Koko kaupan purkaminen voi tulla kysymykseen esimerkiksi, jos ostaja ottaen huomioon tavaran aiotun käyttötarkoituksen ei ilman huomattavaa haittaa voi ottaa vastaan vain osaa toimituksesta.

Jos kyse on sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 108 a §:n mukaisesta teleyrityksen toimittaman palvelupaketin osasta, sovelletaan kyseisen lain säännöksiä.

Jos voidaan olettaa, että myyjä katsoo täyttäneensä sopimuksen kokonaisuudessaan, vaikka kaikkea tavaraa ei ole luovutettu, pykälän 2 *momentin* mukaan sovellettaisiin tällöin virhettä koskevia säännöksiä. Kyseinen momentti koskee tapauksia, joissa olosuhteet osoittavat, että myyjä on todennäköisesti erehdyksessä toimittanut vaillinaisen määrän tavaraa. Esimerkkinä voidaan mainita tilanteet, joissa tavaran määrässä on vähäinen vaje tai toimituksesta puuttuu joitakin pienehköjä tavaran varusteita. Tällaisessa tilanteessa ostaja voi vaatia virheen korjaamista tai jopa uutta toimitusta. Tältä osin sääntely vastaa kauppalaain 43 §:n 2 momenttia ja olisi kansallista.

28 c §. *Kaupan purku perättäisluovutustapauksissa.* Pykälä on kuluttajansuojalaissa uusi, mutta se vastaa kauppalaain 56 §:ää. Pykälän 1 *momentissa* säädetään, että jos tavara on luovutettava vähitellen ja jokin toimituserä viivästyy tai on virheellinen, ostaja saa purkaa kaupan tämän erän osalta niiden säännösten mukaisesti, jotka muuten koskevat kaupan purkamista.

Pykälän 2 *momentissa* säädetään, että jos viivästys tai virhe antaa aihetta olettaa, että myöhemmän toimituserän suhteen tulee tapahtumaan purkuun oikeuttava sopimusrikkomus, ostaja saa tällä perusteella kohtuullisessa ajassa purkaa kaupan tällaisen myöhemmän erän osalta.

28 d §. *Purun vaikutukset.* Sopimuksen purkamisen vaikutuksia koskeva pykälä on kuluttajansuojalaissa uusi. Nykyisin purun vaikutuksia koskeva sääntely sisältyy kauppalaikiin, jota sovelletaan siltä osin myös kuluttajankauppaan.

Jos kauppa puretaan, ehdotetun 1 *momentin* mukaan lakkaavat myyjän velvollisuus luovuttaa tavaran hallinta sekä ostajan velvollisuus maksaa kauppahinta ja myötävaikuttaa kauppaan. Momentti vastaa voimassa olevaa oikeustilaa.

Jos ostaja käyttää oikeuttaan purkaa kauppa, ostajan on ehdotetun 2 *momentin* mukaan palautettava tavara myyjälle tämän kustannuksella, ja myyjän on palautettava ostajalle kauppahinta vastaanotettuaan tavaran tai ostajan toimittaman todisteen tavaroiden takaisin lähettämisestä. Momentissa tarkoitettu todiste voi olla esimerkiksi palautuskuitti, josta ilmenee, että ostaja on lähettänyt tavaran takaisin myyjälle. Momentilla pannaan täytäntöön tavarankauppadirektiivin 16 artiklan 3 kohta.

Ostaja ei yleensä ole velvollinen palauttamaan tavaraa muuhun paikkaan kuin sinne, missä hän on tavaran vastaanottanut. Ostajalta voidaan kuitenkin joissain tapauksissa edellyttää, että hän huolehtii tavaran lähettämisestä myyjälle, jos se on tavaran luonne huomioon ottaen kohtuullista. Lähtökohtaisesti myyjän on palautettava kauppahinta ostajalle samalla tavoin ja samassa paikassa kuin kauppahinta on myyjälle maksettu. Jos tämä ei ole enää mahdollista, myyjä voi palauttaa kauppahinnan myös muulla myyjän ja ostajan sopimalla tavalla.

28 e §. *Tavarasta saatu hyöty.* Pykälä on kuluttajansuojalaissa uusi, mutta se vastaa kauppalaain 65 §:ää, joka tulee sovellettavaksi myös kuluttajankaupassa. Oikeustilan säilyttäminen tältä osin

ennallaan katsotaan mahdolliseksi tavarankauppadirektiivin 16 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan perusteella.

Jos kauppa puretaan, ostajan on pykälän 1 momentin mukaan luovutettava myyjälle tavarasta saamansa tuotto sekä maksettava kohtuullinen korvaus, jos hänellä on ollut tavarasta muuta hyötyä. Jos myyjän on palautettava kauppahinta, hänen on 2 momentin mukaan maksettava sille korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaisesti korkoa siitä päivästä lukien, jona hän vastaanotti maksun.

29 §. Kauppalaian soveltaminen. Pykälässä säädetään voimassa olevan pykälän tapaan kauppalaian soveltamisesta sellaiseen tavarankauppaan, jossa myyjänä on elinkeinonharjoittaja ja ostajana kuluttaja. Pykälää ehdotetaan kuitenkin selkeyssyistä muutettavaksi siten, että pykälässä lueteltaisiin ne kauppalaian säännökset, jotka tulevat sovellettavaksi 5 luvun säännösten ohella elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan väliseen tavarankauppaan. Toisin kuin nykyisin, 29 §:ssä luetellut kauppalaian säännökset olisivat pakottavia 5 luvun säännösten ohessa luvun soveltamisalaan kuuluvassa elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisessä tavarankaupassa.

Pykälän 1 momentin mukaan 5 luvun soveltamisalaan kuuluvaan kauppaan sovellettaisiin, mitä kauppalaian 8 §:ssä, 9 §:n 2 ja 3 momentissa, 46 §:n 1 momentissa, 61 ja 62 §:ssä, 63 §:n 2 ja 3 momentissa, 72 §:ssä, 73 §:n 1 momentissa sekä 74, 79 ja 82 §:ssä säädetään. Kyseiset säännökset tulevat nykyisinkin sovellettavaksi 5 luvun soveltamisalaan kuuluvassa elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisessä tavarankaupassa, jos elinkeinonharjoittaja ja kuluttaja eivät ole toisin sopineet.

Kauppalaian 8 §:ssä säädetään tavarankuljettamisen järjestämisestä. Pykälä on olennainen myös kuluttajansuojalaian 5 luvun soveltamisalaan kuuluvassa tavarankaupassa. Kauppalaian 9 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään tavarankulvutuksen ajankohdasta. Pykälän 2 momentissa säädetään, että jos tavara on luovutettava määrätyn ajanjakson kuluessa eikä olosuhteista ilmene, että ostajan tulee valita luovutuksen ajankohta, myyjän on se määrättävä. Edelleen pykälän 3 momentissa säädetään, että jos myyjän on noutokaupassa määrättävä luovutuksen ajankohta, hänen on ajoissa ilmoitettava ostajalle, milloin tavara on noudettavissa.

Kauppalaian 46 §:n 1 momentissa säädetään tavarankinnan määräytymisestä silloin, kun hinta lasketaan lukumäärän, mitan tai painon mukaan. Hintalaskelman perustaksi on tällöin otettava tavarank määrä vaaranvastuun siirtyessä ostajalle. Vastaavaa sääntelyä ei sisälly kuluttajansuojalaikiin eikä kulutushyödykkeen kinnan ilmoittamisesta markkinoinnissa annettuun valtioneuvoston asetukseen (553/2013).

Kauppalaian 61 §:ssä säädetään pysäyttämisoikeudesta ja 62 §:ssä kaupan purusta tilanteissa, joissa on käynyt selväksi, että kaupan purkamiseen oikeuttava sopimusrikkomus tulee tapahtumaan. Kyseiset pykälät voivat tulla sovellettavaksi myös 5 luvun soveltamisalaan kuuluvassa elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisessä tavarankaupassa, minkä vuoksi viittaus kauppalaikiin on aiheellinen.

Kauppalaian 63 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään tilanteesta, jossa ostaja on asetettu konkurssiin. Vaikka säännösten merkitys lienee vähäinen kuluttajan ollessa ostajana, mahdollista on silti, että esimerkiksi yksityinen elinkeinonharjoittaja asetetaan konkurssiin, jolloin henkilön elinkeinonharjoittajan ominaisuudessa hankittu varallisuus voi sekoittua henkilön yksityishenkilönä hankitun varallisuuden kanssa. Tällaisessa tilanteessa säännökset ostajan konkurssiin asettamistilanteessa voivat olla tarpeellisia.

Kauppalaan 72 §:ssä, 73 §:n 1 momentissa sekä 74 §:ssä säädetään ostajan ja myyjän huolenpitovelvollisuudesta tavarasta sekä tavarán säilyttämisestä sivullisen luona. Kyseiset säännökset voivat olla olennaisia myös 5 luvun soveltamisalaan kuuluvassa elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisessä tavarankaupassa.

Kauppalaan 79 §:ssä säädetään tavarán tuotosta. Kuluttajansuojalaan 5 luvussa ei ole tavarán tuottoa koskevaa säännöstä, minkä vuoksi viittaus kauppalakiin on tältä osin tarpeellinen.

Lisäksi kauppalain 82 § tulee sovellettavaksi siltä osin kuin pykälässä viitataan sellaisiin säännöksiin, jotka tulevat sovellettavaksi 5 luvun soveltamisalaan kuuluvassa elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisessä tavarankaupassa.

Edelleen momentin viimeisen virkkeen mukaan kaupan purkuun sovellettaisiin, mitä kauppalain 66 §:ssä säädetään. Siltä osin kuin säännös koskee nykyisin virheettömän tavarán toimittamista, kauppalakiin sisältyvä sääntely tulisi elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisessä kaupassa korvattavaksi ehdotetulla 18 a §:llä.

Lisäksi ostajan oikeuteen korvaukseen hinnanerosta sovellettaisiin, mitä kauppalain 68 ja 69 §:ssä säädetään. Säännös vastaa voimassa olevaa oikeustilaa.

Pykälän 2 momentin mukaan luvun soveltamisalaan kuuluvaan kauppaan sovelletaan lisäksi, mitä kauppalain 75–78 §:ssä säädetään. Myyjällä ei olisi mainittujen pykälien nojalla kuitenkaan oikeutta suurempaan korvaukseen kuin tämän luvun 28 §:ssä säädetään. Mitä kauppalain 76 §:n 2 momentissa säädetään, sovellettaisiin ainoastaan myyjän ollessa huolenpitovelvollinen. Sääntely vastaa voimassa olevaa oikeustilaa.

Pykälän 3 momentin mukaan kauppalain säännöksiä sovellettaisiin käytetyn tavarán julkiseen huutokauppaan siltä osin kuin kuluttajansuojalaan säännöksistä ei johdu muuta. Momentti vastaa voimassa olevaa oikeustilaa.

29 a §. *Lakiviittauksia koskeva rajoitus kuluttajankaupassa.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Pykälä on tarpeeton, sillä kuluttajasopimukseen sovellettavasta laista säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 593/2008 sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista (Rooma I).

31 §. *Aikaisemman myyntiportaan virhevastuu.* Pykälän 1 ja 2 momentti vastaavat voimassa olevaa lakia.

Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin eräitä viittausteknisiä tarkistuksia.

5 a luku **Digitaalista sisältöä ja digitaalisia palveluja koskevat sopimukset**

Yleiset säännökset

1 §. *Luvun soveltamisala.* Pykälässä säädettäisiin digisopimusdirektiivin täytäntöönpanoon liittyvän uuden 5 a luvun soveltamisalasta. Pykälän 1 momentilla pantaisiin täytäntöön digisopimusdirektiivin 3 artiklan 1 ja 2 kohta, pykälän 2 momentilla direktiivin 2 artiklan 1 ja 2 alakohta sekä 3 momentilla direktiivin 3 artiklan 3 kohta.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan lukua sovellettaisiin ensinnäkin sopimukseen, jonka nojalla elinkeinonharjoittaja toimittaa tai sitoutuu toimittamaan kuluttajalle digitaalista sisältöä tai

digitaalisen palvelun ja kuluttaja maksaa tai sitoutuu maksamaan kauppahinnan. Kauppahinnalla tarkoitetaan direktiivin 2 artiklan 7 alakohdan mukaan rahamäärää tai digitaalista arvontantajaa, joka on maksettava vastikkeeksi digitaalisen sisällön tai digitaalisen palvelun toimitamisesta. Direktiivin johdanto-osan 23 kappaleen mukaan digitaalisia arvontantajia ovat esimerkiksi maksamiseen käytetyt sähköiset arvokset tai sähköiset kupongit sekä virtuaalivaluutat.

Merkitystä luvun soveltumisen kannalta ei ole sillä, onko digitaalinen sisältö tai palvelu kehitetty kuluttajan vaatimusten mukaisesti vai ei.

Momentin 2 kohdan mukaan lukua sovellettaisiin myös sopimukseen, jonka nojalla elinkeinonharjoittaja toimittaa tai sitoutuu toimittamaan kuluttajalle digitaalista sisältöä tai digitaalisen palvelun ja kuluttaja luovuttaa tai sitoutuu luovuttamaan elinkeinonharjoittajalle henkilötietoja. Direktiivin 2 artiklan 8 alakohdan mukaan henkilötiedoilla tarkoitetaan EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (2016/679) 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja henkilötietoja eli kaikkia tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön liittyviä tietoja.

Luvun soveltuminen edellyttää siis myös 2 kohdan perusteella ensinnäkin sitä, että osapuolten välille voidaan katsoa syntyneen sopimus. Se, milloin sopimuksen voidaan katsoa syntyvän osapuolten välille, määräytyisi yleisten sopimusoikeudellisten periaatteiden mukaisesti. Joka tapauksessa sopimuksen syntymisen voidaan katsoa edellyttävän vähintäänkin jonkinlaista aktiivista menettelyä sopimuksen tekemiseksi myös kuluttajan puolelta. Luvussa tarkoitettua sopimusta ei katsottaisi syntyvän yksinomaan esimerkiksi sillä perusteella, että kuluttaja on antanut evästeiden käyttöä koskevan suostumuksensa siirtyessään lukemaan verkkolehteä. Kriteerin täyttymistä arvioitaessa huomiota tulisi kiinnittää siihen, voidaanko osapuolten katsoa mieltäneen sitoutuneensa sopimukseen, jonka perusteella kuluttaja luovuttaa tai sitoutuu luovuttamaan henkilötietoja saadakseen elinkeinonharjoittajalta digitaalista sisältöä tai digitaalisen palvelun.

On syytä korostaa, että ehdotettu sääntely ei vaikuta yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamiseen. Henkilötietojen käsittelyperusteet ja rekisteröidyn oikeuksien toteuttaminen määräytyvät siten yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesti. Elinkeinonharjoittajalla tulee aina olla lainmukainen peruste henkilötietojen käsittelyyn. Sopimuksen tekeminen ei näin ollen poista esimerkiksi elinkeinonharjoittajan velvollisuutta pyytää yleisen tietosuoja-asetuksen mukaista suostumusta henkilötietojen käsittelyyn siltä osin kuin sopimus tai muut henkilötietojen käsittelyperusteet eivät ole yleisen tietosuoja-asetuksen perusteella riittävä henkilötietojen käsittelyperuste. Digitaalista sisältöä tai palvelua koskevan sopimuksen tekeminen ei myöskään merkitse sitä, että kuluttajalla ei olisi oikeutta yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisiin rekisteröidyn oikeuksiin, kuten suostumuksen peruuttamiseen.

Vaikka sopimuksen voitaisiinkin katsoa syntyneen, luvun säännökset eivät tästä huolimatta tulisi 2 kohdan perusteella sovellettavaksi silloin, kun elinkeinonharjoittaja käsittelee kuluttajan luovuttamia henkilötietoja yksinomaan digitaalisen sisällön tai palvelun toimittamiseksi ehdotetussa luvussa säädetyn mukaisesti. Tällä perusteella sääntelyn ulkopuolelle voisi rajautua esimerkiksi tilanne, jossa kuluttaja on tilannut verkkojulkaisun sähköpostiinsa ja elinkeinonharjoittaja käsittelee sähköpostiosoitetta verkkojulkaisun toimittamiseksi. Jos kuitenkin henkilötietoja käytettäisiin samalla muihin tarkoituksiin, luvun säännökset voisivat tulla sovellettavaksi.

Luvun säännökset eivät tulisi sovellettavaksi sopimuksen syntymisestä huolimatta myöskään silloin, kun elinkeinonharjoittaja käsittelee kuluttajan luovuttamia henkilötietoja yksinomaan täyttääkseen itseään koskevat lakisääteiset vaatimukset. Esimerkkinä voidaan mainita tilanne,

jossa sovellettava lainsäädäntö edellyttää kuluttajan rekisteröitymistä turvallisuussyistä ja tunnistamista varten. Tämänkaltaisia vaatimuksia voi seurata esimerkiksi rahanpesulainsäädännöstä.

Luvun säännökset tulisivat sen sijaan 2 kohdan mukaisesti sovellettavaksi esimerkiksi silloin, kun osapuolet sopivat digitaalisen sisällön tai palvelun toimittamisesta ja kuluttaja antaa suostumuksensa siihen, että elinkeinonharjoittaja voi käsitellä markkinointitarkoituksia varten kaikkea henkilötiedoiksi katsottavaa aineistoa, kuten kuluttajan lataamia julkaisuja. Esimerkkinä soveltamisalaan momentin 2 kohdan perusteella kuuluvasta tilanteesta voidaan mainita myös erityisesti se, että kuluttaja avaa sosiaalisen median tilin ja luovuttaa nimensä ja sähköposti-osoitteensa, joita käytetään myös muihin tarkoituksiin kuin pelkästään digitaalisen sisällön tai palvelun toimittamiseen tai lakisääteisten vaatimusten noudattamiseen.

Merkitystä luvun soveltumisen kannalta ei olisi sillä, onko henkilötiedot luovutettu sopimuksen tekoajankohtana vai luovutetaanko ne sopimuksen mukaan vasta myöhemmin. Luku voisi siis tulla sovellettavaksi esimerkiksi silloin, kun kuluttaja antaa elinkeinonharjoittajalle suostumuksensa käyttää henkilötietoja, joita kuluttaja voi ladata tai luoda digitaalisen sisällön tai digitaalisen palvelun käytön yhteydessä (direktiivin johdanto-osan 24 kappale).

Selvyyden vuoksi voi todeta, että sopimus voisi tulla luvun soveltamisalaan samanaikaisesti paitsi sillä perusteella, että kuluttaja on sitoutunut maksamaan kauppahintaa, myös sillä perusteella, että kuluttaja on sitoutunut luovuttamaan elinkeinonharjoittajalle henkilötietoja.

Pykälän 2 *momentti* sisältäisi luvun soveltumisen kannalta keskeiset digitaalisen sisällön sekä digitaalisen palvelun määritelmät. Digitaalisella sisällöllä tarkoitettaisiin digitaalisessa muodossa tuotettua ja toimitettua dataa. Esimerkkeinä voidaan mainita tietokoneohjelmat, sovellukset, videotiedostot, äänitiedostot, digitaaliset pelit, sähköiset kirjat ja muut sähköiset julkaisut (johdanto-osan 19 kappale). Digitaalisella palvelulla tarkoitettaisiin puolestaan palvelua, jonka avulla kuluttaja voi luoda, käsitellä, tallentaa tai käyttää digitaalisessa muodossa olevaa dataa tai joka mahdollistaa kuluttajan tai palvelun muiden käyttäjien lataaman tai luoman digitaalisessa muodossa olevan datan jakamisen tai muun vuorovaikutuksen sen kanssa. Esimerkkinä voidaan mainita videoiden ja äänitallenteiden jakaminen ja muu verkkoon tallentaminen, pilvipalveluympäristössä tarjolla olevat pelit ja tekstinkäsittelymahdollisuudet sekä sosiaalinen media. Määritelmien täyttymisen kannalta merkitystä ei ole toimitus- tai käytettävällä, kuten sillä, toimitetaanko digitaalinen sisältö tai palvelu lataamalla kuluttajan omalle laitteelle, lähetetäänkö se suoratoistona verkossa vai annetaanko kuluttajalle käyttöoikeus tallennettuun digitaaliseen sisältöön tai sosiaaliseen mediaan (johdanto-osan 19 kappale).

Digitaalisen palvelun määritelmän osalta on merkitystä myös direktiivin 3 artiklan 5 kohdan a alakohdalla, jonka mukaan direktiiviä ei sovelleta sopimuksiin, jotka koskevat sellaisten palvelujen tarjoamista, jotka eivät ole digitaalisia palveluja, riippumatta siitä, käyttääkö elinkeinonharjoittaja digitaalisia muotoja tai välineitä tuottaakseen, toimittaakseen tai välittääkseen palvelun tuotoksen kuluttajalle. Direktiivin johdanto-osan 27 kappaleen mukaan tällä tarkoitetaan tapauksia, joissa sopimuksen pääasiallisena kohteena on ammattimaisten palvelujen tarjoaminen. Mainittua soveltamisalarajausta ei ole katsottu lainsäädäntöteknisistä syistä perustelluksi sisällyttää luvun soveltamisalapoikkeuksia koskevaan 2 §:ään, koska kohtaa voidaan pitää pikemminkin digitaalisen palvelun määritelmää rajaavana. Joka tapauksessa mainittu merkitsee käytännössä sitä, että digitaalinen palvelu on syytä ymmärtää suppeammin kuin yleiskielessä ja osin myös muualla lainsäädännössä. Luvussa tarkoitettuja digitaalisia palveluja eivät siis ole esimerkiksi asiantuntijapalvelut, jotka tyypillisesti edellyttävät inhimillisiä ponnisteluja, kuten arkkitehtipalvelut, muut kuin koneelliset käännöspalvelut, oikeudelliset palvelut taikka muut ammatilliset neuvontapalvelut, vaikka nämä toimitettaisiin kuluttajalle digitaalisesti.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin luvun soveltamisesta tietyiltä osin myös sellaisen tavaran toimittamista koskevaan sopimukseen, jota käytetään yksinomaan digitaalisen sisällön siirtovälineenä. Esimerkkeinä momentissa tarkoitetuista siirtovälineistä voidaan mainita muistikortit, Blu-ray-levyt, CD-levyt ja DVD-levyt. Selvyyden vuoksi voi todeta, että luvun soveltumisen edellytyksenä tällöin luonnollisesti on, että tavaroita käytetään juuri kyseisen sopimuksen perusteella digitaalisen sisällön siirtämiseen. Jos sen sijaan kuluttaja ostaa elinkeinonharjoittajalta esimerkiksi muistikortin myöhempää käyttöä varten, sovelletaan sopimukseen nykyiseen tapaan 5 luvun säännöksiä kokonaisuudessaan.

Digitaalisen sisällön siirtovälineisiin ei kuitenkaan sovellettaisi luvun 5–9 §:ää, jotka koskevat digitaalisen sisällön tai palvelun toimittamista sekä seuraamuksia toimituksen viivästyessä. Rajausta perustuu digisopimusdirektiivin 3 artiklan 3 kohtaan, joka edellä mainitun mukaisesti pan-taisiin täytäntöön ehdotetulla 3 momentilla. Näiden säännösten sijaan sovellettaisiin ehdotetun 5 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan kuluttajansuojalain 5 luvun 2, 2 a ja 3–11 §:n säännöksiä.

2 §. Soveltamisalan rajoitukset. Soveltamisalan rajoituksia koskevan pykälän 1 momentin 1 kohdassa soveltamisalan ulkopuolelle suljettaisiin pääsääntöisesti sopimukset, jotka koskevat sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa tarkoitettuja viestintäpalveluja. Viestintäpalvelu on määritelty sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n 37 kohdassa, ja sillä tarkoitetaan palvelua, joka muodostuu kokonaan tai pääosin viestien siirtämisestä viestintäverkossa sekä siirto- ja lähetysoveluista joukkoviestintäverkossa ja henkilöiden välisen viestinnän palveluista. Kohdassa tarkoitettuja palveluja ovat esimerkiksi matkaviestinverkon puhelinliittymät sekä internetlaajakaistaliittymät. Viestintäpalveluja koskeva soveltamisalarajaus ei olisi kuitenkaan poikkeuksen. Sääntelyn piiriin kuuluisivat numeroista riippumattomat henkilöiden väliset viestintäpalvelut. Tällainen viestintäpalvelu on määritelty sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n 11 b kohdassa, ja sillä tarkoitetaan henkilöiden välisen viestinnän palvelua, joka ei yhdisty kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevan numeron tai olevien numeroiden avulla. Esimerkkeinä tällaisista palveluista voidaan mainita WhatsAppin tai Facebook Messengerin tyyppiset kohdehenkilöiden väliseen pikaviestintään tarkoitettut internetin välityksellä toimivat palvelut sekä verkkopohjaiset sähköpostipalvelut. Nämä viestintäpalvelut voisivat siis tulla luvun soveltamisalaan edellyttäen, että muut 1 §:n mukaiset soveltamisen edellytykset täyttyvät. Momentin 1 kohdan mukainen rajaus perustuu digisopimusdirektiivin 3 artiklan 5 kohdan b alakohtaan.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa luvun soveltamisalan ulkopuolelle rajattaisiin sopimukset, jotka koskevat arpajaislain (1047/2001) soveltamisalaan kuuluvaa palvelua, sillä käytännössä säännökset soveltuisivat huonosti tämänkaltaisiin palveluihin. Vastaava rajaus sisältyy lain kotija etämyyntiä koskevaan 6 lukuun. Rajaus perustuu digisopimusdirektiivin 3 artiklan 5 kohdan d alakohtaan. Mainitussa kohdassa rahapelipalvelut rajautuvat soveltamisalan ulkopuolelle vain, jos niitä tarjotaan sähköisin välinein tai muun viestintää helpottavan teknologian välityksellä ja tällaisten palvelujen vastaanottajan henkilökohtaisesta pyynnöstä, mutta mainittujen kriteerien kirjaamista soveltamisalarajaukseen ei pidetä tarpeellisena, koska jo ehdotettu 1 § rajaa soveltamisalaa vastaavasti.

Myös rahoituspalvelua tai -välinettä koskevat sopimukset rajattaisiin 1 momentin 3 kohdan perusteella luvun soveltamisalan ulkopuolelle. Rajaus perustuu direktiivin 3 artiklan 5 kohdan e alakohtaan, ja sen hyödyntämistä pidetään perusteltuna sen johdosta, että rahoituspalveluista, kuten maksupalveluista, on jo annettu monilta osin kuluttajan oikeusasemaa turvaavaa erityislainsäädäntöä. Selvyyden vuoksi voi todeta, että ehdotettu soveltamisalapoikkeus kattaa myös ne rahoituspalvelun määritelmän piiriin kuuluvat palvelut, joita ei erityissääntely koske siihen mahdollisesti sisältyvien soveltamisalapoikkeusten johdosta.

Rahoituspalvelun määritelmää ei sisälly kansalliseen lainsäädäntöön, mutta digisopimusdirektiivin 3 artiklan 5 kohdan e alakohdassa on viitattu rahoituspalvelujen etämyynnistä annetun direktiivin (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/65/EY kuluttajille tarkoitettujen rahoituspalvelujen etämyynnistä ja neuvoston direktiivin 90/619/ETY sekä direktiivien 97/7/EY ja 98/27/EY muuttamisesta) mukaiseen rahoituspalvelun määritelmään, jonka mukaan rahoituspalveluilla tarkoitetaan pankki-, luotto-, vakuutus-, yksilöllisiä eläkejärjestely-, sijoitus- ja maksupalveluja. Määritelmää vastaa käytännössä kuluttajansuojalain rahoituspalvelujen ja rahoitusvälineiden etämyyntiä koskevan 6 a luvun soveltamisalaa koskeva 1 §.

On huomattava, että yksinomaan se, että esimerkiksi älypuhelimien sovellukseen sisältyy maksupalvelu, ei merkitse sitä, että sovellusta koskeva sopimus rajautuisi kokonaisuudessaan luvun säännösten soveltamisalan ulkopuolelle.

Pykälän 1 momentin 4 kohdan perusteella luvun soveltamisalan ulkopuolelle rajautuisivat myös sopimukset, jotka koskevat vapaaseen lisenssiin tai avoimen lähdekoodin lisenssiin perustuvaa ohjelmistoa, kun kuluttaja ei maksa kauppahintaa ja elinkeinonharjoittaja käyttää kuluttajan luovuttamia henkilötietoja yksinomaan kyseisen ohjelmiston turvallisuuden, yhteensopivuuden tai yhteentoimivuuden parantamiseen. Jos sen sijaan kuluttaja maksaisi tällaisesta ohjelmistosta kauppahintaa tai jos kuluttajan luovuttamia henkilötietoja käytettäisiin myös muuhun kuin kohdassa mainittuihin tarkoituksiin, luvun säännökset tulisivat sopimukseen sovellettavaksi. Rajausta perustuu direktiivin 3 artiklan 5 kohdan f alakohtaan, ja sen tarkoituksena on olla asettamatta esteitä tutkimukselle ja innovoinnille digitaalisen sisällön tai palvelun markkinoilla. Rajausta pidetään perusteltuna hyödyntää myös kansallisesti.

Pykälän 1 momentin 5 kohdassa luvun soveltamisalan ulkopuolelle rajattaisiin myös sopimukset, joiden perusteella digitaalista sisältöä välitetään yleisölle muuten kuin signaalin siirron välityksellä osana esitystä tai tapahtumaa. Rajauksen tarkoituksena on selvittää, ettei luvun säännöksiä sovelleta siinä tapauksessa, että digitaalinen sisältö tai palvelu tarjotaan yleisölle osana taiteellista esitystä tai muuta tapahtumaa. Luvun soveltamisalan ulkopuolelle rajautuisivat näin ollen esimerkiksi digitaaliset elokuvaesitykset sekä audiovisuaaliset teatteriesitykset. Jos sen sijaan digitaalinen sisältö tai palvelu tarjotaan yleisölle signaalin välityksellä, esimerkiksi tarjottaessa kuluttajalle digitaalisia televisiopalveluita, luvun säännökset voisivat tulla sovellettavaksi (johdanto-osan 31 kappale).

Pykälän 1 momentin 6 kohdassa luvun soveltamisalan ulkopuolelle rajattaisiin puolestaan sopimukset, jotka koskevat julkisen sektorin elimen direktiivin (EU) 2019/1024 mukaisesti toimittamaa digitaalista sisältöä. Rajausta perustuu digisopimusdirektiivin 3 artiklan 5 kohdan h alakohtaan, jonka mukaan direktiiviä ei sovelleta sopimuksiin, jotka koskevat jäsenvaltioiden julkisen sektorin elinten Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/98/EY mukaisesti toimittamaa digitaalista sisältöä. Julkisen sektorin elimellä tarkoitetaan mainitun direktiivin 2 artiklan 1 alakohdan mukaan valtion viranomaisia, alueviranomaisia ja paikallisviranomaisia, julkisoikeudellisia laitoksia sekä yhden tai useamman tällaisen viranomaisen tai yhden tai useamman tällaisen julkisoikeudellisen laitoksen muodostamia yhteenliittymiä. Mainittu direktiivi on kumottu, mutta julkisen sektorin elimen määritelmä vastaa uudelleenlaaditun direktiivin (EU) 2019/1024 III liitteeseen sisältyvän vastaavuustaulukon mukaan uudelleenlaaditun direktiivin 2 artiklan 1 alakohdan mukaista määritelmää. Poikkeuksen käytännön merkitys on hyvin vähäinen, koska lähtökohtaisesti kyse ei ole tällöin elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisestä sopimuksesta. Poikkeus mainittaisiin laissa kuitenkin selvytyden vuoksi. Koska uudelleenlaadittu direktiivi on pantu täytäntöön usealla eri lailla, viittaus tehtäisiin yksinkertaisuuden vuoksi suoraan direktiiviin.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin siitä, miten luvun sääntelyä on tarkoitettu sovellettavan siinä tapauksessa, että sopimus koskee myös muita hyödykkeitä kuin digitaalista sisältöä tai digitaalista palvelua. Jos osapuolten välinen sopimus koskee sekä digitaalisen sisällön tai palvelun toimittamista että muita hyödykkeitä, momentin ensimmäisen virkkeen mukaan luvun säännöksiä sovellettaisiin ainoastaan niihin sopimuksen osiin, jotka koskevat digitaalista sisältöä tai palvelua. Mainittu säännös tulisi sovellettavaksi silloin, kun kyse on saman elinkeinonharjoittajan ja saman kuluttajan välisestä yhdestä sopimuksesta. Toisin kuin ratkaistaessa esimerkiksi kuluttajansuojalain 5 ja 8 luvun välisiä rajanvetotilanteita, merkitystä luvun sääntelyn soveltumisen kannalta ei olisi sillä, mitä olisi pidettävä sopimuksen pääosana. Säännöksellä pannaan täytäntöön direktiivin 3 artiklan 6 kohta.

Momentin toinen virke sisältäisi kuitenkin merkittävän poikkeuksen ensimmäisessä virkkeessä todettuun. Jos nimittäin kyse olisi ehdotetussa 5 luvussa määritellystä digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran kaupasta, sopimukseen sovellettaisiin kokonaisuudessaan ehdotetun 5 luvun säännöksiä. Digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran kaupan määritelmä sisältyisi ehdotetun 5 luvun 2 a §:n 2 kohtaan. Jos on epäselvyyttä siitä, muodostaako tavaraan sisällytetyn tai siihen liitetyn digitaalisen sisällön tai palvelun toimittaminen osan myyntisopimusta eli tavarankauppaa koskevaa sopimusta, digisopimusdirektiivin 3 artiklan 4 kohdan mukaan sopimuksen on katsottava kattavan digitaalisen sisällön tai digitaalisen palvelun. Epäselvyytilanteissa sovellettaisiin siis 5 a luvun säännösten sijaan 5 luvun säännöksiä.

Pykälän 3 *momentti* koskisi tilanteita, joissa digitaalinen sisältö tai palvelu on osa sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 108 a §:ssä tarkoitettua teleyrityksen palvelupakettia. Momentissa säädettäisiin nimenomaisesti, että tällaisissa tapauksissa ei sovellettaisi ehdotetun luvun 27 §:ää, jossa säädetään sopimuksen muuttamisesta. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 3 artiklan 6 kohdan toinen alakohta. Selvyyden vuoksi todettakoon, että mahdollisessa ristiriitatilanteessa myös muu teleyrityksen palvelupaketteja koskeva sääntely menisi erityissääntelynä nyt ehdotettavan sääntelyn edelle.

Erikseen voidaan mainita sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 108 a §:n 2 momentti, jossa säädetään, että jos kuluttajalla on lain mukaan oikeus purkaa pakettiin sisältyvää palvelua tai päätelaitetta koskeva sopimus sillä perusteella, että kyseinen palvelu tai päätelaite ei ole ollut sopimuksen mukainen tai sitä ei ole toimitettu, kuluttajalla on oikeus purkaa kaikki teleyrityksen palvelupakettiin sisältyvät palveluja tai päätelaitetta koskevat sopimukset. Jos siis digitaalinen sisältö tai palvelu olisi osa sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa tarkoitettua pakettia, digitaalista sisältöä tai palvelua koskevan purkuperusteen olemassaolo määräytyisi ehdotetun 5 a luvun säännösten perusteella. Siitä riippumatta, onko digitaalisessa sisällössä tai palvelussa virhe, joka oikeuttaa näiden säännösten perusteella purkamaan sopimuksen, kuluttajalla olisi kuitenkin edellä viitatus sähköisen viestinnän palveluista annetun lain säännöksen nojalla oikeus purkaa myös pakettiin sisältyvä digitaalista sisältöä tai palvelua koskeva sopimus, jos kuluttajalla on oikeus purkaa muuta palvelua tai päätelaitetta koskeva sopimus sillä perusteella, että se ei ole ollut sopimuksen mukainen tai sitä ei ole toimitettu.

3 §. Pakottavuus. Pykälän mukaan sopimusehto, joka poikkeaa ehdotetun luvun säännöksistä kuluttajan vahingoksi, olisi mitätön, jollei toisin säädettäisi. Estettä ei luonnollisestikaan olisi sille, että elinkeinonharjoittaja tarjoaa kuluttajalle sopimusjärjestelyjä, jotka ovat kuluttajalle edullisempia kuin pakottavan lain säännökset. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 22 artikla.

4 §. Määritelmät. Pykälä sisältäisi luvun kannalta keskeiset määritelmät lukuun ottamatta digitaalisen sisällön ja digitaalisen palvelun määritelmiä, jotka ehdotetaan sisällytettäväksi luvun

soveltamisalan kannalta olennaisina määritelmänä luvun 1 §:ään. Osa luvussa käytetyistä termeistä määriteltäisiin ehdotetussa 5 luvussa ja osa 5 a lukuun sisältyvistä määritelmistä on puolestaan merkityksellisiä myös 5 luvun säännöksiä sovellettaessa.

Pykälän 1 kohta sisältäisi integroinnin määritelmän. Sillä tarkoitettaisiin digitaalisen sisällön tai digitaalisen palvelun yhdistämistä ja sisällyttämistä kuluttajan digitaalisen ympäristön tekijöihin, jotta digitaalista sisältöä tai digitaalista palvelua voidaan käyttää luvussa säädettyjen vaatimusten mukaisesti. Määritelmällä pannaan täytäntöön direktiivin 2 artiklan 4 alakohta.

Pykälän 2 kohdassa määriteltäisiin digitaalinen ympäristö. Sillä tarkoitettaisiin laitteita, ohjelmistoja ja verkkoyhteyttä, joita kuluttaja käyttää päästäkseen digitaaliseen sisältöön tai digitaaliseen palveluun tai käyttääkseen sitä. Määritelmällä pannaan täytäntöön direktiivin 2 artiklan 9 alakohta.

Pykälän 3 kohta sisältäisi puolestaan yhteensopivuuden määritelmän. Yhteensopivuudella tarkoitettaisiin digitaalisen sisällön tai palvelun kykyä toimia sellaisen laitteen tai ohjelmiston kanssa, jonka kanssa saman tyyppistä digitaalista sisältöä tai palvelua yleensä käytetään, ilman että digitaalista sisältöä tai palvelua on tarpeen muuttaa. Määritelmällä pannaan täytäntöön direktiivin 2 artiklan 10 alakohta.

Pykälän 4 kohdassa määriteltäisiin toimivuus. Sillä tarkoitettaisiin digitaalisen sisällön tai palvelun kykyä suorittaa toimintonsa käyttötarkoituksensa mukaisesti eli esimerkiksi sitä, onko sisällön käytössä teknisiä rajoituksia, kuten suojausta tai aluekoodausta, joka voi estää sisällön toimimisen tietyssä maassa tai tietyillä laitteilla. Määritelmällä pannaan täytäntöön direktiivin 2 artiklan 11 alakohta.

Pykälän 5 kohdan mukaan yhteentoimivuudella tarkoitettaisiin puolestaan digitaalisen sisällön tai palvelun kykyä toimia muun kuin sellaisen laitteen tai ohjelmiston kanssa, jonka kanssa saman tyyppistä digitaalista sisältöä tai digitaalista palvelua yleensä käytetään, eli esimerkiksi sitä, mikä on digitaalisen sisällön tai palvelun kyky vaihtaa tietoja muiden ohjelmistojen tai laitteiden kanssa ja käyttää vaihdettuja tietoja. Kohdalla pannaan täytäntöön direktiivin 2 artiklan 12 alakohta.

Digitaalisen sisällön tai palvelun toimittaminen ja seuraamukset toimituksen viivästyessä

5 §. Digitaalisen sisällön tai palvelun toimittaminen. Ehdotetun digitaalisen sisällön tai palvelun toimittamista koskevan pykälän 1 momentin mukaan digitaalinen sisältö tai palvelu olisi toimitettava kuluttajalle ilman aiheetonta viivytystä sopimuksen tekemisen jälkeen, elleivät osapuolet ole toimittamisesta toisin sopineet. Momentilla pannaan täytäntöön digisopimusdirektiivin 5 artiklan 1 kohta. Mainitun kohdan mukaan elinkeinonharjoittajan on toimitettava digitaalinen sisältö tai palvelu kuluttajalle, mutta tältä osin kohdan erillistä täytäntöönpanoa ei pidetä tarpeellisena, koska tämän voi katsoa seuraavan jo luvun 1 §:stä.

Pykälän 2 momentissa säädetään siitä, milloin elinkeinonharjoittajan voidaan katsoa täyttäneen toimitusvelvollisuutensa. Digitaalista sisältöä koskevan 1 kohdan mukaan toimitusvelvollisuus on täytetty, kun digitaalinen sisältö tai keino sen käyttämiseksi tai lataamiseksi on kuluttajan tai kuluttajan tähän tarkoitukseen valitseman järjestelmän saatavilla tai käytettävissä. Digitaalista palvelua koskevan 2 kohdan mukaan toimitusvelvollisuus olisi täytetty, kun digitaalinen palvelu on asetettu kuluttajan tai kuluttajan tätä tarkoitusta varten valitseman järjestelmän saataville. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 5 artiklan 2 kohta.

Direktiivin johdanto-osan 41 kappaleessa todetaan, että koska elinkeinonharjoittaja ei lähtökohtaisesti ole vastuussa kuluttajan digitaalisen sisällön tai palvelun vastaanottamista tai tallentamista varten valitsemien fyysisen tai virtuaalisen järjestelmän, esimerkiksi sähköisen alustan tai pilvipalvelun, toiminnasta vastaavan kolmannen osapuolen toimista tai laiminlyönnistä, toimitusvelvollisuuden täyttämisen kannalta riittävänä voidaan lähtökohtaisesti pitää sitä, että elinkeinonharjoittaja toimittaa digitaalisen sisällön tai palvelun tälle kolmannelle osapuolelle. Tilannetta olisi arvioitava toisin siinä tapauksessa, että järjestelmä ei ole kuluttajan valitsema. Järjestelmää ei olisi pidettävä 2 momentissa tarkoitettulla tavalla kuluttajan valitsemana, jos järjestelmä on elinkeinonharjoittajan hallinnoima tai sopimuksella yhdistetty elinkeinonharjoittajaan taikka jos elinkeinonharjoittaja ei ole tarjonnut kuluttajalle muuta vaihtoehtoa digitaalisen sisällön tai palvelun vastaanottoa tai käyttöä varten. Tällöin digitaalista sisältöä tai palvelua ei voida katsoa toimitetun vaatimusten mukaisesti, jos kuluttaja ei voi vastaanottaa tai käyttää digitaalista sisältöä tai palvelua luvussa säädetyn mukaisesti.

Kertatoimitusten sijaan digitaalista sisältöä ja digitaalisia palveluja toimitetaan usein jatkuvasti pidemmän ajan kuluessa. Esimerkkinä voidaan mainita pilvipalvelujen käyttö. Jos tällaisissa tapauksissa ilmenee toimituksen keskeytyksiä, ne tulisivat arvioitavaksi digitaalisen sisällön tai palvelun virheinä (ks. johdanto-osan 51 kappale).

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin selvyiden vuoksi, että elinkeinonharjoittajalla on todistustaakka siitä, että digitaalinen sisältö tai palvelu on toimitettu kuluttajalle nyt kysymyksessä olevassa pykälässä edellytetyllä tavalla. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 12 artiklan 1 kohta.

6 §. Oikeus pidätyä maksusta. Pykälässä säädetään kuluttajan oikeudesta pidätyä maksamasta kauppahintaa viivästyksen perusteella. Vastaava säännös sisältyy tavarankaupan osalta 5 luvun 7 §:ään. Pykälä ei perustu direktiiviin, vaan se olisi puhtaasti kansallista sääntelyä. Tällaisen sääntelyn sisällyttämistä kansalliseen lakiin pidetään mahdollisena direktiivin johdanto-osan 15 kappaleen perusteella.

Osa digitaalisista sisällöistä tai palveluista maksetaan kokonaan tai osittain ennen niiden toimitamista ja osa vasta toimittamisen jälkeen. Osa luvun soveltamisalaan kuuluvista sopimuksista on määräaikaista tai toistaiseksi voimassa olevia sopimuksia. Tällöin digitaalinen sisältö tai palvelu voi olla sovittu maksettavaksi määräajoin, esimerkiksi kerran kuussa joko etukäteen tai jälkikäteen. Pykälän mukainen oikeus maksusta pidätykseen voisi tulla ajankohtaiseksi esimerkiksi, kun digitaalisen sisällön tai palvelun jokin osasuorite, kuten digitaalisen lehden uusimman numeron toimitus, on viivästynyt ennen uuden maksuerän erääntymistä. Kuluttajalla olisi oikeus pidätyä maksamasta erääntynyttä maksua, kunnes sovittu toimitus tapahtuu. Kuluttaja ei saisi kuitenkaan pidätyä maksamasta kauppahintaa siltä osin kuin se ilmeisesti ylittää ne vaatimukset, joihin hänellä viivästyksen perusteella on oikeus.

Selvyiden vuoksi voi todeta, että säännös voi tulla sovellettavaksi vain niissä tapauksissa, joissa on sovittu maksettavaksi kauppahintaa. Jos sen sijaan kyse on 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettusta henkilötietojen luovuttamisesta, säännös ei voisi tulla sovellettavaksi.

7 §. Oikeus vaatia sopimuksen täyttämistä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin kuluttajan oikeudesta vaatia elinkeinonharjoittajalta sopimuksen täyttämistä viivästystilanteissa. Elinkeinonharjoittaja voisi vapautua suoritusvelvollisuudestaan vain, jos sopimuksen täyttämiseksi olisi olemassa voittamaton este tai jos sopimuksen täyttäminen edellyttäisi uhrauksia, jotka olisivat kohtuuttomia verrattuna sopimuksen täyttämisen merkitykseen kuluttajalle. Arvioitaessa sopimuksen merkitystä kuluttajalle olisi otettava huomioon muun muassa se, minkälaiset mahdollisuudet hänellä on saada korvaava suoritus muualta.

Säännös ei merkitse sitä, että elinkeinonharjoittaja olisi säännöksessä tarkoitetun esteen sattuessa oikeutettu esteen kestoja vastaavaan toimitusajan pidennykseen kuluttajan ollessa sidottu sopimukseen. Luvun 8 §:n mukainen kuluttajan oikeus purkaa sopimus viivästyksen perusteella ei riipu viivästyksen syystä, joten myös suoritusesteen sattuessa kuluttajalla olisi oikeus käyttää purkuoikeutta.

Jos este tai epäsuhte lakkaa kohtuullisessa ajassa, kuluttaja saisi *2 momentin* mukaan kuitenkin vaatia, että elinkeinonharjoittaja täyttää sopimuksen. Pykälän *3 momentin* mukaan kuluttaja menettäisi oikeutensa vaatia sopimuksen täyttämistä, jos hän viivyttää kohtuuttoman kauan vaatimuksen esittämisessä.

Pykälä ei perustu direktiiviin, vaan sääntely olisi puhtaasti kansallista. Tällaisen sääntelyn sisällyttämistä kansalliseen lakiin pidetään mahdollisena direktiivin johdanto-osan 14 kappaleen perusteella.

8 §. Sopimuksen purku. Pykälän *1 momentissa* säädetään kuluttajan oikeudesta purkaa sopimus elinkeinonharjoittajan viivästyksen vuoksi. Kuluttajalla olisi oikeus purkaa sopimus viivästyks-tilanteessa, jos hän on vaatinut elinkeinonharjoittajaa toimittamaan digitaalisen sisällön tai palvelun eikä elinkeinonharjoittaja ole toimittanut sitä ilman aiheutonta viivytystä tai, jos osapuolet ovat nimenomaisesti sopineet lisäajasta, tuon ajan kuluessa. Digitaalisen sisällön ja palvelun toimitustapa huomioon ottaen palvelun toimittaminen pykälässä tarkoitetulla tavalla ilman aiheutonta viivytystä voi useimmiten edellyttää sitä, että digitaalinen sisältö tai palvelu olisi toimitettava kuluttajalle välittömästi.

Sovitun lisäajan kuluessa kuluttaja saisi ehdotuksen mukaan purkaa sopimuksen vain, jos elinkeinonharjoittaja on ilmoittanut tai olosuhteiden perusteella on ilmeistä, että elinkeinonharjoittaja ei aio toimittaa digitaalista sisältöä tai palvelua tämän ajan kuluessa. Tällöin kuluttajan ei siis olisi tarpeen odottaa sovittua lisäaikaa loppuun vaan tämä voisi purkaa sopimuksen välittömästi. Momentilla pannaan täytäntöön digisopimusdirektiivin 13 artiklan 1 kohta ja osaltaan 13 artiklan 2 kohdan a alakohta.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin tilanteista, joissa kuluttajalla olisi oikeus purkaa sopimus elinkeinonharjoittajan viivästyksen vuoksi sopimatta lisäajan asettamisesta. Ensinnäkin tämä olisi momentin 1 kohdan perusteella mahdollista silloin, kun elinkeinonharjoittaja on ilmoittanut tai olosuhteiden perusteella on ilmeistä, että elinkeinonharjoittaja ei aio toimittaa digitaalista sisältöä tai palvelua.

Toiseksi välitön purkuoikeus viivästyksen perusteella koskisi momentin 2 kohdan mukaan tilannetta, jossa osapuolet ovat yhteisymmärryksessä todenneet, että toimitus tiettyä ajankohtana tai tiettyyn ajankohtaan mennessä on kuluttajalle olennaisen tärkeä, mutta elinkeinonharjoittaja ei toimita digitaalista sisältöä tai palvelua kyseiseen ajankohtaan mennessä tai kyseisenä ajankohtana. Riittävää kohdan täyttymiselle ei ole yksinomaan se, että kuluttaja on esimerkiksi ilmoittanut elinkeinonharjoittajan chat-palveluun ennen sopimuksen tekemistä, että toimitus tiettyyn ajankohtaan mennessä tai tiettyä ajankohtana on olennaisen tärkeä, vaan edellytyksenä olisi, että elinkeinonharjoittajan voidaan katsoa tämän osaltaan hyväksyneen. Tällainen tilanne voisi olla kyseessä esimerkiksi silloin, kun kuluttaja on ilmoittanut haluavansa määrätyn TV-kanavapakettin voidakseen seurata tulossa olevia urheilukisoja ja elinkeinonharjoittaja on tähän aikatauluun osaltaan sitoutunut, mutta digitaalista sisältöä ei ole toimitettu sovittuun ajankohtaan mennessä, jolloin sopimuksen tarkoitus jäisi kuluttajan osalta saavuttamatta.

Momentin 3 kohdan perusteella kuluttaja saisi purkaa sopimuksen viivästyksen vuoksi lisäaikaa asettamatta myös, jos sopimuksen tekemiseen liittyvät olosuhteet huomioon ottaen on selvää,

että toimitus tiettyä ajankohtana tai tiettyyn ajankohtaan mennessä on olennainen. Erona momentin 2 kohtaan on siis se, että vaikka osapuolet eivät olisi yhteisymmärryksessä todenneet tietyn ajankohdan olevan kuluttajalle olennaisen tärkeä, tämä on ollut pääteltävissä sopimuksen tekemiseen liittyvistä olosuhteista. Tällainen tilanne voisi olla kyseessä esimerkiksi silloin, kun elinkeinonharjoittaja on markkinoinut tiettyä TV-kanavapakettia määrätyn urheiluturnauksen seuraamiseksi. Sama koskee tilannetta, jossa sopimus oikeuttaa kuluttajaa seuraamaan määrättyä esitystä, kuten konserttia tai teatteriesitystä, suoratoistona yleisessä tietoverkossa. Momentilla pannaan täytäntöön osaltaan direktiivin 13 artiklan 2 kohta.

Pykälän 3 *momentti* sisältäisi viittauksen purkutilanteessa sovellettaviin säännöksiin. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 13 artiklan 3 kohta.

9 §. Vahingonkorvaus viivästyksestä. Pykälässä säädettäisiin kuluttajan oikeudesta vahingonkorvaukseen viivästystilanteissa. Ehdotettu säännös vastaisi 5 luvun 10 §:ää, jossa säädetään vahingonkorvauksesta tavarankaupassa myyjän viivästyksen perusteella. Sääntely ei perustuisi direktiiviin, mutta direktiivin 3 artiklan 10 kohdassa todetaan nimenomaisesti, ettei direktiivi vaikuta jäsenvaltioiden mahdollisuuteen säätää oikeudesta vahingonkorvaukseen.

Ehdotuksen mukaan elinkeinonharjoittajan vastuu kuluttajalle aiheutuneista vahingoista olisi pääosin niin sanottua kontrollivastuuta. Tämä merkitsee sitä, että korvausvelvollisuus syntyisi siitä riippumatta, johtuuko viivästys tai vahinko huolimattomuudesta elinkeinonharjoittajan puolella. Jos viivästys olisi johtunut pykälässä kuvatussa elinkeinonharjoittajan vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevasta esteestä, elinkeinonharjoittaja voisi kuitenkin vapautua korvausvastuusta.

Pykälän 1 *momentin* mukaan lähtökohtana on, että kuluttajalla on oikeus korvaukseen viivästyksen vuoksi kärsimästään vahingosta. Elinkeinonharjoittaja voisi kuitenkin vapautua korvausvelvollisuudesta, jos hän osoittaa, että viivästys johtuu hänen vaikutusmahdollisuuksiensa ulkopuolella olevasta esteestä, jota hänen ei kohtuudella voida edellyttää ottaneen huomioon sopimuksetekohetkellä ja jonka seurauksia hän ei myöskään kohtuudella olisi voinut välttää eikä voittaa. Pykälän 2 *momentilla* täydennetään 1 momenttia sellaisten tapausten osalta, joissa viivästys johtuu henkilöstä, jota elinkeinonharjoittaja on käyttänyt apunaan sopimuksen tai sen osan täyttämiseksi, taikka aiemmasta myyntiportaasta. Tällöin elinkeinonharjoittaja voisi vapautua korvausvelvollisuudesta vain, jos 1 momentin mukaiset vastuuvapauden edellytykset täyttyvät sekä elinkeinonharjoittajan itsensä että säännöksessä mainitun kolmannen henkilön osalta.

Pykälän 3 *momentin* mukaan elinkeinonharjoittaja olisi velvollinen korvaamaan kuluttajalle aiheutuneen välillisen vahingon vain, jos viivästys tai vahinko johtuu huolimattomuudesta hänen puoleltaan. Välillistä vahinkoa olisi momentin 1 kohdan mukaan ensinnäkin tulonmenetys, joka kuluttajalle aiheutuu viivästyksen tai siitä johtuvien toimenpiteiden vuoksi. Momentin 2 kohdan mukaan välillisenä vahinkona pidettäisiin myös muuhun sopimukseen perustuvista velvoitteista aiheutuvaa vahinkoa. Momentin 3 kohdan mukaan välillistä vahinkoa olisi sellainen digitaalisen sisällön tai palvelun käyttöhyödyn olennainen menetys, josta ei aiheudu suoranaista taloudellista vahinkoa, sekä muu siihen rinnastettava haitta, joka on olennainen.

Jos 3 momentissa tarkoitettua vahinkoa aiheutuu muunlaisen vahingon rajoittamisesta, sitä ei kuitenkaan 4 *momentin* mukaan tältä osin pidettäisi välillisenä vahinkona. Tällöin korvauksen saaminen ei siis edellyttäisi huolimattomuutta elinkeinonharjoittajan puolella, vaan se määräytyisi 1 ja 2 momentin mukaan. Säännöksen tarkoituksena on estää se, että kuluttaja joutuu huonompaan asemaan pyrkiessään luvun 28 §:n 1 momentissa edellytetyllä tavalla rajoittamaan vahinkoaan.

Pykälän 5 *momentin* mukaan kuluttajan perheenjäsenellä, joka kärsii vahinkoa viivästyksen vuoksi, olisi samanlainen oikeus korvaukseen kuin kuluttajalla itsellään. Kuluttajan perheenjäsenillä tarkoitetaan hänen kanssaan samassa taloudessa asuvia henkilöitä. Muodollisilla perhesuhteilla ei olisi ratkaisevaa merkitystä.

Digitaalisen sisällön tai palvelun ominaisuudet ja virhe

10 §. *Digitaalisen sisällön tai palvelun ominaisuudet.* Pykälässä säädettäisiin siitä, mitä digitaaliselta sisällöltä tai palvelulta yleensä edellytettäisiin, jotta se voitaisiin katsoa virheettömäksi. Pykälällä pannaan osaltaan täytäntöön direktiivin 6–8 artikla.

Pykälän 1 *momentin* mukaan elinkeinonharjoittajan kuluttajalle toimittaman digitaalisen sisällön tai palvelun tulee olla sopimuksen mukainen. Lähtökohtana arvioinnissa on siis osapuolten välinen sopimus. Momentissa lueteltaisiin erikseen seikkoja, joista elinkeinonharjoittaja ja kuluttaja saattavat tyypillisesti sopia. Momentin 1 kohdan mukaan digitaalisen sisällön tai palvelun tulee kuvaukseltaan, määrältään ja laadultaan vastata sovittua. Määrällä voidaan viitata esimerkiksi tiettyyn määrään musiikkitiedostoja. Laadun osalta on puolestaan voitu sopia esimerkiksi määrätystä kuvatarkkuudesta, kielestä tai versiosta. Edelleen 1 kohdan mukaan digitaalisen sisällön tai palvelun toimivuuden, yhteensopivuuden, yhteentoimivuuden ja muiden ominaisuuksien on vastattava sovittua. Toimivuuden, yhteensopivuuden ja yhteentoimivuuden määritelmät sisältyvät ehdotetun luvun 4 §:ään. Digitaalisen sisällön tai palvelun tulee 2 kohdan mukaan myös soveltua siihen erityiseen käyttötarkoitukseen, johon kuluttaja sitä tarvitsee ja jonka kuluttaja on viimeistään sopimuksentekohetkellä saattanut elinkeinonharjoittajan tietoon ja jonka elinkeinonharjoittaja on hyväksynyt. Momentin 3 kohdassa edellytetään, että digitaalisen sisällön tai palvelun mukana toimitetaan kaikki lisävarusteet sekä asennus- ja muut ohjeet sopimuksen mukaisesti, ja momentin 4 kohdassa puolestaan edellytetään, että asiakastukea tarjotaan sopimuksen mukaisesti. Momentin 5 kohdan mukaan puolestaan digitaalista sisältöä tai palvelua tulee myös päivittää sopimuksen mukaisesti. Osapuolet ovat voineet sopia esimerkiksi siitä, että elinkeinonharjoittaja toimittaa päivityksiä ja ominaisuuksia kuluttajalle sitä mukaa kuin niitä on saatavilla. Siltä osin kuin päivityksistä on erityisesti sovittu, selvää on, että digitaalista sisältöä tai palvelua tulee myös päivittää sovittu mukaisesti. Luvun 12 §:ssä säädettäisiin erikseen yleisistä turva- ja muista päivityksistä, jotka ovat tarpeen digitaalisen sisällön tai palvelun säilyttämiseksi vaaditun mukaisena.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin niin kutsutuista objektiivisista eli yleisistä vaatimuksista, jotka digitaalisen sisällön tai palvelun tulee täyttää sen lisäksi, mitä osapuolet ovat mahdollisesti pykälän 1 *momentin* mukaisesti sopineet. Digitaalisen sisällön tai palvelun vaatimustenmukaisuutta olisi siis 1 *momentin* subjektiivisten vaatimusten lisäksi arvioitava objektiivisten vaatimusten perusteella. Momentin 1 kohdan mukaan digitaalisen sisällön tai palvelun tulisi soveltua niihin käyttötarkoituksiin, joihin saman tyyppistä digitaalista sisältöä tai palvelua yleensä käytetään, kun otetaan huomioon soveltuva lainsäädäntö, tekniset standardit tai näiden puuttuessa alakohtaiset käytäntönsäätönnöt. Digitaalisen sisällön tai palvelun tulee aina olla käyttötarkoitukseensa soveltuva, eli sillä tulee olla kaikki ne ominaisuudet, joita sen käyttökelpoisuus edellyttää, ja toisaalta sillä ei saa olla ominaisuuksia, jotka jossakin suhteessa tekevät siitä käyttötarkoitukseensa soveltumattoman.

Momentin 2 kohdassa edellytetään, että digitaalinen sisältö tai palvelu määrältään, laadultaan, toimivuudeltaan, yhteensopivuudeltaan, saatavuudeltaan, jatkuvuudeltaan sekä turvallisuutta koskevaan toimintaan liittyviltä ominaisuuksiltaan sekä muilta ominaisuuksiltaan vastaa ominaisuuksia, joita saman tyyppisellä digitaalisella sisällöllä tai palvelulla yleensä on ja joita kuluttaja voi kohtuudella odottaa. Selvää on, että samaa käyttötarkoitusta palvelevan digitaalisen sisällön tai palvelun välillä saattaa olla laatueroja ilman, että heikkolaatuisempaa digitaalista

sisältöä tai palvelua välttämättä voitaisiin pitää virheellisenä. Tällaiset laatuerot heijastuvat usein digitaalisen sisällön tai palvelun hintaan. Arvioitaessa sitä, mitä kuluttaja voi kohtuudella odottaa, olisi otettava huomioon digitaalisen sisällön tai palvelun luonne sekä elinkeinonharjoittajan tai muun liiketoimintaketjuun aikaisemmassa vaiheessa osallistuneen muun henkilön digitaalista sisältöä tai palvelua markkinoitaessa tai muuten ennen sopimuksen tekemistä esittämät tiedot tai näiden puolesta esitetyt tiedot. Markkinoinnin käsite on laaja, ja sillä tarkoitetaan muun ohella kaupallista viestintää, kuten mainontaa, pakkauksessa tai käyttöohjeissa taikka sopimuksen tekemisen yhteydessä muuten annettuja tietoja. Selvyden vuoksi todettakoon, että kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot, joista säädetään esimerkiksi etämyynnin osalta ennen muuta lain 6 luvussa ja jotka ovat olennainen osa sopimusta, ovat virhevastuun kannalta merkityksellisiä jo ehdotetun pykälän 1 momentin perusteella.

Momentin 3 kohdassa edellytetään, että digitaalisen sisällön tai palvelun mukana toimitetaan tarvittavat lisävarusteet ja ohjeet, jotka kuluttaja voi kohtuudella odottaa saavansa.

Momentin 4 kohdan mukaan digitaalisen sisällön tai palvelun on myös vastattava koeversioita tai ennakkoesittelyjä, jotka elinkeinonharjoittaja asetti kuluttajan saataville ennen sopimuksen tekemistä. Erityisesti ohjelmistokehityksessä on tavanomaista, että osana ohjelmiston kehitystyötä ennen lopullisen ohjelmiston julkaisua julkaistaan myös sellaisia testiversioita, joiden ei lähtökohtaisesti ole tarkoituksenaan vastata lopullista ohjelmistoa. Selvyden vuoksi voi todeta, että 4 kohta ei merkitse sitä, että lopullisen ohjelmiston tulisi vastata tällaista testiversiota, paitsi jos kuluttajalle on voinut perustellusti syntyä sellainen vaikutelma, että lopullinen ohjelmisto ja testiversio vastaavat toisiaan.

Kun kyse on digitaalisesta sisällöstä tai palvelusta, on tavanomaista, että versioita uudistetaan säännöllisesti. Pykälän 3 momentissa säädetäisiinkin, että digitaalisen sisällön tai palvelun olisi lähtökohtaisesti oltava viimeisimmän sopimuksentekohetkellä saatavilla olevan version mukainen. Osapuolten olisi kuitenkin mahdollista sopia tästä toisin. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 8 artiklan 6 kohta.

11 §. Yleinen virhesäännös. Pykälän 1 momentti sisältäisi pääsäännön, jonka mukaan digitaalisessa sisällössä tai palvelussa on virhe, jos se poikkeaa siitä, mitä 10 §:ssä säädetään. Virhearvioinnin lähtökohtana olisi siten osapuolten välisen sopimuksen sisältö sekä digitaaliselle sisällölle tai palvelulle asetetut yleiset edellytykset. Jotta digitaalisessa sisällössä tai palvelussa ei olisi säännöksen tarkoittamaa virhettä, sen tulee täyttää sekä mahdolliset subjektiiviset vaatimukset että objektiiviset vaatimukset. Lisäksi, jos osapuolet eivät ole toisin sopineet, sen tulee olla viimeisimmän sopimuksentekohetkellä saatavilla olevan version mukainen. Momentilla pannaan täytäntöön digisopimusdirektiivin 6 artikla.

Ehdotettu 2 momentti sisältäisi poikkeuksen 1 momenttiin sisältyvään pääsääntöön. Ehdotuksen mukaan digitaalista sisältöä tai palvelua ei katsottaisi 10 §:n 2 momentissa tarkoitettujen yleisten vaatimusten vastaiseksi, vaikka digitaalisen sisällön tai palvelun tietty erityispiirre poikkeaisi näistä vaatimuksista, jos kuluttajalle on nimenomaisesti annettu sopimuksen tekoajankohtana tieto poikkeamasta ja tämä on poikkeaman erikseen ja nimenomaisesti tällöin hyväksynyt. Momentilla pannaan osittain täytäntöön direktiivin 8 artiklan 5 kohta.

Jos siis digitaalinen sisältö tai palvelu poikkeaa yleisistä vaatimuksista, elinkeinonharjoittajan olisi nimenomaisesti annettava asiasta tieto kuluttajalle, ja kuluttajan olisi nimenomaisesti hyväksyttävä se, että digitaalinen sisältö tai palvelu poikkeaa sille asetetuista yleisistä vaatimuksista. Tiedon antamiselle ja kuluttajan hyväksynnälle ei säädetäisi määrämuotoa, mutta koska elinkeinonharjoittajalla olisi näyttövelvollisuus siitä, että tieto on annettu ja kuluttajan hyväksyntä saatu sopimuksen tekoajankohtana, elinkeinonharjoittajan omankin edun mukaista voisi

olla käyttää kirjallista muotoa. Se lienee myös muutoin digitaalista sisältöä tai palvelua koskevissa sopimuksissa käyttökelpoinen tapa. Tieto olisi annettava ja hyväksyntä saatava sopimuksen tekoajankohtana. Tällä tarkoitettaisiin sitä, että tiedon antamisella ja hyväksymisellä tulisi olla läheinen ajallinen yhteys sopimuksentekohetkeen.

Ehdotetussa 3 *momentissa* säädettäisiin puolestaan tilanteista, joissa elinkeinonharjoittaja ei vastaisi 10 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista digitaalista sisältöä tai palvelua markkinoitaessa tai muuten ennen sopimuksen tekemistä esitettyjen tietojen antamiseen liittyvästä virheestä. Momentilla pannaan osittain täytäntöön direktiivin 8 artiklan 1 kohdan b alakohta. Elinkeinonharjoittaja ei vastaisi tietojen antamiseen liittyvästä virheestä ensinnäkään silloin, jos hän osoittaa, ettei hän ollut eikä hänen voida kohtuudella olettaa olleen selvillä kyseisistä tiedoista. Elinkeinonharjoittaja ei vastaisi tietojen antamiseen liittyvästä virheestä myöskään silloin, jos elinkeinonharjoittaja osoittaa, että kyseiset tiedot oli oikaistu sopimuksentekohetkeen mennessä samalla tai siihen verrattavissa olevalla tavalla kuin millä ne oli esitetty. Edelleen momentin 3 kohdan mukaan elinkeinonharjoittaja ei vastaisi tietojen antamiseen liittyvästä virheestä silloin, kun hän osoittaa, että tiedot eivät ole voineet vaikuttaa kuluttajan päätökseen tehdä sopimus.

12 §. *Digitaalista sisältöä tai palvelua koskevien päivitysten laiminlyönnistä johtuva virhe.* Kun kyse on digitaalisesta sisällöstä tai digitaalisista palveluista, tietoturva- ja muut päivitykset voivat olla tarpeellisia, jotta digitaalinen sisältö tai palvelu pysyy turvallisuudeltaan ja muilta ominaisuuksiltaan 10 §:ssä edellytetyn mukaisena. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin elinkeinonharjoittajan velvollisuudesta huolehtia paitsi siitä, että kuluttajalle tiedotetaan tällaisista päivityksistä, myös siitä, minkä ajanjakson ajan tällaisia päivityksiä olisi toimitettava. Jos kyse on digitaalisen sisällön tai palvelun kertatoimituksesta, kuten yksittäisen kirjan lataamisesta älypuhelimeen, taikka useista erillisistä digitaalisen sisällön tai palvelun toimituksista, päivityksiä olisi toimitettava kuluttajalle digitaalisen sisällön tai palvelun tyyppi ja tarkoitus sekä sopimuksen olosuhteet ja luonne huomioon ottaen kohtuullisen ajanjakson ajan. Jos taas kyse on digitaalisen sisällön tai palvelun jatkuvasta toimitamisesta pidemmän ajan kuluessa, kuten esimerkiksi videoiden suoratoistopalvelua koskevasta määräaikaaisesta tai toistaiseksi voimassa olevasta sopimuksesta, päivityksiä olisi toimitettava kuluttajalle sen ajanjakson ajan, jona digitaalista sisältöä tai palvelua toimitetaan kuluttajalle sopimuksen perusteella. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 8 artiklan 2 kohta.

Jos elinkeinonharjoittaja on laiminlyönyt huolehtia 1 momentin mukaisista velvollisuuksistaan, digitaalisessa sisällössä tai palvelussa olisi 2 *momentin* mukaan virhe. Momentilla pannaan osaksi täytäntöön direktiivin 6 artikla.

Kuluttajan olisi voitava vapaasti päättää, asentaako hän toimitetut päivitykset. Jos kuluttaja päättää olla asentamatta päivityksiä, tällä voi kuitenkin olla vaikutuksia elinkeinonharjoittajan vastuuseen. Jos näet kuluttaja ei asenna 1 momentin mukaisesti toimitettuja päivityksiä kohtuullisessa ajassa, elinkeinonharjoittaja ei 3 *momentin* mukaan vastaisi yksinomaan kyseisen päivityksen puuttumisesta aiheutuvasta virheestä, jos momentissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Ensinnäkin elinkeinonharjoittajan on tullut ilmoittaa kuluttajalle paitsi päivityksen saatavuudesta myös siitä, mitä seurauksia päivityksen asentamisen laiminlyönnillä on. Toiseksi päivityksen asentamatta jättäminen tai sen virheellinen asennus ei ole saanut johtua kuluttajalle annetuista puutteellisista asennusohjeista. Momentilla pannaan täytäntöön digisopimusdirektiivin 8 artiklan 3 kohta.

Ehdotetun 4 *momentin* mukaan digitaalinen sisältö tai palvelu ei olisi pykälässä tarkoitetulla tavalla virheellinen myöskään silloin, kun kuluttajalle on nimenomaisesti annettu sopimuksen

tekoajankohtana tieto siitä, ettei päivityksistä tiedoteta eikä niitä toimiteta 1 momentissa edellytetyllä tavalla ja kuluttaja on poikkeaman erikseen ja nimenomaisesti tällöin hyväksynyt. Momentilla pannaan osittain täytäntöön digisopimusdirektiivin 8 artiklan 5 kohta.

13 §. *Integroinnista johtuva virhe.* Digitaalisen sisällön tai palvelun käyttö voi edellyttää sen integrointia eli luvun 4 §:n 1 kohdan määritelmän mukaisesti sitä, että digitaalinen sisältö tai palvelu yhdistetään ja sisällytetään kuluttajan digitaalisen ympäristön tekijöihin, jotta digitaalista sisältöä tai palvelua voidaan käyttää ehdotetussa luvussa säädettyjen vaatimusten mukaisesti. Digitaalisella ympäristöllä puolestaan tarkoitetaan luvun 4 §:n 2 kohdan mukaan laitteita, ohjelmistoja ja verkkoyhteyttä, joita kuluttaja käyttää päästäkseen digitaaliseen sisältöön tai digitaaliseen palveluun tai käyttäkseen sitä.

Digitaalisessa sisällössä tai palvelussa on tietyin edellytyksin virhe myös, jos se virheellisen integroinnin johdosta poikkeaa siitä, mitä 10 §:ssä säädetään. Näin olisi siinä tapauksessa, että integrointi on ollut elinkeinonharjoittajan vastuulla eli kun integroinnista tai sen valvonnasta on vastannut elinkeinonharjoittaja. Sama koskisi sitä tilannetta, jossa digitaalisen sisällön tai palvelun integrointi on ollut sinänsä kuluttajan tehtävä, mutta virheellinen integrointi on johtunut elinkeinonharjoittajan toimittamista puutteellisista integrointiohjeista. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 9 artikla.

14 §. *Oikeudellinen virhe.* Pykälässä säädetäisiin oikeudellisesta virheestä. Pykälä vastaisi pitkälti kauppalaan 41 §:ää sekä ehdotettua 5 luvun 13 §:ää. Luvun soveltamisala huomioon ottaen pykälän käytännön merkitys lienee vähäinen, mutta säännöstä pidetään tarpeellisena siltä varalta, että oikeudellinen virhe liittyisi luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitettuun tavaraan eli tavaraan, jota käytetään yksinomaan digitaalisen sisällön siirtovälineenä.

Pykälän 1 momentin mukaan digitaalisessa sisällössä tai palvelussa olisi virhe silloin, jos sivullisella on omistus-, pantti-, tai muu oikeus ehdotetun luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitettuun tavaraan, eikä sopimuksesta seuraa, että kuluttajan on vastaanotettava tavara sivullisen oikeudesta johtuvien rajoituksien. Säännöstä ei sen sijaan sovellettaisi niissä luvun soveltamisen kannalta oletettavasti todennäköisemmissä tapauksissa, joissa sivullisen immateriaalioikeus, kuten patentti-, tavaramerkki- tai tekijänoikeus, rajoittaa kuluttajan mahdollisuuksia käyttää digitaalista sisältöä tai palvelua. Tällaisissa tilanteissa sovellettavaksi voisivat tulla luvun muut virhesäännökset.

Pykälän 2 momentin mukaan kuluttaja voisi vaatia oikeudellisesta virheestä johtuvia seuraamuksia myös silloin, kun sivullinen väittää, että hänellä on 1 momentissa tarkoitettu oikeus, ja väitteelle on todennäköisiä perusteita. Momentti vastaa kauppalaan 41 §:n 3 momenttia.

Pykälällä pantaisiin osittain täytäntöön direktiivin 10 artikla, jossa säädetään kolmannen osapuolen oikeuksista.

15 §. *Virheellisuuden määrävä ajankohta.* Pykälässä säädetäisiin siitä, mitä ajankohtaa silmällä pitäen digitaalisen sisällön tai palvelun virheellisyyttä olisi arvioitava. Pykälällä pannaan täytäntöön digisopimusdirektiivin 11 artikla.

Jos kyse on digitaalisen sisällön tai palvelun kertatoimituksesta tai useista erillisistä toimituksista, elinkeinonharjoittaja vastaisi 1 momentin mukaan virheestä, joka digitaalisessa sisällössä tai palvelussa on ollut digitaalisen sisällön tai palvelun toimitusajankohtana, vaikka virhe ilmeneisi vasta myöhemmin. Pykälän 1 momentissa hyödynnettäisiin direktiivin mukaista jäsenvaltioiden mahdollisuutta olla asettamatta direktiivissä säädettyä kahden vuoden virhevastuuaikaa. Syitä ratkaisuun on selostettu edellä jaksossa 5.1.

Direktiivin johdanto-osan 57 kappaleen perusteella kertatoimituksena toimitettavasta digitaalisesta sisällöstä olisi kyse esimerkiksi silloin, kun kuluttaja lataa sähköisen kirjan ja tallentaa sen henkilökohtaiseen laitteeseensa. Useista erillisistä toimituksista taas voisi olla kyse silloin, kun toimitus muodostuu sarjasta tällaisia yksittäisiä tapahtumia. Esimerkkinä voidaan mainita sopimus, jonka perusteella kuluttaja voi ladata uuden sähköisen kirjan viikoittain.

Jos kyse on digitaalisen sisällön tai palvelun toimittamisesta jatkuvasti pidemmän ajan kuluessa, elinkeinonharjoittaja vastaisi *2 momentin* mukaan virheestä, joka ilmenee sinä aikana, jona digitaalinen sisältö tai palvelu on sopimuksen mukaan määrä toimittaa. Esimerkkeinä tällaisista sopimuksista voidaan direktiivin johdanto-osan 57 kappaleen perusteella mainita määräaikaistai toistaiseksi voimassa olevat pilvitalennussopimukset ja sosiaalisen median alustan jäsenyydet. Tällaisten sopimusten ominaispiirre on, että digitaalinen sisältö tai palvelu on kuluttajan saatavilla tai hänen käytettävissään ainoastaan määräaikaisten sopimuksen voimassaoloaikana tai niin kauan, kuin toistaiseksi voimassa oleva sopimus on voimassa.

On syytä huomata, että digisopimusdirektiivin johdanto-osan 57 kappaleen mukaan se, että toimittaminen voitaisiin katsoa pykälässä tarkoitetuksi digitaalisen sisällön tai palvelun toimittamiseksi jatkuvasti pidemmän ajan kuluessa, ei edellytä, että toimittamisen tulisi tapahtua pitkällä aikavälillä. Näin ollen esimerkiksi videon suoratoisto verkossa voisi olla pykälässä tarkoitettua digitaalisen sisällön toimittamista jatkuvasti pidemmän ajan kuluessa. Tällöin elinkeinonharjoittaja vastaisi virheestä, joka ilmenisi sinä aikana, jona digitaalista sisältöä olisi sopimuksen mukaan määrä toimittaa. Vastaavasti digitaalisen sisällön tai palvelun toimittamisena jatkuvasti pidemmän ajan kuluessa olisi pidettävä myös tapauksia, joissa digitaalisen sisällön tai palvelun tietyt osat ovat saatavilla ajoittain tai useaan otteeseen sopimuksen voimassaoloaikana. Johdanto-osan 57 kappaleessa esimerkkinä on mainittu virustorjuntaohjelmisto, jota voidaan käyttää vuoden ajan ja jota päivitetään automaattisesti tänä ajanjaksona kuukausittain, sekä tilannetta, jossa elinkeinonharjoittaja päivittää digitaalista peliä aina kun peliin on saatavilla uusia ominaisuuksia.

Pykälän *3 momentin* mukaan elinkeinonharjoittaja vastaisi myös 12 §:ssä tarkoitettujen laiminlyönnistä johtuvasta virheestä, joka ilmenee sinä aikana, jona päivityksiä on 12 §:n 1 momentin mukaan määrä toimittaa.

16 §. Virheolettama. Pykälässä säädettäisiin todistustaakasta virhetilanteissa. Pykälällä pantaisiin täytäntöön direktiivin todistustaakkaa koskevan 12 artiklan 2–5 kohta.

Jos kyse on digitaalisen sisällön tai palvelun kertatoimituksesta tai useista erillisistä toimituksista, virheen oletetaan *1 momentin* mukaan olleen olemassa toimitusajankohtana, jos se ilmenee yhden vuoden kuluessa tästä ajankohdasta. Elinkeinonharjoittaja voisi kuitenkin kumota olettamuksen osoittamalla, että virhe on syntynyt vasta tämän jälkeen. Jos taas kyse on digitaalisen sisällön tai palvelun toimittamisesta jatkuvasti pidemmän ajan kuluessa ja virhe ilmenee kyseisenä ajanjaksona, oletuksena on, että kyseessä on elinkeinonharjoittajan vastuulla oleva virhe, jollei hän toisin osoita.

Pykälän *2 momentin* mukaan 1 momentissa säädettyä käännettä todistustaakkaa ei sovellettaisi silloin, jos elinkeinonharjoittaja kykenee osoittamaan, että kuluttajan digitaalinen ympäristö eli 4 §:n 2 kohtaan sisältyvän määritelmän mukaisesti kuluttajan digitaaliseen sisältöön tai palveluun pääsemiseksi tai käyttämiseksi tarkoitettu laite, ohjelmisto tai verkkoyhteys ei ole yhteensojiva digitaalisen sisällön tai palvelun teknisten vaatimusten kanssa. Lisäedellytyksenä kuitenkin on, että elinkeinonharjoittaja on ilmoittanut tällaisista teknisistä vaatimuksista kuluttajalle selvällä ja ymmärrettävällä tavalla ennen sopimuksen tekemistä.

Jotta elinkeinonharjoittajan olisi mahdollista selvittää kuluttajan digitaalisen ympäristön asianmukaisuus, pykälän 3 momentissa säädettäisiin kuluttajan velvollisuudesta toimia elinkeinonharjoittajan kanssa yhteistyössä siinä määrin kuin se on kohtuullista ja tarpeen sen selvittämiseksi, johtuuko digitaalisen sisällön tai palvelun vika tai puutteellisuus kuluttajan digitaalisesta ympäristöstä. Momentissa tarkoitettuna kohtuullisena yhteistyönä olisi pidettävä sellaisten teknisesti käytettävissä olevien keinojen käytön sallimista, joista aiheutuu kuluttajalle vähiten häiriöitä. Johdanto-osan 60 kappaleessa mainitaan esimerkkeinä tällaisista keinoista automaattisesti luotavien virheraporttien sekä kuluttajan internetyhteyttä koskevien tietojen lähettäminen elinkeinonharjoittajalle. Vain poikkeuksellisissa ja asianmukaisesti perustelluissa olosuhteissa kuluttajien voisi olla tarpeen antaa virtuaalinen pääsy digitaaliseen ympäristöönsä. Edellytyksenä tällöin olisi myös se, että mikään muu keino selvittää asiaa ei ole mahdollinen.

Jos elinkeinonharjoittaja on ilmoittanut kuluttajalle yhteistyövaatimuksesta selvällä ja ymmärrettävällä tavalla ennen sopimuksen tekemistä, mutta kuluttaja ei osallistu yhteistyöhön, 3 momentin mukaan myöskään tällöin ei sovellettaisi 1 momentin mukaista käännettä todistustaakkaa.

Virheen seuraamukset

17 §. Kuluttajan oikeudet virhetilanteessa. Pykälän 1 momentissa lueteltaisiin kokoavasti kuluttajan oikeudet siinä tapauksessa, että digitaalisessa sisällössä tai palvelussa on virhe, josta elinkeinonharjoittaja ehdotetun luvun säännösten perusteella on vastuussa. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 14 artiklan 1 kohta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin selvyden vuoksi, että kuluttajan oikeus vedota ehdotetussa luvussa säädettyihin oikeussuojakeinoihin suhteessa elinkeinonharjoittajaan ei vaikuttaisi elinkeinonharjoittajan oikeuteen vaatia hyvitystä virheestä vastuussa olevalta taholta liiketoimintaketjun aikaisemmassa vaiheessa. Säännös on tarpeen direktiivin 20 artiklan asianmukaiseksi täytäntöön panemiseksi. Selvyden vuoksi on syytä todeta, että direktiivin pakottavuutta koskevassa 22 artiklassa ei säädetä direktiivin pakottavuudesta 20 artiklan osalta. Momentilla ei siis vaikutettaisi elinkeinonharjoittajien väliseen sopimusvapauteen.

18 §. Oikeus pidätyä maksusta. Pykälässä säädetään kuluttajan oikeudesta pidätyä maksamasta kauppahintaa virheen perusteella. Vastaava säännös sisältyy tavarankaupan osalta 5 luvun 17 §:ään. Pykälä ei perustu direktiiviin, vaan se olisi puhtaasti kansallista sääntelyä. Tällaisen sääntelyn sisällyttämistä kansalliseen lakiin pidetään mahdollisena direktiivin johdanto-osan 15 kappaleen perusteella.

Turvataksien virheeseen perustuvat vaatimukset kuluttajalla olisi lähtökohtaisesti oikeus digitaalisessa sisällössä tai palvelussa olevan virheen perusteella pidätyä maksamasta sitä osuutta, joka oli vielä maksamatta, kun virhe havaittiin. Riippumatta siitä, mitä hinnan maksamisesta on sovittu, kuluttajan ei näin toimiessaan katsottaisi olevan maksuviivästyksessä.

Kuluttajan oikeus pidätyä maksamasta sitä osaa hinnasta, joka on tarpeellinen hänen vaatimuksensa turvaamiseksi, ei riippuisi siitä, miten olennainen virhe on kysymyksessä, eikä myöskään siitä, mitä virheen seuraamuksia kuluttaja haluaa käyttää hyväkseen. Nämä seikat vaikuttaisivat kuitenkin siihen, miten suuren osan hinnasta kuluttaja saisi pidätyä maksamasta. Jos virhe on sellainen, että se oikeuttaisi kuluttajan purkamaan sopimuksen, oikeus pidätyä maksamasta koskisi koko maksamatta olevaa kauppahintaa. Sen sijaan, koska kuluttaja ei saisi pidättäytyä maksamasta kauppahintaa siltä osin kuin se ilmeisesti ylittää ne vaatimukset, joihin hänellä on viivästyksen perusteella oikeus, kuluttajalla ei olisi oikeutta pidättäytyä maksamasta koko jäljellä olevaa kauppahintaa, jos kyseessä olisi vähäinen virhe.

Käytännössä kuluttajan voi olla usein vaikeaa tai jopa mahdotonta arvioida täsmällisesti, mikä on niiden vaatimusten euromääräinen suuruus, jotka hänellä on virheen vuoksi oikeus esittää. Tämän vuoksi ei voida katsoa, että kuluttajan oikeus pidätyä kauppahinnan maksamisesta rajoittuisi nimenomaan siihen määrään, joka selviää lopullisesti vasta myöhemmin. Arvioitaessa sitä, onko kuluttajalla oikeus pidätyä maksamasta kauppahintaa ja kuinka suuren osan hinnasta hän voi pidättää, olisi annettava ratkaiseva merkitys sille, mitä kuluttajan voidaan kohtuudella edellyttää ymmärtävän ottaen huomioon ne hänen oikeusasemaansa koskevat tiedot, jotka ovat olleet hänen käytettävissään tai saatavillaan.

Selvyyden vuoksi voi todeta, että säännös voi tulla sovellettavaksi vain niissä tapauksissa, joissa on sovittu maksettavaksi kauppahintaa. Jos sen sijaan kyse on 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettusta henkilötietojen luovuttamisesta, säännös ei voisi tulla sovellettavaksi.

19 §. Virheen oikaisu. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin kuluttajan oikeudesta vaatia virhetilanteissa virheen oikaisemista. Digitaalinen sisältö tai palvelu tulisi oikaista kohtuullisessa ajassa ja siten, ettei siitä aiheudu kuluttajalle kustannuksia taikka merkittävää haittaa ottaen huomioon digitaalisen sisällön tai palvelun luonne ja se tarkoitus, jota varten kuluttaja hankki digitaalisen sisällön tai palvelun.

Pykälän 2 momentin mukaan elinkeinonharjoittaja ei kuitenkaan ole velvollinen oikaisemaan virhettä, jos siihen on este, jota hän ei voi voittaa, tai jos siitä aiheutuisi hänelle kohtuuttomia kustannuksia. Tässä tulisi erityisesti ottaa huomioon virheen merkitys sekä digitaalisen sisällön tai palvelun arvo, jos virhettä ei olisi.

Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivi 14 artiklan 2 ja 3 kohta.

20 §. Hinnanalennus ja sopimuksen purku. Pykälässä säädettäisiin kuluttajan oikeudesta hinnanalennukseen ja sopimuksen purkamiseen. Jos kuluttaja on maksanut tai sitoutunut maksamaan kauppahintaa, kuluttaja voisi tietyin edellytyksin vaatia joko hinnanalennusta tai sopimuksen purkamista. Jos taas kuluttaja on luovuttanut tai sitoutunut luovuttamaan henkilötietoja, kyseeseen voisi tulla yksinomaan sopimuksen purkaminen sillä erotuksella, että purkukynnys olisi matalampi kuin kuluttajan maksaessa kauppahintaa.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan kuluttajalla olisi edellä kuvatun mukaisesti oikeus vaatia hinnanalennusta tai purkaa sopimus, jos virheen oikaiseminen ei tule kysymykseen 19 §:n 2 momentissa tarkoitetuista syistä. Momentissa tarkoitettuja syitä ovat se, että sopimuksen täyttämiseksi on este, jota elinkeinonharjoittaja ei voi voittaa tai se, että sopimuksen täyttämisestä aiheutuisi elinkeinonharjoittajalle kohtuuttomia kustannuksia, kun otetaan huomioon erityisesti kyseisessä momentissa mainitut seikat. Momentin 2 kohdan mukaan oikeus vaatia hinnanalennusta tai oikeus purkaa sopimus koskisi myös tilannetta, jossa elinkeinonharjoittaja ei ole oikaissut virhettä 19 §:n 1 momentissa edellytetyllä tavalla eli kohtuullisessa ajassa ja aiheuttamatta kuluttajalle kustannuksia taikka merkittävää haittaa ottaen huomioon 19 §:n 1 momentissa luetellut seikat. Niin ikään tämä oikeus koskisi 3 kohdan mukaan tilannetta, jossa elinkeinonharjoittaja on ilmoittanut tai olosuhteiden perusteella on ilmeistä, ettei elinkeinonharjoittaja oikaise virhettä kohtuullisessa ajassa tai aiheuttamatta kuluttajalle merkittävää haittaa. Edelleen momentin 4 kohdan mukaan oikeus vaatia hinnanalennusta tai sopimuksen purkamista koskisi tilannetta, jossa virhe ilmenee siitä huolimatta, että elinkeinonharjoittaja on yrittänyt saattaa digitaalisen sisällön tai palvelun ehdotetussa luvussa edellytetyn mukaiseksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kuluttajan välittömästä oikeudesta hinnanalennukseen tai sopimuksen purkamiseen. Tällainen oikeus kuluttajalla olisi siinä tapauksessa, että virhe on

luonteeltaan niin vakava, ettei sen oikaiseminen tule kyseeseen. Momentissa tarkoitetaan eritoten tilanteita, joissa kuluttajan ei voida olettaa virheen vakavuuden vuoksi luottavan elinkeinonharjoittajan kykyyn oikaista digitaalisessa sisällössä tai palvelussa olevaa virhettä. Esimerkkinä tällaisesta voidaan mainita tilanne, jossa kuluttajalle on toimitettu virustorjuntaohjelma, jossa itsessään on virus.

Pykälän 3 *momentissa* säädetään purkukynnyksestä. Edellä todetun mukaisesti purkukynnys olisi erilainen riippuen siitä, onko digitaalinen sisältö tai palvelu toimitettava kauppahintaa vastaan vai onko kuluttaja sitoutunut luovuttamaan henkilötietoja. Viimeksi mainitussa tapauksessa myös vähäinen virhe oikeuttaisi purkamaan sopimuksen, koska näissä tapauksissa kuluttajalta puuttuisi keinovalikoimasta mahdollisuus hinnanalennukseen. Jos sen sijaan digitaalinen sisältö tai palvelu on luovutettu kauppahintaa vastaan, vähäinen virhe ei oikeuttaisi purkamaan sopimusta. Todistustaakka virheen vähäisyydestä olisi elinkeinonharjoittajalla.

Mahdollista on, että kuluttaja on sitoutunut sekä maksamaan kauppahinnan että luovuttamaan elinkeinonharjoittajalle henkilötietoja. Koska tällöin keinovalikoimaan sisältyy myös hinnanalennusmahdollisuus, oikeus purkaa sopimus edellyttäisi sitä, että virhe ei ole vähäinen.

Direktiivin 15 artiklan mukaan kuluttaja käyttää oikeuttaan purkaa sopimus antamalla elinkeinonharjoittajalle ilmoituksen päätöksestään purkaa sopimus. Artiklaa pidetään siinä määrin itsestään selvänä, ettei sen erillistä täytäntöönpanoa pidetä tarpeellisena.

Pykälän 1 ja 2 momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 14 artiklan 4 kohta ja pykälän 3 momentilla 14 artiklan 6 kohta.

21 §. Hinnanalennuksen määräytyminen. Hinnanalennuksen määräytymistä koskevan pykälän 1 momentin mukaan hinnanalennuksen tulee olla oikeassa suhteessa kuluttajalle toimitetun digitaalisen sisällön tai palvelun arvon alenemiseen, kun sitä verrataan arvoon, joka digitaalisella sisällöllä tai palvelulla olisi, jos se olisi ehdotetussa 5 a luvussa edellytetyn mukainen. Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin siitä, mitä ajanjaksoa oikeus hinnanalennukseen koskisi siinä tapauksessa, että kyse on digitaalisesta sisällöstä tai palvelusta, joka toimitetaan pidemmän ajan kuluessa. Oikeus hinnanalennukseen koskisi näissä tapauksissa sitä ajanjaksoa, jolloin digitaalinen sisältö tai palvelu on ollut virheellinen. Hinnanalennuksen laskemisessa olisi tällöin otettava huomioon digitaalisen sisällön tai palvelun arvon aleneminen paitsi virheen vuoksi myös sen ajan vuoksi, jona kuluttaja ei ole voinut käyttää digitaalista sisältöä tai digitaalista palvelua sopimuksen mukaisesti (johdanto-osan 66 kappale).

Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 14 artiklan 5 kohta.

22 §. Vahingonkorvaus virheestä. Pykälässä säädettäisiin kuluttajan oikeudesta korvaukseen vahingosta, jonka hän kärsii digitaalisen sisällön tai palvelun virheen vuoksi. Korvausvelvollisuus käsittäisi virheestä kuluttajalle aiheutuneen henkilö-, esine- ja varallisuusvahingon. Toisin kuin tavarankaupassa, jossa myyjän kaupan perustuva vahingonkorvausvastuu ei ulotu tavaravirheestä aiheutuviin henkilövahinkoihin ja joissa tuotevastuulaki tulee sovellettavaksi, ehdotetussa luvussa ei rajattaisi henkilövahinkoja elinkeinonharjoittajan virhevastuun ulkopuolelle, vaan henkilövahingot tulisivat virhevastuun piiriin vastaavaan tapaan kuin 8 luvussa. Vaikka henkilövahingot digitaalisen sisällön tai palvelun virhetilanteissa voisivatkin olla verrattain harvinaisia, tällaisia vahinkoja voisi aiheutua esimerkiksi erilaisista terveyteen, liikuntaan ja hyvinvointiin liittyvistä digitaalisista sisällöistä tai palveluista.

Pykälän 1 momentin mukaan pääsääntönä olisi, että korvausvelvollisuus ei riipu siitä, johtuuko virhe tai vahinko huolimattomuudesta elinkeinonharjoittajan puolella. Samoin kuin viivästystilanteissa tiettyjen vahinkotyyppien osalta tällainen edellytys kuitenkin asetettaisiin. Näillä välillisillä vahingoilla tarkoitettaisiin virhetilanteissa samoja vahinkotyyppisiä kuin viivästystilanteissa. Kaikenlaisen vahingon käsittävä korvausvelvollisuus voisi syntyä myös sillä perusteella, että digitaalinen sisältö tai palvelu sopimuksentekohetkellä tai, jos kyse on digitaalisen sisällön tai palvelun toimittamisesta pidemmän ajan kuluessa, kyseisellä ajanjaksolla poikkesi siitä, mihin elinkeinonharjoittaja on erityisesti sitoutunut.

Tyypillisiä vahinkoja, joita kuluttajalle voi virheen vuoksi aiheutua, ovat erilaiset selvittelykustannukset, kuten puhelin- tai matkakulut. Tällaisten vahinkojen osalta korvausvelvollisuus syntyi huolimattomuudesta riippumatta. Välillisenä vahinkona pidettäisiin sen sijaan ensinnäkin sellaista tulon menetystä, joka kuluttajalle aiheutuu sopimusrikkomuksen tai siihen liittyvien toimenpiteiden vuoksi. Esimerkkinä voidaan mainita tapaukset, joissa kuluttaja joutuu käyttämään työaikaan virheen selvittelyyn tai sen vaatimien toimenpiteiden hoitamiseen ja kärsii tämän vuoksi ansionmenetystä. Välillistä vahinkoa olisi myös muuhun sopimukseen perustuvasta velvoitteesta aiheutuva vahinko. Esimerkkinä voidaan mainita tilanne, jossa kuluttaja navigaatio-sovelluksessa ilmenneen virheen vuoksi ei pääse ajoissa perille määräpaikkaansa, vaan myöhästyy jatkoyhteydestä ja menettää varaamansa matkan hinnan. Mikäli tämän kaltaiset vahingot eivät jää – asianmukaista syy-yhteyttä koskevan vaatimuksen täyttymättä jäämisen vuoksi – kokonaan korvaamatta, elinkeinonharjoittajan korvausvastuu siis edellyttäisi huolimattomuutta hänen puoleltaan. Välillisenä vahinkona pidettäisiin myös sellaista digitaalisen sisällön tai palvelun käyttöhyödyn olennaista menetystä, josta ei aiheudu suoranaista taloudellista vahinkoa. Myös virhetilanteissa tulisi sovellettavaksi 9 §:n 4 momentista ilmenevä sääntö, jonka mukaan edellä tarkoitettu, lähtökohtaisesti välillisenä pidettävä vahinko tulisi korvattavaksi välittömän vahingon tavoin siltä osin kuin se on aiheutunut välittömän vahingon rajoittamisesta.

Pykälän 2 momentti vastaa kauppalain 41 §:n 2 momenttia, joka tulee jo nykyisin sovellettavaksi myös kuluttajankaupassa ja on siten relevantti myös 5 a luvun soveltamisalaan kuuluvien sopimusten osalta silloin, kun kyse on tavarasta, jota käytetään yksinomaan digitaalisen sisällön siirtovälineenä. Momentin mukaan ostajalla on aina oikeus korvaukseen vahingosta, joka johtuu kaupantekohetkellä olemassa olleesta oikeudellisesta virheestä, jos hän ei tiennyt eikä hänen olisi pitänytkaan tietää virheestä.

Pykälän 3 momentin mukaan samanlainen oikeus korvaukseen kuin kuluttajalla on hänen perheenjäsenellään, joka kärsii virheen vuoksi vahinkoa. Myöskään virhetilanteissa sillä seikalla, kuka perheenjäsenistä on muodollisesti sopimusosapuolen asemassa ja kuka heistä on kärsinyt vahingon, ei siten olisi sinänsä merkitystä elinkeinonharjoittajan vastuun kannalta.

Sääntely ei perustuisi direktiiviin, vaan se olisi kansallista.

23 §. Vahinko muulle omaisuudelle. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin 5 luvun 21 §:n sääntelyä mukaillen digitaalisen sisällön tai palvelun, mukaan lukien digitaalisen sisällön siirtovälineen, virheestä muulle omaisuudelle aiheutuvan vahingon korvaamisesta. Tällöin elinkeinonharjoittajan korvausvelvollisuuteen sovellettaisiin 22 §:n säännöksiä vain, jos vahinko kohdistuu omaisuuteen, jolla on välitön käyttöyhteys digitaaliseen sisältöön tai palveluun.

Muulle omaisuudelle aiheutuvasta vahingosta voisi olla kyse esimerkiksi silloin, jos jokin tietty tietokoneohjelmisto virheellisyytensä vuoksi vahingoittaisi kuluttajan päätelaitetta. Tämän kaltaisissa tapauksissa vahinko on ennalta-arvattava seuraus digitaalisen sisällön tai palvelun vir-

heestä, eikä voida pitää kohtuuttomana, että elinkeinonharjoittaja voisi joutua suorittamaan kuluttajalle korvausta tällaisesta vahingosta, vaikka se ei johtuisikaan huolimattomuudesta hänen puolellaan.

Pykälän 2 momentti vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan 5 luvun 21 §:n 2 momenttia. Säännöksen sisällyttämistä myös 5 a lukuun pidetään tarpeellisena sen johdosta, että lukua sovelletaan myös silloin, kun digitaalista sisältöä toimitetaan siirtovälineellä, kuten muistitikulla tai Blu-ray-levyllä.

Sopimuksen purkamisen vaikutukset

24 §. *Sopimuksen purkamisen vaikutukset maksusuorituksiin.* Pykälässä säädettäisiin sopimuksen purkamisen vaikutuksista osapuolten maksusuorituksiin. Jos sopimus puretaan, elinkeinonharjoittajalla olisi 1 momentin mukaan velvollisuus palauttaa kuluttajalle kaikki sopimuksen mukaisesti maksetut suoritukset. Jos sopimus koskee digitaalisen sisällön tai palvelun toimittamista kauppahintaa vastaan pidemmän ajan kuluessa ja digitaalinen sisältö tai palvelu on ollut ehdotetussa luvussa edellytetyn mukainen jonkin ajanjakson ajan ennen sopimuksen purkamista, elinkeinonharjoittajalla on kuitenkin velvollisuus palauttaa kuluttajalle tämän maksamasta hinnasta vain se osa, joka vastaa ajanjaksoa, jona digitaalinen sisältö tai palvelu ei ollut ehdotetussa luvussa edellytetyn mukainen. Samoin velvollisuus koskee sitä osaa, jonka kuluttaja on maksanut etukäteen ajasta, jonka sopimus olisi ollut voimassa, jollei sitä olisi purettu. Jos siis kuluttaja on esimerkiksi tehnyt jatkuvan sopimuksen tilausvideopalvelun käytöstä, joka on ollut virheetön tietyn ajanjakson ajan, elinkeinonharjoittajan ei tarvitsisi palauttaa maksettuja suorituksia siltä osin kuin palvelu on ollut virheetön, vaan ainoastaan siltä ajalta, jolloin palvelu ei ole ollut ehdotetussa luvussa mukainen. Jos kuluttaja olisi lisäksi ehtinyt maksaa palvelusta esimerkiksi tietyn kuukausimaksun etukäteen, tämä maksu olisi purkutilanteessa palautettava. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 16 artiklan 1 kohta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin selvyyden vuoksi, että kuluttajalla ei ole velvollisuutta maksaa digitaalisen sisällön tai palvelun käytöstä siltä sopimuksen purkamista edeltävältä ajanjaksolta, jolloin digitaalinen sisältö tai palvelu ei ole ollut ehdotetussa luvussa edellytetyn mukainen. Säännös tulee osittain katetuksi jo sillä, mitä 1 momentissa todetaan, mutta säännöksellä selvennetään kuluttajan maksuvelvollisuutta niissä tilanteissa, joissa palautettavaa maksua ei ole. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 17 artiklan 3 kohta.

25 §. *Sopimuksen purkamisen vaikutukset digitaalisen sisällön tai palvelun käyttöön.* Pykälässä säädettäisiin digitaalisen sisällön tai palvelun käyttämisestä purettaessa sopimus.

Pykälän 1 momentin mukaan kuluttajan tulee purkutilanteissa pidättäytyä käyttämästä digitaalista sisältöä tai palvelua sekä pidättäytyä saattamasta sitä kolmansien osapuolten saataville. Mainitulla virkkeellä pannaan täytäntöön 17 artiklan 1 kohta. Jos digitaalinen sisältö on toimitettu siirtovälineellä, kuluttajan on lisäksi elinkeinonharjoittajan pyynnöstä palautettava kyseisen väline elinkeinonharjoittajan kustannuksella ilman aiheutonta viivytystä. Jotta elinkeinonharjoittajalla olisi oikeus saada siirtoväline takaisin, tällainen pyyntö olisi tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun kuluttaja on ilmoittanut päätöksestään purkaa sopimus. Tältä osin momentilla pannaan täytäntöön 17 artiklan 2 kohta.

Kun sopimus puretaan, elinkeinonharjoittajalla olisi direktiivin 16 artiklan 5 kohtaan perustuvan 2 momentin mukaan oikeus estää kuluttajan pääsy digitaaliseen sisältöön tai palveluun. Sen lisäksi elinkeinonharjoittajalla olisi oikeus sulkea kuluttajan käyttäjätili tai muulla tavoin estää tätä käyttämästä digitaalista sisältöä tai palvelua. Momentin mukainen elinkeinonharjoittajan oikeus kattaisi kuitenkin vain ne tapaukset, joihin ei sovelleta pykälän 4 momenttia. Mainituksa

momentissa säädetään tilanteista, joissa elinkeinonharjoittajalla on velvollisuus saattaa kuluttajan saataville kaikki sisältö, jonka kuluttaja on luovuttanut tai luonut käyttäessään elinkeinonharjoittajan toimittamaa digitaalista sisältöä tai palvelua.

Pykälän 3 *momentin* mukaan lähtökohtana purkutilanteissa olisi, että elinkeinonharjoittajan on pidättäydyttävä käyttämästä sellaista sisältöä, jonka kuluttaja on luonut tai luovuttanut elinkeinonharjoittajan toimittamaa digitaalista sisältöä tai palvelua käyttäessään. Kuluttajan luomaa tai luovuttamaa sisältöä voivat olla esimerkiksi digitaaliset kuvat sekä video- ja äänitiedostot. Velvollisuus pidättäytyä käyttämästä kuluttajan luomaa tai luovuttamaa sisältöä ei kuitenkaan olisi poikkeukseton. Ensinnäkään tämä velvollisuus ei koskisi 1 kohdan mukaan tapauksia, joissa kyseinen sisältö ei ole käyttökelpoista muutoin kuin elinkeinonharjoittajan toimittaman digitaalisen sisällön tai palvelun, esimerkiksi jonkin tietyn pelin, yhteydessä. Velvollisuus ei koskisi 2 kohdan mukaan myöskään tapauksia, joissa kyseinen sisältö liittyy yksinomaan kuluttajan toimintaan elinkeinonharjoittajan toimittamaa digitaalista sisältöä tai palvelua käytettäessä. Momentin 3 kohdan mukaan elinkeinonharjoittajan ei edellytettäisi pidättäytyvän sisällön käyttämisestä myöskään silloin, kun elinkeinonharjoittaja on yhdistänyt tällaisen sisällön muihin tietoihin, joista sitä ei voi erottaa tai sen erottaminen aiheuttaisi kohtuutonta vaivaa. Edelleen 4 kohdan mukaan elinkeinonharjoittajan ei edellytettäisi pidättäytyvän sisällön käyttämisestä myöskään silloin, kun kuluttaja on luonut sisällön yhdessä muiden kuluttajien kanssa, esimerkiksi pelattuaan peliä yhdessä muiden kanssa, ja muut kuluttajat voivat edelleen käyttää kyseistä sisältöä. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 16 artiklan 3 kohta.

Jos kuluttajalta evättäisiin purkutilanteissa pääsy sisältöön, jonka hän on luovuttanut tai luonut käyttämällä digitaalista sisältöä tai palvelua, kuluttaja saattaisi käytännössä jättää käyttämättä purkuoikeuttaan digitaalisen sisällön tai palvelun ollessa virheellinen. Tällaisten tilanteiden välttämiseksi pykälän 4 *momentissa* säädetäisiin elinkeinonharjoittajan velvollisuudesta antaa kuluttajan saataville tämän pyynnöstä kaikki sisältö, jonka kuluttaja on luovuttanut tai luonut käyttäessään elinkeinonharjoittajan toimittamaa digitaalista sisältöä tai palvelua. Tämä olisi tehtävä maksutta kohtuullisessa ajassa ja yleisesti käytetyssä ja koneellisesti luettavassa tallennusmuodossa. Maksuttomuusvaatimus koskee kustannuksia, jotka liittyvät erityisesti sisällön takaisinsaantiin, eikä vaatimus siis merkitse sitä, etteikö kuluttaja olisi velvollinen vastaamaan omasta digitaalisesta ympäristöstään, kuten verkkoyhteydestä, aiheutuvista kustannuksista. Direktiivin 16 artiklan 4 kohdassa, joka 4 momentilla pannaan täytäntöön, todetaan myös, että kuluttajalla on oltava oikeus saada kyseinen digitaalinen sisältö elinkeinonharjoittajan estämättä, mutta tätä pidetään siinä määrin itsestään selvänä vaatimuksena, ettei sen mainitsemista erikseen säännöksessä pidetä tarpeellisena.

Elinkeinonharjoittajan velvollisuus asettaa sisältö kuluttajan saataville ei kuitenkaan olisi poikkeukseton, ja momentissa rajattaisiinkin velvollisuuden ulkopuolelle 3 momentin 1–3 kohdassa mainitut tapaukset. Velvollisuutta asettaa sisältöä saataville ei siis sovellettaisi silloin, jos sisältö on käyttökelpoista vain elinkeinonharjoittajan toimittaman digitaalisen sisällön tai palvelun yhteydessä, jos se liittyy ainoastaan kuluttajan toimintaan digitaalista sisältöä tai palvelua käytettäessä taikka jos elinkeinonharjoittaja on yhdistänyt siihen muita tietoja, joista sitä ei voida erottaa tai se voidaan erottaa vain kohtuuttomien ponnistuksin. Rajauksen tarkoituksena on kattaa tapaukset, joissa sisällöstä ei olisi kuluttajalle merkittävää käytännön hyötyä samaan aikaan kun sisällön poistaminen voisi edellyttää elinkeinonharjoittajalta merkittäviä ponnisteluja.

Pykälän 5 *momentin* mukaan 3 ja 4 momentissa säädetty ei koske henkilötietoja. Henkilötietojen käytöstä säädetään yleisessä tietosuoja-asetuksessa, ja henkilötietojen suhteen elinkeinonharjoittajan olisikin noudatettava yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesti sovellettavia velvoitteita. Momentilla pannaan täytäntöön 16 artiklan 2 kohta sekä saman artiklan 3 ja 4 kohta siltä osin

kuin niiden ulkopuolelle on rajattu henkilötiedot. Viittausta pidetään tarpeellisena informaatio-syistä.

Muut säännökset

26 §. Maksujen palauttaminen. Maksujen palauttamista koskevan *1 momentin* mukaan elinkeinonharjoittajan olisi tehtävä ehdotetussa luvussa säädetyt maksujen palautukset maksutta, ilman aiheutonta viivytystä ja viimeistään 14 päivän kuluttua siitä, kun kuluttaja on ilmoittanut elinkeinonharjoittajalle vaativansa hinnanalennusta tai sopimuksen purkua. Jos kuitenkin digitaalinen sisältö on toimitettu siirtovälineellä ja elinkeinonharjoittaja on tehnyt 25 §:n 1 momentin mukaisen pyynnön siirtovälineen palauttamisesta, elinkeinonharjoittaja saisi pidättäytyä suorituksen palauttamisesta, kunnes hän on saanut siirtovälineen takaisin. Momentilla pantaisiin täytäntöön 18 artiklan 1 ja 3 kohta sekä osin hyödynnettäisiin johdanto-osan 15 kappaleesta ilmenevää jäsenvaltioiden liikkumavaraa säättää osapuolten oikeuksista pidättäytyä suorittamasta velvollisuuksiaan tai osaa niistä, kunnes toinen osapuoli suorittaa velvollisuutensa.

Direktiivin 18 artiklan 2 kohtaan perustuvan *2 momentin* mukaan elinkeinonharjoittajan on palautettava saamansa maksut samalla maksutavalla, jota kuluttaja käytti alkuperäisessä liiketoimessa. Säännös merkitsee sitä, että jos kuluttaja on maksanut ostoksensa esimerkiksi käteisellä, debit-kortilla tai verkkopankin kautta, suoritus olisi palautettava hänelle käteisellä taikka vastaavalla suorituksella hänen pankkitililleen edellyttäen, että kuluttajan tilinumero on elinkeinonharjoittajan tiedossa. Jos kuluttaja ei ole ilmoittanut tilinumeroaan, palautus olisi tehtävä muuna rahasuorituksena, kuten maksu- tai postiosoituksena. Jos taas kuluttaja on maksanut ostoksensa esimerkiksi luottokortilla taikka matkapuhelimellaan siten, että summa veloitetaan puhelinlaskussa, palautus tulisi tehdä lähtökohtaisesti hyvityksenä luottokorttilille tai puhelinlaskulle.

Palautus voitaisiin tehdä muuta maksutapaa käyttäen vain silloin, jos kuluttaja on nimenomaisesti suostunut muuhun järjestelyyn. Suoritusten palauttamisesta ei saa kummassakaan tapauksessa aiheutua kuluttajalle kustannuksia.

27 §. Digitaalisen sisällön tai palvelun muuttaminen. Digitaaliset sisällöt ja palvelut ovat jatkuvasti kehittyviä, ja pitempikestoisissa sopimuksissa digitaalisen sisällön tai palvelun muuttaminen voi olla usein hyödyllistä myös kuluttajille. Pykälässä säädettäisiin edellytyksistä, joiden vallitessa tällaiset muut kuin välttämättömät muutokset olisivat sallittuja.

Kun kyse on digitaalisen sisällön tai palvelun toimittamisesta pidemmän ajan kuluessa, sopimuksen muuttamisen edellytyksenä olisi *1 momentin* 1 kohdan mukaan ensinnäkin, että sopimuksessa on sovittu elinkeinonharjoittajan oikeudesta yksipuolisesti muuttaa digitaalista sisältöä tai palvelua sekä määrätty muutosta koskevasta perustellusta syystä. Direktiivin johdanto-osan 75 kappaleessa todetun mukaisesti perusteltuja syitä voisivat olla esimerkiksi digitaalisen sisällön tai palvelun mukauttaminen uuteen tekniseen ympäristöön tai käyttäjämäärän kasvuun.

Momentin 2 kohdan mukaan edellytyksenä olisi lisäksi, että muutoksesta ei aiheudu kuluttajalle lisäkustannuksia. Edelleen edellytyksenä 3 kohdan mukaan olisi, että kuluttajalle ilmoitetaan muutoksesta selvällä ja ymmärrettävällä tavalla.

Jos muutos vaikuttaa kielteisesti kuluttajan mahdollisuuksiin päästä digitaaliseen sisältöön tai palveluun tai käyttää sitä, pykälän *2 momentin* mukaan kuluttajalle tulee toimittaa hyvissä ajoin pysyvällä tavalla tieto muutoksen ominaisuuksista ja ajankohdasta sekä oikeudesta purkaa sopimus 3 momentin mukaisesti tai mahdollisuudesta säilyttää digitaalinen sisältö tai palvelu muuttumattomana. Momentissa säädettäisiin myös siitä, milloin tieto olisi toimitettu pysyvällä

tavalla. Tältä osin momentilla pantaisiin täytäntöön direktiivin 2 artiklan 13 alakohtaan sisältyvä pysyvän välineen määritelmä.

Jos digitaalisen sisällön tai palvelun muuttaminen vaikuttaa kielteisesti kuluttajan mahdollisuuksiin päästä digitaaliseen sisältöön tai palveluun tai käyttää sitä, kuluttajalla olisi *3 momentin* mukaan oikeus purkaa sopimus maksutta. Tämä tulisi tehdä 30 päivän kuluessa muutosta koskevan tiedon vastaanottamisesta tai siitä, kun elinkeinonharjoittaja on muuttanut digitaalista sisältöä tai palvelua, sen mukaan, kumpi näistä ajankohdista on myöhäisempi. Oikeutta purkaa sopimus ei kuitenkaan olisi, jos muutoksen kielteinen vaikutus on vähäinen. Oikeutta purkaa sopimus ei olisi myöskään silloin, kun elinkeinonharjoittaja on antanut kuluttajalle ilman lisämaksua mahdollisuuden säilyttää digitaalinen sisältö tai palvelu muuttumattomana ja digitaalinen sisältö tai palvelu säilyy tällöin ehdotetussa luvussa edellytetyn mukaisena. Jos kuluttaja purkaa sopimuksen 3 momentin perusteella, purkamiseen sovellettaisiin *4 momentin* mukaan tällöin, mitä 24–26 §:ssä säädetään.

Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 19 artikla.

28 §. Vahingon rajoittaminen ja vahingonkorvauksen sovittelu. Pykälän *1 momentissa* on säännös kuluttajan velvollisuudesta rajoittaa vahinkoaan. Säännös vastaa tavarankauppaa koskevan 5 luvun 30 §:n 1 momenttia, mutta se rajattaisiin koskemaan vain kuluttajaa, koska ehdotettuun lukuun ei sisälly säännöksiä kuluttajan vahingonkorvausvelvollisuudesta. Kuluttajan on elinkeinonharjoittajan sopimusrikkomuksen yhteydessä toimittava kohtuullisella tavalla vahinkonsa rajoittamiseksi. Seuraamuksena tämän velvollisuuden laiminlyömisestä on elinkeinonharjoittajalle tulevan vahingonkorvauksen alentaminen määrällä, joka vastaa sitä vahinkoa, jonka kuluttaja asianmukaisesti toimimalla olisi välttänyt. Tämä seuraa yleisistä vahingonkorvauksen laskemista koskevista periaatteista.

Pykälän *2 momentin* nojalla olisi mahdollista sovitella elinkeinonharjoittajan suoritettavaksi tulevaa vahingonkorvausta. Vastaavankaltainen säännös on 5 luvun 30 §:n 2 momentissa. Ehdotettu säännös rajattaisiin kuitenkin koskemaan vain elinkeinonharjoittajan suoritettavaksi tulevan vahingonkorvauksen sovittelua, koska ehdotettu luku ei sisältäisi nimenomaisia säännöksiä kuluttajan maksettavaksi tulevasta vahingonkorvauksesta. Kuten mainitussa 5 luvun 30 §:n 2 momentissa, myös ehdotetussa momentissa lueteltaisiin tekijöitä, jotka olisi sovittelua harkittaessa otettava huomioon.

29 §. Hyvitystä koskevan vaatimuksen vanhentuminen. Vastaavaan tapaan kuin 5 lukuun, myös uuteen 5 a lukuun ehdotetaan selvyyden vuoksi lisättäväksi informatiivinen viittaus velan vanhentumisesta annettuun lakiin, jonka perusteella määräytyisi elinkeinonharjoittajan lakisääteisen virhevastuun ehdoton takaraja. Pykälällä osoitettaisiin osaltaan direktiivin 11 artiklan 2 ja 3 kohdan täytäntöönpano.

10 luku Aikaosuudet ja pitkäkestoiset lomatuotteet

15 §. Tavarankauppaa koskevien säännösten soveltaminen. Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi 5 luvun otsikon muutoksen johdosta. Lisäksi säännöksen viittaus 5 luvun kuluttajan kauppaan muutetaan viittaukseksi tavarankauppaan.

12 luku Erinäisiä säännöksiä

1 §. Kulutushyödykkeen välittäjän vastuu. Säännöksen *1 momenttiin* lisätään viittaus uuteen 5 a lukuun ja poistetaan viittaus kauppalaan 41 §:ään. Viittausta kauppalaan 41 §:ään ei enää tarvita,

sillä 5 ja 5 a lukuun ehdotetaan lisättäväksi kauppalaain 41 §:ää vastaava säännös oikeudellisesta virheestä.

8 Voimaantulo

Lain ehdotetaan tulevan voimaan 1.1.2022.

Direktiivit on pantava täytäntöön 1.7.2021 mennessä, ja niiden täytäntöön panemiseksi annettavia säännöksiä on sovellettava 1.1.2022 alkaen.

Direktiivien täytäntöönpanon viivästymisen johdosta direktiivien täytäntöönpanoon liittyvän lain voimaantulo 1.7.2021 mennessä ei ole mahdollista. Lain ehdotetaan sen sijaan tulevan voimaan 1.1.2022, jolloin direktiivin täytäntöön panemiseksi annettavia säännöksiä on ryhdyttävä soveltamaan. Tätä ei voida pitää elinkeinonharjoittajien kannalta kohtuuttomana ottaen huomioon säännösten luonne ja se, että sääntelyn muuttuminen on ollut elinkeinonharjoittajien tiedossa jo pitkään.

Muutokset sopimusoikeudellisissa säännöksissä vaikuttaisivat vain lain voimaantulon jälkeen tehtäviin sopimuksiin.

9 Toimeenpano ja seuranta

Digisopimusdirektiivin 25 artiklan mukaan komissio tarkastelee direktiivin soveltamista viimeistään 12.6.2024 ja toimittaa kertomuksen Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle. Kertomuksessa tarkastellaan muun muassa sitä, olisiko yhdenmukaistettava säännöt, joita sovelletaan sellaisiin sopimuksiin, joiden nojalla digitaalista sisältöä tai digitaalisia palveluja toimitetaan muuten kuin digisopimusdirektiivin mukaisesti, kuten mainoksia vastaan.

Tavarankauppadirektiivin 25 artiklan mukaan komissio tarkastelee viimeistään 12.6.2024 tavarankauppadirektiivin soveltamista. Tarkastelu kattaa muun muassa oikeussuojakeinoja ja todistustaakkaa koskevat säännökset myös siltä osin kuin kyse on käytetyistä tavaroista sekä julkisissa huutokaupoissa myytävistä tavaroista. Lisäksi tarkastelu kattaa muun muassa tuottajan kaupallisen kestävyystakuun. Komissio toimittaa kertomuksen Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle. Kertomuksessa arvioidaan erityisesti sitä, varmistetaanko tavarankauppadirektiiviä ja digisopimusdirektiiviä soveltamalla yhtenäinen ja johdonmukainen kehys sisämarkkinoiden moitteettomalle toiminnalle digitaalisen sisällön, digitaalisten palvelujen ja digitaalisia elementtejä sisältävien tavaroiden toimittamisen osalta unionin politiikkaa ohjaavien periaatteiden mukaisesti. Kertomukseen liitetään tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksia.

Ponsi

Koska digitaalista sisältöä ja digitaalisia palveluja koskevassa direktiivissä sekä tavarankauppadirektiivissä on säännöksiä, jotka ehdotetaan pantaviksi täytäntöön lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

kuluttajansuojalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kuluttajansuojalain (38/1978) 5 luvun 12 a ja 29 a §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1258/2001,

muutetaan 5 luvun otsikko, 1 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 3, 12, 13, 14, 15, 15 a, 15 b, 16, 18, 19, 20, 22 ja 24–27 §, 29 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 31 §, 10 luvun 15 § sekä 12 luvun 1 §,

sellaisina kuin ne ovat, 5 luvun otsikko, 1 §:n edellä oleva väliotsikko, 20 ja 24–27 §, 29 §:n edellä oleva väliotsikko, 31 § sekä 12 luvun 1 § laissa 16/1994, 5 luvun 1 ja 3 § laissa 1211/2013, 12, 14, 16, 18 ja 31 § laeissa 16/1994 ja 1258/2001, 13, 15, 15 a, 15 b, 19 ja 29 § laissa 1258/2001, 22 § laeissa 16/1994 ja 391/2002 ja 10 luvun 15 § laissa 227/2011, sekä

lisätään 2 lukuun uusi 8 c §, 5 lukuun uusi 2 a, 13 a, 13 b, 16 a, 18 a, 19 a, 22 a, 24 a, 24 b, 28 a–28 e § sekä lakiin uusi 5 a luku seuraavasti:

2 luku

Markkinointi ja menettelyt asiakassuhteessa

8 c §

Erityinen tiedonantovelvollisuus käytetyn tavaran julkisessa huutokaupassa

Käytetyn tavaran julkisessa huutokaupassa elinkeinonharjoittajan on asetettava kuluttajien helposti saataville selkeästi ja kattavasti tieto siitä, että kauppaan ei sovelleta kuluttajansuojalain 5 luvun säännöksiä tavaran ominaisuuksista ja virheestä.

5 luku

Tavarankauppa

Yleiset säännökset tavarankaupasta

1 §

Luvun soveltamisala

Tämän luvun säännökset koskevat tavaran kauppaa, jossa myyjänä on elinkeinonharjoittaja ja ostajana kuluttaja.

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan myös valmistettavan tavaran tilaukseen. Jos ostajan on toimitettava olennainen osa tarveaineista, tilaukseen sovelletaan kuitenkin 23, 24, 24 a, 24 b, 25–28 ja 28 a §:n sijasta 8 luvun 23–31 §:ää. Tällaiseen tilaukseen sovelletaan lisäksi, mitä 8 luvun 14 ja 32 §:ssä säädetään. Tällaiseen tilaukseen ei sovelleta, mitä tämän luvun 29 §:ssä säädetään.

Tämän luvun säännöksiä ei 2, 2 a ja 3–11 §:ää lukuun ottamatta sovelleta käytetyn tavarankäytön julkiseen huutokauppaan eikä yksinomaan digitaalisen sisällön siirtovälineenä käytettävän tavarankäytön julkiseen huutokauppaan. Käytetyn tavarankäytön julkiseen huutokauppaan sovelletaan lisäksi 29 §:n 3 momenttia.

Mitä tässä luvussa säädetään takuusta, sovelletaan myös sitä vastaavaan sitoumukseen, jonka myyjä tai tuottaja antaa ostajalle lisäkorvausta vastaan. Myyjä ei kuitenkaan vastaa tällöin tuottajan antaman sitoumuksen perusteella virheestä, josta hän ei muuten tämän luvun nojalla olisi vastuussa.

2 a §

Tavarankauppaan liittyvät määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) *tuottajalla* tavarankäytön valmistajaa ja sitä, joka tuo tavarankäytön unionin alueelle, sekä sitä, joka esiintyy tuottajana liittämällä tavarankäytön nimensä, tavaramerkkinsä tai muun erottuvan tunnuksensa;

2) *digitaalisia elementtejä sisältävän tavarankäytön kaupalla* kauppa, jonka kohteena on tavara, joka sopimuksen mukaan sisältää myyjän tai kolmannen osapuolen toimittamaa digitaalista sisältöä tai digitaalisen palvelun tai joka on sopimuksen mukaan liitetty myyjän tai kolmannen osapuolen toimittamaan digitaaliseen sisältöön tai palveluun ja kyseisen digitaalisen sisällön tai palvelun puuttuminen estäisi tavarankäytön toimintojen suorittamisen;

3) *toimivuudella* tavarankäytön kykyä suorittaa toimintonsa tarkoituksenmukaisesti;

4) *yhteensopivuudella* tavarankäytön kykyä toimia sellaisen laitteen tai ohjelmiston kanssa, joiden kanssa samantyyppisiä tavaroita yleensä käytetään, ilman että tavaraa, laitetta tai ohjelmistoa on tarpeen muuttaa;

5) *yhteentoimivuudella* tavarankäytön kykyä toimia muun kuin sellaisen laitteen tai ohjelmiston kanssa, jonka kanssa samantyyppistä tavaraa yleensä käytetään;

6) *julkisella huutokaupalla* myyntimenetelmää, jossa myyjä tarjoaa huutokaupantähtäjänsä toteuttamalla avoimella tarjouskilpailulla hyödykkeitä ostajille, jotka osallistuvat tai joilla on mahdollisuus osallistua huutokauppatilaisuuteen henkilökohtaisesti, ja jossa hyväksytyn tarjouksen tehneellä on velvollisuus ostaa hyödyke.

3 §

Tavarankäytön luovutus

Jollei toisin ole sovittu, tavara on pidettävä ostajan noudettavissa siellä, missä myyjällä kaupantekohetkellä oli liikepaikkansa. Jos myyjällä ei ollut kauppaan liittyvää liikepaikkaa eikä toisin ole sovittu, myyjän on lähetettävä tai kuljetettava tavara ostajalle.

Tavara on luovutettu, kun ostaja on saanut sen hallintaansa.

Jos myyjän on asennettava tai kokoonpantava tavara ostajan luona, tavara katsotaan kuitenkin myyjän viivästystä ja virheellisuuden määräävää ajankohtaa koskevia säännöksiä sovellettaessa luovutetuksi vasta, kun myyjä on täyttänyt mainitun velvollisuutensa. Vastaavasti digitaalisia elementtejä sisältävän tavarankäytön kaupassa tavara katsotaan mainittuja säännöksiä sovellettaessa luovutetuksi vasta, kun myös digitaalinen sisältö tai palvelu on toimitettu ostajalle tai, jos kyse on digitaalisen sisällön tai palvelun jatkuvasta toimittamisesta pidemmän ajan kuluessa, digitaalisen sisällön tai palvelun toimittaminen ostajalle on aloitettu.

Jos ostaja on antanut kuljetuksen myyjän ehdottaman rahdinkuljettajan tehtäväksi, tavara katsotaan vaaranvastuuta koskevia säännöksiä sovellettaessa luovutetuksi vasta, kun rahdinkuljettaja on luovuttanut tavarankäytön ostajan hallintaan.

Tavaran ominaisuudet ja virhe

12 §

Tavaran ominaisuudet

Myyjän ostajalle toimittaman tavaran tulee olla sopimuksen mukainen. Tavara on sopimuksen mukainen, kun erityisesti:

1) sen kuvaus, tyyppi, määrä, laatu, toimivuus, yhteensopivuus, yhteentoimivuus ja muut ominaisuudet vastaavat sovittua;

2) se soveltuu siihen erityiseen käyttötarkoitukseen, johon ostaja sitä tarvitsee ja jonka ostaja on viimeistään sopimuksentekohetkellä saattanut myyjän tietoon ja jonka myyjä on hyväksynyt;

3) sen mukana toimitetaan kaikki lisävarusteet sekä asennus- ja muut ohjeet sopimuksen mukaisesti;

4) siihen toimitetaan päivitykset sopimuksen mukaisesti.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, tavaran tulee täyttää seuraavat yleiset vaatimukset:

1) tavaran tulee soveltua niihin käyttötarkoituksiin, joihin saman tyyppistä tavaraa yleensä käytetään ottaen huomioon soveltuva lainsäädäntö, tekniset standardit tai näiden puuttuessa alakohtaiset käytäntösäännöt;

2) tavaran on vastattava laadultaan ja kuvaukseltaan näytettä tai mallia, jonka myyjä asetti ostajan saataville ennen sopimuksen tekemistä;

3) tavaran mukana on toimitettava sellaiset lisävarusteet, pakkaukset sekä asennus-, käyttö- ja muut ohjeet, jotka ostaja voi kohtuudella odottaa saavansa;

4) tavaran määrän, laadun, kestävyys ja muiden ominaisuuksien on vastattava ominaisuuksia, joita saman tyyppisillä tavaroilla yleensä on ja joita ostaja voi kohtuudella odottaa, kun otetaan huomioon tavaran luonne sekä tiedot, jotka myyjä, tuottaja tai muu liiketoimintaketjuun aikaisemmassa vaiheessa osallistunut henkilö tai joku näiden lukuun on esittänyt tavaraa markkinoitaessa tai muuten ennen kaupantekoa.

13 §

Yleinen virhesäännös

Jos tavara poikkeaa siitä, mitä 12 §:ssä säädetään, siinä on virhe.

Tavaraa ei kuitenkaan katsota 12 §:n 2 momentissa tarkoitettujen yleisten vaatimusten vastaiseksi:

1) vaikka tavaran tietty erityispiirre poikkeaa näistä vaatimuksista, jos ostajalle on nimenomaisesti annettu sopimuksen tekoajankohtana tieto poikkeamasta ja tämä on poikkeaman erikseen ja nimenomaisesti tällöin hyväksynyt;

2) jos vika tai puute johtuu ostajan toimittamista tavaran valmistamiseen käytetyistä tarveaineista, eikä myyjä ole tiennyt eikä tämän ole pitänytään tietää tarveaineiden virheellisyydestä.

Myyjä ei myöskään vastaa 12 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen tietojen antamiseen liittyvästä virheestä, jos hän osoittaa, että:

1) hän ei ollut eikä hänen voida kohtuudella olettaa olleen selvillä kyseisistä tiedoista;

2) tiedot oli oikaistu sopimuksentekohetkeen mennessä samalla tai siihen verrattavissa olevalla tavalla kuin millä ne oli esitetty; tai

3) tiedot eivät ole voineet vaikuttaa kauppaan.

13 a §

Asentamisesta johtuva virhe

Tavarassa on myös virhe, jos se virheellisen asentamisen johdosta poikkeaa siitä, mitä 12 §:ssä säädetään, ja tavarantoimittajan asentaminen:

1) sisältyy kauppaan koskevaan sopimukseen ja tavarantoimittajan on asentanut myyjä tai joku muu hänen lukuunsa; tai

2) on ollut ostajan vastuulla ja tämän suorittama virheellinen asennus on johtunut puutteista myyjän toimittamissa asennusohjeissa tai, jos kyse on digitaalisia elementtejä sisältävän tavarantoimittajan kaupasta, myyjän taikka digitaalisen sisällön tai digitaalisen palvelun toimittajan toimittamissa asennusohjeissa.

13 b §

Päivitysten laiminlyönnistä johtuva virhe digitaalisia elementtejä sisältävän tavarantoimittajan kaupassa

Digitaalisia elementtejä sisältävän tavarantoimittajan kaupassa myyjän on huolehdittava siitä, että ostajalle tiedotetaan turva- ja muista päivityksistä, jotka ovat tarpeen kyseisen tavarantoimittajan säilyttämiseksi 12 §:ssä edellytetyn mukaisena, ja että ne toimitetaan ostajalle:

1) tavarantoimittajan ja digitaalisten elementtien tyyppi ja tarkoitus sekä sopimuksen olosuhteet ja luonne huomioon ottaen kohtuullisen ajanjakson ajan, jos kyse on digitaalisen sisällön tai palvelun kertatoimituksesta; tai

2) sen ajanjakson ajan, jonka myyjä on vastuussa tavarantoimittajan virheestä ja joka tapauksessa vähintään sen ajan, jona digitaalista sisältöä tai palvelua on sopimuksen mukaan määrä toimittaa, jos kyse on digitaalisen sisällön tai palvelun jatkuvasta toimittamisesta pidemmän ajan kuluessa.

Jos myyjä on laiminlyönyt huolehtia 1 momentin mukaisista velvollisuuksistaan, tavarantoimittajan on virhe.

Jos ostaja ei asenna 1 momentin mukaisesti toimitettuja päivityksiä kohtuullisessa ajassa, myyjä ei vastaa kyseisen päivityksen puuttumisesta aiheutuvasta virheestä edellyttäen, että:

1) myyjä on ilmoittanut ostajalle päivityksen saatavuudesta ja siitä, mitä seurauksia päivityksen asentamisen laiminlyönnillä on; ja

2) päivityksen asentamatta jättäminen tai sen virheellinen asennus ei johdu ostajalle annetuista puutteellisista asennusohjeista.

Digitaalisia elementtejä sisältävä tavara ei ole tässä pykälässä tarkoitettulla tavalla virheellinen myöskään silloin, kun ostajalle on nimenomaisesti annettu sopimuksen tekoajankohtana tieto siitä, ettei päivityksistä tiedoteta eikä niitä toimiteta 1 momentissa edellytetyllä tavalla ja ostaja on poikkeaman erikseen ja nimenomaisesti tällöin hyväksynyt.

14 §

Oikeudellinen virhe

Tavarantoimittajan on myös virhe, jos sivullisella on omistus-, pantti- tai muu oikeus tavarantoimittajaan (*oikeudellinen virhe*), eikä sopimuksesta seuraa, että ostajan on vastaanotettava tavara sivullisen oikeudesta johtuvien rajoitusten.

Ostaja saa vaatia oikeudellisesta virheestä johtuvia seuraamuksia myös silloin, kun sivullinen väittää, että hänellä on 1 momentissa tarkoitettu oikeus, ja väitteelle on todennäköisiä perusteita.

15 §

Virheellisyyden määräävä ajankohta

Tavarantoimittajan virheellisyyttä on arvioitava sen perusteella, millainen tavara on ominaisuuksiltaan tavarantoimittajan luovutushetkellä. Myyjä vastaa virheestä, joka tavarantoimittajan on ollut tänä ajankohtana, vaikka virhe ilmeni vasta myöhemmin.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, jos digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran kaupassa on sovittu digitaalisen sisällön tai palvelun jatkuvasta toimittamisesta pidemmän ajan kuluessa, myyjä vastaa joka tapauksessa digitaalisen sisällön tai palvelun osalta virheestä, joka ilmenee sinä aikana, jona digitaalista sisältöä tai palvelua on sopimuksen mukaan määrä toimittaa. Myyjä vastaa myös 13 b §:ssä tarkoitettua päivitysten laiminlyönnistä johtuvasta virheestä, joka ilmenee sinä aikana, jona päivityksiä on 13 b §:n 1 momentin mukaan määrä toimittaa.

Virheen oletetaan olleen olemassa tavaran luovutushetkellä, jos se ilmenee yhden vuoden kuluessa tästä ajankohdasta, jollei toisin osoiteta tai oletus ole virheen taikka tavaran luonteen vastainen.

Jos tavara huononee sen jälkeen, kun se on luovutettu, tavarassa katsotaan olevan virhe, jos huononeminen johtuu myyjän sopimusrikkomuksesta.

15 a §

Takuu ja sen merkitys

Jos myyjä tai joku tämän lukuun on sitoutunut vastaamaan ilman lisäkorvausta tavaran käyttökelpoisuudesta tai muista ominaisuuksista määrätyn ajan (*takuu*), tavarassa on virhe, jos tavara tänä aikana huonontuu niiden ehtojen mukaisesti, jotka on esitetty takuutodistuksessa ja takuuta koskevassa mainonnassa sopimuksen teko hetkellä tai ennen sitä. Virhevastuuta ei kuitenkaan synny, jos myyjä saattaa todennäköiseksi, että huonontuminen johtuu tapaturmasta, tavaran vääränlaisesta käsittelystä tai muusta ostajan puolella olevasta seikasta.

Jos takuun on antanut joku muu kuin myyjä aikaisemmassa myyntiportaassa, tavarassa on tällöinkin virhe 1 momentissa tarkoitetuilla edellytyksillä. Myyjä ei kuitenkaan vastaa aikaisemman myyntiportaan antaman takuun perusteella virheestä, josta hän ei muuten tämän luvun nojalla olisi vastuussa, jos myyjä osoittaa ilmoittaneensa asiasta ostajalle selkeällä tavalla ennen kaupantekoa.

Jos takuutodistuksen ehdot poikkeavat mainonnassa esitetyistä ehdoista ostajan vahingoksi, takuu sitoo mainonnassa esitettyjen ehtojen mukaisesti, ellei mainontaa ole ajoissa oikaistu samalla tai siihen verrattavissa olevalla tavalla kuin millä ehtoja on mainostettu.

Takuu ei rajoita tässä laissa säädettyä virhevastuuta.

15 b §

Takuun sisältö ja toimitus

Takuusta on laadittava selkeä ja ymmärrettävä todistus, joka on toimitettava ostajalle viimeistään tavaran luovutushetkellä henkilökohtaisesti kirjallisesti tai sähköisesti siten, että ostaja voi tallentaa ja toisintaa sen muuttumattomana (*takuutodistus*).

Takuutodistuksesta on käytävä ilmi seuraavat seikat:

- 1) takuun antajan nimi ja osoite;
- 2) tavara, jota takuu koskee;
- 3) takuehdot;
- 4) menettely, jota ostajan on noudatettava takuun käyttämiseksi;
- 5) selkeä ilmoitus siitä, että ostajalla on lain mukaiset oikeudet ja että takuulla ei rajoiteta näitä oikeuksia.

Ostajalla on oikeus vedota takuuseen, vaikka se ei täyttäisi tässä pykälässä säädettyjä vaatimuksia.

Virheen seuraamukset

16 §

Ostajan oikeudet

Jos tavarassa on myyjän vastuulla oleva virhe, ostaja saa tämän luvun säännösten mukaisesti vaatia virheen korjaamista, uutta toimitusta tai hinnanalennusta taikka purkaa kaupan sekä liittää vaatia vahingonkorvausta. Hän saa myös pidättäytyä kauppahinnan maksamisesta.

16 a §

Virheilmoitus

Ostaja ei saa vedota tavarán virheeseen, ellei hän ilmoita virheestä myyjälle kohtuullisessa ajassa siitä, kun hän havaitsi virheen tai hänen olisi pitänyt se havaita. Virheilmoitus voidaan kuitenkin aina tehdä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun ostaja havaitsi virheen, ja se voidaan tehdä myös elinkeinonharjoittajalle, joka on välittänyt kaupan myyjän lukuun tai sitoutunut vastaamaan tavarán ominaisuuksista.

Ostaja saa 1 momentissa säädetyn estämättä vedota tavarán virheeseen, jos:

- 1) myyjä on menetellyt törkeän huolimattomasti tai kunnianvastaisesti ja arvottomasti;
- 2) virhe perustuu siihen, että tavara ei ominaisuuksiltaan täytä vaatimuksia, jotka sille on asetettu kuluttajaturvallisuuslain (920/2011) nojalla taikka muissa terveyden tai omaisuuden suojelemiseksi annetuissa säännöksissä tai määräyksissä; tai
- 3) virhe perustuu siihen, että tavara on muuten terveydelle tai omaisuudelle vaarallinen.

18 §

Virheen oikaisu

Ostajalla on oikeus valintansa mukaan vaatia, että myyjä joko korjaa virheen tai toimittaa virheettömän tavarán. Myyjä ei kuitenkaan ole velvollinen oikaisemaan virhettä ostajan vaatimalla tavalla tai lainkaan, jos siihen on este, jota hän ei voi voittaa, tai jos siitä aiheutuisi hänelle kohtuuttomia kustannuksia. Tässä tulee erityisesti ottaa huomioon virheen merkitys sekä tavarán arvo, jos virhettä ei olisi, sekä se, voidaanko oikaisu suorittaa muulla tavalla aiheuttamatta ostajalle merkittävää haittaa.

Myyjä ei saa vedota siihen, ettei hän ole saanut tilaisuutta virheen oikaisuun, jos ostaja on korjauttanut virheen eikä olosuhteet huomioon ottaen voida kohtuudella edellyttää, että ostaja olisi jäänyt odottamaan oikaisua myyjän puolelta.

18 a §

Menettely oikaistaessa virhe

Ostajan on asetettava korjattava tai vaihdettava tavara myyjän saataville. Jos tavara vaihdetaan, ostaja saa kuitenkin olla palauttamatta vastaanottamaansa tavaraa, kunnes uusi toimitus tapahtuu. Ostajalla ei ole velvollisuutta maksaa vaihdetun tavarán normaalista käytöstä vaihtamista edeltävältä ajalta.

Virheen oikaisu on suoritettava kohtuullisessa ajassa siitä, kun ostaja on ilmoittanut myyjälle virheestä, ja siten, ettei ostajalle aiheudu siitä kustannuksia taikka merkittävää haittaa ottaen huomioon tavarán luonne ja tarkoitus, jota varten ostaja hankki tavarán.

Myyjän on otettava vaihdettava tavara takaisin omalla kustannuksellaan. Jos korjaaminen tai vaihtaminen edellyttää, että ennen virheen ilmenemistä asennettu tavara poistetaan, myyjän tulee huolehtia myös virheellisen tavarán poistamisesta ja virheettömän tavarán asentamisesta sekä näistä aiheutuvista kustannuksista edellyttäen, että tavara on asennettu sen luonteen ja käyttötarkoituksen mukaisesti.

19 §

Hinnanalennus ja kaupan purku

Ostaja saa vaatia hinnanalennusta tai kaupan purkamista, jos:

1) virheen oikaiseminen on mahdotonta tai siitä aiheutuisi 18 §:n 1 momentissa tarkoitettuja kohtuuttomia kustannuksia;

2) myyjä ei ole oikaissut virhettä tai oikaisua ei ole suoritettu 18 a §:n 3 momentissa edellytetyllä tavalla;

3) myyjä on ilmoittanut tai olosuhteiden perusteella on ilmeistä, ettei myyjä oikaise virhettä kohtuullisessa ajassa tai aiheuttamatta ostajalle merkittävää haittaa;

4) tavarassa ilmenee virhe siitä huolimatta, että myyjä on yrittänyt saattaa tavarán tässä luvussa edellytetyn mukaiseksi.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, ostaja saa vaatia hinnanalennusta tai kaupan purkamista välittömästi, jos virhe on luonteeltaan niin vakava, ettei sen oikaiseminen tule kyseeseen.

Tässä pykälässä säädettyä oikeutta purkaa kauppaa ei kuitenkaan ole, jos virhe on vähäinen. Myyjällä on todistustaakka siitä, että virhe on vähäinen.

19 a §

Hinnanalennuksen suuruus

Hinnanalennuksen on oltava suhteessa yhtä suuri kuin ostajan vastaanottaman tavarán arvon aleneminen verrattuna arvoon, joka tavaralla olisi, jos se olisi tässä luvussa edellytetyn mukainen.

20 §

Vahingonkorvaus tavarán virheestä

Ostajalla on oikeus korvaukseen vahingosta, jonka hän kärsii tavarán virheen vuoksi. Edellä 10 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetun välillisen vahingon myyjä on kuitenkin velvollinen korvaamaan vain, jos virhe tai vahinko johtuu huolimattomuudesta hänen puolellaan taikka jos tavara kaupantekohetkellä poikkesi siitä, mihin myyjä on erityisesti sitoutunut.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, ostajalla on aina oikeus korvaukseen vahingosta, joka johtuu kaupantekohetkellä olemassa olleesta oikeudellisesta virheestä, jos hän ei tiennyt eikä hänen olisi pitänytkaan tietää virheestä.

Samanlainen oikeus korvaukseen kuin ostajalla on hänen perheenjäsenellään, joka kärsii virheen vuoksi vahinkoa.

22 §

Muun kuin myyjän vahingonkorvausvelvollisuus

Jos tavarassa on 12 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen tietojen antamiseen liittyvä virhe, tiedon antajan velvollisuuteen korvata ostajalle virheen vuoksi aiheutunut vahinko sovelletaan, mitä myyjän korvausvelvollisuudesta edellä säädetään.

Jos joku muu kuin myyjä on sitoutunut oikaisemaan tavarassa olevan virheen tai muuten vastaamaan tavaran ominaisuuksista, sitoumuksen antajan velvollisuuteen korvata ostajalle sitoumuksen täyttämättä jäämisestä aiheutunut vahinko sovelletaan vastaavasti, mitä myyjän korvausvelvollisuudesta edellä säädetään.

22 a §

Hyvitystä koskevan vaatimuksen vanhentuminen

Ostajan hyvitystä koskevan vaatimuksen vanhentumisesta säädetään velan vanhentumisesta annetussa laissa (728/2003).

Ostajan velvollisuudet ja ostajan sopimusrikkomuksen seuraamukset

24 §

Maksuajankohta

Jollei toisin ole sovittu, ostajan on maksettava kauppahinta myyjän sitä vaatiessa, ei kuitenkaan ennen kuin tavara on sopimuksen mukaisesti hänen saatavillaan.

Ostajalla on oikeus ennen kauppahinnan maksamista tarkastaa tavara tavanmukaisesti tai siten kuin olosuhteisiin nähden on asianmukaista, jollei tällainen tarkastus ole yhteensopimaton sovitun luovutus- ja maksutavan kanssa.

Jos maksu suoritetaan pankin tai postin välityksellä, maksun katsotaan myyjän 26, 28 ja 28 a §:n mukaisia oikeuksia arvioitaessa tapahtuneen sinä päivänä, jona pankki tai posti on hyväksynyt ostajan asianmukaisen maksutoimeksiannon.

24 a §

Ostajan myötävaikutusvelvollisuus

Ostajan tulee:

- 1) myötävaikuttaa kauppaan sillä tavoin kuin häneltä voi kohtuudella edellyttää, jotta myyjä voi täyttää sopimuksen; sekä
- 2) noutaa tai vastaanottaa tavara.

24 b §

Sopimuksen täyttämistä koskeva vaatimus myötävaikutusvelvollisuuden laiminlyönnin vuoksi

Jos ostaja ei myötävaikuta kauppaan 24 a §:n 1 kohdan mukaisesti, myyjällä on oikeus pysyä sopimuksessa ja vaatia, että ostaja myötävaikuttaa kauppaan mainitun kohdan mukaisesti. Ostaja ei kuitenkaan ole velvollinen myötävaikuttamaan kauppaan, jos sille on olemassa este, jota hän ei voi voittaa, tai jos myötävaikutus edellyttäisi uhrauksia, jotka ovat kohtuuttomia verrattuna myyjälle siitä koituvaan etuun, että ostaja myötävaikuttaa kauppaan.

Jos este tai epäsuhte poistuu kohtuullisessa ajassa, myyjä saa kuitenkin vaatia, että ostaja myötävaikuttaa kauppaan.

Myyjä menettää oikeutensa vaatia ostajaa myötävaikuttamaan kauppaan, jos hän viivyttelee kohtuuttoman kauan vaatimuksen esittämisessä.

25 §

Sopimuksen täyttämistä koskeva vaatimus eräissä muissa tapauksissa

Jos ostaja ei maksa kauppahintaa oikeaan aikaan, myyjällä on oikeus pysyä sopimuksessa ja vaatia kauppahinnan maksamista.

Jos ostaja rikkoo sopimuksen peruuttamalla tavarankäytön ennen tavarankäytön luovutusta, myyjällä ei ole oikeutta pysyä sopimuksessa ja vaatia kauppahinnan maksamista. Sen sijaan myyjällä on oikeus korvaukseen hänelle aiheutuvasta vahingosta 28 §:n mukaisesti.

26 §

Myyjän oikeus purkaa kauppa maksuviivästyksen vuoksi

Jos ostaja viivästyy kauppahinnan maksamisessa, myyjä saa purkaa kaupan, jos sopimusrikkomus on olennainen.

Jos myyjä on asettanut kauppahinnan maksamiselle määrätyn lisäajan, joka ei ole kohtuuttoman lyhyt, eikä ostaja suorita maksua lisäajan kuluessa, myyjä saa niin ikään purkaa kaupan. Asetetun lisäajan kuluessa myyjä saa purkaa kaupan vain, jos ostaja ilmoittaa, ettei hän suorita maksua tämän ajan kuluessa.

Jos ostaja on saanut tavarankäytön hallintaansa, myyjä saa purkaa kaupan vain, jos hän on pidättänyt itselleen oikeuden siihen tai jos ostaja torjuu tavarankäytön. Myyjän oikeudesta vedota tavarankäytön takaisin ottamista koskevaan ehtoon silloin, kun ostaja on saanut luottoa, säädetään 7 luvussa.

Myyjä ei saa purkaa kauppa ostajan maksuviivästyksen vuoksi sen jälkeen, kun viivästynyt maksu on suoritettu.

27 §

Myyjän oikeus purkaa kauppa myötävaikutusvelvollisuuden laiminlyönnin vuoksi

Myyjä saa purkaa kaupan, jos ostaja ei myötävaikuta kauppaan 24 a §:n 1 kohdan mukaisesti, kun sopimusrikkomuksella on myyjälle olennainen merkitys ja ostaja käsitti tämän tai hänen olisi pitänyt se käsittää. Myyjä saa samoin edellytyksin purkaa kaupan, jos ostaja ei nouda tai vastaanota tavaraa oikeaan aikaan ja sopimuksesta tai olosuhteista käy ilmi, että myyjälle on erityistä merkitystä sillä, että tavara toimitetaan pois.

Myyjä saa niin ikään purkaa kaupan, jos ostaja ei myyjän asettamassa määrättyssä lisäajassa, joka ei ole kohtuuttoman lyhyt:

1) myötävaikuta kauppaan 24 a §:n 1 kohdan mukaisesti; tai

2) nouda tai vastaanota tavaraa, kun sopimuksesta tai olosuhteista ilmenee, että myyjälle on erityistä merkitystä sillä, että tavara toimitetaan pois.

Lisäajan kuluessa myyjä saa purkaa kaupan vain, jos ostaja ilmoittaa, ettei hän tule täyttämään velvollisuuksiaan tämän ajan kuluessa.

Myyjä ei saa purkaa kauppa sen vuoksi, ettei ostaja ole noutanut tai vastaanottanut tavaraa, ellei hän ilmoita ostajalle purkamisesta ennen kuin tämä on täyttänyt velvollisuutensa.

Jos ostaja on myötävaikuttanut kauppaan 24 a §:n 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla mutta on tehnyt sen liian myöhään, myyjä ei saa viivästyksen vuoksi purkaa kauppa, ellei hän ilmoita ostajalle vaatimuksesta kohtuullisessa ajassa siitä, kun hän sai tietää myötävaikutusvelvollisuuden täyttämisestä.

28 a §

Viivästyskorko

Jos ostaja viivästyy kauppahinnan maksamisessa, myyjällä on, milloin kauppaa ei peruuteta tai pureta, oikeus viivästyskorkoon korkolain (633/1982) mukaisesti.

Muut säännökset tavarankaupassa

28 b §

Osittainen sopimusrikkomus

Jos vain osa toimituksesta on viivästynyt tai virheellinen, kyseistä sopimusrikkomusta koskevia säännöksiä sovelletaan tähän osaan toimitusta. Ostaja saa kuitenkin purkaa kaupan kokonaisuudessaan, jos tämän ei voida kohtuudella odottaa hyväksyvän ainoastaan sitä osaa toimituksesta, joka on tässä luvussa edellytetyn mukainen.

Jos voidaan olettaa, että myyjä katsoo täyttäneensä sopimuksen kokonaisuudessaan, vaikka kaikkea tavaraa ei ole luovutettu, sovelletaan virhettä koskevia säännöksiä.

28 c §

Kaupan purku perättäisluovutustapauksissa

Jos tavara on luovutettava vähitellen ja jokin toimituserä viivästyy tai on virheellinen, ostaja saa purkaa kaupan tämän erän osalta niiden säännösten mukaisesti, jotka muuten koskevat kaupan purkamista.

Jos viivästys tai virhe antaa aihetta olettaa, että myöhemmän toimituserän suhteen tulee tapahtumaan purkuun oikeuttava sopimusrikkomus, ostaja saa tällä perusteella kohtuullisessa ajassa purkaa kaupan tällaisen myöhemmän erän osalta.

28 d §

Purun vaikutukset

Jos kauppa puretaan, lakkaavat myyjän velvollisuus luovuttaa tavarahan hallinta sekä ostajan velvollisuus maksaa kauppahinta ja myötävaikuttaa kauppaan.

Jos ostaja käyttää oikeuttaan purkaa kauppa, ostajan on palautettava tavara myyjälle tämän kustannuksella, ja myyjän on palautettava ostajalle kauppahinta vastaanotettuaan tavarahan tai ostajan toimittaman todisteen tavaroiden takaisin lähettämisestä.

28 e §

Tavarasta saatu hyöty

Jos kauppa puretaan, ostajan on luovutettava myyjälle tavarasta saamansa tuotto sekä maksettava kohtuullinen korvaus, jos hänellä on ollut tavarasta muuta hyötyä.

Jos myyjän on palautettava kauppahinta, hänen on maksettava sille korkolain 3 §:n 2 momentin mukaisesti korkoa siitä päivästä lukien, jona hän vastaanotti maksun.

29 §

Kauppalaian soveltaminen

Tämän luvun soveltamisalaan kuuluvaan kauppaan sovelletaan lisäksi, mitä kauppalaian (355/1987) 8 §:ssä, 9 §:n 2 ja 3 momentissa, 46 §:n 1 momentissa, 61 ja 62 §:ssä, 63 §:n 2 ja 3

momentissa, 72 §:ssä, 73 §:n 1 momentissa sekä 74, 79 ja 82 §:ssä säädetään. Kaupan purkuun sovelletaan, mitä mainitun lain 66 §:ssä säädetään, ja ostajan oikeuteen korvaukseen hinnanerosta sovelletaan, mitä mainitun lain 68 ja 69 §:ssä säädetään.

Tämän luvun soveltamisalaan kuuluvaan kauppaan sovelletaan myös, mitä kauppalaain 75–78 §:ssä säädetään. Myyjällä ei ole mainittujen pykälien nojalla kuitenkaan oikeutta suurempaan korvaukseen kuin tämän luvun 28 §:ssä säädetään. Mitä kauppalaain 76 §:n 2 momentissa säädetään, sovelletaan ainoastaan myyjän ollessa huolenpitovelvollinen.

Sen estämättä, mitä tässä pykälässä säädetään, kauppalaain säännöksiä sovelletaan kuitenkin käytetyn tavaran julkiseen huutokauppaan siltä osin kuin tämän lain säännöksistä ei johdu muuta.

31 §

Aikaisemman myyntiportaalan virhevastuu

Ostajalla on oikeus kohdistaa tavaran virheeseen perustuva, tämän luvun säännösten mukainen vaatimuksensa myös elinkeinonharjoittajaan, joka aikaisemmassa myyntiportaassa on luovuttanut tavaran jälleenmyyntiä varten.

Ostajalla ei kuitenkaan ole 1 momentin mukaista oikeutta:

1) jos virhe on syntynyt kyseisestä elinkeinonharjoittajasta riippumattomasta syystä sen jälkeen, kun hän luovutti tavaran edelleen;

2) siltä osin kuin vaatimus perustuu muun kuin kyseisen elinkeinonharjoittajan antamaan sitoumukseen, joka asettaa ostajan parempaan asemaan kuin tämän luvun säännökset ilman mainittua sitoumusta;

3) siltä osin kuin vaatimus koskee hinnanalennusta tai kauppahinnan palauttamista ja ylittää määrältään sen, mitä kyseisen elinkeinonharjoittajan oma sopijapuoli olisi voinut vaatia samalla perusteella, jos näiden välisen sopimuksen mahdollisia rajoittavia ehtoja ei oteta huomioon.

Ostaja menettää oikeutensa esittää vaatimuksia 1 momentin nojalla, jos hän ei ilmoita virheestä elinkeinonharjoittajalle tai tämä ei saa tietoa myöhemmälle myyntiportaalille tehdystä virheilmoituksesta 16 a §:n 1 momentissa säädettyssä ajassa ja jos ostajalla oli käytettävissään vaatimuksen esittämiseksi tarvittavat tiedot elinkeinonharjoittajasta. Ostaja saa kuitenkin vedota virheeseen, jos elinkeinonharjoittaja, johon vaatimus kohdistuu, on menetellyt törkeän huolimattomasti tai kunnianvastaisesti ja arvottomasti, taikka jos kysymyksessä on 16 a §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu virhe.

5 a luku

Digitaalista sisältöä ja digitaalisia palveluja koskevat sopimukset

Yleiset säännökset

1 §

Luvun soveltamisala

Tässä luvussa säädetään sopimuksista, joiden nojalla elinkeinonharjoittaja toimittaa tai sitoutuu toimittamaan kuluttajalle digitaalista sisältöä tai digitaalisen palvelun ja:

1) kuluttaja maksaa tai sitoutuu maksamaan kauppahinnan; tai

2) kuluttaja luovuttaa tai sitoutuu luovuttamaan elinkeinonharjoittajalle henkilötietoja, paitsi jos elinkeinonharjoittaja käsittelee kuluttajan luovuttamia henkilötietoja yksinomaan digitaalisen sisällön tai digitaalisen palvelun toimittamiseksi tässä luvussa säädetyn mukaisesti tai täytäkseen itseään koskevat lakisääteiset vaatimukset.

Digitaalisella sisällöllä tarkoitetaan digitaalisessa muodossa tuotettua ja toimitettua dataa. *Digitaalisella palvelulla* tarkoitetaan palvelua, jonka avulla kuluttaja voi luoda, käsitellä, tallentaa tai käyttää digitaalisessa muodossa olevaa dataa tai joka mahdollistaa kuluttajan tai palvelun muiden käyttäjien lataaman tai luoman digitaalisessa muodossa olevan datan jakamisen tai muun vuorovaikutuksen sen kanssa.

Tätä lukua sovelletaan 5–9 §:ää lukuun ottamatta myös sopimukseen, joka koskee sellaisen tavaran toimittamista, jota käytetään yksinomaan digitaalisen sisällön siirtovälineenä.

2 §

Soveltamisalan rajoitukset

Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta sopimukseen:

1) joka koskee sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa (917/2014) tarkoitettuja viestintäpalveluja, lukuun ottamatta mainitussa laissa tarkoitettuja numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja;

2) joka koskee arpajaislain soveltamisalaan kuuluvaa palvelua;

3) joka koskee rahoituspalvelua tai -välinettä;

4) joka koskee vapaaseen lisenssiin tai avoimen lähdekoodin lisenssiin perustuvaa ohjelmistoa, kun kuluttaja ei maksa kauppahintaa ja elinkeinonharjoittaja käyttää kuluttajan luovuttamia henkilötietoja yksinomaan kyseisen ohjelmiston turvallisuuden, yhteensopivuuden tai yhteentoimivuuden parantamiseen;

5) jonka perusteella digitaalista sisältöä välitetään yleisölle muuten kuin signaalsiirron välityksellä osana esitystä tai tapahtumaa;

6) joka koskee julkisen sektorin elimen avoimesta datasta ja julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäytöstä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/1024 mukaisesti toimittamaa digitaalista sisältöä.

Jos osapuolten välinen sopimus koskee sekä digitaalisen sisällön tai palvelun toimittamista että muita hyödykkeitä, tämän luvun säännöksiä sovelletaan ainoastaan niihin sopimuksen osiin, jotka koskevat digitaalista sisältöä tai palvelua. Jos kuitenkin kyse on digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran kaupasta, tämän luvun säännösten sijasta sopimukseen sovelletaan kokonaisuudessaan 5 luvun säännöksiä.

Jos digitaalinen sisältö tai palvelu on osa sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 108 a §:ssä tarkoitettua teleyrityksen toimittamaa palvelupakettia, tämän luvun 27 §:ää ei sovelleta.

3 §

Pakottavuus

Sopimusehto, joka poikkeaa tämän luvun säännöksistä kuluttajan vahingoksi, on mitätön, jollei jäljempänä toisin säädetä.

4 §

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) *integroinnilla* digitaalisen sisällön tai palvelun yhdistämistä ja sisällyttämistä kuluttajan digitaalisen ympäristön tekijöihin, jotta digitaalista sisältöä tai palvelua voidaan käyttää tässä luvussa säädettyjen vaatimusten mukaisesti;

2) *digitaalisella ympäristöllä* laitteita, ohjelmistoja ja verkkoyhteyttä, joita kuluttaja käyttää päästäkseen digitaaliseen sisältöön tai palveluun tai käyttääkseen sitä;

3) *yhteensopivuudella* digitaalisen sisällön tai palvelun kykyä toimia sellaisen laitteen tai ohjelmiston kanssa, jonka kanssa saman tyyppistä digitaalista sisältöä tai palvelua yleensä käytetään, ilman että digitaalista sisältöä tai palvelua on tarpeen muuttaa;

4) *toimivuudella* digitaalisen sisällön tai palvelun kykyä suorittaa toimintonsa käyttötarkoituksensa mukaisesti;

5) *yhteentoimivuudella* digitaalisen sisällön tai palvelun kykyä toimia muun kuin sellaisen laitteen tai ohjelmiston kanssa, jonka kanssa saman tyyppistä digitaalista sisältöä tai palvelua yleensä käytetään.

Digitaalisen sisällön tai palvelun toimittaminen ja seuraamukset toimituksen viivästyessä

5 §

Digitaalisen sisällön tai palvelun toimittaminen

Jollei toisin ole sovittu, digitaalinen sisältö tai palvelu on toimitettava kuluttajalle ilman aiheetonta viivytystä sopimuksen tekemisen jälkeen.

Elinkeinonharjoittaja on täyttänyt toimitusvelvollisuutensa, kun:

1) digitaalinen sisältö tai keino sen käyttämiseksi tai lataamiseksi on kuluttajan tai kuluttajan tähän tarkoitukseen valitseman järjestelmän saatavilla tai käytettävissä;

2) digitaalinen palvelu on asetettu kuluttajan tai kuluttajan tätä tarkoitusta varten valitseman järjestelmän saataville.

Elinkeinonharjoittajalla on todistustaakka siitä, että digitaalinen sisältö tai palvelu on toimitettu kuluttajalle tässä pykälässä edellytetyllä tavalla.

6 §

Oikeus pidättyä maksusta

Kuluttajalla on elinkeinonharjoittajan viivästyksen perusteella oikeus pidättyä maksamasta kauppahintaa. Kuluttaja ei kuitenkaan saa pidättyä maksamasta kauppahintaa siltä osin kuin se ilmeisesti ylittää ne vaatimukset, joihin hänellä on viivästyksen perusteella oikeus.

7 §

Oikeus vaatia sopimuksen täyttämistä

Digitaalisen sisällön tai palvelun toimittamisen viivästyessä kuluttajalla on oikeus vaatia elinkeinonharjoittajalta sopimuksen täyttämistä. Elinkeinonharjoittaja ei kuitenkaan ole velvollinen täyttämään sopimusta, jos sille on olemassa este, jota hän ei voi voittaa, tai jos sopimuksen täyttäminen edellyttäisi uhrauksia, jotka ovat kohtuuttomia verrattuna sopimuksen täyttämisen merkitykseen kuluttajalle.

Jos este tai epäsuhte lakkaa kohtuullisessa ajassa, kuluttaja saa kuitenkin vaatia, että elinkeinonharjoittaja täyttää sopimuksen.

Kuluttaja menettää oikeutensa vaatia sopimuksen täyttämistä, jos hän viivyttää kohtuuttoman kauan vaatimuksen esittämisessä.

8 §

Sopimuksen purku

Kuluttaja saa purkaa sopimuksen elinkeinonharjoittajan viivästyksen vuoksi, jos hän on vaa-
tinut elinkeinonharjoittajaa toimittamaan digitaalisen sisällön tai palvelun eikä elinkeinonhar-
joittaja ole toimittanut sitä ilman aiheetonta viivytystä tai osapuolten nimenomaisesti sopiman
lisääajan kuluessa. Sovitun lisääajan kuluessa kuluttaja saa purkaa sopimuksen vain, jos elinkei-
nonharjoittaja on ilmoittanut tai olosuhteiden perusteella on ilmeistä, että elinkeinonharjoittaja
ei aio toimittaa digitaalista sisältöä tai palvelua tämän ajan kuluessa.

Kuluttaja saa kuitenkin purkaa sopimuksen elinkeinonharjoittajan viivästyksen vuoksi sopi-
matta lisääajan asettamisesta, jos:

- 1) elinkeinonharjoittaja on ilmoittanut tai olosuhteiden perusteella on ilmeistä, että elinkei-
nonharjoittaja ei aio toimittaa digitaalista sisältöä tai palvelua;
 - 2) osapuolet ovat yhteisymmärryksessä todenneet, että toimitus tietyinä ajankohtana tai tiet-
tyyn ajankohtaan mennessä on kuluttajalle olennaisen tärkeä;
 - 3) sopimuksen tekemiseen liittyvät olosuhteet huomioon ottaen on selvää, että toimitus tiet-
tyinä ajankohtana tai tiettyyn ajankohtaan mennessä on olennainen.
- Sopimuksen purkamiseen sovelletaan, mitä 24–26 §:ssä säädetään.

9 §

Vahingonkorvaus viivästyksestä

Kuluttajalla on oikeus korvaukseen vahingosta, jonka hän kärsii elinkeinonharjoittajan viiväs-
tyksen vuoksi, jollei elinkeinonharjoittaja osoita, että viivästys johtuu hänen vaikutusmahdoli-
suksiensa ulkopuolella olevasta esteestä, jota hänen ei kohtuudella voida edellyttää ottaneen
huomioon sopimuksentekohetkellä ja jonka seurauksia hän ei myöskään kohtuudella olisi voi-
nut välttää eikä voittaa.

Jos viivästys johtuu henkilöstä, jota elinkeinonharjoittaja on käyttänyt apunaan sopimuksen
tai sen osan täyttämiseksi, elinkeinonharjoittaja vapautuu vahingonkorvausvelvollisuudesta
vain, jos myös mainittu henkilö olisi 1 momentin mukaan vapaa vastuusta. Sama on voimassa,
jos viivästys johtuu aiemmasta myyntiportaasta.

Kuluttajalle aiheutuvan välillisen vahingon elinkeinonharjoittaja on kuitenkin velvollinen
korvaamaan vain, jos viivästys tai vahinko johtuu huolimattomuudesta hänen puoleltaan. Välil-
lisenä vahinkona pidetään:

- 1) tulon menetystä, joka kuluttajalle aiheutuu sopimusrikkomuksen tai siitä johtuvien toimen-
piteiden vuoksi;
- 2) vahinkoa, joka johtuu muuhun sopimukseen perustuvasta velvoitteesta; ja
- 3) digitaalisen sisällön tai palvelun käyttöhyödyn olennaista menetystä, josta ei aiheudu suo-
ranaista taloudellista vahinkoa, sekä muuta siihen rinnastettavaa haittaa, joka on olennainen.

Jos 3 momentissa tarkoitettua vahinkoa aiheutuu muunlaisen vahingon rajoittamisesta, sitä ei
kuitenkaan tältä osin pidetä välillisenä vahinkona.

Samankaltainen oikeus korvaukseen kuin kuluttajalla on hänen perheenjäsenellään, joka kärsii
viivästyksen vuoksi vahinkoa.

Digitaalisen sisällön tai palvelun ominaisuudet ja virhe

10 §

Digitaalisen sisällön tai palvelun ominaisuudet

Elinkeinonharjoittajan kuluttajalle toimittaman digitaalisen sisällön tai palvelun tulee olla so-
pimuksen mukainen. Se on sopimuksen mukainen, kun erityisesti:

- 1) sen kuvaus, määrä, laatu, toimivuus, yhteensopivuus, yhteentoimivuus ja muut ominaisuu-
det vastaavat sovittua;

2) se soveltuu siihen erityiseen käyttötarkoitukseen, johon kuluttaja sitä tarvitsee ja jonka kuluttaja on viimeistään sopimussentekohetkellä saattanut elinkeinonharjoittajan tietoon ja jonka elinkeinonharjoittaja on hyväksynyt;

3) sen mukana toimitetaan kaikki lisävarusteet sekä asennus- ja muut ohjeet sopimuksen mukaisesti;

4) asiakastukea tarjotaan sopimuksen mukaisesti;

5) digitaalista sisältöä tai palvelua päivitetään sopimuksen mukaisesti.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, digitaalisen sisällön tai palvelun tulee täyttää seuraavat yleiset vaatimukset:

1) digitaalisen sisällön tai palvelun tulee soveltua niihin käyttötarkoituksiin, joihin saman tyyppistä digitaalista sisältöä tai palvelua yleensä käytetään ottaen huomioon soveltuva lainsäädäntö, tekniset standardit tai näiden puuttuessa alakohtaiset käytäntönsäännöt;

2) digitaalisen sisällön tai palvelun määrän, laadun, toimivuuden, yhteensopivuuden, saatavuuden, jatkuvuuden sekä turvallisuutta koskevaan toimintaan liittyvien ja muiden ominaisuuksien on vastattava ominaisuuksia, joita saman tyyppisellä digitaalisella sisällöllä tai palvelulla yleensä on ja joita kuluttaja voi kohtuudella odottaa, kun otetaan huomioon digitaalisen sisällön tai palvelun luonne sekä tiedot, jotka elinkeinonharjoittaja tai muu liiketoimintaketjuun aikaisemmassa vaiheessa osallistunut henkilö tai joku näiden lukuun on esittänyt digitaalista sisältöä tai palvelua markkinoitaessa tai muuten ennen sopimuksen tekemistä;

3) digitaalisen sisällön tai palvelun mukana on toimitettava tarvittavat lisävarusteet ja ohjeet, jotka kuluttaja voi kohtuudella odottaa saavansa;

4) digitaalisen sisällön tai palvelun on vastattava koeversioita tai ennakkoesittelyjä, jotka elinkeinonharjoittaja asetti kuluttajan saataville ennen sopimuksen tekemistä.

Jollei toisin ole sovittu, digitaalisen sisällön tai palvelun on myös oltava viimeisimmän sopimussentekohetkellä saatavilla olevan version mukainen.

11 §

Yleinen virhesäännös

Jos digitaalinen sisältö tai palvelu poikkeaa siitä, mitä 10 §:ssä säädetään, siinä on virhe.

Digitaalista sisältöä tai palvelua ei kuitenkaan pidetä 10 §:n 2 momentissa tarkoitettujen yleisten vaatimusten vastaisena, vaikka digitaalisen sisällön tai palvelun tietty erityispiirre poikkeaa näistä vaatimuksista, jos kuluttajalle on nimenomaisesti annettu sopimuksen tekoajankohtana tieto poikkeamasta ja tämä on poikkeaman erikseen ja nimenomaisesti tällöin hyväksynyt.

Elinkeinonharjoittaja ei vastaa myöskään 10 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen antamiseen liittyvästä virheestä, jos hän osoittaa, että:

1) hän ei ollut eikä hänen voida kohtuudella olettaa olleen selvillä kyseisistä tiedoista;

2) tiedot oli oikaistu sopimussentekohetkeen mennessä samalla tai siihen verrattavissa olevalla tavalla kuin millä ne oli esitetty; tai

3) tiedot eivät ole voineet vaikuttaa kuluttajan päätökseen tehdä sopimus.

12 §

Digitaalista sisältöä tai palvelua koskevien päivitysten laiminlyönnistä johtuva virhe

Elinkeinonharjoittajan on huolehdittava siitä, että kuluttajalle tiedotetaan turva- ja muista päivityksistä, jotka ovat tarpeen digitaalisen sisällön tai palvelun säilyttämiseksi 10 §:ssä edellytetyn mukaisena, ja että ne toimitetaan kuluttajalle:

1) digitaalisen sisällön tai palvelun tyyppi ja tarkoitus sekä sopimuksen olosuhteet ja luonne huomioon ottaen kohtuullisen ajanjakson ajan, jos kyse on digitaalisen sisällön tai palvelun keratoimituksesta tai useista erillisistä toimituksista;

2) sen ajanjakson ajan, jona digitaalista sisältöä tai palvelua toimitetaan kuluttajalle sopimuksen perusteella, jos kyse on digitaalisen sisällön tai palvelun jatkuvasta toimittamisesta pidemmän ajan kuluessa.

Jos elinkeinonharjoittaja on laiminlyönyt huolehtia 1 momentin mukaisista velvollisuuksistaan, digitaalisessa sisällössä tai palvelussa on virhe.

Jos kuluttaja ei asenna 1 momentin mukaisesti toimitettuja päivityksiä kohtuullisessa ajassa, elinkeinonharjoittaja ei vastaa yksinomaan kyseisen päivityksen puuttumisesta aiheutuvasta virheestä edellyttäen, että:

1) elinkeinonharjoittaja on ilmoittanut kuluttajalle päivityksen saatavuudesta ja siitä, mitä seurauksia päivityksen asentamisen laiminlyönnillä on; ja

2) päivityksen asentamatta jättäminen tai sen virheellinen asennus ei johdu kuluttajalle annetuista puutteellisista asennusohjeista.

Digitaalinen sisältö tai palvelu ei kuitenkaan ole tässä pykälässä tarkoitettulla tavalla virheellinen, jos kuluttajalle on nimenomaisesti annettu sopimuksen tekoajankohtana tieto siitä, ettei päivityksistä tiedoteta eikä niitä toimiteta 1 momentissa edellytetyllä tavalla ja kuluttaja on poikkeaman erikseen ja nimenomaisesti tällöin hyväksynyt.

13 §

Integroinnista johtuva virhe

Digitaalisessa sisällössä tai palvelussa on virhe myös, jos se virheellisen integroinnin johdosta poikkeaa siitä, mitä 10 §:ssä säädetään, ja:

1) digitaalisen sisällön tai palvelun integrointi oli elinkeinonharjoittajan vastuulla; tai

2) digitaalisen sisällön tai palvelun integrointi on ollut kuluttajan vastuulla ja virheellinen integrointi johtui elinkeinonharjoittajan toimittamista puutteellisista integrointiohjeista.

14 §

Oikeudellinen virhe

Digitaalisessa sisällössä tai palvelussa on virhe niin ikään silloin, jos sivullisella on omistus-, pantti- tai muu oikeus digitaalisen sisällön siirtovälineenä käytettävään tavaraan (*oikeudellinen virhe*), eikä sopimuksesta seuraa, että kuluttajan on vastaanotettava tavara sivullisen oikeudesta johtuvien rajoituksin.

Kuluttaja voi vaatia oikeudellisesta virheestä johtuvia seuraamuksia myös silloin, kun sivullinen väittää, että hänellä on 1 momentissa tarkoitettu oikeus, ja väitteelle on todennäköisiä perusteita.

15 §

Virheellisyyden määräävä ajankohta

Jos kyse on digitaalisen sisällön tai palvelun kertatoimituksesta tai useista erillisistä toimituksista, elinkeinonharjoittaja vastaa virheestä, joka digitaalisessa sisällössä tai palvelussa on ollut digitaalisen sisällön tai palvelun toimitusajankohtana, vaikka virhe ilmeni vasta myöhemmin.

Jos kyse on digitaalisen sisällön tai palvelun toimittamisesta jatkuvasti pidemmän ajan kuluessa, elinkeinonharjoittaja vastaa virheestä, joka ilmenee sinä aikana, jona digitaalinen sisältö tai palvelu on sopimuksen mukaan määrä toimittaa.

Elinkeinonharjoittaja vastaa myös 12 §:ssä tarkoitettua päivitysten laiminlyönnistä johtuvasta virheestä, joka ilmenee sinä aikana, jona päivityksiä on 12 §:n 1 momentin mukaan määrä toimittaa.

16 §

Virheolettama

Jos kyse on digitaalisen sisällön tai palvelun kertatoimituksesta tai useista erillisistä toimituksista, virheen oletetaan olleen olemassa toimitusajankohtana, jos se ilmenee yhden vuoden kuluessa tästä ajankohdasta, jollei elinkeinonharjoittaja toisin osoita. Jos kyse on digitaalisen sisällön tai palvelun toimittamisesta jatkuvasti pidemmän ajan kuluessa ja virhe ilmenee kyseisenä ajanjaksona, virheen oletetaan olevan elinkeinonharjoittajan vastuulla oleva virhe, jollei elinkeinonharjoittaja toisin osoita.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta, jos elinkeinonharjoittaja osoittaa, että kuluttajan digitaalinen ympäristö ei ole yhteensopiva digitaalisen sisällön tai palvelun teknisten vaatimusten kanssa, ja tällaisista vaatimuksista on ilmoitettu kuluttajalle selvällä ja ymmärrettävällä tavalla ennen sopimuksen tekemistä.

Kuluttajan on toimittava elinkeinonharjoittajan kanssa yhteistyössä siinä määrin kuin se on kohtuullista ja tarpeen sen selvittämiseksi, johtuuko digitaalisen sisällön tai palvelun vika vai puute kuluttajan digitaalisesta ympäristöstä. Jos elinkeinonharjoittaja on ilmoittanut kuluttajalle yhteistyövaatimuksesta selvällä ja ymmärrettävällä tavalla ennen sopimuksen tekemistä, mutta kuluttaja ei osallistu yhteistyöhön, myöskään tällöin ei sovelleta, mitä 1 momentissa säädetään.

Virheen seuraamukset

17 §

Kuluttajan oikeudet virhetilanteessa

Jos digitaalisessa sisällössä tai palvelussa on elinkeinonharjoittajan vastuulla oleva virhe, kuluttaja saa tämän luvun säännösten mukaisesti vaatia virheen oikaisemista tai hinnanalennusta taikka purkaa sopimuksen sekä lisäksi vaatia vahingonkorvausta. Hän saa myös pidättyä kauppahinnan maksamisesta.

Kuluttajan oikeus vedota tässä luvussa säädettyihin oikeussuojakeinoihin suhteessa elinkeinonharjoittajaan ei vaikuta elinkeinonharjoittajan oikeuteen vaatia hyvitystä virheestä vastuussa olevalta taholta liiketoimintaketjun aikaisemmassa vaiheessa.

18 §

Oikeus pidättyä maksusta

Kuluttajalla on virheen perusteella oikeus pidättyä maksamasta kauppahintaa. Kuluttaja ei kuitenkaan saa pidättää kauppahintaa siltä osin kuin se ilmeisesti ylittää ne vaatimukset, joihin hänellä on virheen perusteella oikeus.

19 §

Virheen oikaisu

Kuluttajalla on oikeus vaatia virheen oikaisemista. Oikaisu tulee suorittaa kohtuullisessa ajassa ja siten, ettei siitä aiheudu kuluttajalle kustannuksia taikka merkittävää haittaa ottaen huomioon digitaalisen sisällön tai palvelun luonne ja se tarkoitus, jota varten kuluttaja hankki digitaalisen sisällön tai palvelun.

Elinkeinonharjoittaja ei kuitenkaan ole velvollinen oikaisemaan virhettä, jos siihen on este, jota hän ei voi voittaa, tai jos siitä aiheutuisi hänelle kohtuuttomia kustannuksia. Tässä tulee erityisesti ottaa huomioon virheen merkitys sekä digitaalisen sisällön tai palvelun arvo, jos virhettä ei olisi.

20 §

Hinnanalennus ja sopimuksen purku

Kuluttaja saa vaatia hinnanalennusta edellyttäen, että digitaalinen sisältö tai palvelu toimitetaan kauppahintaa vastaan, tai purkaa sopimuksen, jos:

- 1) virheen oikaiseminen ei tule kysymykseen 19 §:n 2 momentissa tarkoitetuista syistä;
- 2) elinkeinonharjoittaja ei ole oikaissut virhettä 19 §:n 1 momentissa edellytetyllä tavalla;
- 3) elinkeinonharjoittaja on ilmoittanut tai olosuhteiden perusteella on ilmeistä, ettei elinkeinonharjoittaja oikaise virhettä kohtuullisessa ajassa tai aiheuttamatta kuluttajalle merkittävää haittaa;
- 4) digitaalisessa sisällössä tai palvelussa ilmenee virhe siitä huolimatta, että elinkeinonharjoittaja on yrittänyt saattaa digitaalisen sisällön tai palvelun tässä luvussa edellytetyn mukaiseksi.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, kuluttaja saa vaatia hinnanalennusta edellyttäen, että digitaalinen sisältö tai palvelu toimitetaan kauppahintaa vastaan, tai sopimuksen purkamista välittömästi, jos virhe on luonteeltaan niin vakava, ettei sen oikaiseminen tule kyseeseen.

Jos digitaalinen sisältö tai palvelu toimitetaan kauppahintaa vastaan, oikeutta purkaa sopimus ei kuitenkaan ole, jos virhe on vähäinen. Elinkeinonharjoittajalla on todistustaakka siitä, että virhe on vähäinen.

21 §

Hinnanalennuksen määräytyminen

Hinnanalennuksen tulee olla oikeassa suhteessa kuluttajalle toimitetun digitaalisen sisällön tai palvelun arvon alenemiseen, kun sitä verrataan arvoon, joka digitaalisella sisällöllä tai palvelulla olisi, jos se olisi tässä luvussa edellytetyn mukainen.

Jos kyse on digitaalisesta sisällöstä tai palvelusta, joka toimitetaan pidemmän ajan kuluessa, oikeus hinnanalennukseen koskee sitä ajanjaksoa, jolloin digitaalinen sisältö tai palvelu on ollut virheellinen.

22 §

Vahingonkorvaus virheestä

Kuluttajalla on oikeus korvaukseen vahingosta, jonka hän kärsii digitaalisen sisällön tai palvelun virheen vuoksi. Korvausvelvollisuus käsittää virheestä kuluttajalle aiheutuneen henkilö-, esine- ja varallisuusvahingon. Edellä 9 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetun välillisen vahingon elinkeinonharjoittaja on kuitenkin velvollinen korvaamaan vain, jos virhe tai vahinko johtuu huolimattomuudesta hänen puoleltaan taikka jos digitaalinen sisältö tai palvelu sopimuksen tekohetkellä tai, jos kyse on digitaalisen sisällön tai palvelun toimittamisesta pidemmän ajan kuluessa, kyseisellä ajanjaksolla poikkesi siitä, mihin elinkeinonharjoittaja on erityisesti sitoutunut.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, kuluttajalla on aina oikeus korvaukseen vahingosta, joka johtuu sopimuksentekohetkellä olemassa olleesta oikeudellisesta virheestä, jos hän ei tiennyt eikä hänen olisi pitänytkaan tietää virheestä.

Samanlainen oikeus korvaukseen kuin kuluttajalla on hänen perheenjäsenellään, joka kärsii virheen vuoksi vahinkoa.

23 §

Vahinko muulle omaisuudelle

Jos digitaalisen sisällön tai palvelun virheestä aiheutuu vahinkoa muulle omaisuudelle, elinkeinonharjoittajan korvausvelvollisuuteen sovelletaan 22 §:n säännöksiä vain, jos vahinko kohdistuu omaisuuteen, jolla on välitön käyttöyhteys digitaaliseen sisältöön tai palveluun.

Jos elinkeinonharjoittaja suorittaa korvausta 1 momentin nojalla, korvauksensaajan mahdollinen oikeus vaatia vahingosta korvausta tuotevastuulain nojalla siirtyy vastaavalta osin elinkeinonharjoittajalle. Mitä tuotevastuulain 10 §:ssä säädetään, sovelletaan myös elinkeinonharjoittajan oikeuteen saada korvausta.

Sopimuksen purkamisen vaikutukset

24 §

Sopimuksen purkamisen vaikutukset maksusuorituksiin

Jos sopimus puretaan, elinkeinonharjoittajalla on velvollisuus palauttaa kuluttajalle kaikki sopimuksen mukaisesti maksetut suoritukset. Jos sopimus koskee digitaalisen sisällön tai palvelun toimittamista kauppahintaa vastaan pidemmän ajan kuluessa ja digitaalinen sisältö tai palvelu on ollut tässä luvussa edellytetyn mukainen jonkin ajanjakson ajan ennen sopimuksen purkamista, elinkeinonharjoittajalla on kuitenkin velvollisuus palauttaa kuluttajalle tämän maksamasta hinnasta vain se osa, joka vastaa ajanjaksoa, jona digitaalinen sisältö tai palvelu ei ollut tässä luvussa edellytetyn mukainen, sekä se osa, jonka kuluttaja on maksanut etukäteen ajasta, jonka sopimus olisi ollut voimassa, jollei sitä olisi purettu.

Kuluttajalla ei ole velvollisuutta maksaa digitaalisen sisällön tai palvelun käytöstä siltä sopimuksen purkamista edeltävältä ajanjaksolta, jolloin digitaalinen sisältö tai palvelu ei ole ollut tässä luvussa edellytetyn mukainen.

25 §

Sopimuksen purkamisen vaikutukset digitaalisen sisällön tai palvelun käyttöön

Jos sopimus puretaan, kuluttajan tulee pidättäytyä käyttämästä digitaalista sisältöä tai palvelua ja saattamasta sitä kolmansien osapuolten saataville. Jos digitaalinen sisältö on toimitettu siirtovälineellä, kuluttajan on elinkeinonharjoittajan pyynnöstä lisäksi palautettava kyseinen väline elinkeinonharjoittajalle tämän kustannuksella ilman aiheutonta viivytystä. Elinkeinonharjoittajan on tehtävä tällainen pyyntö 14 päivän kuluessa siitä, kun kuluttaja on ilmoittanut elinkeinonharjoittajalle päätöksestään purkaa sopimus.

Purettaessa sopimus elinkeinonharjoittajalla on oikeus estää kuluttajan pääsy digitaaliseen sisältöön tai palveluun, sulkea tämän käyttäjätili tai muulla tavoin estää kuluttajaa käyttämästä digitaalista sisältöä tai palvelua, jollei 4 momentissa säädetystä muuta johdu.

Elinkeinonharjoittajan on pidättäydyttävä käyttämästä sellaista sisältöä, jonka kuluttaja on luonut tai luovuttanut elinkeinonharjoittajan toimittamaa digitaalista sisältöä tai palvelua käyttäessään, paitsi jos:

1) kyseinen sisältö ei ole käyttökelpoista muutoin kuin elinkeinonharjoittajan toimittaman digitaalisen sisällön tai palvelun yhteydessä;

2) kyseinen sisältö liittyy yksinomaan kuluttajan toimintaan elinkeinonharjoittajan toimittamaa digitaalista sisältöä tai palvelua käytettäessä;

3) elinkeinonharjoittaja on yhdistänyt tällaisen sisällön muihin tietoihin, joista sitä ei voi erottaa tai sen erottaminen aiheuttaisi kohtuutonta vaivaa; tai

4) kuluttaja on luonut sisällön yhdessä muiden kuluttajien kanssa, ja muut kuluttajat voivat edelleen käyttää kyseistä sisältöä.

Muissa kuin 3 momentin 1–3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa elinkeinonharjoittajan on kuluttajan pyynnöstä annettava kuluttajan saataville kaikki sisältö, jonka kuluttaja on luovuttanut tai luonut käyttäessään elinkeinonharjoittajan toimittamaa digitaalista sisältöä tai palvelua. Tämä on tehtävä maksutta kohtuullisessa ajassa ja yleisesti käytetyssä ja koneellisesti luettavassa tallennusmuodossa.

Mitä 3 ja 4 momentissa säädetään, ei koske henkilötietoja. Henkilötietojen käytöstä säädetään luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus).

Muut säännökset

26 §

Maksujen palauttaminen

Elinkeinonharjoittajan on tehtävä tässä luvussa säädetyt maksujen palautukset maksutta, ilman aiheutonta viivytystä ja viimeistään 14 päivän kuluttua siitä, kun kuluttaja on ilmoittanut elinkeinonharjoittajalle vaativansa hinnanalennusta tai sopimuksen purkua. Jos digitaalinen sisältö on toimitettu siirtovälineellä, elinkeinonharjoittaja saa kuitenkin pidäytyä maksujen palauttamisesta tehtyään 25 §:n 1 momentissa tarkoitetun pyynnön, kunnes hän on saanut siirtovälineen takaisin.

Elinkeinonharjoittajan on palautettava saamansa maksut sillä maksutavalla, jota kuluttaja käytti alkuperäisessä liiketoimessa, ellei kuluttaja ole nimenomaisesti suostunut muuhun järjestykseen. Maksujen palauttamisesta ei saa aiheutua kuluttajalle kustannuksia.

27 §

Digitaalisen sisällön tai palvelun muuttaminen

Kun kyse on digitaalisen sisällön tai palvelun toimittamisesta pidemmän ajan kuluessa, elinkeinonharjoittajalla on oikeus muuttaa digitaalista sisältöä tai palvelua muutoin kuin siltä osin, kuin se on välttämätöntä digitaalisen sisällön tai palvelun säilyttämiseksi virheettömänä, jos:

1) sopimuksessa on sovittu elinkeinonharjoittajan oikeudesta yksipuolisesti muuttaa digitaalista sisältöä tai palvelua sopimuksessa yksilöidystä perustellusta syystä;

2) muutoksesta ei aiheudu kuluttajalle lisäkustannuksia; ja

3) kuluttajalle ilmoitetaan muutoksesta selvällä ja ymmärrettävällä tavalla.

Jos 1 momentissa tarkoitettu muutos vaikuttaa kielteisesti kuluttajan mahdollisuuksiin päästä digitaaliseen sisältöön tai palveluun tai käyttää sitä, kuluttajalle on toimitettava hyvissä ajoin pysyvällä tavalla tieto muutoksen ominaisuuksista ja ajankohdasta sekä 3 momentin mukaisesta oikeudesta purkaa sopimus tai mahdollisuudesta säilyttää digitaalinen sisältö tai palvelu muuttumattomana. Tieto on toimitettu pysyvällä tavalla, jos se on toimitettu henkilökohtaisesti kirjallisesti tai sähköisesti siten, että vastaanottaja voi tallentaa ja toisintaa tiedot muuttumattomina.

Jos digitaalisen sisällön tai palvelun muuttaminen vaikuttaa kielteisesti kuluttajan mahdollisuuksiin päästä digitaaliseen sisältöön tai palveluun tai käyttää sitä, kuluttajalla on oikeus purkaa sopimus maksutta 30 päivän kuluessa muutosta koskevan tiedon vastaanottamisesta tai siitä, kun elinkeinonharjoittaja on muuttanut digitaalista sisältöä tai palvelua, sen mukaan, kumpi näistä ajankohdista on myöhempi. Oikeutta purkaa sopimus ei kuitenkaan ole, jos muutoksen kielteinen vaikutus on vähäinen. Oikeutta purkaa sopimus ei ole myöskään silloin, kun elinkeinonharjoittaja on antanut kuluttajalle ilman lisämaksua mahdollisuuden säilyttää digitaalinen sisältö tai palvelu muuttumattomana ja digitaalinen sisältö tai palvelu säilyy tässä luvussa edellytetyn mukaisena.

Jos kuluttaja purkaa sopimuksen 3 momentin perusteella, purkamiseen sovelletaan, mitä 24–26 §:ssä säädetään.

28 §

Vahingon rajoittaminen ja vahingonkorvauksen sovittelu

Kuluttajan on ryhdyttävä kohtuullisiin toimenpiteisiin vahinkonsa rajoittamiseksi. Jos hän laiminlyö tämän, hän saa itse kärsiä vastaavan osan vahingosta.

Sopimusrikkomuksen perusteella suoritettavaa vahingonkorvausta voidaan sovittaa, jos se on kohtuuton ottaen huomioon sopimusrikkomuksen syy, kuluttajan mahdollinen myötävaikutus vahinkoon, digitaalisen sisällön tai palvelun hinta, vahingon aiheuttajan mahdollisuudet ennakoida ja ehkäistä vahingon syntyminen sekä muut seikat.

29 §

Hyvitystä koskevan vaatimuksen vanhentuminen

Kuluttajan hyvitystä koskevan vaatimuksen vanhentumisesta säädetään velan vanhentumisesta annetussa laissa.

10 luku

Aikaosuudet ja pitkäkestoiset lomatuotteet

15 §

Tavarankauppaa koskevien säännösten soveltaminen

Mitä 5 luvussa säädetään tavarankaupasta, koskee soveltuvin osin myös aikaosuutta koskevaa sopimusta.

12 luku

Erinäisiä säännöksiä

1 §

Kulutushyödykkeen välittäjän vastuu

Elinkeinonharjoittaja, joka välittää kulutushyödykettä koskevan sopimuksen hyödykkeen tarjoajan lukuun, vastaa hyödykkeen hankkivalle kuluttajalle sopimuksen täyttämisestä 5, 5 a ja 8

luvun mukaisesti. Tällaista vastuuta ei kuitenkaan synny, jos välittäjä toimii toisen elinkeinonharjoittajan lukuun ja kuluttaja on sopimusta tehtäessä selvillä tästä sekä tämän seikan vaikutuksesta hänen oikeuksiinsa.

Välittäjän vastuu ei rajoita kuluttajan oikeuksia suhteessa toiseen sopijapuoleen.

Kiinteistönvälittäjän vastuusta on voimassa, mitä siitä on erikseen säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn sopimukseen ja sitoumukseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 21.10.2021

Pääministeri

Sanna Marin

Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

kuluttajansuojalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kuluttajansuojalain (38/1978) 5 luvun 12 a ja 29 a §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1258/2001,
muutetaan 5 luvun otsikko, 1 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 3, 12, 13, 14, 15, 15 a, 15 b, 16, 18, 19, 20, 22 ja 24–27 §, 29 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 31 §, 10 luvun 15 § sekä 12 luvun 1 §,
 sellaisina kuin ne ovat, 5 luvun otsikko, 1 §:n edellä oleva väliotsikko, 20 ja 24–27 §, 29 §:n edellä oleva väliotsikko, 31 § sekä 12 luvun 1 § laissa 16/1994, 5 luvun 1 ja 3 § laissa 1211/2013, 12, 14, 16, 18 ja 31 § laeissa 16/1994 ja 1258/2001, 13, 15, 15 a, 15 b, 19 ja 29 § laissa 1258/2001, 22 § laeissa 16/1994 ja 391/2002 ja 10 luvun 15 § laissa 227/2011, sekä
lisätään 2 lukuun uusi 8 c §, 5 lukuun uusi 2 a, 13 a, 13 b, 16 a, 18 a, 19 a, 22 a, 24 a, 24 b, 28 a–28 e § sekä lakiin uusi 5 a luku seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 luku

2 luku

**Markkinointi ja menettelyt asiakassuh-
teessa**

**Markkinointi ja menettelyt asiakassuh-
teessa**

8 c §

*Erityinen tiedonantovelvollisuus käytetyn ta-
varan julkisessa huutokaupassa*

*Käytetyn tavaran julkisessa huutokaupassa
elinkeinonharjoittajan on asetettava kulutta-
jien helposti saataville selkeästi ja kattavasti
tieto siitä, että kauppaan ei sovelleta kulutta-
jansuojalain 5 luvun säännöksiä tavaran omi-
naisuuksista ja virheestä.*

5 luku

5 luku

Kuluttajankauppa

Tavarankauppa

Yleiset säännökset kuluttajankaupasta

Yleiset säännökset tavarankaupasta

1 §

1 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Luvun soveltamisala

Tämän luvun säännökset koskevat tavarankauppaa, jossa myyjänä on elinkeinonharjoittaja ja ostajana kuluttaja.

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan myös valmistettavan tavarantilaukseen. Jos ostajan on toimitettava olennainen osa tarveaineista, tilaukseen sovelletaan kuitenkin *tämän luvun* 23–28 §:n sijasta 8 luvun 23–31 §:ää. Tällaiseen tilaukseen sovelletaan lisäksi, mitä 8 luvun 14 ja 32 §:ssä säädetään.

Tämän luvun säännöksiä ei 2–11 §:ää lukuun ottamatta sovelleta käytetyn tavarantilaukseen, jos ostaja voi osallistua kauppantekoon henkilökohtaisesti.

Luvun soveltamisala

Tämän luvun säännökset koskevat tavarankauppaa, jossa myyjänä on elinkeinonharjoittaja ja ostajana kuluttaja.

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan myös valmistettavan tavarantilaukseen. Jos ostajan on toimitettava olennainen osa tarveaineista, tilaukseen sovelletaan kuitenkin 23, 24, 24 a, 24 b, 25–28 ja 28 a §:n sijasta 8 luvun 23–31 §:ää. Tällaiseen tilaukseen sovelletaan lisäksi, mitä 8 luvun 14 ja 32 §:ssä säädetään. *Tällaiseen tilaukseen ei sovelleta, mitä tämän luvun 29 §:ssä säädetään.*

Tämän luvun säännöksiä ei 2, 2 a ja 3–11 §:ää lukuun ottamatta sovelleta käytetyn tavarantilaukseen huutokauppaan eikä yksinomaan digitaalisen sisällön siirtovälineenä käytettävän tavarantilaukseen. Käytetyn tavarantilaukseen huutokauppaan sovelletaan lisäksi 29 §:n 3 momenttia.

Mitä tässä luvussa säädetään takuusta, sovelletaan myös sitä vastaavaan sitoumukseen, jonka myyjä tai tuottaja antaa ostajalle lisäkorvausta vastaan. Myyjä ei kuitenkaan vastaa tällöin tuottajan antaman sitoumuksen perusteella virheestä, josta hän ei muuten tämän luvun nojalla olisi vastuussa.

2 a §

Tavarankauppaan liittyvät määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) **tuottajalla** tavarantilaukseen valmistajaa ja sitä, joka tuo tavarantilaukseen unionin alueelle, sekä sitä, joka esiintyy tuottajana liittämällä tavarantilaukseen nimensä, tavaramerkkinsä tai muun erottuvan tunnuksensa;

2) **digitaalisia elementtejä sisältävän tavarantilaukseen kaupalla** kauppa, jonka kohteena on tavara, joka sopimuksen mukaan sisältää myyjän tai kolmannen osapuolen toimittamaa digitaalista sisältöä tai digitaalisen palvelun tai joka on sopimuksen mukaan liitetty myyjän tai kolmannen osapuolen toimittamaan digitaali-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

seen sisältöön tai palveluun ja kyseisen digitaalisen sisällön tai palvelun puuttuminen estäisi tavaran toimintojen suorittamisen;

3) **toimivuudella** tavaran kykyä suorittaa toimintonsa tarkoituksenmukaisesti;

4) **yhteensopivuudella** tavaran kykyä toimia sellaisen laitteen tai ohjelmiston kanssa, joiden kanssa samantyyppisiä tavaroita yleensä käytetään, ilman että tavaraa, laitetta tai ohjelmistoa on tarpeen muuttaa;

5) **yhteentoimivuudella** tavaran kykyä toimia muun kuin sellaisen laitteen tai ohjelmiston kanssa, jonka kanssa samantyyppistä tavaraa yleensä käytetään;

6) **julkisella huutokaupalla** myyntimenetelmä, jossa myyjä tarjoaa huutokaupanpitäjän toteuttamalla avoimella tarjouskilpailulla hyödykkeitä ostajille, jotka osallistuvat tai joilla on mahdollisuus osallistua huutokaupatilaisuuteen henkilökohtaisesti, ja jossa hyväksytyn tarjouksen tehneellä on velvollisuus ostaa hyödyke.

3 §

Tavaran luovutus

Jollei toisin ole sovittu, tavara on pidettävä ostajan noudettavissa siellä, missä myyjällä kaupantekohetkellä oli liikepaikkansa. Jos myyjällä ei ollut kauppaan liittyvää liikepaikkaa eikä toisin ole sovittu, myyjän on lähetettävä tai kuljetettava tavara ostajalle.

Tavara on luovutettu, kun ostaja on saanut sen hallintaansa.

Jos myyjän on asennettava tai kokoonpantava tavara ostajan luona, tavara katsotaan kuitenkin myyjän viivästystä koskevia säännöksiä sovellettaessa luovutetuksi vasta, kun myyjä on täyttänyt mainitun velvollisuutensa.

3 §

Tavaran luovutus

Jollei toisin ole sovittu, tavara on pidettävä ostajan noudettavissa siellä, missä myyjällä kaupantekohetkellä oli liikepaikkansa. Jos myyjällä ei ollut kauppaan liittyvää liikepaikkaa eikä toisin ole sovittu, myyjän on lähetettävä tai kuljetettava tavara ostajalle.

Tavara on luovutettu, kun ostaja on saanut sen hallintaansa.

Jos myyjän on asennettava tai kokoonpantava tavara ostajan luona, tavara katsotaan kuitenkin myyjän viivästystä ja virheellisyyden määräävää ajankohtaa koskevia säännöksiä sovellettaessa luovutetuksi vasta, kun myyjä on täyttänyt mainitun velvollisuutensa. Vastaavasti digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran kaupassa tavara katsotaan mainittuja säännöksiä sovellettaessa luovutetuksi vasta, kun myös digitaalinen sisältö tai palvelu on toimitettu ostajalle tai, jos kyse on digitaalisen sisällön tai palvelun jatkuvasta toi-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Jos ostaja on antanut kuljetuksen myyjän ehdottaman rahdinkuljettajan tehtäväksi, tavara katsotaan vaaranvastuuta koskevia säännöksiä sovellettaessa luovutetuksi vasta, kun rahdinkuljettaja on luovuttanut tavarahan ostajan hallintaan.

mittamisesta pidemmän ajan kuluessa, digitaalisen sisällön tai palvelun toimittaminen ostajalle on aloitettu.

Jos ostaja on antanut kuljetuksen myyjän ehdottaman rahdinkuljettajan tehtäväksi, tavara katsotaan vaaranvastuuta koskevia säännöksiä sovellettaessa luovutetuksi vasta, kun rahdinkuljettaja on luovuttanut tavarahan ostajan hallintaan.

Tavarahan ominaisuudet ja virhe

Tavarahan ominaisuudet ja virhe

12 §

12 §

Yleinen virhesäännös

Tavarahan ominaisuudet

Tavarahan on lajiltaan, määrältään, laadultaan, muilta ominaisuuksiltaan ja pakkaukseltaan vastattava sitä, mitä voidaan katsoa sovitun.

Myyjän ostajalle toimittaman tavarahan tulee olla sopimuksen mukainen. Tavara on sopimuksen mukainen, kun erityisesti:

1) sen kuvaus, tyyppi, määrä, laatu, toimivuus, yhteensopivuus, yhteentoimivuus ja muut ominaisuudet vastaavat sovittua;

2) se soveltuu siihen erityiseen käyttötarkoitukseen, johon ostaja sitä tarvitsee ja jonka ostaja on viimeistään sopimuksentekohetkellä saattanut myyjän tietoon ja jonka myyjä on hyväksynyt;

3) sen mukana toimitetaan kaikki lisävarusteet sekä asennus- ja muut ohjeet sopimuksen mukaisesti;

4) siihen toimitetaan päivitykset sopimuksen mukaisesti.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, tavarahan tulee täyttää seuraavat yleiset vaatimukset:

1) tavarahan tulee soveltua niihin käyttötarkoituksiin, joihin saman tyyppistä tavaraa yleensä käytetään ottaen huomioon soveltuva lainsäädäntö, tekniset standardit tai näiden puuttuessa alakohtaiset käytäntönsäätö;

2) tavarahan on vastattava laadultaan ja kuvaukseltaan näytettä tai mallia, jonka myyjä asetti ostajan saataville ennen sopimuksen tekemistä;

Jos muuta ei voida katsoa sovitun, tavarahan tulee:

1) soveltua tarkoitukseen, johon sellaisia tavaroita yleensä käytetään;

2) soveltua siihen erityiseen tarkoitukseen, johon tavaraa oli tarkoitus käyttää, jos myyjän on kaupantekohetkellä täytynyt olla selvillä tästä tarkoituksesta eikä hän ole ennen kaupantekoa ilmoittanut ostajalle, että tavara ei mahdollisesti sovellu aiottuun käyttötarkoitukseen;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3) olla myyjän siitä antaman kuvauksen mukainen ja vastata ominaisuuksiltaan sitä, mihin myyjä on viitannut esittämällä näytteen tai mallin;

4) olla pakattu tavanmukaisella tai muuten sopivalla tavalla, jos pakkaus on tarpeen tavarän säilyttämiseksi tai suojaamiseksi; sekä

5) kestävyydeltään ja muuten vastata sitä, mitä kuluttajalla yleensä on sellaisen tavarän kaupassa perusteltua aihetta olettaa.

Tavarän tulee ominaisuuksiltaan vastata laissa, asetuksessa tai viranomaisen päätöksessä asetettuja vaatimuksia, paitsi jos ostajan tarkoituksena on käyttää tavaraa tarkoitukseen, jossa kyseisellä vaatimuksella ei ole merkitystä.

Jos tavara poikkeaa siitä, mitä 1–3 momentissa säädetään, siinä on virhe. Ostaja ei kuitenkaan saa virheenä vedota seikkaan, josta hänen täytyy olettaa tienneen kauppaa tehtäessä. Ostaja ei myöskään saa virheenä vedota seikkaan, joka johtuu hänen toimittamistaan tavarän valmistamiseen käytetyistä tarveaineista, paitsi jos myyjän puolella on menetelty huolimattomasti.

12 a §

Asentamisesta tai puutteellisista ohjeista johtuva virhe

Jos tavarän asentaminen tai kokoonpano sisältyy kauppaa koskevaan sopimukseen ja tavarän on asentanut myyjä tai joku muu hänen lukuunsa, tavarassa on niin ikään virhe, jos se poikkeaa virheellisen asentamisen tai kokoonpanon takia siitä, mitä 12 §:ssä säädetään.

Tavarassa on myös virhe, jos sen yhteydessä ei luovuteta ostajalle sellaisia ohjeita, jotka ovat tarpeen tavarän asentamista, kokoonpanoa, käyttöä, hoitoa tai säilytystä varten.

3) tavarän mukana on toimitettava sellaiset lisävarusteet, pakkaukset sekä asennus-, käyttö- ja muut ohjeet, jotka ostaja voi kohtuudella odottaa saavansa;

4) tavarän määrän, laadun, kestävyuden ja muiden ominaisuuksien on vastattava ominaisuuksia, joita saman tyyppisillä tavaroilla yleensä on ja joita ostaja voi kohtuudella odottaa, kun otetaan huomioon tavarän luonne sekä tiedot, jotka myyjä, tuottaja tai muu liiketoimintaketjuun aikaisemmassa vaiheessa osallistunut henkilö tai joku näiden lukuun on esittänyt tavaraa markkinoitaessa tai muuten ennen kaupantekoa.

(ks. 13 §)

(kumotaan)
(ks. 13 a §)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

13 §

Tiedot tavarasta

Yleinen virhesäännös

Tavarassa on myös virhe, jos se ei vastaa niitä tietoja tavarán ominaisuuksista tai käytöstä, jotka myyjä tai joku muu aikaisemmassa myyntiportaassa tai myyjän lukuun on antanut tavaraa markkinoitaessa tai muuten ennen kaupantekoa.

Jos tavara poikkeaa siitä, mitä 12 §:ssä säädetään, siinä on virhe.

Tavaraa ei kuitenkaan katsota 12 §:n 2 momentissa tarkoitettujen yleisten vaatimusten vastaiseksi:

1) vaikka tavarán tietty erityispiirre poikkeaa näistä vaatimuksista, jos ostajalle on nimenomaisesti annettu sopimuksen tekoajan kohtana tieto poikkeamasta ja tämä on poikkeaman erikseen ja nimenomaisesti tällöin hyväksynyt;

2) jos vika tai puute johtuu ostajan toimittamista tavarán valmistamiseen käytetyistä tarveaineista, eikä myyjä ole tiennyt eikä tämän ole pitänytkään tietää tarveaineiden virheellisyydestä.

Myyjä ei kuitenkaan vastaa 1 momentissa tarkoitettusta virheestä, jos hän osoittaa, että:

Myyjä ei myöskään vastaa 12 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen tietojen antamiseen liittyvästä virheestä, jos hän osoittaa, että:

1) hän ei ollut eikä hänen olisi pitänytkään olla selvillä annetuista tiedoista;

1) hän ei ollut eikä hänen voida kohtuudella olettaa olleen selvillä kyseisistä tiedoista;

2) tiedot eivät ole voineet vaikuttaa kauppaan; tai

2) tiedot oli oikaistu sopimuksentekohetkeen mennessä samalla tai siihen verrattavissa olevalla tavalla kuin millä ne oli esitetty; tai

3) tiedot on ajoissa selkeällä tavalla oikaistu.

3) tiedot eivät ole voineet vaikuttaa kauppaan.

13 a §

Asentamisesta johtuva virhe

Tavarassa on myös virhe, jos se virheellisen asentamisen johdosta poikkeaa siitä, mitä 12 §:ssä säädetään, ja tavarán asentaminen:

1) sisältyy kauppaan koskevaan sopimukseen ja tavarán on asentanut myyjä tai joku muu hänen lukuunsa; tai

2) on ollut ostajan vastuulla ja tämän suorittama virheellinen asennus on johtunut puutteista myyjän toimittamissa asennusohjeissa tai, jos kyse on digitaalisia elementtejä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sisältävän tavaran kaupasta, myyjän taikka digitaalisen sisällön tai digitaalisen palvelun toimittajan toimittamissa asennusohjeissa.

13 b §

Päivitysten laiminlyönnistä johtuva virhe digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran kaupassa

Digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran kaupassa myyjän on huolehdittava siitä, että ostajalle tiedotetaan turva- ja muista päivityksistä, jotka ovat tarpeen kyseisen tavaran säilyttämiseksi 12 §:ssä edellytetyn mukaisena, ja että ne toimitetaan ostajalle:

1) tavaran ja digitaalisten elementtien tyyppi ja tarkoitus sekä sopimuksen olosuhteet ja luonne huomioon ottaen kohtuullisen ajanjakson ajan, jos kyse on digitaalisen sisällön tai palvelun kertatoimituksesta; tai

2) sen ajanjakson ajan, jonka myyjä on vastuussa tavaran virheestä ja joka tapauksessa vähintään sen ajan, jona digitaalista sisältöä tai palvelua on sopimuksen mukaan määrä toimittaa, jos kyse on digitaalisen sisällön tai palvelun jatkuvasta toimittamisesta pidemmän ajan kuluessa.

Jos myyjä on laiminlyönyt huolehtia 1 momentin mukaisista velvollisuuksistaan, tavarassa on virhe.

Jos ostaja ei asenna 1 momentin mukaisesti toimitettuja päivityksiä kohtuullisessa ajassa, myyjä ei vastaa kyseisen päivityksen puuttumisesta aiheutuvasta virheestä edellyttäen, että:

1) myyjä on ilmoittanut ostajalle päivityksen saatavuudesta ja siitä, mitä seurauksia päivityksen asentamisen laiminlyönnillä on; ja

2) päivityksen asentamatta jättäminen tai sen virheellinen asennus ei johdu ostajalle annetuista puutteellisista asennusohjeista.

Digitaalisia elementtejä sisältävä tavara ei ole tässä pykälässä tarkoitettu tavalla virheellinen myöskään silloin, kun ostajalle on nimenomaisesti annettu sopimuksen tekoajan kohtana tieto siitä, ettei päivityksistä tiedoteta

Voimassa oleva laki

Ehdotus

eikä niitä toimiteta 1 momentissa edellytetyllä tavalla ja ostaja on poikkeaman erikseen ja nimenomaisesti tällöin hyväksynyt.

14 §

14 §

Sellaisena kuin se on -ehto

Oikeudellinen virhe

*Tavarassa on myös virhe, jos sivullisella on omistus-, pantti- tai muu oikeus tavaraan (**oikeudellinen virhe**), eikä sopimuksesta seuraa, että ostajan on vastaanotettava tavara sivullisen oikeudesta johtuvien rajoitusten.*

Ostaja saa vaatia oikeudellisesta virheestä johtuvia seuraamuksia myös silloin, kun sivullinen väittää, että hänellä on 1 momentissa tarkoitettu oikeus, ja väitteelle on todennäköisiä perusteita.

Jos tavara on myyty ""sellaisena kuin se on"" tai samankaltaista yleistä varaumaa käyttäen, siinä katsotaan kuitenkin olevan virhe, jos:

1) tavara ei vastaa niitä tietoja, jotka myyjä on ennen kaupantekoa antanut sen ominaisuuksista tai käytöstä ja joiden voidaan olettaa vaikuttaneen kauppaan;

2) myyjä on ennen kaupantekoa laiminlyönyt antaa ostajalle tiedon sellaisesta tavarantoiminnasta tai käyttöä koskevasta olennaisesta seikasta, josta hänen täytyy olettaa tienneen ja josta ostaja perustellusti saattoi olettaa saavansa tiedon, ja laiminlyönnin voidaan olettaa vaikuttaneen kauppaan; tai

3) tavara on huonommassa kunnossa kuin ostajalla sen hinta ja muut olosuhteet huomioon ottaen on ollut perusteltua aihetta edellyttää.

15 §

15 §

Virheellisuuden määräävä ajankohta

Virheellisuuden määräävä ajankohta

Tavarantoiminnan virheellisyttä on arvioitava sen perusteella, millainen tavara on ominaisuuksiltaan vaaranvastuun siirtyessä ostajalle.

Tavarantoiminnan virheellisyttä on arvioitava sen perusteella, millainen tavara on ominaisuuksiltaan tavarantoiminnan luovutushetkellä. Myyjä vas-

Voimassa oleva laki

Myyjä vastaa virheestä, joka tavarassa on ollut tänä ajankohtana, vaikka virhe ilmeni vasta myöhemmin.

Virheen oletetaan olleen olemassa vaaranvastuun siirtyessä ostajalle, jos se ilmenee kuuden kuukauden kuluessa tästä ajankohdasta, jollei toisin osoiteta tai oletus ole virheen taikka tavarantoiminnan vastainen.

Jos tavara huononee vaaranvastuun siirryttyä ostajalle, tavarassa katsotaan olevan virhe, jos huononeminen johtuu myyjän sopimusrikkomuksesta.

15 a §

Takuun merkitys

Jos myyjä on sitoutunut vastaamaan tavarantoiminnan käyttökelpoisuudesta tai muista ominaisuuksista määrätyn ajan (*takuu*), tavarassa katsotaan olevan virhe, jos tavara tänä aikana huonontuu takuussa tarkoitettulla tavalla. Virhevastuuta ei kuitenkaan synny, jos myyjä saattaa todennäköiseksi, että huonontuminen johtuu tapaturmasta, tavarantoiminnan vääräntäytymisestä käsittelystä tai muusta ostajan puolella olevasta seikasta.

Jos takuun on antanut joku muu kuin myyjä aikaisemmassa myyntipöytäkirjassa tai myyjän lukuun, tavarantoiminnan katsotaan tällöinkin olevan virhe 1 momentissa mainituin edellytyksin. Myyjä ei kuitenkaan vastaa aikaisemman myyntipöytäkirjan antaman takuun perusteella

Ehdotus

taa virheestä, joka tavarantoiminnassa on ollut tänä ajankohtana, vaikka virhe ilmeni vasta myöhemmin.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, jos digitaalisia elementtejä sisältävän tavarantoiminnan kaupassa on sovittu digitaalisen sisällön tai palvelun jatkuvasta toimittamisesta pidemmän ajan kuluessa, myyjä vastaa joka tapauksessa digitaalisen sisällön tai palvelun osalta virheestä, joka ilmenee sinä aikana, jona digitaalista sisältöä tai palvelua on sopimuksen mukaan määrä toimittaa. Myyjä vastaa myös 13 b §:ssä tarkoitettujen päivitysten laiminlyönnistä johtuvasta virheestä, joka ilmenee sinä aikana, jona päivityksiä on 13 b §:n 1 momentin mukaan määrä toimittaa.

Virheen oletetaan olleen olemassa tavarantoiminnan luovutushetkellä, jos se ilmenee yhden vuoden kuluessa tästä ajankohdasta, jollei toisin osoiteta tai oletus ole virheen taikka tavarantoiminnan vastainen.

Jos tavara huononee sen jälkeen, kun se on luovutettu, tavarantoiminnan katsotaan olevan virhe, jos huononeminen johtuu myyjän sopimusrikkomuksesta.

15 a §

Takuu ja sen merkitys

Jos myyjä tai joku tämän lukuun on sitoutunut vastaamaan ilman lisäkorvausta tavarantoiminnan käyttökelpoisuudesta tai muista ominaisuuksista määrätyn ajan (*takuu*), tavarantoiminnassa on virhe, jos tavara tänä aikana huonontuu niiden ehtojen mukaisesti, jotka on esitetty takuutoimituksessa ja takuuta koskevassa mainonnassa sopimuksen tekohetkellä tai ennen sitä. Virhevastuuta ei kuitenkaan synny, jos myyjä saattaa todennäköiseksi, että huonontuminen johtuu tapaturmasta, tavarantoiminnan vääräntäytymisestä käsittelystä tai muusta ostajan puolella olevasta seikasta.

Jos takuun on antanut joku muu kuin myyjä aikaisemmassa myyntipöytäkirjassa, tavarantoiminnassa on tällöinkin virhe 1 momentissa tarkoitettu edellytyksin. Myyjä ei kuitenkaan vastaa aikaisemman myyntipöytäkirjan antaman takuun

Voimassa oleva laki

virheestä, josta hän ei muuten tämän luvun nojalla olisi vastuussa, jos myyjä osoittaa ilmoittaneensa asiasta ostajalle selkeällä tavalla ennen kaupantekoa.

Takuu ei rajoita tässä laissa säädettyä virhevastuuta.

15 b §

Tiedot takuusta

Takuusta on *selkeästi* käytävä ilmi:

- 1) takuun sisältö sekä se, että ostajalla on lain mukaiset oikeudet, ja että takuulla ei rajoiteta näitä oikeuksia; sekä
- 2) takuun antaja, voimassaoloaika ja -alue sekä muut takuuseen perustuvien vaatimusten esittämisen kannalta tarpeelliset tiedot.

Ostajan pyynnöstä takuu on annettava kirjallisesti tai sähköisesti siten, että tietoja ei voida yksipuolisesti muuttaa ja että ne säilyvät ostajan saatavilla.

Ostajalla on oikeus vedota takuuseen, vaikka se ei täyttäisi tässä pykälässä säädettyjä vaatimuksia.

Virheen seuraamukset

16 §

Virheilmoitus

Ehdotus

perusteella virheestä, josta hän ei muuten tämän luvun nojalla olisi vastuussa, jos myyjä osoittaa ilmoittaneensa asiasta ostajalle selkeällä tavalla ennen kaupantekoa.

Jos takuutodistuksen ehdot poikkeavat mainonnassa esitetyistä ehdoista ostajan vahingoksi, takuu sitoo mainonnassa esitettyjen ehtojen mukaisesti, ellei mainontaa ole ajoissa oikaistu samalla tai siihen verrattavissa olevalla tavalla kuin millä ehtoja on mainostettu.

Takuu ei rajoita tässä laissa säädettyä virhevastuuta.

15 b §

Takuun sisältö ja toimitus

Takuusta on laadittava selkeä ja ymmärrettävä todistus, joka on toimitettava ostajalle viimeistään tavarán luovutushetkellä henkilökohtaisesti kirjallisesti tai sähköisesti siten, että ostaja voi tallentaa ja toisintaa sen muuttumattomana (takuutodistus).

Takuutodistuksesta on käytävä ilmi seuraavat seikat:

- 1) takuun antajan nimi ja osoite;
- 2) tavara, jota takuu koskee;
- 3) takuuehdot;
- 4) menettely, jota ostajan on noudatettava takuun käyttämiseksi;
- 5) selkeä ilmoitus siitä, että ostajalla on lain mukaiset oikeudet ja että takuulla ei rajoiteta näitä oikeuksia.

Ostajalla on oikeus vedota takuuseen, vaikka se ei täyttäisi tässä pykälässä säädettyjä vaatimuksia.

Virheen seuraamukset

16 §

Ostajan oikeudet

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

Jos tavarassa on myyjän vastuulla oleva virhe, ostaja saa tämän luvun säännösten mukaisesti vaatia virheen korjaamista, uutta toimitusta tai hinnanalennusta taikka purkaa kaupan sekä lisäksi vaatia vahingonkorvausta. Hän saa myös pidättyä kauppahinnan maksamisesta.

16 a §

Virheilmoitus

Ostaja ei saa vedota tavarán virheeseen, ellei hän ilmoita virheestä myyjälle kohtuullisessa ajassa siitä, kun hän havaitsi virheen tai hänen olisi pitänyt se havaita. Virheilmoitus voidaan kuitenkin aina tehdä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun ostaja havaitsi virheen, ja se voidaan tehdä myös elinkeinonharjoittajalle, joka on välittänyt kaupan myyjän lukuun tai sitoutunut vastaamaan tavarán ominaisuuksista.

Ostaja saa 1 momentin estämättä vedota tavarán virheeseen, jos:

- 1) myyjä on menetellyt törkeän huolimattomasti tai kunnianvastaisesti ja arvottomasti;
- 2) virhe perustuu siihen, että tavara ei ominaisuuksiltaan täytä vaatimuksia, jotka sille on asetettu tuoteturvallisuuslain (914/86) nojalla taikka muissa terveyden tai omaisuuden suojelemiseksi annetuissa säännöksissä tai määräyksissä; tai
- 3) virhe perustuu siihen, että tavara on muuten terveydelle tai omaisuudelle vaarallinen.

18 §

Virheen oikaisu

Ostajalla on oikeus vaatia, että myyjä korjaa virheen tai toimittaa virheettömän tavarán. Tällainen oikaisu on suoritettava kohtuullisessa ajassa ja siten, ettei ostajalle aiheudu siitä kustannuksia tai olennaista haittaa. Myyjä ei kuitenkaan ole velvollinen oikaisemaan virhettä, jos siihen on este, jota hän ei voi voittaa, tai jos siitä aiheutuisi hänelle kohtuuttomia kustannuksia. Tässä tulee erityisesti ottaa huomioon virheen merkitys ja tavarán

Ostaja ei saa vedota tavarán virheeseen, ellei hän ilmoita virheestä myyjälle kohtuullisessa ajassa siitä, kun hän havaitsi virheen tai hänen olisi pitänyt se havaita. Virheilmoitus voidaan kuitenkin aina tehdä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun ostaja havaitsi virheen, ja se voidaan tehdä myös elinkeinonharjoittajalle, joka on välittänyt kaupan myyjän lukuun tai sitoutunut vastaamaan tavarán ominaisuuksista.

Ostaja saa 1 momentissa säädetyn estämättä vedota tavarán virheeseen, jos:

- 1) myyjä on menetellyt törkeän huolimattomasti tai kunnianvastaisesti ja arvottomasti;
- 2) virhe perustuu siihen, että tavara ei ominaisuuksiltaan täytä vaatimuksia, jotka sille on asetettu kuluttajaturvallisuuslain (920/2011) nojalla taikka muissa terveyden tai omaisuuden suojelemiseksi annetuissa säännöksissä tai määräyksissä; tai
- 3) virhe perustuu siihen, että tavara on muuten terveydelle tai omaisuudelle vaarallinen.

18 §

Virheen oikaisu

Ostajalla on oikeus valintansa mukaan vaatia, että myyjä joko korjaa virheen tai toimittaa virheettömän tavarán. Myyjä ei kuitenkaan ole velvollinen oikaisemaan virhettä ostajan vaatimalla tavalla tai lainkaan, jos siihen on este, jota hän ei voi voittaa, tai jos siitä aiheutuisi hänelle kohtuuttomia kustannuksia. Tässä tulee erityisesti ottaa huomioon virheen merkitys sekä tavarán arvo, jos virhettä ei olisi, sekä se, voidaanko oikaisu suorittaa

Voimassa oleva laki

arvo, jos se olisi sopimuksen mukainen, sekä se, voidaanko oikaisu suorittaa muulla tavalla aiheuttamatta ostajalle huomattavaa haittaa.

Vaikka ostaja ei vaatisi virheen korjaamista tai virheetöntä tavaraa, myyjä saa omalla kustannuksellaan suorittaa tällaisen oikaisun, jos hän ostajan ilmoitettua virheestä viipymättä tarjoutuu tekemään sen. Ostaja saa kieltäytyä virheen oikaisusta, jos siitä aiheutuisi hänelle olennaista haittaa, tavaran arvon alenemista tai vaaraa siitä, että ostajalle aiheutuvat kustannukset jäävät korvaamatta, taikka jos kieltäytymiseen on muu erityinen syy.

Myyjä ei saa vedota siihen, ettei hän ole saanut tilaisuutta 2 momentissa tarkoitettuun virheen oikaisuun, jos ostaja on korjauttanut virheen eikä olosuhteet huomioon ottaen voida kohtuudella edellyttää, että ostaja olisi jäänyt odottamaan oikaisua myyjän puolelta.

Ehdotus

muulla tavalla aiheuttamatta ostajalle *merkittävää* haittaa.

Myyjä ei saa vedota siihen, ettei hän ole saanut tilaisuutta virheen oikaisuun, jos ostaja on korjauttanut virheen eikä olosuhteet huomioon ottaen voida kohtuudella edellyttää, että ostaja olisi jäänyt odottamaan oikaisua myyjän puolelta.

*18 a §**Menettely oikaistaessa virhe*

Ostajan on asetettava korjattava tai vaihdettava tavara myyjän saataville. Jos tavara vaihdetaan, ostaja saa kuitenkin olla palauttamatta vastaanottamaansa tavaraa, kunnes uusi toimitus tapahtuu. Ostajalla ei ole velvollisuutta maksaa vaihdetun tavaran normaalista käytöstä vaihtamista edeltävältä ajalta.

Virheen oikaisu on suoritettava kohtuullisessa ajassa siitä, kun ostaja on ilmoittanut myyjälle virheestä, ja siten, ettei ostajalle aiheudu siitä kustannuksia taikka merkittävää haittaa ottaen huomioon tavaran luonne ja tarkoitus, jota varten ostaja hankki tavaran.

Myyjän on otettava vaihdettava tavara takaisin omalla kustannuksellaan. Jos korjaaminen tai vaihtaminen edellyttää, että ennen virheen ilmenemistä asennettu tavara poistetaan, myyjän tulee huolehtia myös virheellisen tavaran poistamisesta ja virheettömän tavaran asentamisesta sekä näistä aiheutuvista kustannuksista edellyttäen, että tavara on asennettu sen luonteen ja käyttötarkoituksen mukaisesti.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

Hinnanalennus ja kaupan purku

Jollei virheen korjaaminen tai virheettömän tavaran toimittaminen tule kysymykseen taikka jollei tällaista oikaisua suoriteta 18 §:ssä tarkoitetulla tavalla, ostaja saa:

- 1) vaatia virhettä vastaavaa hinnanalennusta; tai
- 2) purkaa kaupan, paitsi jos virhe on vähäinen.

19 §

Hinnanalennus ja kaupan purku

Ostaja saa vaatia hinnanalennusta tai kaupan purkamista, jos:

- 1) virheen oikaiseminen on mahdotonta tai siitä aiheutuisi 18 §:n 1 momentissa tarkoitettuja kohtuuttomia kustannuksia;*
- 2) myyjä ei ole oikaissut virhettä tai oikaisua ei ole suoritettu 18 a §:n 3 momentissa edellytetyllä tavalla;*

3) myyjä on ilmoittanut tai olosuhteiden perusteella on ilmeistä, ettei myyjä oikaise virhettä kohtuullisessa ajassa tai aiheuttamatta ostajalle merkittävää haittaa;

4) tavarassa ilmenee virhe siitä huolimatta, että myyjä on yrittänyt saattaa tavaran tässä luvussa edellytetyn mukaiseksi.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, ostaja saa vaatia hinnanalennusta tai kaupan purkamista välittömästi, jos virhe on luonteeltaan niin vakava, ettei sen oikaiseminen tule kyseeseen.

Tässä pykälässä säädettyä oikeutta purkaa kauppaa ei kuitenkaan ole, jos virhe on vähäinen. Myyjällä on todistustaakka siitä, että virhe vähäinen.

19 a §

Hinnanalennuksen suuruus

Hinnanalennuksen on oltava suhteessa yhtä suuri kuin ostajan vastaanottaman tavaran arvon aleneminen verrattuna arvoon, joka tavaralla olisi, jos se olisi tässä luvussa edellytetyn mukainen.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 §

20 §

Vahingonkorvaus

Vahingonkorvaus **tavar**an virheestä

Ostajalla on oikeus korvaukseen vahingosta, jonka hän kärsii tavaran virheen vuoksi. Edellä 10 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetun välillisen vahingon myyjä on kuitenkin velvollinen korvaamaan vain, jos virhe tai vahinko johtuu huolimattomuudesta hänen puolellaan taikka jos tavara kaupantekohetkellä poikkesi siitä, mihin myyjä on erityisesti sitoutunut.

Ostajalla on oikeus korvaukseen vahingosta, jonka hän kärsii tavaran virheen vuoksi. Edellä 10 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetun välillisen vahingon myyjä on kuitenkin velvollinen korvaamaan vain, jos virhe tai vahinko johtuu huolimattomuudesta hänen puolellaan taikka jos tavara kaupantekohetkellä poikkesi siitä, mihin myyjä on erityisesti sitoutunut.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, ostajalla on aina oikeus korvaukseen vahingosta, joka johtuu kaupantekohetkellä olemassa olleesta oikeudellisesta virheestä, jos hän ei tiennyt eikä hänen olisi pitänytäkään tietää virheestä.

Samanlainen oikeus korvaukseen kuin ostajalla on hänen perheenjäsenellään, joka kärsii virheen vuoksi vahinkoa.

Samanlainen oikeus korvaukseen kuin ostajalla on hänen perheenjäsenellään, joka kärsii virheen vuoksi vahinkoa.

22 §

22 §

Muun kuin myyjän vahingonkorvausvelvollisuus

Muun kuin myyjän vahingonkorvausvelvollisuus

Jos tavarassa on 13 §:n 1 momentissa tarkoitettu virhe, tiedon antajan velvollisuuteen korvata ostajalle virheen vuoksi aiheutunut vahinko sovelletaan, mitä myyjän korvausvelvollisuudesta edellä säädetään.

Jos tavarassa on 12 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen tietojen antamiseen liittyvä virhe, tiedon antajan velvollisuuteen korvata ostajalle virheen vuoksi aiheutunut vahinko sovelletaan, mitä myyjän korvausvelvollisuudesta edellä säädetään.

Jos joku muu kuin myyjä on sitoutunut oikeaisemaan tavarassa olevan virheen tai muuten vastaamaan tavaran ominaisuuksista, sitoumuksen antajan velvollisuuteen korvata ostajalle sitoumuksen täyttämättä jäämisestä aiheutunut vahinko sovelletaan vastaavasti, mitä myyjän korvausvelvollisuudesta edellä säädetään.

Jos joku muu kuin myyjä on sitoutunut oikeaisemaan tavarassa olevan virheen tai muuten vastaamaan tavaran ominaisuuksista, sitoumuksen antajan velvollisuuteen korvata ostajalle sitoumuksen täyttämättä jäämisestä aiheutunut vahinko sovelletaan vastaavasti, mitä myyjän korvausvelvollisuudesta edellä säädetään.

22 a §

Hyvitystä koskevan vaatimuksen vanhentuminen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Ostajan hyvitystä koskevan vaatimuksen vanhentumisesta säädetään velan vanhentumisesta annetussa laissa (728/2003).

Ostajan velvollisuudet ja ostajan sopimusrikkomuksen seuraamukset

Ostajan velvollisuudet ja ostajan sopimusrikkomuksen seuraamukset

24 §

24 §

Maksuajankohta

Maksuajankohta

Jollei toisin ole sovittu, ostajan on maksettava kauppahinta myyjän sitä vaatiessa, ei kuitenkaan ennen kuin tavara on sopimuksen mukaisesti hänen saatavillaan.

Ostajalla on oikeus ennen kauppahinnan maksamista tarkastaa tavara tavanmukaisesti tai siten kuin olosuhteisiin nähden on asianmukaista, jollei tällainen tarkastus ole yhteen-sopimaton sovitun luovutus- ja maksutavan kanssa.

Jos maksu suoritetaan pankin tai postin välityksellä, maksun katsotaan myyjän 26–28 §:n mukaisia oikeuksia arvioitaessa tapahtuneen sinä päivänä, jona pankki tai posti on hyväksynyt ostajan asianmukaisen maksutoimeksiannon.

Jollei toisin ole sovittu, ostajan on maksettava kauppahinta myyjän sitä vaatiessa, ei kuitenkaan ennen kuin tavara on sopimuksen mukaisesti hänen saatavillaan.

Ostajalla on oikeus ennen kauppahinnan maksamista tarkastaa tavara tavanmukaisesti tai siten kuin olosuhteisiin nähden on asianmukaista, jollei tällainen tarkastus ole yhteen-sopimaton sovitun luovutus- ja maksutavan kanssa.

Jos maksu suoritetaan pankin tai postin välityksellä, maksun katsotaan myyjän 26, 28 ja 28 a §:n mukaisia oikeuksia arvioitaessa tapahtuneen sinä päivänä, jona pankki tai posti on hyväksynyt ostajan asianmukaisen maksutoimeksiannon.

24 a §

Ostajan myötävaikutusvelvollisuus

Ostajan tulee:

1) myötävaikuttaa kauppaan sillä tavoin kuin häneltä voi kohtuudella edellyttää, jotta myyjä voi täyttää sopimuksen; sekä

2) noutaa tai vastaanottaa tavara.

24 b §

Sopimuksen täyttämistä koskeva vaatimus myötävaikutusvelvollisuuden laiminlyönnin vuoksi

Jos ostaja ei myötävaikuta kauppaan 24 a §:n 1 kohdan mukaisesti, myyjällä on oikeus pysyä sopimuksessa ja vaatia, että ostaja

Voimassa oleva laki

Ehdotus

myötävaikuttaa kauppaan mainitun kohdan mukaisesti. Ostaja ei kuitenkaan ole velvollinen myötävaikuttamaan kauppaan, jos sille on olemassa este, jota hän ei voi voittaa, tai jos myötävaikutus edellyttäisi uhrauksia, jotka ovat kohtuuttomia verrattuna myyjälle siitä koituvaan etuun, että ostaja myötävaikuttaa kauppaan.

Jos este tai epäsuhte poistuu kohtuullisessa ajassa, myyjä saa kuitenkin vaatia, että ostaja myötävaikuttaa kauppaan.

Myyjä menettää oikeutensa vaatia ostajaa myötävaikuttamaan kauppaan, jos hän viivyttelee kohtuuttoman kauan vaatimuksen esittämisessä.

25 §

25 §

Tilauksen peruuttaminen

Sopimuksen täyttämistä koskeva vaatimus eräissä muissa tapauksissa

Jos ostaja rikkoo sopimuksen peruuttamalla tavaran tilauksen ennen tavaran luovutusta, myyjällä ei ole oikeutta pysyä sopimuksessa ja vaatia kauppahinnan maksamista. Sen sijaan myyjällä on oikeus korvaukseen hänelle aiheutuvasta vahingosta 28 §:n mukaisesti.

Jos ostaja ei maksa kauppahintaa oikeaan aikaan, myyjällä on oikeus pysyä sopimuksessa ja vaatia kauppahinnan maksamista.

Jos ostaja rikkoo sopimuksen peruuttamalla tavaran tilauksen ennen tavaran luovutusta, myyjällä ei ole oikeutta pysyä sopimuksessa ja vaatia kauppahinnan maksamista. Sen sijaan myyjällä on oikeus korvaukseen hänelle aiheutuvasta vahingosta 28 §:n mukaisesti.

26 §

26 §

Viivästyskorko

Myyjän oikeus purkaa kauppa maksuviivästyksen vuoksi

Jos ostaja viivästyy kauppahinnan maksamisessa, myyjällä on, milloin kauppaa ei peruuteta tai pureta, oikeus viivästyskorkoon korkolain (633/82) mukaisesti.

(ks. 28 a §)

27 §

Myyjän oikeus purkaa kauppa

Jos ostaja viivästyy kauppahinnan maksamisessa, myyjä saa purkaa kaupan, jos sopimusrikkomus on olennainen.

Jos ostaja viivästyy kauppahinnan maksamisessa, myyjä saa purkaa kaupan, jos sopimusrikkomus on olennainen.

Voimassa oleva laki

Jos myyjä on asettanut kauppahinnan maksamiselle määrätyn lisäajan, joka ei ole kohtuuttoman lyhyt, eikä ostaja suorita maksua lisäajan kuluessa, myyjä saa niin ikään purkaa kaupan. Asetetun lisäajan kuluessa myyjä saa purkaa kaupan vain, jos ostaja ilmoittaa, ettei hän suorita maksua tämän ajan kuluessa.

Jos ostaja on saanut tavaran hallintaansa, myyjä saa purkaa kaupan vain, jos hän on pidättänyt itselleen oikeuden siihen tai jos ostaja torjuu tavaran. Myyjän oikeudesta vedota tavaran takaisin ottamista koskevaan ehtoon silloin, kun ostaja on saanut luottoa, säädetään 7 luvussa.

Myyjä ei saa purkaa kauppaa ostajan maksuviivästyksen vuoksi sen jälkeen, kun viivästynyt maksu on suoritettu.

Ehdotus

Jos myyjä on asettanut kauppahinnan maksamiselle määrätyn lisäajan, joka ei ole kohtuuttoman lyhyt, eikä ostaja suorita maksua lisäajan kuluessa, myyjä saa niin ikään purkaa kaupan. Asetetun lisäajan kuluessa myyjä saa purkaa kaupan vain, jos ostaja ilmoittaa, ettei hän suorita maksua tämän ajan kuluessa.

Jos ostaja on saanut tavaran hallintaansa, myyjä saa purkaa kaupan vain, jos hän on pidättänyt itselleen oikeuden siihen tai jos ostaja torjuu tavaran. Myyjän oikeudesta vedota tavaran takaisin ottamista koskevaan ehtoon silloin, kun ostaja on saanut luottoa, säädetään 7 luvussa.

Myyjä ei saa purkaa kauppaa ostajan maksuviivästyksen vuoksi sen jälkeen, kun viivästynyt maksu on suoritettu.

27 §

Myyjän oikeus purkaa kauppa myötäväikutusvelvollisuuden laiminlyönnin vuoksi

Myyjä saa purkaa kaupan, jos ostaja ei myötäväikuta kauppaan 24 a §:n 1 kohdan mukaisesti, kun sopimusrikkomuksella on myyjälle olennainen merkitys ja ostaja käsitti tämän tai hänen olisi pitänyt se käsittää. Myyjä saa samoin edellytyksin purkaa kaupan, jos ostaja ei nouda tai vastaanota tavaraa oikeaan aikaan ja sopimuksesta tai olosuhteista käy ilmi, että myyjälle on erityistä merkitystä sillä, että tavara toimitetaan pois.

Myyjä saa niin ikään purkaa kaupan, jos ostaja ei myyjän asettamassa määrättyssä lisäajassa, joka ei ole kohtuuttoman lyhyt:

1) myötäväikuta kauppaan 24 a §:n 1 kohdan mukaisesti; tai

2) nouda tai vastaanota tavaraa, kun sopimuksesta tai olosuhteista ilmenee, että myyjälle on erityistä merkitystä sillä, että tavara toimitetaan pois.

Lisäajan kuluessa myyjä saa purkaa kaupan vain, jos ostaja ilmoittaa, ettei hän tule täyttämään velvollisuuksiaan tämän ajan kuluessa.

Myyjä ei saa purkaa kauppaa sen vuoksi, ettei ostaja ole noutanut tai vastaanottanut ta-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

varaa, ellei hän ilmoita ostajalle purkamisesta ennen kuin tämä on täyttänyt velvollisuutensa.

Jos ostaja on myötävaikuttanut kauppaan 24 a §:n 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla mutta on tehnyt sen liian myöhään, myyjä ei saa viivästyksen vuoksi purkaa kauppaa, ellei hän ilmoita ostajalle vaatimuksestaan kohdallisessa ajassa siitä, kun hän sai tietää myötävaikutusvelvollisuuden täyttämisestä.

28 a §

Viivästyskorko

Jos ostaja viivästyy kauppahinnan maksamisessa, myyjällä on, milloin kauppaa ei peruuteta tai pureta, oikeus viivästyskorkoon korkolain (633/1982) mukaisesti.

Muut säännökset kuluttajankaupassa

*Muut säännökset **tavarankaupassa***

28 b §

Osittainen sopimusrikkomus

Jos vain osa toimituksesta on viivästynyt tai virheellinen, kyseistä sopimusrikkomusta koskevia säännöksiä sovelletaan tähän osaan toimitusta. Ostaja saa kuitenkin purkaa kaupan kokonaisuudessaan, jos tämän ei voida kohdulla odottaa hyväksyvän ainoastaan sitä osaa toimituksesta, joka on tässä luvussa edellytetyn mukainen.

Jos voidaan olettaa, että myyjä katsoo täytäneensä sopimuksen kokonaisuudessaan, vaikka kaikkea tavaraa ei ole luovutettu, sovelletaan virhettä koskevia säännöksiä.

28 c §

Kaupan purku perättäisluovutustapauksissa

Jos tavara on luovutettava vähitellen ja jokin toimituserä viivästyy tai on virheellinen, ostaja saa purkaa kaupan tämän erän osalta niiden säännösten mukaisesti, jotka muuten koskevat kaupan purkamista.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Jos viivästys tai virhe antaa aihetta olettaa, että myöhemmän toimituserän suhteen tulee tapahtumaan purkuun oikeuttava sopimusrikkomus, ostaja saa tällä perusteella kohtuullisessa ajassa purkaa kaupan tällaisen myöhemmän erän osalta.

28 d §

Purun vaikutukset

Jos kauppa puretaan, lakkaavat myyjän velvollisuus luovuttaa tavarahan hallinta sekä ostajan velvollisuus maksaa kauppahinta ja myötävaikuttaa kauppaan.

Jos ostaja käyttää oikeuttaan purkaa kauppa, ostajan on palautettava tavara myyjälle tämän kustannuksella, ja myyjän on palautettava ostajalle kauppahinta vastaanotettuaan tavarahan tai ostajan toimittaman todisteen tavaroiden takaisin lähettämisestä.

28 e §

Tavarasta saatu hyöty

Jos kauppa puretaan, ostajan on luovutettava myyjälle tavarasta saamansa tuotto sekä maksettava kohtuullinen korvaus, jos hänellä on ollut tavarasta muuta hyötyä.

Jos myyjän on palautettava kauppahinta, hänen on maksettava sille korkolain 3 §:n 2 momentin mukaisesti korkoa siitä päivästä lukien, jona hän vastaanotti maksun.

29 §

Kauppalain soveltaminen

Kauppalain (355/1987) säännöksiä sovelletaan tässä luvussa tarkoitettuun kauppaan siltä osin kuin tämän lain säännöksistä ei johdu muuta. Tässä luvussa tarkoitettuun kauppaan ei kuitenkaan sovelleta, mitä kauppalaan 13 §:n 3 momentissa, 15 §:ssä, 20 §:n 2 ja 3 momentissa, 24, 31 ja 35 §:ssä, 39 §:n 2 momentissa, 47 §:ssä, 49 §:n 3 momentissa, 57 §:n 2 momentissa, 58 ja 60 §:ssä, 63 §:n 1 momentissa ja 73 §:n 2 momentissa säädetään. Mitä

29 §

Kauppalain soveltaminen

Tämän luvun soveltamisalaan kuuluvaan kauppaan sovelletaan lisäksi, mitä kauppalaan (355/1987) 8 §:ssä, 9 §:n 2 ja 3 momentissa, 46 §:n 1 momentissa, 61 ja 62 §:ssä, 63 §:n 2 ja 3 momentissa, 72 §:ssä, 73 §:n 1 momentissa sekä 74, 79 ja 82 §:ssä säädetään. Kaupan purkuun sovelletaan, mitä mainitun lain 66 §:ssä säädetään, ja ostajan oikeuteen korvaukseen hinnanerosta sovelletaan, mitä mainitun lain 68 ja 69 §:ssä säädetään.

Voimassa oleva laki

kauppalain 19 §:n 2 momentissa ja 37 §:n 2 momentissa säädetään, ei sovelleta tämän luvun soveltamisalaan kuuluvaan huutokauppaan. Mitä kauppalain 68 ja 69 §:ssä säädetään myyjän oikeudesta korvaukseen hinnanerosta, ei sovelleta tässä luvussa tarkoitettuun kauppaan. Mitä kauppalain 76 §:n 2 momentissa säädetään, ei sovelleta ostajan ollessa huolenpitovelvollinen. Myyjällä ei kauppalain 75–78 §:n nojalla ole oikeutta suurempaan korvaukseen kuin tämän luvun 28 §:ssä säädetään.

29 a §

*Lakiviittauksia koskeva rajoitus kuluttajan-
kaupassa*

Lakiviittauksella, jonka perusteella sopimukseen sovelletaan Euroopan talousalueen ulkopuolisen valtion lakia, ei voida syrjäyttää Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa voimassa olevia, lakiviittauksen puuttessa sovellettavia säännöksiä kuluttajankaupasta, jos niissä suojataan ostajaa tehokkaammin kuin lakiviittauksen perusteella sovellettavassa laissa.

31 §

Aikaisemman myyntiportaan virhevastuu

Ostajalla on oikeus kohdistaa tavarán virheeseen perustuva, tämän luvun säännösten mukainen vaatimuksensa myös elinkeinonharjoittajaan, joka aikaisemmassa myyntiportaassa on luovuttanut tavarán jälleenmyyntiä varten.

Ostajalla ei kuitenkaan ole 1 momentin mukaista oikeutta:

1) jos virhe on syntynyt kyseisestä elinkeinonharjoittajasta riippumattomasta syystä sen jälkeen, kun hän luovutti tavarán edelleen;

2) siltä osin kuin vaatimus perustuu muun kuin kyseisen elinkeinonharjoittajan antamaan sitoumukseen, joka asettaa ostajan parempaan asemaan kuin tämän luvun säännökset ilman mainittua sitoumusta; *eikä*

Ehdotus

Tämän luvun soveltamisalaan kuuluvaan kauppaan sovelletaan myös, mitä kauppalain 75–78 §:ssä säädetään. Myyjällä ei ole mainittujen pykälien nojalla kuitenkaan oikeutta suurempaan korvaukseen kuin tämän luvun 28 §:ssä säädetään. Mitä kauppalain 76 §:n 2 momentissa säädetään, sovelletaan ainoastaan myyjän ollessa huolenpitovelvollinen.

Sen estämättä, mitä tässä pykälässä säädetään, kauppalain säännöksiä sovelletaan kuitenkin käytetyn tavarán julkiseen huutokauppaan siltä osin kuin tämän lain säännöksistä ei johdu muuta.

(kumotaan)

31 §

Aikaisemman myyntiportaan virhevastuu

Ostajalla on oikeus kohdistaa tavarán virheeseen perustuva, tämän luvun säännösten mukainen vaatimuksensa myös elinkeinonharjoittajaan, joka aikaisemmassa myyntiportaassa on luovuttanut tavarán jälleenmyyntiä varten.

Ostajalla ei kuitenkaan ole 1 momentin mukaista oikeutta:

1) jos virhe on syntynyt kyseisestä elinkeinonharjoittajasta riippumattomasta syystä sen jälkeen, kun hän luovutti tavarán edelleen;

2) siltä osin kuin vaatimus perustuu muun kuin kyseisen elinkeinonharjoittajan antamaan sitoumukseen, joka asettaa ostajan parempaan asemaan kuin tämän luvun säännökset ilman mainittua sitoumusta;

Voimassa oleva laki

3) siltä osin kuin vaatimus koskee hinnan-alennusta tai kauppahinnan palauttamista ja ylittää määrältään sen, mitä kyseisen elinkeinonharjoittajan oma sopijapuoli olisi voinut vaatia samalla perusteella, jos näiden välisen sopimuksen mahdollisia rajoittavia ehtoja ei oteta huomioon.

Ostaja menettää oikeutensa esittää vaatimuksia 1 momentin nojalla, jos hän ei ilmoita virheestä elinkeinonharjoittajalle tai tämä ei saa tietoa myöhemmälle myyntiportaalille tehdystä virheilmoituksesta 16 §:n 1 momentissa säädetyssä ajassa ja jos ostajalla oli käytettävissään vaatimuksen esittämiseksi tarvittavat tiedot elinkeinonharjoittajasta. Ostaja saa kuitenkin vedota virheeseen, jos elinkeinonharjoittaja, johon vaatimus kohdistuu, on menetellyt törkeän huolimattomasti tai kunnianvastaaisesti ja arvottomasti, taikka jos kysymyksessä on 16 §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu virhe.

10 luku

Aikaosuudet ja pitkäkestoiset lomatuotteet

15 §

Kuluttajankauppaa koskevien säännösten soveltaminen

Mitä 5 luvussa säädetään kuluttajankaupasta, koskee soveltuvin osin myös aikaosuutta koskevaa sopimusta.

12 luku

Erinäisiä säännöksiä

1 §

Kulutushyödykkeen välittäjän vastuu

Elinkeinonharjoittaja, joka välittää kulutushyödykettä koskevan sopimuksen hyödykkeen tarjoajan lukuun, vastaa hyödykkeen hankkivalle kuluttajalle sopimuksen täyttämistä 5 ja 8 luvun *sekä kauppalaan 41 §:n mukaisesti*. Tällaista vastuuta ei kuitenkaan

Ehdotus

3) siltä osin kuin vaatimus koskee hinnan-alennusta tai kauppahinnan palauttamista ja ylittää määrältään sen, mitä kyseisen elinkeinonharjoittajan oma sopijapuoli olisi voinut vaatia samalla perusteella, jos näiden välisen sopimuksen mahdollisia rajoittavia ehtoja ei oteta huomioon.

Ostaja menettää oikeutensa esittää vaatimuksia 1 momentin nojalla, jos hän ei ilmoita virheestä elinkeinonharjoittajalle tai tämä ei saa tietoa myöhemmälle myyntiportaalille tehdystä virheilmoituksesta 16 a §:n 1 momentissa säädetyssä ajassa ja jos ostajalla oli käytettävissään vaatimuksen esittämiseksi tarvittavat tiedot elinkeinonharjoittajasta. Ostaja saa kuitenkin vedota virheeseen, jos elinkeinonharjoittaja, johon vaatimus kohdistuu, on menetellyt törkeän huolimattomasti tai kunnianvastaaisesti ja arvottomasti, taikka jos kysymyksessä on 16 a §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu virhe.

10 luku

Aikaosuudet ja pitkäkestoiset lomatuotteet

15 §

Tavarankauppaa koskevien säännösten soveltaminen

Mitä 5 luvussa säädetään *tavarankaupasta*, koskee soveltuvin osin myös aikaosuutta koskevaa sopimusta.

12 luku

Erinäisiä säännöksiä

1 §

Kulutushyödykkeen välittäjän vastuu

Elinkeinonharjoittaja, joka välittää kulutushyödykettä koskevan sopimuksen hyödykkeen tarjoajan lukuun, vastaa hyödykkeen hankkivalle kuluttajalle sopimuksen täyttämistä 5, 5 a ja 8 luvun mukaisesti. Tällaista

Voimassa oleva laki

synny, jos välittäjä toimii toisen elinkeinonharjoittajan lukuun ja kuluttaja on sopimusta tehtäessä selvillä tästä sekä tämän seikan vaikutuksesta hänen oikeuksiinsa.

Välittäjän vastuu ei rajoita kuluttajan oikeuksia suhteessa toiseen sopijapuoleen.

Kiinteistönvälittäjän vastuusta on voimassa, mitä siitä on erikseen säädetty.

Ehdotus

vastuuta ei kuitenkaan synny, jos välittäjä toimii toisen elinkeinonharjoittajan lukuun ja kuluttaja on sopimusta tehtäessä selvillä tästä sekä tämän seikan vaikutuksesta hänen oikeuksiinsa.

Välittäjän vastuu ei rajoita kuluttajan oikeuksia suhteessa toiseen sopijapuoleen.

Kiinteistönvälittäjän vastuusta on voimassa, mitä siitä on erikseen säädetty.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn sopimukseen ja sitoumukseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.*
